

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 14.

Voorzitter: mevrouw A. Kockelkoren

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw D. Yildirim, de heer T. Roskam, mevrouw J. Bokhove, de heer B. van Drunen, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer S. Ceulemans, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer S. Soytekin, mevrouw A. Kockelkoren, de heer B. van Schaik, de heer M.H. Biljoen, de heer M. Verhoef, de heer R. Moti, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw I. Coenradie, de heer T. de Haan, de heer T.J. Vonk, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw I. van Wifferen, de heer E.P.J. Verweij, de heer S.J.C. Becker, de heer S.M. Bonte, de heer G.J. Engberts, de heer D.J. van Dommelen, mevrouw M.Y. Morkoç, mevrouw L.S. Vlieger, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer F. Elbay, mevrouw S. Reitema, mevrouw I. Elfilali, de heer T. Kind, mevrouw S. van de Peppel, de heer R.T.J. van der Velden, de heer A.R. Oostdijk, mevrouw A.G. van der Elst, de heer R.N. Dahoe en mevrouw A.J.A. Maassen

Afwezig zijn: mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw M.S.S. de Jong en de heer J.M.D. de Waard

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar en de heer V.P.G. Karremans

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, hartelijk welkom. Ik open de vergadering. In het bijzonder welkom aan de nabestaanden van oud-raadslid en oud-wethouder de heer Van der Schalk. Ook welkom aan degenen die op afstand onze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en onze medewerkers. Ik heb berichten van verhindering ontvangen. Mevrouw Van Groningen is afwezig. De burgemeester is afwezig in verband met een dienstreis, vandaar dat ik vandaag deze ochtend uw plaatsvervangend voorzitter mag zijn. Wethouder Zeegers is tot 12.00 uur afwezig in verband met bestuurlijk overleg.

1.2 In memoriam oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder J.W. (Jan) van der Schalk

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan beginnen we nu allereerst met het In memoriam van oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder, de heer Van der Schalk. Ik zal daarbij naar de kathedraal gaan voor het In memoriam. Ik verzoek u allen uw telefoon op een stand te zetten zodat deze niet hoorbaar is voor anderen en na het uitspreken van het In memoriam is er een moment van stilte, waarbij alle aanwezigen, voor zover mogelijk, verzocht worden te gaan staan. Geachte raadsleden, wethouders en familie van Jan van der Schalk. Johannes Willem van der Schalk, oud-raadslid van het CDA en oud-wethouder van Rotterdam, is op 29 september overleden, op de gezegende leeftijd van 93 jaar, waarvan hij vele jaren de publieke zaak heeft gediend. De onderwerpen die hij onder zijn hoede had, waren heel divers. Van het deelgemeentebestel tot welzijn en volksgezondheid. Wat de deelgemeente betreft, de nota Binnengemeentelijke decentralisatie, deelgemeenteraden in de jaren negentig, kon rekenen op ruime steun in de gemeenteraad. Het was de nieuwe wethouder Jan van der Schalk, die in de collegeperiode 1990-1994 de taak kreeg om het werk van zijn voorgangers te voltooien. De laatste ronde, heette dat laatste hoofdstuk optimistisch. Optimistisch en eufemistisch ook, want er mocht dan ruime politieke steun zijn, de bouw aan het bestel ging met de nodige emoties en bestuurlijke verwarring gepaard. Met zijn kennis, ervaring en kalmte bracht Jan rust in het proces. Zo kwam er een goed einde aan negentien jaar bouwen aan het

Rotterdamse deelgemeentebestel. De stad kreeg elf deelgemeenten. Een man zonder opsmuk, maar charmant. Een man die goed luistert, maar niet aarzelt om de discussie aan te gaan. Dat was Jan van der Schalk ten voeten uit. Bij grote reorganisaties zoals van de GGD destijds, maakte zijn houding het verschil. Geachte raadsleden, wethouders en familie van Jan van der Schalk. Johannes Willem van der Schalk, oud-raadslid en oud-wethouder – Excuus voor dit misverstand. Ook de decentralisatie van de welzijnskoepels, de uitbreiding van de kinderopvang en de verbetering van vrijwilligerswerk konden op zijn warme aandacht en toewijding rekenen. Tegenwoordig staat de terugkeer van de menselijke maat in het overheidsbeleid volop in de belangstelling. Na alle affaires waarbij burgers de afgelopen jaren in de knel kwamen behoeft de noodzaak hiervan geen betoog, maar in de discussie over het hoe en waarom van een luisterende overheid zal men er goed aan doen de wapenfeiten en werkwijze van Jan van der Schalk te bestuderen. Niet meer verschansen achter agenda's en beleidsnota's, beschikbaar, aanspreekbaar en bereikbaar zijn. Voor Jan was dat vanzelfsprekend. Vanuit de burger denken in plaats van beleid. Hij was daarvan een pleitbezorger avant la lettre. Bij zijn afscheid in de gemeenteraad op 7 april 1994 ontving hij zowel de Wolfert van Borselenpenning als een koninklijke onderscheiding. Beide waren welverdiend en werden hem door velen van harte gegund. Voor zijn kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen is hij ongetwijfeld een onvergetelijke vader en grootvader geweest, innemend en toegewijd als hij was. Velen delen met u warme herinneringen aan hem. Namens het gemeentebestuur van Rotterdam condoleer ik u met het verlies van Jan en wens ik u veel sterkte toe. Rotterdam is een empathische deskundige bestuurder verloren. Mag ik u dan verzoeken om te gaan staan. (*Stilte.*) Dank u wel.

1.3 *Onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad de heer R.N. Dahoe*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Oké, dan zijn we bij het onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad de heer Dahoe, namens DENK. Ik heb de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven gevraagd een onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van de heer Dahoe. Ik neem aan dat de commissie haar werkzaamheden al heeft verricht en geef het woord aan de voorzitter, de heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Dank u wel voorzitter. Leden van de gemeenteraad, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid R.N. (Rashied) Dahoe heeft onderzocht. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u R.N. (Rashied) Dahoe toe te laten als lid van de gemeenteraad ter voorziening in de vacature van N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein. Dat was het voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik stel u voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en de heer Dahoe toe te laten als lid van uw raad.

1.4 *Beëdiging van de heer R.N. Dahoe als lid van de gemeenteraad*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan komen we bij de beëdiging van de heer Dahoe als lid van de gemeenteraad. Ik vraag de griffier de heer Dahoe binnen te leiden door de hoofdingang van de raadzaal.

Welkom mijnheer Dahoe. U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te willen leggen. Dat klopt? Mijnheer Dahoe, door de gemeenteraad is tot uw toelating als lid van deze vergadering besloten.

Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen, dient u overeenkomstig artikel 14 van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de verklaring en belofte te zullen afleggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden 'Dat verklaar en belof ik'. 'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en belof ik!

De heer DAHOE (denk). Dat verklaar en belof ik!

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Hartstikke mooi. Succes bij uw werkzaamheden.

(Applaus.)

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Aangezien wij ook nog een aantal burgerleden gaan installeren, wil ik u allen verzoeken dat eerst te doen en de felicitaties na afloop te doen. Dan mag u alvast plaatsnemen op uw plek in de raadzaal in de fractie van DENK.

1.5 Onderzoek geloofsbrieven van de te benoemen burgercommissieleden van de gemeenteraad, mevrouw S.D. Sodirijo, de heer R.J. Tissen en de heer J. Vicario

De VOORZITTER. Dan mag u weer even plaatsnemen, want ik moet toch eerst nog even terug naar de commissie van onderzoek van de geloofsbrieven. Het onderzoek van de geloofsbrieven van de te benoemen burgercommissieleden van de gemeenteraad, mevrouw Sodirijo, de heer Tissen en de heer Vicario. Mag ik de voorzitter van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, de heer Coşkun, vragen verslag uit te brengen wat betreft de bevindingen rondom de benoeming van de nieuwe burgercommissieleden? De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Leden van de gemeenteraad, ik deel u mede dat de commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht van de volgende personen die zijn aangewezen als burgercommissielid, S.D. (Safa) Sodirijo, aangewezen door de fractie DENK, R.J. (Roy) Tissen, aangewezen door de fractie van het CDA, J. (Jordi) Horro Vicario, aangewezen door de fractie van de VVD. En de heer Horro Vicario heeft aangegeven aangesproken te willen worden als de heer Vicario. De commissie heeft de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert u de volgende personen toe te laten als burgercommissielid voor de raadsperiode 2022-2026, voor zover het lidmaatschap van de commissies zonder onderbreking voortduurt. De personen S.D. (Safa) Sodirijo, aangewezen door de fractie DENK, de heer R.J. (Roy) Tissen, aangewezen door de fractie van het CDA, J. (Jordi) Horro Vicario, aangewezen door de fractie van de VVD. Dat was het voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Hartelijk dank. Ik stel u voor het advies van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven over te nemen en mevrouw Sodirijo van DENK en de heren Tissen, CDA en Vicario, VVD, toe te laten als burgercommissieleden van uw raad.

1.6 Beëdiging van de burgercommissieleden mevrouw S.D. Sodirijo, de heer R.J. Tissen en de heer J. Vicario

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we over tot de beëdiging van de burgercommissieleden, mevrouw Sodirijo, de heer Tissen en de heer Vicario.

Welkom, allereerst mevrouw Sodirijo. U heeft aangegeven de verklaring en belofte te willen afleggen. Door de gemeente is tot uw toelating als burgercommissielid besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 4 lid 8 van de Commissieverordening in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U hebt gekozen voor de verklaring en belofte. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden 'Dat verklaar en belooft ik'.

'Ik verklaar dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belooft dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en belooft ik!'

Mevrouw SODIRIJO (denk). Dat verklaar en belooft ik!

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan gaan we over naar de heer Tissen en de heer Vicario. Zij hebben aangegeven de eed te willen afleggen. Ik lees één keer het stuk voor en dan mag u beiden de eed afleggen.

Door de gemeenteraad is tot uw toelating als burgercommissielid besloten. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 4 lid 8 van de Commissieverordening in de

vergadering in handen van de voorzitter van de gemeenteraad de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de eed af te willen leggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken de woorden 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig' en gelijktijdig de beide voorste vingers van uw rechterhand omhoog te steken.

'Ik zweer dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De heer TISSEN (cda). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De heer VICARIO (vvd). Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Gefeliciteerd en ik wens u allen succes, als raadslid en burgercommissieleden van de gemeenteraad van Rotterdam. Dan zal ik nu even schorsen voor de felicitaties.

(Applaus.)

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, mag ik u verzoeken te gaan zitten? Dan kunnen we aanvangen met de vergadering.

1.7 Mededelingen

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). We gaan verder met agendapunt 1.7, Mededelingen. Ik heb geen mededelingen ontvangen. Ik kijk even rond. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja voorzitter, ik heb een mededeling, nou ja, eigenlijk heb ik een verzoek. Het gaat mij om het volgende. Ik zag wat moties langskomen rond het enorme drama dat we nu hebben in Israël en in Palestina. Wat mij opvalt is dat we er nu dus middels moties van alles van gaan vinden. Ik had eigenlijk al een soort regeling van werkzaamheden klaar maar ik ga het niet doen, want ik heb helemaal geen zin in het feit dat we iets gaan doen in polarisatie, want de burgemeester is er vandaag niet. En waar ik mij eigenlijk op zou willen richten, is: onze burgervader die altijd als boegbeeld gelijk van alles zegt en doet, heeft dat dit keer totaal achterwege gelaten. We hebben een demonstratie gehad, we hebben wel of niet de vlag hoog en laag. En mijn punt is dat ik een beetje bang ben dat we vandaag in het dossier Samenleven dat we dadelijk gaan behandelen, ons eigenlijk zowat alleen maar bezig gaan houden met dit onderwerp, terwijl ik eigenlijk denk: moeten we hier niet, als de burgemeester terug is, het apart over hebben met elkaar en dan kijken welke moties we wel en niet willen doen? Want ik vind het echt heel moeilijk om nu dadelijk aan de hand van moties te moeten gaan zeggen wat ik wel en niet vind. Het voelt gewoon niet goed en ik weet niet hoe ik het moet vangen, maar ik merk dat dit vandaag het onderwerp zou kunnen gaan claimen van Samenleven en misschien nog wel veel meer. En waarom doen we dat? Want we hebben dan nog niks met elkaar besproken of gedaan. En de burgemeester is er niet, dus tegen wie of wat hebben we het dan? Ik zou het liever apart geagendeerd willen zien, en alle moties met betrekking tot dit punt terughalen en kijken of we het dan zouden kunnen gaan behandelen en kunnen bekijken, want ik voel me er gewoon niet goed bij zo. Want dan ga ik bij elke motie een verhaal houden. Dat vind ik niet netjes.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, het is meer een oproep die ik nu hoor. Ik moet eigenlijk nog beginnen met vaststelling van de agenda, en het gaat over één agendapunt specifiek. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Maar u wilt dus eigenlijk een voorstel doen om als een soort regeling van werkzaamheden in de commissie iets te gaan behandelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja, of apart een keer als raad bij elkaar komen. Het is nogal wat wat er gebeurd is, ik bedoel, ik vind het ook heel raar dat we als raad het gesprek niet eens met elkaar erover gevoerd hebben. Ik weet niet welke vorm we ervoor willen zoeken, maar ik vind het middels moties in ieder geval en middels het actieplan Samenleving in ieder geval niet goed. Dat voelt niet goed.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Helder. Dit is een oproep. Ik stel voor dat mensen dat nog even laten bezinken. Als we bij het agendapunt komen, dan hoor ik hoe andere fracties daartegen aankijken. Als fracties moties willen indienen dan staat het hun in principe vrij, maar de oproep is op dit moment gedaan. Mijnheer Ceulemans, is het een mededeling?

De heer CEULEMANS (lr). Ja, een soort van mededeling, want ik begrijp het gevoel van mevrouw Verkoelen goed. Het is eigenlijk onvermijdelijk dat dit nu voor een deeltje in het actieplan Samenleven gaat komen. Ik denk dat we daar geen geopolitiek debat van moeten maken. Ik denk dat niemand dat wil. Maar ik kan het gevoel van mevrouw Verkoelen begrijpen en ook gelet op de zaken die nu in de stad spelen die afgelopen weekend plaatsgevonden hebben. De burgemeester had hier gewoon vandaag moeten zijn. Ik wil wel even op dit moment mijn onvrede kenbaar maken dat het op deze manier nu gaat, waardoor we eigenlijk in een heel lastig parket komen met zijn allen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, zoals aan het begin van de vergadering is aangegeven is de burgemeester op dienstreis, dus dat is moeilijk te voorkomen. Die stond ook al langer gepland. Maar waarvan akte.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 12 oktober 2023

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan ga ik nu even over tot de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van 12 oktober. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het eind zal ik u de gelegenheid bieden nog aanvullende opmerkingen te maken. Bij de punten die ik noem kunt u uiteraard uw opmerkingen maken met betrekking tot dat onderdeel van de agenda.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, ik had het natuurlijk al aangekondigd, bij de vaststelling van de agenda gaan we het hebben over de agenda. Daarom sta ik hier, maar tot u bij dat punt bent dan zal ik mijn opmerkingen maken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dat lijkt me heel verstandig, want dan gaan we eerst gewoon even naar de andere agendapunten. Agendapunt 3A. Gisteren heeft het college een voorstel gestuurd om de geheimhouding van een presentatie aan de commissie MHEK op te heffen per 27 oktober in verband met een aanstaande commissiebespreking. Ik stel u voor dit te agenderen als agendapunt 3A als hamerstuk, als ik daar instemming voor zie. Uitstekend. Dan gaan we het zo meteen hameren. Agendapunt 6. Er is een verzoek ontvangen voor een tweeminutendebat, 'Explosies', door Leefbaar Rotterdam. Op 28 september is het reguliere debat naar aanleiding van de jaarrapportage Ondernijning doorgeschoven. Vanwege de afwezigheid van de burgemeester vandaag wordt dat in een volgende vergadering besproken. Dit onderwerp kan ook bij die bespreking betrokken worden. Wil de indiener dat nog nader toelichten? Mevrouw Coenradie.

Mevrouw COENRADIE (lr). Ja voorzitter, wij zouden dan ook nu in de wacht gezet worden door de afwezigheid van de burgemeester en gezien de actualiteit en de urgentie willen we het vandaag wel agenderen, omdat we ook moties hebben die afgestemd zijn en waar we graag ook over in gesprek gaan en die we graag willen indienen en daarmee niet willen wachten, nu dan weer ongeveer een maand. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan constateer ik dat het geagendeerd wordt. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ik begreep dat niet helemaal, dat het daarmee geagendeerd wordt, want ik dacht dat het een negatief stemadvies had van de griffie. En juist omdat het al behandeld gaat worden en ik heb er zelf behoefte aan om hierover van gedachten te wisselen met de burgemeester, dus dan moet dat in stemming worden gebracht. Ik volg graag dat advies van de griffie en ik vind het ook op dit gebied jammer als we een gemankeerd debat hebben, temeer omdat we er uitgebreid over kunnen spreken in de commissie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik wil even voorkomen dat we hier nu een heel debat gaan voeren, want we hebben met elkaar afgesproken om dat niet te doen. Ik constateer dat er verschillende gevoelens zijn over nut en noodzaak van het debat op dit moment en dan wil ik er gewoon over gaan stemmen. De stemming is om dit agendapunt wel te agenderen. Hij staat open, u kunt daarover stemmen. Dan constateer ik dat met 27 stemmen voor het tweeminutendebat 'Explosies' vandaag besproken gaat worden. Zijn er nog andere leden die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda? De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja, dank. Samenleven, daar hebben we dinsdagavond pas een klap op gegeven aan het eind van de commissie, dus daar is relatief weinig tijd geweest. Ik begrijp van heel veel fracties dat er nog heen en weer geleurd wordt met moties en afstemmen en dit en dat. Dus mijn voorstel zou zijn: we beginnen dadelijk met dat biodiversiteitsverhaal geloof ik. Als daarna nog ruimte is voor de lunchpauze, of we dan bijvoorbeeld het tweeminutendebat Opvang naar voren kunnen halen, zodat we na de lunchpauze Samenleven kunnen gaan behandelen. Dan is er wat meer tijd.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik kijk even rond of daar consensus over is. Ik zie daar op zich instemming voor. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Ja, misschien, ik onderschrijf dit wel, maar zouden we dan niet gewoon kunnen zeggen: we maken er 5.3 van en dan halen we Zorg naar voren en dan heeft hij gelijk een ander debat ervoor en heeft hij veel meer tijd. Dan gaat het zeker over de lunchpauze heen.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dat is een ander ordevoorstel en ik zie eigenlijk dat er al consensus was over het voorstel van de heer Ceulemans, dus ik zou willen voorstellen om dat gewoon te accorderen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Ook goed.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, ik heb een ander ordevoorstel over datzelfde onderwerp. Ik ga expres hier staan omdat ik mijn collega's dan in de ogen kan kijken omdat het wel een ernstige zaak is, wat er gaande is in de wereld en in de stad en we gaan het hebben over samenleven in de stad en over ernstiger zaken als dat kunnen we het eigenlijk niet hebben. Aan de ene kant, de heer Ceulemans gaf het net al aan, afgelopen dinsdagavond is het nog besproken in de commissie WIOSSAN en daar was grote verdeeldheid of dit wel rijp was voor raadsbehandeling. En volgens mij is dit niet rijp voor raadsbehandeling. Zeker niet omdat ik vanochtend geconfronteerd word, tenminste via via, met allerlei moties die rondzingen over het geopolitieke conflict in het Midden-Oosten, en de burgemeester er niet is en de burgemeester in de moties wel wordt aangevallen. Mevrouw Verkoelen gaf het al aan, ik vind het vandaag niet geschikt om überhaupt 5.2 te bespreken. Dat zou de raad zichzelf niet moeten aandoen. Het gaat onmiddellijk ontaarden in weet ik wat voor debat en ik heb persoonlijk zes minuten om de wereldproblematiek en het samenleven in Rotterdam te bespreken. Het is in ieder geval wat de SP-fractie betreft niet gepast om dat nu zo te doen in afwezigheid van de burgemeester. Dus mijn voorstel is om dit punt nu vandaag niet te bespreken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, dank u wel. Het is een ordevoorstel om het onderwerp Samenleven, 5.2, vandaag niet te bespreken en daar wil ik over stemmen. Ik zie dat iedereen gestemd heeft. Met 30 stemmen tegen is het voorstel verworpen, dus het actieplan Samenleven wordt vandaag wel besproken. Na de lunch, zoals het voorstel van de heer Ceulemans. Dus qua agenda hebben we dan 5.1, het voorstel tot vaststellen van het Biodiversiteitskader en dan 6.1. En dan na de lunch Samenleven. Dan kom ik nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is twee uur spreektijd op de klok te zetten. Dat heeft uw instemming? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Nou voorzitter, dat heeft niet mijn instemming. Het punt is, die twee uur

hadden we via het presidium besloten en heel eerlijk gezegd stond er toen nog geen enkel regulier debat op, alleen nog maar tweeminutendebatten en nu zijn er ondertussen drie reguliere debatten. Mijn verzoek zou een uurtje erbij zijn, want dat geeft wel een beetje lucht om dan ook wel het gesprek te kunnen voeren. Dus ik verzoek een uurtje erbij, als het kan. En dat vind ik op zich niet onlogisch, met drie reguliere debatten en ook nog drie tweeminutendebatten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Het voorstel is helder. U doet het voorstel om een uur extra op de klok toe te voegen en daar gaan we over stemmen. Het voorstel is met 24 stemmen tegen verworpen. Dan constateer ik daarmee dat twee uur spreektijd op de klok wordt gezet. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Voorzitter, dan is het niet ongebruikelijk om gezien het onderwerp en dat die onderwerpen denk ik echt wel wat spreektijd en emoties zullen opleveren om dan nog voor te stellen om een half uur te verlengen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Kan dat rekenen op instemming? Nee? Dan gaan we daar ook over stemmen. Een half uur ophogen. De heer Dahoe moet nog stemmen. Het ordevoorstel om de spreektijd op te hogen naar tweeënhalve uur is met 23 stemmen voor aangenomen. Dan staat er dus tweeënhalve uur spreektijd op de klok. Het stemvenster is aan het einde van de vergadering. Indien nodig zullen wij kort schorsen zodat u in eigen kring uw stemgedrag kunt bepalen. Rond 12.45 uur is een lunch beschikbaar op de bekende locaties voor zover de voorraad strekt. Er is geen warme maaltijd beschikbaar gezien de te verwachte duur van de vergadering. Als u toch in de avond wenst te vergaderen dan dient u gebruik te maken van horecavoorzieningen buiten het stadhuis.

3. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 39 en 40*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 39 en 40. Ik stel u voor de behandelwijze zoals vermeld bij de desbetreffende stukken vast te stellen. Als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende bb-nummer te noemen dat bij het stuk staat. Zijn er opmerkingen over? Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ik zou graag het afdoeningsvoorstel Toezegging over evaluatie energieclusters, 23bb006198, op de procedurevergadering willen van WIOSSAN en ik zou graag het afdoeningsvoorstel Toezegging over medisch advies en privacy, 23bb006177, ook op de procedurevergadering van WIOSSAN willen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wenst iemand anders daar nog het woord over? Nee? Dan constateer ik dat dat niet het geval is en dat de lijst met ingekomen stukken met de opmerking van mevrouw Maassen is vastgesteld.

3A. *Het voorstel tot opheffen van de geheimhouding op het document 'Technische sessie RET 27-09-2023 – vKluis*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan het voorstel tot opheffen van de geheimhouding op het document 'Technische sessie RET 27-09-2023 – vKluis. Dat gaat uit de kluis. Heeft dat uw instemming? Ja. Dan accorderen we dat.

4. **HAMERSTUKKEN**

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan komen we bij de hamerstukken.

4.1 *Het voorstel tot aanwijzen van 'de verhuur van ruimtes in de Upcycle Mall aan circulaire ondernemers en bedrijven en (educatieve) organisaties met circulaire ambities' als economische activiteit in het algemeen belang*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Allereerst 4.1, het voorstel tot aanwijzen van 'de verhuur van ruimtes in de Upcycle Mall aan circulaire ondernemers en bedrijven en (educatieve) organisaties

met circulaire ambities' als economische activiteit in het algemeen belang. Er zit één ontwerpbesluit bij. Kan dat op uw instemming rekenen om dat te hameren? Ja.

4.2 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Midden'

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). 4.2, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Midden'. Eén ontwerpbesluit. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, mijn fractie heeft ook in de commissie aangegeven dat er te weinig voor de gewone Hoogvlieters wordt gebouwd, dus wij zijn tegen dit bestemmingsplan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan constateer ik dat het gehamerd wordt met uitzondering van de SP die tegen stemt.

4.3 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Noordoost'

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Noordoost'. Is dat hetzelfde mijnheer Coşkun?

De heer COŞKUN (sp). Ja, daarvoor geldt hetzelfde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Prima, dan constateer ik dat we dat ook kunnen hameren met een tegenstem van de SP.

4.4 Het voorstel tot vaststelling van de lijst met relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole in de jaarrekening 2023 en de getrouwheidscontrole door de externe accountant

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan het voorstel tot vaststelling van de lijst met relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole in de jaarrekening 2023 en de getrouwheidscontrole door de externe accountant. Eén ontwerpbesluit. Kan dat op uw instemming rekenen? Ja.

4.5 Het voorstel tot de Tweede wijziging van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Rotterdam

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan 4.5, het voorstel tot de Tweede wijziging van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Rotterdam. Eén ontwerpbesluit. Kan dat op instemming rekenen? Dat is het geval.

4.6 Het voorstel tot vaststelling van de Tweede wijziging van de Verordening winkeltijden Rotterdam 2019 wegens het verlengen van de openingstijden van nachtwinkels

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). 4.6, het voorstel tot vaststelling van de Tweede wijziging van de Verordening winkeltijden Rotterdam 2019 wegens het verlengen van de openingstijden van nachtwinkels. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja, dank u wel voorzitter. Zoals ook in de commissie aangegeven zijn wij hierop tegen en dat wil ik hierbij kenbaar maken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan constateer ik dat met uitzondering van de ChristenUnie dit besluit met algemene stemmen wordt aangenomen, met uitzondering van de ChristenUnie. Niet verwarring creëren natuurlijk.

4.7 Het voorstel tot vaststelling van de:

- a. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Zuidwijk (Asterloplein) 2024;*
- b. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Boulevard Kralingen 2024;*
- c. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Rotterdam Centrum 2024;*
- d. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers DistriPark Botlek 2024;*

- e. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Katendrecht 2024;
- f. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hoogkwartier 2024;
- g. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Lageland 2024;
- h. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Meent 2024;
- i. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe Binnenweg centrum 2024;
- j. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Plein 1953 2024;
- k. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Pothof 2024;
- l. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Witte de Withkwartier 2024;
- m. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Zalmplaat 2024.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan 4.7, het voorstel tot vaststelling van de Verordening Bedrijveninvesteringszone a tot en met m, dertien ontwerpbesluiten. Heeft dat uw instemming? Dat is het geval. Dan zijn de dertien ontwerpbesluiten aangenomen.

4.8 Het voorstel tot vaststelling van 'De Rotterdamse dienstverlening', opgave 2023-2026

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan 4.8, het voorstel tot vaststelling van 'De Rotterdamse dienstverlening', opgave 2023-2026. Dat heeft ook één ontwerpbesluit. Kan dat op uw instemming rekenen? Dat is ook het geval. Dan is het aangenomen.

5. REGULIERE DEBATTEN

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan komen we bij de reguliere debatten.

5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur'

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Agendapunt 5.1, het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur'. Het beleidskader Biodiversiteit geeft richting aan de ambitie om in 2030 de kwaliteit van ecologische structuren in Rotterdam te behouden en te verbeteren. Het is één ontwerpbesluit. Het woord is aan mevrouw Morkoç, die als eerste op mijn lijstje staat.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, biodiversiteit is noodzakelijk. We kunnen hoog of laag springen, maar het is noodzakelijk voor de wereld. Daarom probeer ik het vandaag anders. Ik neem jullie mee in hoe ik kijk naar groen. Niet als economisch middel, niet als iets wat plezierig moet zijn voor de mens, maar iets dat bestaat omdat de wereld dat nodig heeft. Elke ochtend als ik mijn fiets van het slot af haal, zie ik tussen de stoeptegels voor mijn deur plantjes groeien en dan denk ik: gelukkig, ze zijn er nog. Ik heb ze nu een paar weken zien groeien, en dat heb ik ook gedaan met de vorige edities, want ze worden steeds weggehaald. Ze deden niemand kwaad, ze belemmerden de toegankelijkheid niet, maar blijkbaar was het niet mooi en niet netjes. Kennen jullie de Instagrampagina Onderhoudsarmoe? Die zou ik even opzoeken. Zo ziet Rotterdam er op veel plekken uit. In juli werd zelfs door Stadsbeheer op social media aan bewoners gevraagd om wildgroen te bestrijden met kokend water. Hoe reflecteert de wethouder nu op het adviseren van het bestrijden van dit groen met kokend water nu hij zich gaat inzetten voor de biodiversiteit, nu hij weet hoe belangrijk het is voor onze toekomst? GroenLinks wil dat er bewust plek is voor natuur om simpelweg te zijn hoe het wil en hoe het moet zijn, en dat het college die ruimte actief biedt en beschermt. Dat betekent dat wij meer plekken in Rotterdam zullen zien die niet plat gemaaid zijn, dat we daardoor meer dieren zullen leren kennen en van ze gaan houden. Daarvoor moeten we af van wat we zien als onkruid en wildgroen zien als groen dat is gewild. Dat betekent dat de parken in de avond niet of weinig verlicht zijn en dat flora en fauna ook nachtleven verdienen. Dat betekent dat het advies van ecologen serieus wordt genomen en dat er een afwegingskader komt voor de bedreiging van de biodiversiteit. Dat betekent dat iedereen mee gaat doen, jong en oud, maar zeker ook de industrie, die de meest versteende omgevingen beheert. Het plan voor ons is een goed plan, maar het radicale groene gedachtegoed van GroenLinks zit er onvoldoende in en daar hebben we een paar moties voor. Motie 1 vraagt het college om enkel groen weg te halen als dat nodig is voor de toegankelijkheid. Motie 2 vraagt het college om regelmatig met bewoners die groene initiatieven hebben te communiceren. Motie 3 vraagt, aangezien Citizen Science zo goed terugkomt in de stukken, om ook Rotterdamse studenten mee te nemen in deze projecten. Motie 4 vraagt om een natuurvriendelijke groene rode loper te realiseren. Als je Rotterdam Centraal uitloopt

zie je eigenlijk alleen maar plat gemaaide stukken groen, tot aan de Veerhaven. Motie 5 vraagt om de verlichting in het Zuiderpark zo snel mogelijk aan te passen voor onder andere de meervleermuis. Die heeft dat ontzettend nodig. Als laatste, we zijn blij dat de wethouder ons heeft toegezegd te werken aan een stadsnatuurprestigeproject en we hopen dat die radicale groene ideeën van GroenLinks over biodiversiteit daar een prominente plek in krijgen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Abrahamse heeft een interruptie.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, ik ben een klein beetje verbaasd over een van de moties van mevrouw Morkoç, waar ze dus inderdaad vraagt de verlichting aan te passen, terwijl ze het in de commissievergadering nog met mij eens was dat ook de veiligheid van mensen belangrijk is en dat hoor ik nu niet mee als overweging. Terwijl we volgens mij een redelijke consensus hadden dat de verlichting niet ten koste van de veiligheid moet gaan, terwijl hier gewoon echt direct wordt gekozen voor het terugbrengen van de verlichting.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Dank u wel. Ik denk dat we hier ook op kunnen samenwerken, want in mijn dictum staat ook dat er een afweging moet worden gemaakt tussen sociale veiligheid en ecologische veiligheid. Die afweging moet altijd worden gemaakt. En zeker midden in de nacht is er niet per se licht nodig op de plekken waar de meervleermuis vliegt. Dat is een waterweg. En die afweging tussen sociale veiligheid en biologische en ecologische veiligheid moet inderdaad worden gemaakt. Dat staat ook in het dictum.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Natuur waarderen zoals natuur zelf wil zijn

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de biodiversiteit van Rotterdam in slechte staat is en het noodzakelijk is om hierop in te zetten;
- groen dat niet 'past' in het straatbeeld wordt weggehaald;
- door het college actief aan bewoners wordt gevraagd om 'onkruid' weg te halen met kokend water;

overwegende dat:

- om meer biodiversiteit te stimuleren, het nodig is om anders te denken over wat 'onkruid' en 'verwilderd' is;
- groen dat geclassificeerd wordt als onkruid op verschillende plekken in de stad weggehaald wordt, bijvoorbeeld groen dat door tegels heen komt;
- ook dit groen bijdraagt aan de biodiversiteit van Rotterdam en een plek heeft in de stad;
- verwilderd groen een grote bijdrage levert aan de biodiversiteit en daarom de ruimte moet krijgen binnen Rotterdam;
- verwilderd niet betekent dat er geen zorg meer voor is, maar juist dat de zorg erop gericht is dat natuur een natuurlijke gang mag gaan;
- verwilderd groen door middel van kennisbordjes en mooie omheiningen er toch ook leuk uit kan zien;

verzoekt het college:

- alleen wild groen ('onkruid') weg te halen als het nodig is voor de toegankelijkheid;
- meer ruimte te geven aan verwildering van het groen ter bevordering van de biodiversiteit;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind en T.J. Vonk

Motie 2. Communicatie met bewoners in groenprojecten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de biodiversiteit van Rotterdam in slechte staat is;
- het noodzakelijk is om in te zetten op biodiversiteit;
- groen-initiatieven van bewoners ontzettend belangrijk zijn in dit proces;

overwegende dat:

- Rotterdam al haar bewoners nodig heeft in het verbeteren van de staat van de Rotterdamse biodiversiteit;
- de gemeente groen-initiatieven van bewoners zou moeten ondersteunen, met bewoners samenwerken aan groene projecten en bewoners adviseren waar nodig;
- bewoners aangeven niet te weten wat er uiteindelijk gebeurt met de groenplannen die zij hebben opgesteld, geen duidelijk tijdspad krijgen en lastig in contact komen met het college;
- het college juist stimulerend te werk zou moeten gaan om bewoners betrokken te houden in het verkrijgen en beschermen van biodiversiteit;

verzoekt het college

- regelmatig terug te koppelen naar bewonersgroepen die samen met college groenprojecten samenstellen;
- in deze terugkoppeling te vertellen welke onderdelen van het groenplan zijn opgepakt, welke nog liggen en wanneer die zullen worden opgepakt en welke niet gaan lukken (en waarom niet);
- regelmatig de raad te informeren over het proces van groenprojecten met bewoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind en T.J. Vonk

Motie 3. Studenten betrekken bij biodiversiteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de biodiversiteit van Rotterdam in slechte staat is;
- het noodzakelijk is om in te zetten op biodiversiteit;

overwegende dat:

- studenten eerder mee hebben gedaan aan waarnemingsprojecten;
- Citizen Science een goede manier is om meer te leren over biodiversiteit;
- er in de uitvoeringsagenda meerdere malen genoemd wordt dat we voornemens zijn om gebruik te maken van Citizen Science bij monitoring van biodiversiteit;
- studenten staan te popelen om mee te helpen in dit proces;

verzoekt het college:

- in de biodiversiteitsaanpak ook Citizen Science projecten met studenten van Rotterdamse onderwijsinstellingen te stimuleren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind en T.J. Vonk

Motie 4. Natuurvriendelijke groene rode loper

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- Rotterdam meer biodiversiteit nodig heeft en deze biodiversiteit ook goed moet beschermen;
- natuurvriendelijke oevers noodzakelijk zijn voor het welzijn van vele dieren zoals watervogels die daar veiliger kunnen broeden;
- natuurvriendelijke oevers, in combinatie met steengroepen langs het water en niet baggeren in de winter, ervoor zal zorgen dat ziektekiemen die door zuurstofarm water ontstaan, zoals botulisme, verdwijnen uit de stad;

overwegende dat:

- vele Rotterdamse singels nog geen natuurvriendelijke oevers hebben;
- het college gaat onderzoeken welke singels nog kunnen toegevoegd (ofwel teruggebracht) in Rotterdam;
- de ingang tot de stad, de rode loper, de Westersingel is;

verzoekt het college:

- de oevers van de Westersingel in 2024 natuurvriendelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind en T.J. Vonk

Motie 5. Nachtleven voor flora en fauna in het Zuiderpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- licht in de avond het bioritme van allerlei organismen verstoort;
- licht in de avond een heel ecosysteem kan ontwrichten;
- flora en fauna behoefte hebben aan een goed nachtleven;

overwegende dat:

- stadsparken in de avond verlicht worden;
- de verlichting er soms is voor de veiligheid en die veiligheid ook moet worden gewaarborgd;
- er manieren zijn om zowel de ecologische als de sociale veiligheid te waarborgen door gebruik te maken van bijvoorbeeld schermkappen, lage verlichtingshoogte (kniehoogte), lichtkleur en lichtdimmers;
- de lantaarns in het Zuiderpark alle paden van de meervleermuis (een kwetsbare soort) in het licht zet in de avond;

verzoekt het college:

- in het Zuiderpark rekening te houden met de meervleermuizen die daar aan hun voedsel moeten komen;
- te onderzoeken hoe de verlichting in het Zuiderpark zo snel mogelijk verder aangepast kan worden om effect op fauna zoveel mogelijk te beperken;
- de balans te zoeken tussen sociale veiligheid en ecologische veiligheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind, T.J. Vonk en G.J. Engberts

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Zijn er andere sprekers op dit onderwerp? De heer Kind.

De heer KIND (volt). Dank u wel voorzitter. Ons burgercommissielid Hilgo Wempe heeft al meerdere keren in de commissie aangegeven dat er een wereldwijde biodiversiteitscrisis is, dat er strengere wetten aankomen, de VN is ermee bezig, in Europa zijn we ermee bezig, maar dat het ook op lokaal niveau gebeurt. En hier moeten we de eerste stappen zetten, hier moeten we aan de slag. We zijn blij

met de stukken die er liggen. Er is hard aan gewerkt en we willen ook graag meedenken met een aantal constructieve moties. De eerste motie gaat over maainormen. We willen graag dat ecologisch maaien de norm gaat worden in Rotterdam en daarom dienen we de volgende motie in. Dan hebben we het biodiversiteitsfestival gehad en daar ging het ook over inheemse soorten. Dat zijn eigenlijk de plantjes die we al in Rotterdam hebben. We willen graag dat we veel meer ruimte geven aan die soorten die er al zijn, want die kunnen vooral bijdragen aan die biodiversiteit. We willen ook dat dat opgenomen wordt in de handleiding voor stadsbeheer, dus als we de parken gaan beheren dat we ook rekening houden met die inheemse soorten. Daar hebben we het ook eerder over gehad en daarom dienen we de motie 'Handleiding beheer stadsnatuur bio-CROW' in. En als we ruimte gaan geven aan inheemse soorten in het beheer van de stadsnatuur in de stad, dan is onkruid niet langer ongewenst maar gewenst. Waar we nu nog de stad continu helemaal gladstrijken, moeten we misschien veel meer ruimte geven, vinden wij dat we veel meer ruimte moeten geven aan 'onkruid'. Daarom dienen we de motie 'Geef stoepplantjes de ruimte' in. Biodiversiteit gaat niet alleen over het groen boven de grond maar ook juist in de bodem en in het water. We willen dan ook graag dat er meer ruimte komt voor biodiversiteit op de kades en daarom dienen we de motie 'Biodiversiteitsmaatregelen bij kademuren' in. Tot slot voorzitter, we hebben veel Europese wetgeving die zich richt op de biodiversiteit en waarin ook wordt gevraagd om die Europees-breed te beschermen. Er zijn veel Europese voorbeelden en richtlijnen. Ik noem de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Kaderrichtlijn Water. De Kaderrichtlijn Mariene Strategie en de Natuurherstelwet natuurlijk. Overheden starten vaak te laat en implementeren deze concrete acties niet genoeg op tijd. Daarom moeten we aan de slag en daarom roepen wij de gemeenteraad op om een duidelijk signaal af te geven. Daarom dienen we de motie 'Neem EU-wetgeving mee in het biodiversiteitsbeleid' in. Daarmee zijn we door alle moties heen. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de biodiversiteit in de stad achteruitgaat;
- en het huidige maaibeleid hieraan bijdraagt;

overwegende dat:

- het maaibeleid momenteel wordt herzien;
- ecologisch maaien nu de uitzondering is en niet de norm;

verzoekt het college:

- waar het veilig kan, in bermen en op dijken ecologisch maaien de norm te maken in het maaibeleid;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Motie 7. Handleiding beheer stadsnatuur: bio-CROW

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- het beheer, de toevoeging en inrichting van openbaar groen kan leiden tot biodiversiteitsherstel en een positief effect kan hebben op klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving;
- de huidige visie op openbaar groen en onkruid herzien moet worden willen we op de lange termijn ook nog deze positieve effecten ervaren;

- de stadsnatuur bestaat nu voornamelijk uit tuinplanten en er wordt veel onkruid gemaaid ten behoeve van de aanblik;

overwegende dat:

- de Rotterdamse stadsnatuur ingepast moet worden in verschillende ruimtelijke opgaven en dat gezond groen vraagt om diversiteit en toekomstbestendigheid;

verzoekt het college:

- een handleiding op te stellen, gebaseerd op de bio-CROW methode en in samenwerking met het CROW instituut, wat de ecologische richtlijnen beschrijft omtrent de inrichting en beheer van de stadsnatuur;
- het opzetten van een bio-CROW pilot, bijvoorbeeld op wijkniveau of in een park, waarin dit ecologisch beheer getest en ontwikkeld kan worden in de praktijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Motie 8. Geef stoeplantjes de ruimte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de stad veel versteende gebieden heeft;
- stoeplantjes worden gezien als onkruid en deze term suggereert dat ze ongewenst zijn;
- de gemeente in haar communicatie adviseert onkruid op de stoep te verwijderen;

overwegende dat:

- stoeplantjes voor sommige diertjes dienen als een oase in de woestijn;
- stoeplantjes een bijdrage leveren aan de impuls die de biodiversiteit in de stad hard nodig heeft;

verzoekt het college:

- in de stad meer ruimte te geven aan stoeplantjes;
- bij de aanleg van nieuwe bestrating te experimenteren met open grasstenen;
- de term onkruid in toekomstige beleidsstukken en communicatie van de gemeente niet meer te gebruiken voor inheemse soorten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

Motie 9. Neem EU-wetgeving mee in het biodiversiteitsbeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de Europese Unie wetgeving heeft met langetermijndoelstellingen dat de biodiversiteit in Europa moet beschermen;
- een concrete meerjarenplanning tot aan 2050 nodig is om aan de normen en doelstellingen in deze wetgeving te voldoen;

overwegende dat:

- de effecten voor de natuur, economie en maatschappij groot zijn wanneer niet wordt voldaan aan de normen en doelstellingen die de biodiversiteit moeten beschermen;

- een overzicht van biodiversiteit beschermende EU-wetgeving zorgt voor aan een gericht biodiversiteitsbeleid in Rotterdam;

verzoekt het college:

- EU-wetgeving dat biodiversiteit beschermt, zoals de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn, de kaderrichtlijn water, de kaderrichtlijn mariene strategie en de natuurherstelwet te vertalen naar concrete doelen en acties voor Rotterdam tot aan het jaar 2050;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Motie 10. Biodiversiteitsmaatregelen bij kademuren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt '5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur;

constaterende dat:

- het waterleven niet mag worden vergeten wanneer het gaat over het waarborgen van de biodiversiteit van onze stadsnatuur;
- men trots mag zijn dat Rotterdam de grootste en modernste haven van Europa herbergt;
- men in Rotterdam een aanpakkersmentaliteit kent en altijd bezig is met het toekomstbestendig maken van de haven;

overwegende dat:

- er regelmatig onderhoud wordt verricht aan de kades;
- er nog veel kansen zijn om meer biodiversiteitsmaatregelen te nemen in het havengebied van Rotterdam;
- muurvarens een katalyserend effect hebben op de biodiversiteit op de kades;

verzoekt het college:

- bij nieuwbouw en restauratiewerken, kademuren waar mogelijk geschikt te maken voor muurvarens e.d. door gebruik te maken van aangepaste specie en metselverbanden en dit op te nemen in de relevante richtlijnen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik geloof dat de wethouder commentaar had op de C R O W, misschien zeg je gewoon crow, ik heb geen idee, maar volgens mij zeg je C R O W.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan kijk ik even rond of er nog andere deelnemers aan het debat zijn. De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHA IK (lr). Ja, dank u wel voorzitter voor het woord. Voorzitter, we hebben op 27 september jl. uitgebreid gesproken hierover. Het is ook heel goed behandeld in de commissie. Dat is ook een van de redenen dat ik het ook altijd vreemd blijf vinden dat we de commissie in de gemeenteraad nog over moeten doen en dat we ook nog extra opplustijden moeten doen. Als we de commissiebehandelingen goed zouden doen, zou het ook heel veel tijd in deze vergadering kunnen zijn. Voorzitter, ik heb alle moties een beetje doorgenomen en als ik dan bijvoorbeeld kijk naar de motie 'Ecologisch maaibeeld', dan zie ik dat dat eigenlijk een motie is uit 2015 en ik zie hem nu weer terugkomen. Dus het lijkt me dat we met een herhaling van zetten zijn gekomen. Het is al aangenomen, het gebeurt al. Ik heb ook notitie genomen van de door het college gestelde brief die we erover hebben

gekregen en ik kan me daar eigenlijk heel goed in vinden. Want ik merk eindelijk dat dit college doorpakt met het groenbeleid. En wat ik ook wil zeggen, biodiversiteit, ik zie steeds meer moeilijke woorden in de moties terugkomen, laten we het gewoon over het groen hebben. Dat kennen de Rotterdammers ook. Groen is een bosplantsoen, groen is een grasveld, maar al die moeilijke woorden die we tegenwoordig gebruiken, je hebt er haast een Dikke van Dale voor nodig om erdoorheen te komen, laten we gewoon op z'n Rotterdams blijven. Voorzitter, dit is mijn bijdrage en ik zal tegen alle moties zijn omdat ik ze allemaal overbodig vind omdat dit college al meer dan voldoende doet als het om groen gaat.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, fijn dat we gewoon beginnen met biodiversiteit, een heel belangrijk onderwerp in Rotterdam. Het is vaak wel eens anders geweest, dat dit soort belangrijke onderwerpen pas midden in de nacht worden behandeld, als iedereen al moe is. Dus wij zijn blij dat het nu aan de hand is. Voorzitter, we hebben de biodiversiteit al vaak aangekaart en vorig jaar hadden wij zelfs deze motie dat wij de biodiversiteitscrisis wilden uitroepen. Die haalde het toen niet, maar kijk waar we nu staan, een jaar later. Want niet voor niets, alle kleine beestjes helpen. Voorzitter, wij zijn blij dat Rotterdam aandacht gaat besteden aan onze stadsnatuur en dat wij de biodiversiteit willen gaan versterken. Het heeft lang geduurd, maar eindelijk staat het onderwerp in de schijnwerpers in onze Rotterdamse gemeenteraad en blij dat we met dit kader aan de slag kunnen. De klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis kun je niet los van elkaar zien. Er is geen enkele crisis die meer dieren doodt dan de afname van soortenrijkdom als gevolg van de klimaatverandering. En de biodiversiteitscrisis en klimaatcrisis moeten we daarom in samenhang aanpakken. Dit vraagt om een allesomvattende aanpak, een waarbij de biodiversiteitsmaatregelen gecombineerd worden met onze klimaatplannen, door een duurzame verandering bijvoorbeeld in ons voedsel. De klimaatverandering ligt op je bord. Stop met vlees eten, zou ik zeggen. Of het verminderen van energieverbruik et cetera. Daarom moeten we ons klimaatbeleid veel prominenter naar voren brengen en daar hebben we ook een amendement voor. Dat is het amendement 'Klimaatverandering ontwricht de natuur'. Ik zal ze aan het einde allemaal indienen. Voorzitter, behalve het amendement dienen we negen moties in. We zien graag dat de gemeente meer variatie toepast in het gemeentelijk groenareaal. Verbinding, voortplanting, veiligheid, verblijf, en dus ook variatie als de vijf V's, de vijf pijlers van het gemeentelijk biodiversiteitsbeleid. En voorzitter, we hebben er al vaker aandacht voor gevraagd en nu gaan we dat weer doen. We zien graag dat de gemeente tiny forests aanlegt, kleine bossen. Inmiddels zijn er al 280 van dit soort minibossen, maar waar blijft Rotterdam? We hebben er nog geen een. En het zou ook zo mooi zijn voor onze kinderen om die bossen te gebruiken voor educatie. Dus ook daar wederom een motie voor. Voorzitter, we willen ook een hoger waterpeil om zoutwaterinfiltratie tegen te gaan. Dat tast de biodiversiteit aan en daarom een lobby motie om het stedelijk belang onder de aandacht van de waterschappen te brengen. Voorzitter, het is tijd voor een natuurverordening die alle ecologische hotspots in de stad gaat benoemen en dient als extra bescherm laag tegen ontwikkelingen die de natuurwaarde aantasten. Denk aan de stadsparken en bijvoorbeeld het Kralingse Bos, of aan onze prachtige Polder De Esch. Ruim vijfhonderd planten en diersoorten zijn er inmiddels waargenomen en opgenomen in de natuurindicatiekaart van Rotterdam. Samen met het Eiland van Brienenoord is natuurland De Esch een ecologisch baken in een versteende omgeving en heeft het niet voor niets daarom ook de status van Natuurnetwerk Nederland. Onze motie dient ertoe De Esch op te nemen als meetlocatie in het nieuwe natuurmeetnet van de gemeente en toe te voegen aan een van de twintig kernbiotopen. Een zesde motie is om lokale groeninitiatieven te laten meedenken over de inkoop van het groenonderhoud. Laten we het kind niet met het badwater weggoien. Er is ontzettend veel lokale kennis aanwezig om het groenonderhoud te verbeteren. En dan hebben we nog twee moties die gaan over de gebouwde omgeving, want dat schuurt natuurlijk nog wel eens hè, wethouder Zeegers met wethouder Karremans. Stenen of natuur. Wij zien graag dat natuurinclusiviteit haar geëigende rol krijgt in het grondbeleid, hopelijk vooruitlopend op het Bouwbesluit dat natuurinclusieve maatregelen landelijk verplicht gaat stellen. Momenteel zijn afspraken met ontwikkelaars over bouwen voor natuur vrijblijvend, of ze worden per geval afgesproken, zoals bij de nieuwbouw van de Parkhaven bijvoorbeeld aan de orde is. De vuistregels voor het bouwen zijn een te licht instrument om daadwerkelijk potten te kunnen breken. En dan nog een motie om de lasten en baten van majeure ruimtelijke ordening in kaart te brengen, dus om de oude en de nieuwe situatie met elkaar te kunnen vergelijken. Dat biedt extra informatie aan ons als gemeenteraad, om goed te kunnen besluiten. En met majeure bedoelen we de structuurvisies en de omgevingsvisies. Dan heb ik nog een laatste motie, dat speelt in Rotterdam heel erg. Dat is de motie 'Nationaal Park Rotterdam in 2030'. Er is onder de noemer

Nationaal Park Rotterdam een campagne opgestart door tal van organisaties, om van onze stad een nationale parkstad te maken met als richtjaar 2030. Sommige steden in de wereld hebben dat reeds, de national parkcity. Laten we dat in Rotterdam nu ook gaan doen. Het is een prachtig initiatief van Rotterdamse natuur- en groenorganisaties voor een nationale parkstad. Dat is echt lovenswaardig, omdat het van hen komt en ook van onze inwoners. Dus daardoor wordt het breed gedragen, wat natuurlijk hartstikke goed is. Daarom verzoeken wij het college te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen te komen tot Rotterdam als nationale parkstad. En voorzitter, nog één opmerking. Wij zijn heel blij met de steun van de andere fracties voor onze voorstellen om de stad mooier te maken voor mens, maar vooral ook voor dieren en wij zien heel erg uit naar de inwerkingtreding van dit biodiversiteitskader. Ik dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 11. Nationaal Park Rotterdam 2030

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- er onder de noemer 'Nationaal Park Rotterdam' een campagne is opgestart door tal van organisaties om van onze stad een nationale parkstad te maken, met als richtjaar 2030;
- sommige steden in de wereld reeds de status van National Park City hebben verkregen, zoals Londen in het Verenigd Koninkrijk en Adelaide in Australië;

overwegende dat:

- het initiatief van Rotterdamse natuur- en groenorganisaties voor een nationale parkstad lovenswaardig is, omdat het van onderop komt en wordt gedragen door onze inwoners;
- de nationale parkstad zorgt voor een groene dooradering van het stedelijke weefsel met genoeg ruimte voor wilde natuur, lokale voedselproductie en gezondere levens van de Rotterdammers;
- in de campagne voor een 'Nationaal Park Rotterdam' radicale vergroening en inclusie hand in hand gaan, zoals het hoort;

voorts overwegende dat:

- de status van onze stad als nationaal park ertoe kan bijdragen de ambitie van het college te realiseren flink te stijgen in de Nationale Monitor voor Duurzame Gemeenten, waar we al sinds jaar en dag op de laatste plek bungelen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen te komen tot Rotterdam als nationale parkstad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

Motie 12. Natuur meten in De Esch

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- de natuurindicatiekaart van de gemeente Rotterdam aantoont dat in de wijk De Esch in de tijdspanne 2010-2020 in totaal 585 plant- en diersoorten zijn waargenomen;
- Polder De Esch onderdeel is van Natuurnetwerk Nederland, een netwerk van natuurgebieden dat onder verantwoordelijkheid valt van provincie Zuid-Holland;

voorts constaterende dat:

- met de metingen van het Natuurmeetnet het effect van specifiek beheer en beleid op biodiversiteit tegen het licht gehouden kan worden;
- de gemeente Polder De Esch niet heeft geselecteerd als meetlocatie voor een van de twintig kernbiotopen van het nieuwe natuurmeetnet;

overwegende dat:

- de waargenomen biodiversiteit in De Esch kansen biedt om de natuurwaarden in de stad verder te versterken;
- de natuurbeschermingsdoelen van Natuurnetwerk Nederland gebaat zijn bij meetbare kennis over soortenrijkdom en instandhouding van soorten;

voorts overwegende dat:

- de Uitvoeringsagenda biodiversiteit 2023-2027 focust op behoud van ecologische structuur in de gebieden waar het redelijk goed tot goed gaat met de biodiversiteit;
- opname van De Esch als meetlocatie en te borgen in een kernbiotoop logisch is om het natuurmeetnet maximaal te laten renderen;

verzoekt het college:

- Polder De Esch op te nemen als locatie in het natuurmeetnet van de gemeente;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

Motie 13. De baten en lasten van ruimtelijke ordening

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- ruimtelijke ordening gepaard gaat met een herschikking van functies;
- methodes en meetinstrumenten voorhanden zijn om de baten en lasten van ruimtelijke inrichting in kaart te brengen;

voorts constaterende dat:

- biodiversiteit in die zin kan worden vertaald in ecosysteemdiensten, waarmee een monetaire waarde kan worden toebedeeld aan stedelijk groen, stadsnatuur en soortenrijkdom;

overwegende dat:

- ecosysteemdiensten van vitaal belang zijn voor onze leefomgeving, maar geen beslag krijgen in de beperkte reikwijdte van grondexploitaties;

van mening dat:

- een gefundeerde keuze van de gemeenteraad voor een plan of ontwikkeling niet kan worden gemaakt zonder de baten en lasten in de toekomst te vergelijken met die van het heden;

verzoekt het college:

- bij voorstellen voor majeure ruimtelijke ordening de baten en lasten van een toekomstig plan of ontwikkeling te vergelijken met de situatie van het heden;
- ecosysteemdiensten daarin integraal te verwerken;
- als majeur te beschouwen: structuurvisies en (herzieningen van) omgevingsvisies;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T. Kind, A.G. van der Elst, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Motie 14. Biodiversiteit integraal in grondbeleid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- er met het Biodiversiteitskader geen financiële borging plaatsvindt van biodiversiteit in bouw- en gebiedsontwikkelingsprojecten, maar dat dit nader wordt uitgewerkt;
- er geen verplichtingen bestaan voor ontwikkelaars om natuurinclusieve maatregelen toe te passen in bouwprojecten;

overwegende dat:

- 'Bouwen voor natuur' vaak een sluitpost op de begroting van ontwikkelaars behelst en ook zomaar kan sneuvelen als de business case onder druk staat;
- bouw- en gebiedsontwikkelingsprojecten veel voor de biodiversiteit kunnen doen, door natuurinclusiviteit als uitgangspunt te nemen in ontwikkeling;

voorts overwegende dat:

- veel andere gemeenten, waaronder Amsterdam, Den Haag en Utrecht, de mate van natuurinclusiviteit meewegen in tenders of de selectie van marktpartijen voor gebiedsontwikkeling;
- het college momenteel nieuw grondbeleid opstelt, inclusief randvoorwaarden waaraan ontwikkelaars dienen te voldoen om gemeentelijke grond te mogen kopen voor exploitatie;

verzoekt het college:

- natuurinclusief bouwen integraal op te nemen in het gemeentelijk grondbeleid;
- daartoe randvoorwaarden te scheppen waaraan ontwikkelaars van gemeentelijke grond minimaal dienen te voldoen;
- tevens te borgen dat natuurinclusiviteit een wegingsinstrument wordt in gemeentelijke tenders of de selectie van marktpartijen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T. Kind, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

Motie 15. Lokale initiatieven denken mee over inkoop groenonderhoud

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- groenonderhoud thans wordt ingekocht per aanbesteding;
- veel Rotterdammers zich in lokaal georganiseerd verband bezighouden met vergroening van de stad en (ecologisch) groenonderhoud;
- er tevens lokale organisaties zijn die met groenonderhoud een beschutte werkplek bieden voor kwetsbare Rotterdammers, vaak met een afstand tot de arbeidsmarkt;

overwegende dat:

- lokale, buurtgerichte initiatieven in het groenonderhoud in een aanbestedingsprocedure vaak geen kans hebben mee te dingen naar gunning van opdrachten, omdat deze procedure geen ruimte biedt voor het type werk dat deze initiatieven voor de gemeente kunnen verzorgen;
- het overslaan van de lokale initiatieven een gemiste kans is, omdat ze behalve onderhoud van het stedelijk groen ook bijdragen aan participatie, zelfredzaamheid en een inclusieve stad;

verzoekt het college:

- voorafgaand aan de nieuwe inkoopronde voor groenonderhoud lokale initiatieven en organisaties uit te nodigen om mee te denken over het schrijven van de bestekken en het opstellen van de voorwaarden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, T. Kind, A.G. van der Elst, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Motie 16. Omhoog dat peil

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- de stedelijke biodiversiteit onder meer achteruitgaat door verzilting, als gevolg van een stijgende zeespiegel;
- de lage waterstand in zoet oppervlaktewater ertoe leidt dat zout water ver het binnenland indringt, met biodiversiteitsverlies tot gevolg;

overwegende dat:

- de waterschappen besluiten nemen over de hoogte van het peil en vaak kiezen voor het belang van de agrarische sector, ten koste van stedelijk gebied;
- een hoog waterpeil tegendruk kan geven tegen intredend zout water, daarmee oevervegetatie en onderwaterbiodiversiteit beschermt en het leefgebied van vissen en andere waterdieren bestendigt;

voorts overwegende dat:

- hogere peilen van het oppervlaktewater tevens de grondwatertaak van de gemeente voordelig beïnvloedt, omdat de stad zo haar grondwater beter kan vasthouden in tijden van droogte;

verzoekt het college:

- het belang van onze stadsbiodiversiteit kenbaar te maken bij de drie waterschappen met Rotterdams grondgebied, in relatie tot de besluiten die zij neemt met betrekking tot de hoogte van het waterpeil;
- te pleiten voor verhoging van het waterpeil;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind en A.G. van der Elst

Motie 17. Natuurverordening

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- het college zich heeft voorgenomen jaarlijks tot vierduizend woningen toe te voegen aan de stedelijke voorraad;
- de partiële herziening van de Omgevingsvisie-addendum Oostflank voorstelt om thans onverhard terrein met natuurwaarden te transformeren tot woongebieden of sportcomplexen;

overwegende dat:

- sommige groengebieden dusdanig waardevol zijn dat ze te allen tijde moeten worden beschermd tegen de oprukkende verstedelijking;
- een publiekrechtelijke 'bescherm laag'- te weten een natuurverordening - kan worden aangebracht om deze gebieden te allen tijde te behoeden voor vernietiging;

voorts overwegende dat:

- een Rotterdamse natuurverordening mooi in de pas loopt met het voorstel van de Europese Commissie te komen tot een verordening voor natuurherstel, tevens verband houdende met behoud en herstel van natuurwaarden in stedelijk gebied;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe een natuurverordening in onze gemeente eruit kan komen te zien;

- in het onderzoek te inventariseren hoe juridische grondslag voor behoud van stedelijke ecologische hotspots kan worden geborgd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

Motie 18. Voedsel, veiligheid, verbinding, verblijf... en variatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- in het Biodiversiteitskader voedsel, veiligheid, verbinding en verblijf worden geduid als randvoorwaarden van de stedelijke ecologie;

overwegende dat:

- de 'vijfde v' van variatie een kritische randvoorwaarde is voor soortenrijkdom, omdat soorten weer nieuwe en andere soorten aantrekken en er zo voedselketens en ecosystemen in stand worden gehouden of zelfs opgericht;
- monoculturele aanplant niet alleen zorgt voor een saai en onaantrekkelijk straatbeeld, maar ook ziekten en plagen in de groenpercelen in de hand werken;

verzoekt het college:

- variatie toe te voegen als kritieke randvoorwaarde voor de ecologie;
- variatie maximaal toe te passen in de aanplant van bloemen, planten, struiken en bomen in het gemeentelijk groenareaal, en hierover te rapporteren in de jaarlijkse bomenbalans en voortgangsrapportages van de producten van de zogenoemde Rotterdamse groenagenda ('Rotterdam gaat voor groen', 'Rotterdamse Weerwoord' en het 'Biodiversiteitskader');

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

Motie 19. Tiny forests

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- 'tiny forests' dichtbegroeide inheemse bosoppervlakken zijn ter grootte van een tennisbaan, te vestigen in een stedelijke omgeving;
- deze minibossen vaak worden ingezet voor natuureducatie en om kennismaking met inheemse natuur naar de mensen te brengen;

overwegende dat:

- je het pas gaat begrijpen als je het ziet;
- nabijheid van inheemse natuur in de vorm van een tiny forest uitnodigt om meer te leren over biodiversiteit, wat bijdraagt aan bewustzijn over de noodzaak soortenrijkdom te behouden voor de stad;

verzoekt het college:

- locaties te zoeken voor de aanleg van tiny forests;
- de uitkomst van deze exercitie te delen met de gemeenteraad en tevens een voorstel te doen voor aanleg van één of meer tiny forests;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

Amendement A. Klimaatverandering ontwricht de natuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

besluit:

op bladzijde 6, tussen alinea's "Zonder natuur is ..." tegen deze ontwikkelingen" en "Maar een vitale (...) de biodiversiteit onderkent" de volgende alinea toe te voegen:

"De natuur in Rotterdam en daarbuiten legt het eveneens af tegen mondiale temperatuurstijgingen en weersextremen als gevolg van klimaatverandering. Dier- en plantensoorten sterven in snel tempo uit en dat baart ons grote zorgen. En alhoewel de gevolgen van een veranderend klimaat veelal worden ingegeven door oorzaken buiten onze invloedssfeer, is klimaatverandering geen natuurverschijnsel. De mens is uiteindelijk verantwoordelijk voor ontwrichting van de natuur die ons zo dierbaar is."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Het Beleidskader biodiversiteit kan meer doen om de oorzaken te benoemen van de massale uitsterving van dier- en plantensoorten. Met dit amendement brengen wij scherpere aan in de inleidende tekst van het kader.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is de heer Coşkun aan het woord voor zijn termijn.

De heer COŞKUN (sp). Dank u wel voorzitter. De SP is zeer gecharmeerd van het concept Nationaal Park Rotterdam. Daarom zit het ook achter op mijn iPad. Dat is een beweging van groene initiatieven en personen die de stad groener, gezonder en wilder willen maken. Zelf ben ik ook ranger geworden van dat nationaal park en de vraag aan de wethouder is: bent u al ranger en zo nee, zou u dat willen worden? In de commissie heeft de SP ook gevraagd naar mogelijkheden voor verticaal groen, zoals in onze eigen stadhuistuin. Wordt daar ook aan gedacht? En aan het actief promoten van groene daken bij woningen van de corporaties en andere, waarbij bewoners ingeschakeld kunnen worden bij het onderhouden. Er is subsidie voor, maar wordt daar wel gebruik van gemaakt, is mijn vraag aan de wethouder, en is dat laagdrempelig genoeg? In 2019 vroeg de SP om een groenloket en later kwam er een groenmakelaar. Maar werkt hij/zij/die of blijft het bij greenwashing? Wanneer komt dat dakpark op de Hofbogen nu eens echt wethouder, is een vraag. We praten er nu al twintig jaar over en het IP is af, dus waar wacht u nog op wethouder, om dat stuk groen aan onze stad toe te voegen in het kader van de biodiversiteit? Veel moties vandaag, en die had ik liever gezien als amendementen, of nog liever, dat de wethouder na het debat in de commissie zijn beleidskader zou hebben aangepast. Maar goed, de cultuur in deze raad is nog niet zo erg productief en effectief, dus we krijgen weer een stortvloed aan moties over dit onderwerp. Daarom steunen wij bij voorbaat en van harte de moties van de Partij voor de Dieren, de PvdD en dus de partij voor de diversiteit, en zullen we de andere moties op hun inhoud beoordelen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Dank u wel voorzitter. De VVD is blij met het Biodiversiteitskader en het groenplan, dat ook op de agenda staat, dat er ligt. Het sluit aan bij de ambities van de VVD die wij met de stad hebben. Dat is een groenere stad, waar je altijd dicht in de buurt een plek hebt waar je kunt afkoelen. En op de dagen zoals vandaag, een stad die het water opzuigt zoals een spons en niet verandert in één grote Kralingse Plas. Het sluit ook goed aan bij onze plannen om de singels terug te brengen in de stad. Volgens mij is eigenlijk een groot deel van de raad het hiermee eens, want ik hoor eigenlijk een hoop moties en ideeën voorbijkomen die gewoon in dit plan staan. Natuurlijk houden we ons aan EU-wetgeving, daar is niet een motie voor nodig. En verder hoor ik ook vooral

micromanagement. Welke plantsoort gaan we waar neerzetten? Als je dat graag wilt bepalen moet je vooral bij de gemeente gaan werken, bij Stadsbeheer. Dat is volgens mij hartstikke leuk. En daarnaast vinden we gewoon inhoudelijk nog, in reactie op de eerdere sprekers, dat de stad wel een stad blijft. En dat betekent dat de biodiversiteit goed is voor de kwaliteit van leven in de stad, ook voor de mens, maar uiteindelijk is die stad ook echt bedoeld om te leven. Dus als we onkruid maar overal laten groeien, en dat je gewoon niet meer in dat parkje gaan zitten om af te koelen, dan zijn wij het daar niet mee eens. En ook zoals het kader benadrukt, is veiligheid om te kunnen leven. Dat betekent het voor dieren maar ook zeker voor mensen. Dat betekent dat je dus veilig door een park moet kunnen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Een interruptie van mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, plant- en diersoorten gaan echt met een rap tempo achteruit. Het toevoegen van biodiversiteit is niet alleen goed voor de gezondheid van de mens, voor ons water, voor onze omgeving, dus als het zo is dat je een minder mooi plat gemaaid parkje hebt, zoals de VVD misschien graag zou willen, dan is het alsnog heel erg goed voor de mens. En als de stad zo per se voor de mens is gebouwd, zoals de VVD wil, betekent het alsnog dat als je wilt ademen in een stad en als je mooi water wilt hebben in een stad en als je goed wilt kunnen eten in een stad, heb je toch die biodiversiteit nodig. Dus die toegevoegde waarde van dat stukje groen dat misschien niet op een manier eruitziet dat de VVD het mooi vindt, is toch van enorme toegevoegde waarde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Ja, volgens mij heeft mevrouw Morkoç gewoon niet heel goed geluisterd naar wat ik zei, want ik ben heel erg blij met het biodiversiteitskader dat hier ligt, en dat betekent dat we inderdaad op sommige plekken een ander maaibeeld gaan toepassen en dat op sommige plekken er meer verschillende planten- en diersoorten komen. Maar het betekent ook dat als jij gewoon aan de Kralingse Plas wilt barbecueën, dat dat ook moet kunnen als het veel te warm is in jouw huis. Dat is de afweging die je ook in de stad moet maken, dat er ook verblijfsplekken zijn voor mensen die soms in een studio moeten wonen van maar 20 vierkante meter, en dat die ook even naar buiten moeten kunnen om daar te kunnen verblijven, en niet alleen naar torenhoog gras kunnen gaan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, het een sluit het ander niet uit en de VVD probeert een beeld te schetsen alsof je niet meer kan barbecueën in een parkje als je ook geeft om de biodiversiteit. Overigens woon ik in zo'n studio waar het enorm warm wordt in de zomer, dus ik ken de behoeftes daarvan. En dan verwacht ik ook dat de VVD als we het hebben over hittestress ook een keer productief en constructief met ons mee wil denken over hoe we dat kunnen gaan oplossen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw ABRAHAMSE (vvd). Nou, dit is precies waarom ik het voorbeeld noemde, want ik dacht: waarschijnlijk herkent mevrouw Morkoç zich daarin. Volgens mij zijn we het dus ook redelijk met elkaar eens en we denken heel constructief mee. Er liggen ook gewoon vanuit het college een heleboel plannen om de energietransitie te realiseren. We gaan ook aan de slag met isolatie, met name vanuit landelijk beleid, dus volgens mij wordt er heel veel gedaan. Alleen liggen er nu een aantal moties op tafel waar echt wel wordt gevraagd om overal dat onkruid ook op die manier te waarderen of planten of hoe je het wilt noemen. Wat ik alleen maar zeg is dat we daar ook gewoon af en toe keuzes in moeten maken, dat je ook nog kunt blijven leven in de stad.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is de heer De Haan de volgende spreker.

De heer DE HAAN (d66). Dank u wel voorzitter. Ik wil allereerst beginnen met het uitspreken van mijn waardering voor het stuk, over het kader maar ook over het proces ernaartoe. Een stuk dat volgens mij op brede waardering en enthousiasme kon rekenen in de commissie. En dat enthousiasme was denk ik ook al eerder aangewakkerd door een bijzonder mooie technische sessie, georganiseerd door een aantal collega's uit de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte, het biodiversiteitsfestival. Nogmaals dank daarvoor. Dan het kader. Ik zie goede punten qua langetermijnvisie. Het is een ambitieus verhaal en dat waardeer ik eraan. De vraag blijft natuurlijk wel hoe we het allemaal gaan

bereiken. Met vertrouwen in de wethouder erin, maar er loopt natuurlijk een heleboel samen. Gesteld wordt dat de ruimte beperkt is maar dat we zowel gaan vergroenen, we gaan bouwen maar we gaan ook verduurzamen. We gaan meer recreëren en ga zo maar door. Terwijl dat in een aantal gevallen soms echt strijdige zaken kunnen zijn. Daar hebben we echt onze inventiviteit voor nodig. En in tweede lijn, voor veel zaken hebben we bewoners en bedrijven nodig. Want om echt slagen te slaan, moet iedereen hiermee aan de slag. Denk bijvoorbeeld aan de groene dakenambitie. Dat zijn mooie doelstellingen, maar daar geldt natuurlijk ook: hoe krijgen we al die particulieren aan die groenblauwe daken, het liefst gecombineerd met zon? Hoe zorgen we ervoor dat we hier bewoners in ontlasten? En tot slot, over dat samen doen, wat dat betreft refereer ik nog één keer aan een redelijk recent bezoek van mij aan een oostelijke wijkraad, waar men liever gemillimeterde groenstroken had in plaats van een maai-me-niet-maand en waar men ook actief opriep de diertjes naar de Rotte te later vertrekken of zelfs beter: richting Bergschenhoek, buiten de Rotterdamse gemeentegrenzen. Wat dat betreft hebben we met elkaar ook nog echt een slag te maken. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere sprekers? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja voorzitter, dank. Ik houd het kort. Wij hebben de afgelopen tijd veel aandacht gehad voor dit onderwerp. Er ligt ook een goed stuk van het college en ik zie de moties die hier vandaag worden ingediend niet zozeer als micromanagement zoals mevrouw Abrahamse het noemde, maar eigenlijk juist een verdere uitbreiding van die plannen, die op sommige punten ook echt wel noodzakelijk is. Daarom sluiten wij ons ook aan bij een aantal moties. De afgelopen maanden heb ik veel geleerd over biodiversiteit, vooral van de heer Biemans. Sindsdien noem ik onkruid geen onkruid meer, maar een inheemse soort en ben ik daar in mijn voortuin extreem blij mee. Maar zonder gekheid, het gaat dus ook echt over kwalitatief groen. Dus groen in de stad is al een schaars goed. We hebben schaarse ruimte, maar we moeten met dat groen ook ervoor zorgen dat het kwalitatief groen is. Dat heeft zowel die kant die mevrouw Abrahamse benoemde, een verblijfplaats voor mensen, maar vooral toch ook die kant dat het een zo gezond mogelijke stad blijft voor mens en dier. Voorzitter, ik rond af door aan te geven bij welke moties wij ons heel graag aansluiten. Uiteraard bij een aantal van Volt, want de diversiteitskoning van deze raad is toch wel de heer Wempe. Wij sluiten heel graag aan bij de motie die ecologisch maaien de norm maakt. Het is ook in veel wijken zeer gewenst overigens, dus mensen zullen daar ook blij mee zijn. Het aansluiten bij de bio-CROW, hoewel ik nog steeds niet echt precies weet wat crow betekent maar ik vind het wel een heel mooie motie. En de motie over de EU-wetgeving is niet overbodig, want we hebben daar op een aantal punten soms naast gezeten, dus daarom steun ik die motie ook van harte. En dan voorzitter, de motie van de Partij voor de Dieren over de tiny forests lijkt mij extreem passend in onze stad en ook een heel goed initiatief. Uiteraard steunen wij de motie die gaat over het steunen van lokale initiatieven, want we moeten dit met elkaar doen. Dit kan de gemeente niet van bovenaf opleggen. En ten slotte de motie die gaat over de baten en lasten van ruimtelijke ordening. Het is precies dat wat we nodig hebben in deze stad om een goede afweging te maken tussen grijs en groen. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Er is veel werk verzet en er is ook al heel veel gezegd door partijen waar wij ons helemaal in kunnen vinden, dus ik houd het heel kort. We willen graag nog op één punt wat extra aandacht vragen en dat gaat over Zuid. In de stukken wordt erkend dat op Zuid veel stenige wijken zijn en dat die prioriteit moeten krijgen in het vergroenen. Er wordt erkend dat het een betonnen jungle is, maar tegelijkertijd ontbreekt het eigenlijk nog aan heel concrete acties daar, na die constatering. We zijn benieuwd wanneer dat dan komt en of de belofte ook van de wethouder nog steeds staat om meer groen in die wijken toe te voegen. Naast het belang van groen in de wijken is er natuurlijk het belang van de parken. Dat staat ook keurig in de groenagenda. Maar we willen graag wat extra aandacht daarom vragen voor een park dat dicht bij die stenige wijken op Zuid zit, het Zuiderpark. We hebben bij de Oostflank twee weken geleden een motie ingetrokken om die eigenlijk nu weer in te dienen met hetzelfde dictum. De motie past hier beter volgens de wethouder. De overwegingen en de constatering zijn wat aangepast, maar het dictum is gelijk.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 20. Laat het Zuiderpark bloeien!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het "Biodiversiteitskader 2023-2027";

constaterende dat:

- in de groenagenda 2023-2026 het college erkent dat de wijken op Zuid steniger zijn dan andere wijken en prioriteiten moeten krijgen in de aanpak groen;
- in spoor 5 van deze agenda het belang van verbetering van parken wordt benoemd;
- dit in het bijzonder voor parken in de omgeving van stenige wijken van belang is;
- door verdichting de druk op het Zuiderpark verder zal toenemen;¹

overwegende dat:

- het van belang is dat er een kwalitatief hoogwaardig park op Zuid is dat in de toegenomen en toenemende vraag vanuit deze wijken kan voorzien;
- mensen in het gebied ervaren dat er de afgelopen jaren van de randen van het park afgesnoept wordt voor woningbouw;

verzoekt het college:

- met een voorstel te komen voor een opwaardering van het Zuiderpark en het vastleggen van de park-begrenzing;
- dit bij Voorjaarsnota aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en M.Y. Morkoç

¹ [Document Rotterdam Raad - \(23bb003395\) Bijlage 3B behorende bij 23bb003399 over Uitwerking als onderbouwing en toelichting van de Visie - iBabs RIS](#)

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? Nee? Dan gaan wij door naar de beantwoording van de zijde van het college door de heer Karremans.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter en dank ook voor alle support van de plannen. Dat was ook duidelijk te horen in de commissie en vandaag ook in de raad. Daar zijn wij erg blij mee. Het laat zien dat groen en biodiversiteit niet langer een nice to have is, maar een need to have. En dat is belangrijk om te realiseren, vanwege allerlei opgaven die wij hebben in de stad. Maar ook deze opgave en deze wens en dit belang is niet absoluut. Dat zeg ik er wel bij. Het is natuurlijk nooit zo dat we dat eenzijdig kunnen benaderen, ruimtelijke ordening, het aanleggen van of woningbouw, of parken of andere zaken, sportvelden, noem het maar op, vanuit één belang. Het is een integrale afweging die je moet meenemen. Maar in die afweging weegt groen en biodiversiteit inmiddels veel zwaarder dan bij wijze van spreken tien, twintig jaar geleden. En dat is winst. Dus dat is hartstikke mooi. Daar geef ik de heer Van der Velden absoluut gelijk in. Zijn partij is ook aanjager geweest om dit voor elkaar te krijgen. Maar niet alleen de Partij voor de Dieren, heel veel andere partijen zien dit in en dat is heel belangrijk, ook voor de steun richting de uitvoering van deze plannen. Ik wil er hier wel bij gezegd hebben, want mevrouw Morkoç heeft een heel goed en gepassioneerd betoog gehouden, door de heer Segers ook, die inmiddels geen onkruid meer stigmatiseert, en dat is belangrijk, maar twee mensen die hier niet zijn, dat zijn inderdaad de heer Wempe, hij zit hier achter in de zaal maar hij zit natuurlijk niet hier in een van de raadstoeltjes. Want de heer Wempe werd biodiversiteitskoning genoemd. Maar dan heb ik nog een biodiversiteitskeizer en dat is de heer Rozema. Zonder een ranking aan te brengen hoor, jullie zijn allemaal hartstikke goed bezig met dit onderwerp. En met recht kan ik jullie op een positieve manier biodiversiteitsdrammers noemen. Op een goede manier. Omdat dat op een heel mooie en gepassioneerde manier wordt neergezet door die commissieleden. Ik heb zelfs van de heer Wempe een biodiversiteitskompas gehad en heel veel stickertjes van bijtjes. En die heb ik nog steeds op mijn kamer en mijn dochter vindt die stickertjes geweldig. Dat zeg ik er wel bij. Dus het is hartstikke mooi hoe dat op de agenda is gekregen. Maar ik wilde de namen van de heer Wempe en de heer Rozema wel even nadrukkelijk genoemd hebben, want die verdienen die vermelding vind ik. Dan zijn er heel veel moties ingediend. Die ga ik eventjes

langslopen. Ik heb nog wel een aantal vragen gehad, onder ander wanneer dat Hofbogenpark... de heer Coşkun had dat even gevraagd. Het DO is in concept klaar, dus ik breng het binnenkort naar het college toe en dan krijgt u het ook. Dus dat is het definitief ontwerp en dan zullen wij het denk ik nog wel bespreken in de commissie. Maar er zit schot in de zaak. Dus wij verwachten dat wij in 2025 kunnen beginnen met de aanleg van het park. Dus dat is inderdaad ook voor de biodiversiteit in de Agniesebuurt, de heer Coşkun natuurlijk wel bekend, een heel belangrijke niet alleen eyecatcher maar ook een groene investering. Of ik bereid ben ranger te worden? Daar zou ik even de voorwaarden van willen zien. De heer Coşkun kennende zal het goed schuiven waarschijnlijk, maar ik wil het even bekijken voordat ik daar ja op kan zeggen. Maar het klinkt in ieder geval heel positief.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, ik kan de wethouder gelijk uit de droom helpen. Het schuift niks, het schuift heel veel groen en biodiversiteit. En er zijn heel veel mensen in deze stad al ranger, en die rangers zien erop toe dat het nationaal park groeit en bloeit en dat het niet wordt verstoord en de wethouder zou daarin voorop moeten lopen als een soort hopman van de rangers.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Karremans.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, dit was even een grapje richting de SP. Ik ga het bekijken, en hartstikke mooi want ik ben daar erg voor. Dus ik ga het zeer positief bekijken. Dan de vraag van D66 over hoe we groene daken kunnen realiseren bij bedrijfspanden. Daar hebben wij die subsidieregeling ook voor, dus wij zijn echt voorloper als het gaat om het verstrekken van subsidie voor vergroening, ook nu voor hittebeperkende maatregelen, voor mevrouw Morkoç in haar studio. Daar betalen wij nu gewoon aan mee hè, dat is wat we als gemeente als onderdeel van klimaatadaptatie doen. Het heeft minder te maken met biodiversiteit, maar juist ook voor die biodiversiteit en dat groen, dat gaat natuurlijk ook samen met het aanpakken van hittestress en ook waterberging, hebben we ook subsidies voor bedrijfspanden. Dus even in antwoord op die vragen. Dan de moties. Ik begin met de moties van GroenLinks. De eerste is 'Natuur waarderen zoals de natuur zelf wil zijn'. Die roept het college op om alleen wildgroen, 'onkruid' weg te halen als het nodig is voor de toegankelijkheid en meer ruimte geven aan de verwildering van het groen ter bevordering van de biodiversiteit. Nou, dat laatste doen we hè, dat zit ook echt in die ambitie van die 40 hectare bijenlandschap. Dus dat zit daar echt in. Dat is niet eventjes gewoon de boel laten verwilderen, dat is echt zorgvuldig nadenken, investeren, beplanten, bepotten, zorgen dat dat op een goede manier... op strategische momenten maaien, dat is dus niet zomaar laten gaan en we zien wel wat er gebeurt. Nee, daar moet je echt veel meer voor doen. Zaaïen is belangrijk, dus dat doen we, dus wat dat betreft is die motie overbodig, of dat deel van het dictum. En dat wildgroen, alleen onkruid weg te halen wanneer het de toegankelijkheid aangaat. Daar ben ik niet voor, en dat zei ik natuurlijk net al even. Het is niet absoluut hè. Ik snap dat je het op sommige plekken gewoon wilt laten gaan, maar op andere plekken wil je dat weer niet. Het gaat niet alleen om toegankelijkheid, het gaat ook om veiligheid, het gaat ook om wat mensen mooi vinden in hun eigen straat, beeldkwaliteit, dus daar zijn meer afwegingen te maken dan alleen toegankelijkheid. Dan de motie 'Communicatie met bewoners in groenprojecten', regelmatig terug te koppelen naar bewonersgroepen. Ik vind dat een beetje lastig te duiden, regelmatig, we proberen natuurlijk zoveel mogelijk terug te koppelen. We staan ook in goed contact met heel veel bewonersgroepen, dus waar er mogelijk wat ruis op de lijn is, dan hoor ik dat graag en dan wil ik me er graag voor inzetten en zorgen dat het goed gaat. Maar om generiek nu opeens meer communicatiemomenten in te plannen of dat te doen. Het is een klein team dat werkt aan biodiversiteit. Die wil ik vooral laten inzetten natuurlijk om meer resultaat te boeken op straat, in de parken, in de wijken. Dus generiek wil ik hem ontraden, maar ik wil hem wel meenemen als aanmoediging om in ieder geval er goed oog voor te houden, omdat het ook belangrijk is om met bewoners te communiceren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Dank, ik zou hem kunnen toelichten. We hebben vaak genoeg gehoord dat groenplannen van bewoners die samen met het college zijn gemaakt deels of misschien op kleine onderdelen worden meegenomen, op momenten dat er op andere plekken in het gebied ontwikkelingen zijn. Dan wordt er teruggesproken naar deze groenplannen en dat wordt dan niet terug gecommuniceerd naar de bewoners, wat jammer is, want de bewoners denken dan: o, er wordt niks gedaan met mijn plan. En de gemeente denkt: o, we zijn lekker bezig met die plannen. En van de kant van de gemeente en de kant van de bewoners horen we allebei dat daar een communicatieprobleem

zit, en dat zit in het regelmatig terug communiceren. Dus ook als er geen nieuws is, om te zeggen: joh, mijn plan komt nog terug. Of om te zeggen: we hebben een deel uit het plan gehaald en we gaan het nu toepassen en de rest komt later. En dat is belangrijk voor de bewoners om het vertrouwen te hebben in deze groenplannen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Dat snap ik en dat geldt overigens niet alleen bij groen maar bijvoorbeeld ook bij woonoverlast of bij andere dossiers. Ik vind hem wel lastig om hem als motie zo te omarmen, want dat geeft het heel dogmatisch generiek aan om dat regelmatig te gaan doen. Dan zou een afdoening moeten zijn: we hebben zoveel meer momenten ingepland om dat te gaan doen. Dat is lastig. Ik wil hem dan wel als u het goed vindt, dan blijf ik hem maar ontraden, maar dan wil ik wel toezeggen dat ik dit meeneem en ook zal terugkoppelen aan het cluster dat ermee bezig is, om gewoon te zorgen dat de communicatie goed verloopt en dat je ook kan communiceren: we zijn er nog mee bezig of er is even geen nieuws. Dat kan inderdaad ook. Dan 'Studenten betrekken bij biodiversiteit'. Die vraagt het college de Citizen Science-projecten met studenten van Rotterdamse onderwijsinstellingen te stimuleren. Ik worstelde een beetje met het woord stimuleren. Ik wil hem wel omarmen, maar wel met de opmerking dat we moeten blijven kijken waar iets logisch is of past. Ook binnen de curricula van onderwijsinstellingen, maar ook gezien de behoefte die wij hebben als stad en als team dat werkt aan biodiversiteit. Dus met die opmerking en dat voorbehoud wil ik hem omarmen. Dus dat over die motie. Dan 'Natuurvriendelijke groene rode loper'. Nou, laat dat rood maar weg. Een groene loper is al fantastisch op zichzelf. De Westersingel 2024, is natuurlijk een harstikke mooie singel, is ook beschermd stadsgezicht. Dus dat is wel wat lastig, daar wil je ook niet aan afdoen. Het is niet alsof hij helemaal natuurvriendelijk is, er zit ook natuur, maar het is natuurlijk wel beschermd stadsgezicht, bijvoorbeeld ook zoals het Euromastpark, het park van Zochers bij de Euromast is. Dus om zo te zeggen: we maken hem natuurvriendelijk volgend jaar, dat kan ik niet toezeggen. Dus om die reden kan ik hem niet omarmen. Dan 'Nachtleven voor flora en fauna in het Zuiderpark'. Die vraagt om in het Zuiderpark rekening te houden met de meervleermuizen die daar aan hun voedsel moeten komen en te onderzoeken hoe we die verlichting verder kunnen aanpassen om het effect op de fauna zoveel mogelijk te beperken, balans te zoeken tussen sociale veiligheid en ecologische veiligheid. Dat kwam natuurlijk net al even duidelijk in het debatje naar voren. Daarvan geldt ook weer dat geen enkele wens absoluut is, dus daar moeten we ook in afwegen. We hebben het er in de commissie over gehad. We hebben nu net die pilot bij het Prinsemolenpad. Die zijn we net gestart. Daar kijken we naar insecten. Waarom kijken we naar insecten? Omdat dat ook weer belangrijk is voor vleermuizen. Dat zijn we aan het meten, we zijn er aan het testen met die verlichting. Ik zou willen vragen die pilot even af te wachten voordat we het verder direct uitrollen naar de stad. Dan weten we ook gewoon wat wel werkt en wat niet. En dan kunnen we dat vervolgens uitrollen op de plekken en in de parken waar dat mogelijk opportuun zou kunnen zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, zou de wethouder dan kunnen toezeggen dat na de pilot het Zuiderpark dan expliciet wordt meegenomen en als eerste wordt overwogen? Want die meervleermuis heeft het echt nodig en de verlichting daar is echt niet goed.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ik wil inderdaad best toezeggen dat als we de resultaten van die pilot van het Prinsenvlietpark hebben dat ik die sowieso naar de raad stuur. En dat we daar ook gaan kijken of dat eventueel ook in het Zuiderpark toegepast zou kunnen worden. Overigens geldt hetzelfde voor andere parken. Maar dat het nog steeds een integrale afweging is ook tussen andere belangen die er zijn. Maar dat wil ik best toezeggen voorzitter. Dat waren de moties van GroenLinks. Dan de moties van Volt met een aantal andere partijen. 'Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan'. Die is zojuist nog even aangepast, want ik zei nog tegen de heer Wempe, het ging eerst over al het groen. Maar mensen willen ook voetballen hè, we willen ook picknicken, we willen barbecueën, we gaan niet overal alles maar laten maaien. Dit gaat nu over bermen en dijken. Ik denk dat we heel even moeten kijken, want die is echt weer even last minute aangepast. Ik denk dat we er wel uit kunnen komen met elkaar, want ik wil best even kijken of we een onderzoek kunnen doen naar een norm, want ook een norm stellen, daar moet je het wel even met elkaar over eens zijn, wat betrekken we daar

allemaal bij, wat zijn voorwaarden, wanneer doen we het wel en wanneer doen we het niet. En we zitten ook met het feit dat heel veel dijken en bermen van ofwel het Havenbedrijf zijn ofwel van waterschappen. Dus die moeten we daar ook in betrekken. Dus ik kan dat nu niet in één keer zo toezeggen, maar ik wil best kijken naar een onderzoek. Misschien kunnen we het op een andere manier formuleren, dan denk ik dat we er met elkaar uit kunnen komen. Dus als we daar even contact over hebben dan graag. Dan de motie 'Handleiding beheer stadsnatuur bio-CROW', maar ik snap Volt, Europese partij, crow, dat is natuurlijk helemaal logisch. Maar we hebben het over hetzelfde. Ja, daar ben ik enthousiast over, over die bio-CROW, ik ben benieuwd wat daar uitkomt. Wij zijn nu bezig met CROW, want wij zijn gewoon lid daarvan en we werken er ook in mee om te kijken wat dat kan gaan opleveren. Ik ben er enthousiast over en ik wil niet terughoudend overkomen, maar we verwachten hem in 2025 en dan wil ik bepalen of we hem gaan gebruiken en deze motie vraagt eigenlijk om hem gelijk te gaan inzetten. Daar zou ik iets terughoudender mee willen zijn. Ik vind het sympathiek, ik ben het er eigenlijk ook wel mee eens, maar ik wil dan dat besluit nemen en niet al nu. Want ik wil gewoon precies weten wat erin zit en of we hem wel goed genoeg vinden, want dan zou je ook eventueel nog andere opties kunnen hebben om meer ecologie mee te nemen in het straatbeeld. Dus met die argumentatie ontraden. Dan 'Geef stoeplantjes de ruimte'. Die ga ik ook ontraden. Niet omdat ik stoeplantjes niet belangrijk vind, maar omdat we het al heel veel doen. Dus we experimenteren al met stoeplantjes, dat gebeurt ook al. Ik zie mevrouw Maassen knikken, die ziet dat ook heel erg in haar eigen buurt begrijp ik daaruit. En de term 'onkruid', de heer Segers begon daar ook al over, dat we onkruid niet meer moeten stigmatiseren. Dat is natuurlijk ook ergens de oproep van deze motie. Aan de andere kant voel ik ook wel erg voor wat de heer Van Schaik zegt. Dat is dat we het ook een beetje moeten hebben in de termen die Rotterdammers gebruiken voor termen. En die noemen het onkruid. U bent een voorvechter voor onkruid, maar dan in de vorm van stoeplantjes of de vorm van groen. Ik laat hem nog even zoals het is, maar wellicht wordt de definitie in de toekomst aangepast. Wie weet. Maar we hebben het natuurlijk over hetzelfde. Dan 'Neem EU-wetgeving mee in het biodiversiteitsbeleid'. Daar ben ik het volledig mee eens, het staat ook al in het plan hè, op pagina 18 van het Biodiversiteitskader staat die EU-wetgeving nadrukkelijk opgenomen. We vinden dat belangrijk en we toetsen natuurlijk sowieso al ons beleid op de geldende natuurwetgeving. En EU-wetgeving, zoals de heer Kind weet, wordt natuurlijk doorvertaald in nationale wetgeving en dan kunnen we vervolgens daar alles op toetsen. In die zin doen we het al en is die overbodig en hij staat ook expliciet juist benoemd op pagina 18 omdat we, dat zei de heer Segers natuurlijk ook al, daar op vooruit willen lopen, dus dat we niet altijd willen wachten. Dus dat is die motie. Dan 'Biodiversiteitsmaatregelen bij kademuren', dat is motie 10. Die ga ik omarmen, een goede motie. Het staat er ook goed in hoor, maar om daar wel even helder met elkaar over te zijn. Het is maatwerk, het is natuurlijk niet generiek, niet absoluut, maar waar het kan en waar het wenselijk is, willen we daartoe overgaan, dus die motie wil ik omarmen. Dat waren de moties van Volt. Dan kom ik bij het amendement en de moties van de Partij voor de Dieren. Allereerst het amendement, 'Klimaatverandering ontwricht de natuur'. Ik snap dat de Partij voor de Dieren ermee komt, maar biodiversiteit gaat over veel meer dan alleen klimaatverandering. Of er is veel meer oorzaak dan alleen klimaatverandering, dus ik vind hem te nauw. Dus om die reden wil ik hem ontraden, maar het klopt hè, dat klimaatverandering er natuurlijk wel een onderdeel van uitmaakt. Aan de andere kant werken wij hier juist... we hebben natuurlijk klimaatbeleid, vooral ook hebben we stedelijk, is er natuurlijk vooral nationaal en Europees en mondiaal. Wat wij hier doen kan al heel veel effect hebben op de biodiversiteit hier. Dan gaat het niet om klimaatverandering, maar gaat het om andere bedreigingen voor biodiversiteit die we kunnen aanpakken in de stad. En daar focussen we ook logischerwijs denk ik op. Dat maakt het niet minder waar, maar ik wil wel daar die focus op houden in het plan, dus om die reden ga ik hem ontraden. Dan 'Natuur meten in De Esch'. Ja, natuurland De Esch is een belangrijke biotoop, blijft het ook, ook als we die brug straks gaan aanleggen blijft dat een belangrijke biotoop. Minimaal 75% blijft behouden. Dat hebben we ook gezegd. Ik zet me ook in om meer te behouden. Dat is belangrijk en dat willen we ook doen en het deel dat niet behouden blijft wordt blauw, wordt water en wordt niet bebouwd bijvoorbeeld, dus dat is natuurlijk ook nog fijn om in je achterhoofd te houden. Over het op te nemen als locatie Natuurmeetnet van de gemeente. Daar ben ik niet voor, want wat we nu juist doen: we kiezen niet zomaar punten uit die we leuk of mooi of goed vinden. We kiezen punten uit in dat Natuurmeetnet die representatief zijn voor de stand van zaken voor heel veel andere gebieden in de stad, zodat we op een goede manier de biodiversiteit kunnen meten in de stad. Als ik bijvoorbeeld alleen maar ga meten in het Kralingse Bos, dan zou er best uit kunnen komen dat het goed gaat. Maar dat is niet representatief voor heel veel andere delen en het stadsbreed beeld van biodiversiteit. Dus ik wil daar eigenlijk puur de stadsecologen naar laten kijken en een keuze in laten maken, hen laten bepalen welke gebieden nu representatief zijn voor andere delen in de stad. Dus als je weet dat het

daar goed of slecht gaat, dan zal het waarschijnlijk ook in andere vergelijkbare gebieden goed of slecht gaan, en op basis daarvan die keuze maken. Dus ik wil die niet politiek maken maar puur bij die stadsecologen houden. Dus om die reden wil ik hem ontraden. Dan 'Voedsel, veiligheid, verbinding, verblijf en variatie'. Dat klopt, variatie, het heet ook biodiversiteit. Diversiteit betekent variatie, dus dat zit er eigenlijk al in. Dus die vier V's zitten er alleen onder en die dragen bij aan die vijfde V van variatie. Dus ik ben het ermee eens. Ik ben het er niet mee eens om het te veranderen want volgens mij zit het er goed in, dus om die reden ga ik hem ontraden, maar dat het om variatie gaat, daar zijn we het snel over eens. Dan de motie 'Omhoog dat peil' van de Partij voor de Dieren. Die vraagt mij het belang van stadsbiodiversiteit kenbaar te maken bij de drie waterschappen. Dat wil ik doen, we hebben een heel goede relatie met de waterschappen. Dat weet de heer Van der Velden ook. We praten hier ook veel over met de waterschappen, we hebben geregeld overleg met ze. Ik wil het met alle liefde in die gesprekken meenemen. Ik ben niet van plan om een formele brief te sturen, want dat maakt de relatie weer zo formeel. Maar ik wil toezeggen dat inderdaad mee te nemen in de gesprekken die we voeren met het waterschap. Dan de motie 'Tiny forests'. Daar is ook al door een aantal partijen wat over gezegd. En dat vind ik gewoon een heel goede motie. We hebben nog geen tiny forest in Rotterdam, maar ik wil er wel een. Dat is dan in ieder geval een uitkomst van dit debat wat mij betreft. Ik moet er wel iets bij zeggen. IVN, ik ben laatst nog bij het IVN bij een groenblauw schoolplein geweest, heeft allerlei normen en eisen om een vinkje te krijgen achter het begrip tiny forest, of achter een tiny forest. We moeten in Rotterdam wel kijken. In Rotterdam zijn de uitdagingen qua ruimte en qua grond natuurlijk wel anders dan bijvoorbeeld in Noordoost-Groningen. Je moet wel even kijken wat er kan binnen de grenzen van Rotterdam, want je moet afgraven zo groot als een tennisveld. Het moet volgens bepaalde beheerlijnen gaan. Dus over het idee en het concept, die handschoen wil ik oppakken om te kijken waar we dat kunnen doen, dus wat dat betreft ga ik die motie omarmen. Laat ons wel even kijken waar we er een Rotterdamse saus overheen kunnen gooien. Dat het wel een tiny forest is zoals iedereen dat zal herkennen, maar dat het misschien niet Zemiaky-beheer wordt, maar op een Rotterdamse manier wordt beheerd en dat we misschien niet precies een tennisveld afgraven omdat we die ruimte niet hebben maar een kleiner deel. Dus daar moeten we even naar kijken. Dus als de raad mij die ruimte geeft zou ik dat heel graag willen pakken en dan zou ik die handschoen ook willen oppakken om hiermee aan de slag te gaan, dus dat even over de tiny forests. Dan de motie 'Natuurverordening', om te onderzoeken hoe een natuurverordening in onze gemeente eruit kan komen te zien. We proberen natuurlijk biodiversiteit zoveel mogelijk te integreren in al die andere verordeningen. Dus ik zit nog niet te wachten op een aparte verordening, ik wil juist goede verankering van biodiversiteit in de verordeningen die we hebben. Dus dat zou mijn voorkeur hebben, omdat je anders weer een extra laag gaat creëren die je weer naast andere verordeningen moet leggen. Dus over het doel zijn we het met elkaar eens. Maar de weg ernaartoe ziet er toch anders uit in deze motie dan ikzelf vind, dus om die reden ontraden. Dan 'Lokale initiatieven denken mee over inkoop groenonderhoud'. Ja, ik denk dat we er voor een heel groot deel hetzelfde over denken. Ik vind het wel lastig om partijen, ook bewonersinitiatieven mee te laten schrijven aan het bestek, omdat zij vervolgens via Right to Challenge ook weer onderdeel kunnen zijn als partij van het grondonderhoud. Dat betekent dat je eigenlijk een eventuele afnemer van het bestek het bestek laat schrijven. Dat willen we echt niet, dus daar ben ik wat terughoudend in. In die marktconsultaties, dus voorafgaand, ter voorbereiding op een bestek, worden ze wel meegenomen, dus in de marktconsultatie om te kijken wat er kan. Dus dat doen we wel, dat zijn we denk ik wel met elkaar eens, maar het dictum gaat iets te ver, dus om die reden ga ik hem ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer SEGERS-HOOGENDOORN (cda). Ja, op het gevaar af dat de fractie van de Partij voor de Dieren dat niet ziet zitten, maar dan zou ik denken dat er misschien een mogelijkheid is om die motie op die manier te omschrijven en hem dan wel omarmd en aangenomen te krijgen. Dan heb je tenminste dat haakje er wel op een goede manier in, want ik denk dat het een terechte opmerking van de wethouder is, maar goed, dat laat ik bij de Partij voor de Dieren, maar dat zou dan een tip zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, dat kan, dan denk ik dat hij wel overbodig wordt, want dat doen we al. Maar we zijn het erover eens dat dat inderdaad wel the way to go is. Dan 'Biodiversiteit integraal in grondbeleid'. Eigenlijk daar ook weer dezelfde argumentatie. Kijk, ruimtelijke doelstellingen zijn niet onderdeel van het grondbeleid zelf, en dat ziet hier wel heel erg op. Dus om die

reden ook weer ontraden, maar ook met het doel van natuurinclusief bouwen het erg eens. En we komen ook met een groennorm hè volgend jaar, dus daar zijn we mee aan de slag. Dan de motie 'De baten en lasten van de ruimtelijke ordening', om die in een toekomstig plan of ontwikkeling te vergelijken met de situatie van het heden. Hoe je de baten en lasten weegt is natuurlijk een politieke afweging hè, dus hoe je woningbouw weegt ten opzichte van groen. Dat is aan de raad en de raad kan natuurlijk altijd informatie vragen die hij wil hebben om die afweging te maken, dus dat willen we ook daar laten. Wel is het zo dat natuurlijk stadsecologen op voorhand advies geven over ontwikkelingen. Dus dat zei ik ook in mijn inleiding, natuur weegt veel meer zwaar mee en krijgt ook een plek in die afweging als het gaat om nieuwe ontwikkelingen. Dan 'Nationaal Park Rotterdam 2030'. Ja, ik ben net al bijna gerekruteerd om ranger te worden, en de motie om het te onderzoeken kan ik met alle liefde omarmen, dus dat wil ik inderdaad gaan onderzoeken. En volgens mij voorzitter, waren dat alle moties van de Partij voor de Dieren. Als ik er een gemist heb hoor ik het graag. Dan heb ik nog de motie van de PvdA, 'Laat het Zuiderpark bloeien'. Erg veel sympathie voor. De begrenzing, want het is een parkbegrenzing, is er al, dus er is al een Masterplan Zuiderpark 2004. Toen zat ik nog niet in de gemeenteraad, de heer Engberts ook nog niet, dus die is al vastgesteld. En de opwaardering van het Zuiderpark vind ik lastig. Sowieso hebben we het beheer geïntensiveerd en als u de Voorjaarsnota natuurlijk goed heeft gelezen komt er veel meer geld voor Nota Onderhoud Kapitaalgoederen, dus dat wil ook zeggen meer geld voor onderhoud. Recent hebben we het onderhoud van het Zuiderpark ook aangepast op de soortenrijkdom die er nu is. Ik moet wel zeggen dat er heel veel parken in Rotterdam zijn die meer onderhoud en meer een upgrade nodig hebben dan het Zuiderpark, hoewel ik het wel een heel belangrijk park vind hoor. Maar er zijn gewoon een aantal parken die echt nog achterlopen, die ik eerst even wil aanpakken voordat we weer verder gaan kijken naar een nieuwe ronde aanpak in andere parken. Dus dat even als antwoord op de vraag. Dat wil niet zeggen dat ik het Zuiderpark niet belangrijk vind, maar om die reden ga ik hem wel ontraden. Dank u wel.

De heer ROSKAM (lr). Voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (lr). Ja, grondbeleid, ik haak daar toch een beetje op aan. Even een verhelderende vraag, want u gaf aan dat bijvoorbeeld de stadsecoloog meekijkt. En ik weet dat bijvoorbeeld ook dus met de grondexploitatie, als we als raad besluiten om bijvoorbeeld meer sociaal toe te voegen, dan krijgen we ook gewoon een herberekening van de grondexploitatie. Zoals ik u hoor, klopt het dan dat als we dus zeggen: kunnen we niet een biodiverser groen toevoegen aan een ontwikkellocatie, dat er dan eenzelfde soort adviesverhaal komt vanuit de stadsecoloog? Zodat de raad daar ook een overwogen besluit over kan nemen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Wat er nu gebeurt is dat er op voorhand, dus nog voordat het naar de raad gaat en nog voordat er tekeningen worden gemaakt en dat er inrichtingsplannen worden gemaakt, er al een advies wordt gevraagd van een stadsecoloog. We hebben in Rotterdam twaalf stadsecologen. Ik denk dat wij een van de weinige gemeenten zijn met zoveel stadsecologen. Maar twaalf is ook beperkt, dus ik kan ze niet continu in elke fase van elk bouwproject mee laten kijken. Mocht de raad een advies willen van een stadsecoloog over een bepaald onderwerp dan zal ik natuurlijk altijd bereid zijn om dat door te geleiden en dat advies terug te koppelen. Maar ik heb ook een aantal moties moeten ontraden omdat het gewoon een klein team is en ik wil dat ze bezig zijn met juist zoveel mogelijk toevoegen van biodiversiteit en zoveel mogelijk boeken van resultaat, dus daar moeten we wel kritisch in zijn. Maar op voorhand worden de stadsecologen meegenomen. Mocht het advies van waarde zijn voor de raad, zijn we natuurlijk altijd bereid dat advies te vragen. Maar wees er wel zorgvuldig in welk advies je vraagt, zou ik tegen de raad willen zeggen voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Even terug naar het Zuiderpark. 2004 is mooi, maar even de kwaliteit van het Zuiderpark. De constatering is dat het op Zuid heel stenig is. Er staat eigenlijk geen concrete actie wat we daaraan gaan doen. En de constatering is natuurlijk ook bij de discussie over de Oostflank dat met die verdichting, dat staat ook in de stukken over de Oostflank, de druk op het Zuiderpark alleen maar groter wordt. In de Oostflank was de discussie twee weken geleden, het Zuiderpark zit niet in het

plangebied, alleen de verbinding naar het Zuiderpark. Dan denk ik: ja, als daar dus in die hele ontwikkeling, door de verdichting er extra druk op het Zuiderpark komt, dan moeten we dat denk ik wel meenemen op de een of andere manier in die planning wanneer we dat dan gaan doen. Ik begrijp dat er extra geld is, ik begrijp ook dat sommige eerder en belangrijker zijn, maar ik heb er geen enkel zicht op wat en wanneer we met het Zuiderpark gaan doen en dat zou ik dan wel graag hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, dat snap ik voorzitter. Eigenlijk is de systematiek die we daarvoor gebruiken dat we kijken wanneer we daar druk op zien dat we daar ook naar handelen. Ik heb continu een discussie met mijn collega Kasmi, die bijvoorbeeld graag veel festivals in de stad wil, en de raad wil dat ook graag, maar ik kom daar wel op voor het belang van parken, onder andere ook het Zuiderpark. Want op het moment dat je daar een festival gaat houden, wat intensief gebruik is, dan heb je te maken met gebruikssporen, met schade, met het feit dat andere gebruikers van het park er tijdelijk niet gebruik van kunnen maken. Dus we kijken altijd naar wat het geprogrammeerde gebruik en het verwachte gebruik van een park is en we passen de beheerparagraaf daarop aan. Dat wil zeggen dat we misschien vaker moeten beplanten, vaker gras moeten inzaaien, of dat we daar gewoon veel meer handhaving moeten hebben. Dat heeft op zichzelf niet veel te maken met bijvoorbeeld de paden of de fietspaden of de infrastructuur. Dat is weer wat anders, en een andere afweging is dan ook weer bijvoorbeeld dat je het natuurinclusief wilt maken. We werken aan groenblauwe verbindingen. We doen dat onder andere bij De Steilrand, we willen dat gaan doen rond de Maas, bij het rondje bruggen, dus op die manier kijken we er wel naar en dan kijken we zeker welke parken we kunnen meenemen in dat verhaal. Maar het is altijd vraaggestuurd. We kunnen nu niet op voorhand zeggen: we moeten er zoveel meer bomen tegen 2035 tegenaan gooien in het Zuiderpark of zoveel extra beplantingen programmeren. Want dat weten we simpelweg nog niet. Maar we zullen ernaar handelen op het moment dat dat nodig is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Fijn dat de wethouder helemaal ingaat op de festivals. Maar ik had het over de verdichting naar aanleiding van de Oostflank, dus meer mensen, meer bewoners, meer druk op het park. Het staat in het stuk zelf, het staat ook in de voetnoot bij de motie. En mijn vraag is gewoon: wat betekent die verdichting dan voor het gebruik en ook de kwaliteit en de investeringen in het park?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, ik gebruikte het als voorbeeld, omdat het ook een voorbeeld is van intensief gebruik. Dus als mensen daar meer gaan picknicken en meer gras kapotmaken, dan gaan we het vaker inzaaien. Dat is wat het betekent. Even heel zwart-wit en simpel gezegd. Het betekent dat er meer mensen zijn, dat we er meer handhaving capaciteit naartoe moeten sturen als dat nodig is, mogelijk crowd control moeten doen. In parken is dat vaak niet echt aan de orde, maar op drukke dagen kan dat het geval zijn. Dus dat zijn zaken waar u over moet denken. Meer mensen betekent meer recreatiebehoefte, betekent dat meer mensen in die parken willen recreëren en dat betekent mogelijk iets voor onze beheerparagraaf van het Zuiderpark. Maar daar kunnen we gewoon vinger aan de pols houden en dat gaan we zien tegen de tijd dat het gebeurt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, ik raak uit mijn tijd, maar ik heb gewoon nog wel vragen, maar dat gaat natuurlijk een raadsbehandeling te buiten, dus ik kom er op een ander moment op terug.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Prima, zijn er nog vragen blijven liggen voor de veegronde? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Dank u wel voorzitter. Ik had nog gevraagd hoe de wethouder reflecteert op het advies van Stadsbeheer om groen weg te halen met kokend water, ook op plekken waar dat dus in principe niet nodig is. Ik zal de tweet nog even voorlezen, er staat: "Tot oktober werken onze reinigers hard om het onkruid te verwijderen. Help mee door het onkruid voor je woning schoon te plukken of met kokend water te bestrijden." Dat lijkt me zo onnodig als we het hebben over hoe belangrijk groen is

in de stad, dus ik zou eigenlijk willen vragen of de wethouder daarop wil reflecteren en daarbij adviseren om dit niet meer te doen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden had ook nog een veeg.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Nou, in de orde eigenlijk. Ik wilde eigenlijk met de toezegging van de wethouder, waar we heel blij mee zijn, de motie 'Omhoog dat peil' intrekken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). We zoeken even de motie op voor de administratie, maar dat komt vast goed. Zijn er nog andere veegvragen? Nee? Dan ga ik even naar de wethouder voor de beantwoording.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, over dat water koken, ik heb net al gezegd dat geen enkele wens absoluut is. Geen enkele wens is absoluut, dus als mensen dat willen doen dan staat het ze vrij. Dan kunnen ze dat met kokend water doen. Dat vind ik geen enkel probleem. Wij krijgen ook, niet in de laatste plaats van de heer Van Schaik himself, vaak ook mensen via MeldR of via 1410, die gewoon willen dat het onkruid weggaat, die willen dat. Dus dat is ook onderdeel van ons werk, om dat te doen op de plekken waar dat niet gewenst is of waar mensen dat niet willen in hun wijk of in hun straat. Dus ik snap de oproep van mevrouw Morkoç wel, maar ik zeg daar tegenover: geen enkele wens is absoluut, ook niet die om zoveel mogelijk onkruid of stoepbeplanting of hoe je het noemen wilt in de stad te willen hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Uiteraard is hier niets absoluut, maar hier wordt het wel absoluut gepresenteerd vanuit Stadsbeheer dat er staat: help ons om het weg te halen, terwijl dat het in principe als je kijkt, als je zegt: het is niet absoluut, dus het hoeft ook niet. Dus adviseer dan niet om het wel weg te halen, want dan maakt Stadsbeheer het absoluut.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja, daar ben ik het niet helemaal mee eens, want mensen kunnen ook helemaal goed hun eigen afweging maken. Aan de andere kant kan ik er heel veel tweets van de gemeente Rotterdam tegenover zetten die biodiversiteit benadrukken en mensen vragen daarbij te helpen. Dus ik denk dat we op een goede balans met elkaar zitten en dat is precies wat we aan het doen zijn. Dingen tegen elkaar afwegen, balans zoeken in de stad. Dus ik blijf erbij, maar ja, punt. Dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). En dan nog een interruptie van de heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik doe die interruptie en kijk, heel veel mensen ergeren zich aan dat onkruid. Jungle aan de Maas is niet een nieuw woord dat ik hier voer, maar het gebeurt dus wel. En als die mensen het nu zo mooi vinden dat er onkruid op hun stoepje groeit, doe dan gewoon mee aan het NK-tegelwippen. Dan mag u gewoon een tegeltje van dertig centimeter uit uw pui halen en dan stopt u daar uw onkruid in. Maar stop ermee om de wegen, de toegankelijkheid van onze Rotterdammers vol te laten groeien met onkruid, want dan worden we echt jungle aan de Maas.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Morkoç wil daar nog op reageren.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Voorzitter, bij alle moties en alle aanbevelingen die wij hebben gedaan hebben wij toegankelijkheid altijd hoog in het vaandel, en dat is iets waar GroenLinks enorm achter staat. Het hoeft alleen niet geadviseerd te worden op het moment dat het niet nodig is om groen weg te halen en dat het ook niet de toegankelijkheid belemmert. Dat is het punt dat ik probeer te maken. Toegankelijkheid vinden wij ook heel belangrijk. En nog even een punt van orde. Ik heb nog twee moties waar het CDA graag op wilde mee tekenen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Communicatie met bewoners in groenprojecten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- de biodiversiteit van Rotterdam in slechte staat is;
- het noodzakelijk is om in te zetten op biodiversiteit;
- groen-initiatieven van bewoners ontzettend belangrijk zijn in dit proces;

overwegende dat:

- Rotterdam al haar bewoners nodig heeft in het verbeteren van de staat van de Rotterdamse biodiversiteit;
- de gemeente groen-initiatieven van bewoners zou moeten ondersteunen, met bewoners samenwerken aan groene projecten en bewoners adviseren waar nodig;
- bewoners aangeven niet te weten wat er uiteindelijk gebeurt met de groenplannen die zij hebben opgesteld, geen duidelijk tijdspad krijgen en lastig in contact komen met het college;
- het college juist stimulerend te werk zou moeten gaan om bewoners betrokken te houden in het verkrijgen en beschermen van biodiversiteit;

verzoekt het college:

- regelmatig terug te koppelen naar bewonersgroepen die samen met college groenprojecten samenstellen;
- in deze terugkoppeling te vertellen welke onderdelen van het groenplan zijn opgepakt, welke nog liggen en wanneer die zullen worden opgepakt en welke niet gaan lukken (en waarom niet);
- regelmatig de raad te informeren over het proces van groenprojecten met bewoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind, T.J. Vonk en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Motie 5. Nachtleven voor flora en fauna in het Zuiderpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur';

constaterende dat:

- licht in de avond het bioritme van allerlei organismen verstoort;
- licht in de avond een heel ecosysteem kan ontwrichten;
- flora en fauna behoefte hebben aan een goed nachtleven;

overwegende dat:

- stadsparken in de avond verlicht worden;
- de verlichting er soms is voor de veiligheid en die veiligheid ook moet worden gewaarborgd;
- er manieren zijn om zowel de ecologische als de sociale veiligheid te waarborgen door gebruik te maken van bijvoorbeeld schermkappen, lage verlichtingshoogte (kniehoogte), lichtkleur en lichtdimmers;
- de lantaarns in het Zuiderpark alle paden van de meervleermuis (een kwetsbare soort) in het licht zet in de avond;

verzoekt het college:

- in het Zuiderpark rekening te houden met de meervleermuizen die daar aan hun voedsel moeten komen;
- te onderzoeken hoe de verlichting in het Zuiderpark zo snel mogelijk verder aangepast kan worden om effect op fauna zoveel mogelijk te beperken;
- de balans te zoeken tussen sociale veiligheid en ecologische veiligheid;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind, T.J. Vonk, G.J. Engberts en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Nog even voor de administratie. De Partij voor de Dieren heeft motie 16, 'Omhoog dat peil' ingetrokken. Dan ga ik even kijken of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie niemand daarvoor opspringen. Dan constateer ik dat het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader voldoende is besproken. Er is één ontwerpbesluit en daarover vindt besluitvorming plaats in het stemvenster. Dat betekent dat wij dit onderwerp kunnen afsluiten.

6. TWEEMINUTENDEBATTEN

6.1 *Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we door naar agendapunt 6.1, het tweeminutendebat Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners en daarvoor is wethouder Achbar aangeschoven. De stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners is geagendeerd, de afronding van de bespreking van dit onderwerp in de commissie WIOSSAN van 20 september jongstleden.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik moet eigenlijk even terug naar het vorige onderwerp, want ik heb de toezeggingen niet opgelezen, dus dat gaan we nog even doen. We gaan bijna beginnen met het debat, maar ik moet wel even het andere onderwerp goed afsluiten. Er zijn namelijk drie toezeggingen gedaan. Ik ben blij dat de wethouder nog in de zaal is, dan kan hij misschien nog even knikken. Ik moet nog even de toezeggingen oplezen, want die was ik vergeten. De wethouder gaat naar aanleiding van vragen van het lid Coşkun met een positieve grondhouding bekijken of hij ranger kan worden. De wethouder zegt naar aanleiding van motie 2 toe om bij het betrokken cluster nogmaals aandacht te vragen voor goede communicatie met groenprojecten betrokken bewonersgroepen. Dat wordt ook akkoord bevonden. En de wethouder zegt toe om de resultaten van de verlichtingspilot in het Prinsenmolenpark met de raad te delen en te zijner tijd te bekijken of de resultaten ook toepasbaar zijn in het Zuiderpark. En er komt er nog een aan begrijp ik. De wethouder zegt naar aanleiding van een motie van het lid Van der Velden toe om met het waterschap in gesprek te gaan over verhoging van het waterpeil. Dat waren de toezeggingen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, excuus, we komen eruit, het ging niet over de verhoging van het waterpeil maar over het belang van stadsbiodiversiteit. En daar vindt nog contact over plaats. Dank u wel voor deze flexibiliteit.

6.1 *Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners – vervolg*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we nu daadwerkelijk beginnen met het tweeminutendebat over de stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners. Als eerste heeft mevrouw Van der Elst het woord gevraagd.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Dank u wel. Op dit moment zal ik het kort houden, maar voor BIJ1 zien we over het algemeen dat er heel veel mooie moties van onze collega's zijn binnengekomen. Daarbij willen wij onze steun uitspreken en dat is alles wat ik op dit moment wil zeggen over dit onderwerp.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Voorzitter, ruimhartig beleid, goed functionerende opvang en menselijkheid voorop. In een jaar hebben wij helaas vaak moeten zien dat verschillende dingen hier tegenin gingen. Het loopt niet goed met de opvang in Nederland en dat weten we allemaal. Maar wie neemt de verantwoordelijkheid om het op te lossen? De relatie met de regiogemeenten zijn hierin uitermate belangrijk. We blijven ons dan ook verbazen over het feit dat Rotterdam steeds een erg defensieve houding lijkt aan te nemen wanneer dit ter sprake komt. We willen de wethouder ook meegeven dat samenwerking de enige oplossing is en dat dit op een eerlijke manier moet gebeuren. GroenLinks zal zich blijven uitspreken tegen de manier hoe dit college omgaat met mensen die gevlucht zijn en dat er een quotum op het aantal asielzoekers zit. We vinden het belangrijk om ons uit te spreken voor een

betere opvang en een menselijkere opvang, ook voor de mensen die vanuit een ander land in Oekraïne waren gekomen ten tijde van de oorlog, de zogenaamde derdelanders. Ondertussen werd een paar weken gesteld dat zij uit de opvang zouden worden gezet. Toen bleek dat er een aantal gemeenten waren die zeiden: wij sluiten ons hier niet bij aan. Rotterdam bleef stil. GroenLinks voelt de verantwoordelijkheid voor deze mensen en voor het juist helpen van deze mensen. We dienen daarom ook een motie in, 'Behoed derdelanders voor dakloosheid'. Deze stelt dat mocht er nog een keer zo'n conclusie vallen, dat we de mensen niet uit de opvang zetten, maar dat we hen individueel helpen naar duurzame oplossingen, om te voorkomen dat zij dakloos op straat worden gezet.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Behoed derdelanders voor dakloosheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners;

constaterende dat:

- de mogelijkheid bestaat dat, na uitspraak van de Raad van State, het verblijfsrecht van 'derdelanders' komt te vervallen;
- in Rotterdam 127 derdelanders verblijven waarvan ca. 39 personen al hun rechten zullen verliezen na een zekere uitspraak van de Raad van State;

overwegende dat:

- de overgang van verblijfsrecht naar het vervallen daarvan veel onzekerheid met zich meebrengt voor derdelanders met mogelijk verdwijnen in de illegaliteit als gevolg;
- daklozenorganisaties kenbaar hebben gemaakt zich zorgen te maken over het stopzetten van opvang voor derdelanders vanwege het risico op dakloosheid van deze groep;
- dakloosheid voor Rotterdam een groot probleem is waar daadkrachtige aanpak, onder meer bestaande uit preventie van dakloosheid, noodzakelijk voor is;
- de VNG eerder heeft opgeroepen maximaal gebruik te maken van de ruimte die we hebben als gemeente om derdelanders op te vangen en coulantie toe te passen in het geval van het vervallen van verblijfsrecht;

verzoekt het college:

- in het kader van het voorkomen van dakloosheid, niet over te gaan tot het beëindigen van opvang voor derdelanders totdat op individueel niveau een vervolgtraject is ingezet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst en I. Elfilali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb eigenlijk heel weinig toe te voegen aan wat we in de commissie allemaal hebben gezegd. Ik ben blij met de toezegging die we van de wethouder hebben gekregen om die lobby naar het rijk voor een andere verdeelsleutel voor wat betreft de huisvesting van statushouders in gang te zetten. Hij kijkt ook alsof hij er echt heel veel zin in heeft. En dat is hard nodig, we hebben dit jaar twee keer zoveel statushouders te huisvesten als vorig jaar. De Rotterdamse woningmarkt, samenleving kan dit niet aan. Het is dus goed om te kijken om dit niet meer op basis van inwoneraantal maar draagkracht te doen, zodat Rotterdam ontzien wordt. Want de constructie die we nu met de boten hebben is weliswaar gegeven de omstandigheden de best mogelijke oplossing waarmee de woningmarkt ontzien wordt en Rotterdamse woningzoekenden meer kans krijgen op de woningmarkt en daar niet van af gedrukt worden door een groot aantal statushouders, maar het blijft pleisters plakken op een probleem dat door Den Haag is veroorzaakt en niet door ons. Dan hebben we deze week tot slot in de Tweede Kamer gezien dat de dwangwet is aangenomen, een heel kwalijke zaak. Ik heb me dan ook ontzettend geërgerd aan de toon waarop specifiek over Rotterdam is gesproken tijdens het Kamerdebat. Ook een partij als BBB die zegt: als wij

aan de knoppen zitten dan gaan wij Rotterdam op het matje roepen. Die moet meer asielzoekers opvangen. Daar blijkt een totaal gebrek en ook maar de minste kennis van de problemen waar Rotterdam mee te maken heeft. Eigenlijk vrij gênant. Maar goed, waarschijnlijk gaat hij in de Eerste Kamer sneuvelen. Dus niet getreurd, 500 blijft 500.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja, dank voorzitter. Terugblikkend op de commissie was dit een van de vele commissies die zeer teleurstellend is afgelopen met deze wethouder, omdat de wethouder heel moeilijk concreet wordt in de antwoorden. Ik heb voor vandaag twee vragen. Ik dien een motie in, in navolging van een andere motie, een taalmotie, waarin ik eigenlijk de wethouder vraag om iets te doen aan het volgende probleem. Namelijk collega's, het zit zo dat gezinsmigranten geen adressant zijn van onze inburgeringswet, zoals we dat in Nederland geregeld hebben. Dus we hebben allerlei mensen die hierheen komen en geen taallessen krijgen aangeboden. We zijn het van links tot rechts met elkaar eens voorzitter dat taal ontzettend belangrijk is om mee te doen. Dus ik bied met deze motie de wethouder een kans om voorloper te worden in deze materie door gezinsmigranten ook taallessen aan te bieden. Eén vraag aan de wethouder voorzitter is vervolgens ook even heel concreet over de doorstroomvoorziening in de Merwe-Vierhavens. Daar zitten volgens de wethouder 920 statushouders. Mijn vraag is aan de wethouder, wethouder, hoeveel van deze statushouders zijn begonnen met een traject in het kader van de inburgeringswet?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Taallessen voor gezinsmigranten inburgeringswet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van "Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders, en Oekraïners";

constaterende dat:

- de uitvoering van de inburgeringswet bij de gemeente Rotterdam ligt;
- gezinsmigranten niet primair adressant zijn van de inburgeringswet en hierdoor niet taallessen krijgen aangeboden;

overwegende dat:

- de beheersing van de Nederlandse taal nodig is om mee te kunnen doen in Rotterdam;
- in gesprek met deze mensen zelf, zij aangeven dat zij de taal onvoldoende beheersen om beter werk te vinden;
- hiertoe de motie Inburgeringswet en taalpret (Yildirim, 20bb15717) is aangenomen en dit heeft geleid tot de doorverwijzing van gezinsmigranten naar DUO om een lening af te sluiten;
- een begin is gemaakt met de bevordering van de taalvaardigheid van gezinsmigranten;
- Rotterdam een voortrekkersrol kan spelen op dit thema door ook deze groep nieuwe Rotterdammers taallessen te bieden;

verzoekt het college:

- een pilot voor 50 gezinsmigranten te starten;
- de uitkomsten van deze pilot met de gemeenteraad te delen;
- de dekking te zoeken uit middelen uit het programma Samenleving, die niet benut zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, dank u wel voorzitter en dank voor de beraadslaging. Voor ons zijn twee zaken heel erg belangrijk. Ten eerste dat de inburgeraars zelf ook worden betrokken bij de evaluatie die nu wordt verricht door onder andere de Erasmus Universiteit. Dat is een vraag waarbij ik

op een bevestigend antwoord hoop. En ten tweede stond in de stukken dat het wijkteam IJsselmonde tot de conclusie is gekomen dat het voor statushouders eigenlijk veel moeilijker is om in contact te komen met het wijkteam. De wethouder had al toegezegd dat hij dat meeneemt in een volgende rapportage en wij kijken heel erg uit naar mogelijke verbeterstappen die we kunnen uitrollen naar alle andere wijkteams, want ik kan me zo voorstellen dat dat niet alleen voor het wijkteam IJsselmonde geldt. Daar wil ik het bij laten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter dank u wel. Ik wil graag twee moties indienen. Met de eerste motie 'Bed de particuliere bedden in' vragen we de wethouder om met een voorstel te komen om de particuliere opvang van vluchtelingen in te bedden in Rotterdams beleid. Want het succes van de opvang van Oekraïense vluchtelingen bij mensen thuis moeten we niet verloren laten gaan en organisaties zoals bijvoorbeeld Takecarebnb moeten we meer in gaan schakelen en die kansen moeten we gaan pakken. En dan de motie 'Na gedane arbeid is het goed leren'. Dat is eigenlijk gevolg van signalen die wij krijgen vanuit de Oekraïense gemeenschap. Veel Oekraïners willen graag integreren maar werken overdag, en dat maakt het volgen van taallessen dan erg lastig, zo niet onmogelijk. Onze motie vraagt om taallessen in de avond beschikbaar te maken, bij voorkeur in de gemeentelijke opvanglocaties.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Na gedane arbeid is het goed leren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Opvang Asielzoekers, statushouders en Oekraïners;

constaterende dat:

- in Rotterdam duizenden Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen;
- een groot deel van deze vluchtelingen overdag werkzaam is;
- dit het volgen van Nederlandse en Engelse taallessen bemoeilijkt;
- er daarom een duidelijke behoefte bestaat om in de avond taallessen te volgen, bij voorkeur op de opvanglocaties;
- het waarschijnlijk is dat deze groep vluchtelingen voor de langere termijn in Nederland blijft;

overwegende dat:

- taal een noodzakelijke voorwaarde is om te kunnen participeren in de Nederlandse samenleving;
- beheersing van de Nederlandse taal mensen kan helpen op eigen benen te gaan staan en niet langer afhankelijk te zijn van de gemeentelijke opvang;
- mensen die laten zien gemotiveerd te zijn om te werken onze ondersteuning verdienen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is om in de avonden taallessen aan te bieden aan werkende Oekraïense vluchtelingen (of het aanbod uit te breiden), eventueel op de gemeentelijke opvanglocaties;
- daarover de raad te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Motie 4. Bed de particuliere bedden in

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Opvang Asielzoekers, statushouders en Oekraïners;

constaterende dat:

- in Rotterdam meer dan 1000 Oekraïense vluchtelingen bij mensen thuis worden opgevangen;
- niet eerder op deze manier vluchtelingenopvang bij mensen thuis heeft plaatsgevonden;

- Rotterdam nog geen gebruik maakt van de mogelijkheden die organisaties als Takecarebnb bieden voor particuliere opvang;

overwegende dat:

- het goed is om lessen te trekken uit de grootschalige en succesvolle particuliere opvang van Oekraïense vluchtelingen;
- het waarschijnlijk is dat particuliere opvang in de toekomst breder ingezet gaat worden;
- er in Rotterdam nog kansen liggen om de particuliere opvang van vluchtelingen te versterken;

verzoekt het college:

- om in het tweede kwartaal van 2024 met een voorstel te komen om de particuliere opvang van vluchtelingen structureel in te bedden in Rotterdams beleid;
- daarbij lessen te trekken uit de grootschalige en succesvolle particuliere opvang van Oekraïense vluchtelingen;
- te zoeken naar manieren om de particuliere opvang te verbreden en te versterken, zoals met organisaties als Takecarebnb;
- te overwegen hoe aanbieders van particuliere opvang gewaardeerd kunnen worden, bijvoorbeeld met een kleine financiële vergoeding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, I. Elfilali, L.S. Vlieger en D. Yildirim

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? De heer Becker.

De heer BECKER (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. We hebben het er in de commissie en ook vorige week nog tijdens een actua volgens mij uitgebreid over gehad. Wij willen nog even benadrukken dat wij zien hoe de wethouder alle opvangvraagstukken en uitdagingen die op hem afkomen in goede banen leidt. Het zijn best wel uitdagingen. Het gaat om asielzoekers, Oekraïners, statushouders. We zijn ook blij dat er middels cruise ferry de Silja in de Merwe-Vierhavens een plek is gevonden en ook een oplossing is gevonden ook om de druk van statushouders op de Rotterdamse woningmarkt die al zeer krap is, te ontlasten. Dus we hebben ook alle vertrouwen in de wethouder hierin en daarbij wel ook de oproep om het belang van Rotterdam in de draagkracht van Rotterdam qua opvang te blijven benadrukken. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Oostdijk.

De heer OOSTDIJK (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. We lazen de collegebrief over de stand van zaken betreffende de asielzoekers, statushouders en Oekraïners. Hierin worden ook flexwoningen genoemd en geeft de wethouder onder meer aan dat het draagvlak onder bewoners goed en stabiel is. Voorzitter, toch wordt onze fractie met regelmaat benaderd door bezorgde inwoners, die vertellen dat het met dit draagvlak best tegenvalt. Men voelt zich vaak niet gehoord en geeft aan dat van participatie zo goed als niets te merken is. Het is tot op heden niet gelukt de kou uit de lucht te halen, kijkend naar het te verwachte neerstrijken van de diverse doelgroepen in de daarvoor beoogde flexwoningen. Het schort veelal op onderdelen aan adequate participatie, het grote aantal woningen op een aantal locaties baart ook zorgen en de daarbij mogelijk te verwachten overlast. We weten dat er een of meerdere buurtbijeenkomsten op de planning staan. Hoe zorgt de wethouder dat de buurt hiervan tijdig op de hoogte is en bijvoorbeeld kan inspreken op de buurtbijeenkomst? Over het niet of niet duidelijk aangeven van de mogelijkheid tot het bijwonen van deze bijeenkomsten worden wij ook benaderd. FVD Rotterdam is verder benieuwd naar hoe lang het duurt voor het echt duidelijk is wat de uit te voeren plannen zijn van het college. Voorzitter, wij zijn ons meer dan bewust van de hoge woningnood en juichen ook het vergroten van de woningvoorraad toe. Verder weten we dat de afgelopen maanden het onderwerp van participatie en burgerinspraak vaak aan de orde is geweest. Daarom ziet onze fractie graag duidelijkheid naar de Rotterdammer toe over het huisvesten van asielzoekers, statushouders en Oekraïners en de bijbehorende besluitvorming over de flexwoningen. Tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere mensen die een bijdrage willen leveren? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voorzitter, ook kort vanuit mijn zijde, want we zien dat het college ondanks alle uitdagingen zoals de woningcrisis aan die taakstelling blijft voldoen en met tijdelijke woonoplossingen – een ferry, flexwoningen – creatief bezig is om ook die asielketen te ontlasten, ondanks waarschijnlijk kritiek vanuit de Kamer, maar we halen wel degelijk een klein propje uit de asielketen hiermee. Ik had zelf nog een punt gemaakt in de commissie waar we wel rekening mee moeten houden voor de toekomst en de huisvesting en de krapte op de Rotterdamse woningmarkt. Dat is dat uit onderzoek blijkt dat 70% van de Oekraïners aangaven hier ook na afloop van de oorlog te willen blijven. De redenen waren voor ons niet inzichtelijk en daarom ben ik in ieder geval blij dat de wethouder ook heeft aangegeven om meer duiding te geven als ik me niet vergis, daarom herhaal ik hem even, aan het onderzoek en wat daaraan is voorafgegaan en hoe die vragen zijn gesteld et cetera. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Hebben daarmee alle partijen die het woord wilden voeren het woord gevoerd? Dat is het geval. Dan gaan we naar de beantwoording van de zijde van het college door wethouder Achbar.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Dank collega's en dank voor het uitgebreid bespreken van dit onderwerp in de commissie. Er zijn een aantal vragen gesteld. Een van de eerste vragen was de relatie met de regiogemeenten, dat we daar geen defensieve houding in moeten aannemen. Ik kan u zeggen, en dat heb ik vorige keer in een extra actualiteitenraad proberen aan te geven, dat de relatie met de regiogemeenten goed te noemen is. We zijn vertegenwoordigd met de regio in de regionale regietafels, zoals die worden genoemd, met daarin de opgave van het huisvesten van verschillende doelgroepen die hier naar Nederland komen en specifiek in de regio, en dat gaat hartstikke goed. Dus er is absoluut geen defensieve houding vanuit Rotterdam. Je bent natuurlijk gewoon ook met elkaar continu aan het zoeken naar mogelijkheden en oplossingen om aan die wettelijke taakstelling die er ligt enerzijds, en dat gaat om het huisvesten van statushouders, en aan de andere kant de resultaatverplichting ten aanzien van bijvoorbeeld de Oekraïners en ook nog eens een extra inspanningsverplichting ten aanzien van de Oekraïners en de asielzoekers. Natuurlijk zien we wat er in het land gebeurt ten aanzien van de instroom, en daar doen wij als Rotterdam, ondanks dat BBB het daar niet mee eens is en ons op het matje wil roepen, het echt wel fantastisch. En dat blijf ik zeggen. Dat blijf ik zeggen. Wij hier in Rotterdam doen het keigoed als het gaat om het huisvesten en het opvangen van mensen in nood en het voldoen aan onze wettelijke taakstelling. Dan de vraag van mevrouw Yildirim voorzitter hoeveel statushouders vanuit het schip er op dit moment zijn begonnen aan een inburgeringstraject. Wat wij doen en willen gaan doen op Silja is het beginnen met Vroege Start. Dat is even een voortraject en dan het inburgeringstraject. Mensen kunnen pas echt beginnen aan een inburgeringstraject op het moment dat ze een permanente woning hebben. Zolang ze op de doorstroomlocatie zitten, beginnen ze nog niet met het inburgeringstraject. Daarom hebben wij ook met het rijk afgesproken, wij hebben extra middelen om alvast te beginnen met onderdelen om goed te kunnen inburgeren en dat noemen wij Vroege Start. We weten dat er in het totaal van de populatie op Silja ook een groot deel kinderen is. En daarvan kan ik zeggen dat die gewoon regulier onderwijs volgen binnen het ISK-programma. Dat is zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, als een inburgeraar volgens de formele regels in een flexwoning wordt gehuisvest, is dat dan het moment om te starten met het inburgeringstraject?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja, exact, dat kan inderdaad gezien worden als permanente bewoning.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja, dank voorzitter, heel kort, dus concreet is het antwoord dat er nog geen statushouders begonnen zijn aan de trajecten?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dat klopt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). En dan is de volgende vraag voorzitter, even de toekomstplanning, hoe ziet de wethouder dit dan voor zich met die 920 mensen? Kunt u een indicatie geven van wanneer dat ongeveer zal zijn?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Voorzitter, ik zal even de systematiek uitleggen. Wij hebben een doorstroomlocatie in de Merwe-Vierhavens. Daar hebben wij 1000 plekken, dat is een doorstroomlocatie, dus daar komen mensen daar gaan mensen. Op het moment dat mensen er zijn, dan bieden wij Vroege Start aan. Dat is nog niet het inburgeringstraject. Het inburgeringstraject vindt plaats op het moment dat ze uitverhuizen naar, ik noem het even, een definitieve locatie, dus waarbij ze dan ook een vast adres hebben. Dan kunnen zij beginnen aan een inburgeringstraject. Maar dat betekent niet dat als ze op het schip zitten, wij niets doen aan taal leren, aan kennismaking met de Nederlandse cultuur, de Nederlandse normen en waarden. Dat gebeurt dus al op het schip en daar vindt een doorstroom plaats. Dus ze kunnen best beginnen met Vroege Start, en zodra ze uitverhuizen begint het inburgeringstraject voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Voorzitter, hoeveel van deze 920 mensen zijn begonnen aan de Vroege Start?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Daarom zei ik, ik ken het exacte aantal niet. Een groot deel zijn ook gewoon kinderen die naar het basisonderwijs en voortgezet onderwijs gaan. Dus die krijgen regulier onderwijs. Dan heb je nog de andere groep, de volwassen groep, daarvan zal een deel beginnen met de Vroege Start. Ik heb toen ook in de commissie gezegd: let op, Vroege start hadden we gedaan met een heel kleine groep, als programma. En we zijn nu aan het opschalen. Geef ons ook even de tijd om die opschaling wel te realiseren hè. We moeten ook niet de illusie hebben dat wij sinds juli dat het schip er ligt, we alles al klaar hebben staan, dus geef ons wel even de ruimte om dat goed op te zetten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja, tot slot voorzitter. Dit is nu precies wat ik bedoel hè. Op het moment dat ik een concrete vraag stel, nog niet aan de inburgeringswet, oké, maar hoeveel dan wel aan de Vroege Start? Dat is al onbekend, dus ik vind het heel erg lastig om hier mijn werk te doen. Ik heb hier schriftelijke vragen over gesteld, dus ik wacht de antwoorden af.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, nog één vraag over die inburgeringstrajecten bij permanente bewoning. Is dat dan iets wat de landelijke regels op die manier voorschrijven? En heeft u toevallig een idee wat daar de achtergrond van is?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik houd hem even vast, ik kom daar zo op terug.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen, dan toch nog een nabrander?

Mevrouw MAASSEN (d66). Nou, ik kan me zo voorstellen dat dat komt omdat je normaal gesproken inderdaad dan nog gekoppeld moet worden aan een gemeente. Dus ik vroeg me af of dat dan de achtergrond is dat dat zo in de hoofdregel is. Maar goed, ik wacht het antwoord af.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik probeer daar zo even op te komen. Ik heb hem in mijn hoofd maar ik wil hem even goed checken, zodat ik wel de juiste dingen tegen u zeg. Het heeft sowieso te maken met de koppeling die je hebt met de gemeente, maar er is denk ik nog één stapje en dat wil ik even verifiëren voordat ik hem zo zeg, want ik wil u juist informeren. Dan uw vraag, en deze vraag meen ik mij te herinneren dat die eerder werd gesteld in de commissie, om inburgeraars te betrekken bij het onderzoek van de EUR. Naar mijn idee had ik daar toen ook al gezegd dat dat het geval zal zijn, dus bij dezen. Dan heb ik een vraag van Forum voor Democratie met betrekking tot de participatie van die flexwoningen. Kijk, het is een redelijk nieuw fenomeen. We hebben er nog niet veel in Rotterdam. Het is een creatieve oplossing die wij hebben bedacht, ook in afspraak met het rijk, om te komen tot een oplossing voor die woningnood die we hebben en waarbij we ook de afspraak hebben gemaakt, van: oké, we zien die opgave opvang vluchtelingen enerzijds, maar ook de reguliere woningzoekenden, en daarmee bedoel ik de jongeren, de studenten, de doorstromers, die ook te kampen hebben met het vinden van een woning. Daarom hebben we ook die afspraak gemaakt, een derde houden we beschikbaar voor vluchtelingen of statushouders en twee derde voor andere doelgroepen. Daarmee hoop je dat je in de omgeving een draagvlak weet te creëren dat we niet zeggen: oké, we hebben een soort van locatie alleen voor vluchtelingen of alleen voor een kwetsbare doelgroep. Daarmee probeer je een mix te creëren om ook dat draagvlak te creëren. Is er ruimte voor verbetering als het gaat om participatieprocessen? Absoluut. Sommige processen gaan fantastisch en er zijn er genoeg te noemen waarvan je zegt dat het anders, beter of eerder had gekund. Dus dat is helaas een feit en daar moeten we van blijven leren, om dat gewoon steeds goed met elkaar te proberen in te richten. Dan ga ik even door naar de moties voorzitter. Dan begin ik met motie 1 van GroenLinks, in het kader van het voorkomen van dakloosheid niet over te gaan tot het beëindigen van opvang voor derdelanders totdat op individueel niveau een vervolgtraject ingezet is. Daar hebben we het ook in de commissie over gehad. Daarvan heb ik ook gezegd dat wij hierin het rijksbeleid volgen en dat zal niet anders zijn. In het rijksbeleid zijn mogelijkheden voor individuen om vervolgtrajecten in te zetten ook opgenomen. Dus om die reden zal ik deze motie ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Voorzitter, het bleef een beetje vaag, want volgens mij waren er ook mensen die daar buiten zouden kunnen vallen. Mochten mensen daar buiten vallen, bieden wij ze dan dus geen individueel traject aan?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, kijk, voor ons, de trajecten die er zijn binnen de groep in Rotterdam, er zijn er een aantal die een nieuwe aanvraag doen, maar er was ook een groepje dat terug moest naar het land van herkomst. Dat is dan de uitkomst van de trajecten die er zijn gelopen en daarvan hebben wij gezegd: wat in onze macht ligt, en dat was toen de vraag om 28 dagen te verlengen en daar voorzieningen voor te bieden, dat gaan we doen. Totdat die uitspraak van de rechter kwam en alles op on hold werd gezet, hebben we gezegd: oké, dan volgen we de lijn van het rijk nog steeds daarin en die hebben ons gevraagd even af te wachten. Maar ik zie geen doelgroep die tussen wal en schip valt hierin. Het is: of je kan een nieuw traject bij IND starten of je gaat terug.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Ja voorzitter, ik hoop met deze motie dat die mensen waarvan we zeggen: die moeten weg, dat we dan niet zeggen: mocht er zo'n besluit komen, je staat op straat en als je niet gaat dan blijf je dus blijkbaar maar gewoon ongedocumenteerd op onze straat zwerven. Dan krijgen we dat probleem en dan moeten we het daar weer over gaan hebben en dan krijg ik ook weer geen ruimte om

mensen te helpen. Daarom probeer ik dat met deze motie te voorkomen, dus ik hoop dat de wethouder dat mee wil nemen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Kijk, de inzet vanuit ons zal zijn om ervoor te zorgen: ook hier komt waardig behandelen met perspectief. Het is niet oké, u gaat op straat. Daarom zijn wij meegegaan in die extra 28 dagen hè, dat het niet meteen is: oké dit is de datum, u moet weg. Daarvan hebben wij ook als Rotterdam gezegd: wij houden die 28 dagen aan vanuit het rijk, maar ook dat houdt op en dat zijn gewoon afspraken die je met elkaar maakt. En als daarna iemand kiest om de illegaliteit in te gaan, dat zou ik jammer vinden, omdat de regeling die daaraan gekoppeld was ook een vorm is om mensen te bewegen om het juiste te kiezen in dezen. Kijk, ik verzin die trajecten niet hè, dus als iemand een traject doorloopt en dat wordt getoetst en gecheckt en uiteindelijk is de uitkomst dat je helaas niet in Nederland mag blijven, ja, dan kun je van mij als wethouder in Rotterdam niet vragen om daar anders in te besluiten of te beslissen. En ik hoop dat u dat wel begrijpt, via u voorzitter, mevrouw Vlieger.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Voorzitter, mag ik een vraag aan mevrouw Vlieger stellen? Want wij zijn het vaak oneens hè, dat gaat denk ik ook niet veranderen, over de vraag of mensen wel of niet terug kunnen. Daar hebben we al vaak genoeg discussies over gehad. Maar ik proef nu eigenlijk bijna dat u zegt dat ook mensen die wel terug kunnen, van u ook niet terug hoeven. Dus als dat een misverstand is, kunt u dat dan bij dezen uit de weg ruimen? Derlanders die nu op de opvang zitten waarvan eigenlijk geen reden is waarom ze niet terug zouden kunnen naar het land van herkomst, vindt u dan in ieder geval wel dat die mensen terug moeten of ook niet meer?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIÉGER (gl). Ik probeer hem te begrijpen. Volgens mij zegt u inderdaad dat de mensen die terug zouden moeten maar dat niet kunnen of niet willen, dat we

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Er is verwarring over de vraag. Mijnheer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ik zal hem toelichten. Wij zijn het bijna altijd oneens over de vraag of mensen wel of niet terug kunnen. Maar als we dat eventjes parkeren, er is een groep hè, want dat zegt de wethouder ook, waarvan aantoonbaar is dat die wel terug kan. Dat zijn derdelanders die nu in die opvang zitten en u zegt van ja, ook al kunnen ze terug maar ze willen niet terug, dan wil ik niet dat ze op straat belanden. Maar vindt u niet dat van die groep waarvan aangetoond is, dus daar hoeven we het niet eens over oneens te zijn, waarvan aangetoond is dat ze wel terug kunnen, vindt u niet gewoon dat die groep terug moet?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIÉGER (gl). Ja voorzitter, ik kan niet voor mensen gaan inzien waarom mensen dan niet terug zouden willen. Daar kunnen natuurlijk allerlei verschillende redenen nog aan ten grondslag liggen. Wat ik belangrijk vind, en daar gaat deze motie over, is dat die mensen dus niet in de illegaliteit, ongedocumenteerd in onze stad gaan zwermen, en dat ik dan weer allerlei debatten daarover moet gaan hebben. Daarom denk ik dat het belangrijk is dat we gaan kijken naar die individuele situaties van die mensen, die dus blijkbaar zeggen dat ze dat niet zouden doen, en kijken of we hen kunnen begeleiden, want wellicht zijn er wel gewone andere redenen waarom mensen zeggen: het kan niet, ik doe het niet, bijvoorbeeld. En ik denk dat dat belangrijk is om mee te nemen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Het is afdoende voor nu, dus dan gaan we verder met de beantwoording door de wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dan kom ik bij de tweede motie, van de PvdA. Die ga ik ontraden. Ik ga geen pilot starten voor vijftig gezinsmigranten, omdat daar gewoon de Wet inburgering 2021 is waar zij onder vallen. En het is gek om daar als Rotterdam van af te wijken. Je hebt

gezinsmigranten en gezinsherenigers. Daar zit een fundamenteel verschil in. De wet bepaalt dat gezinsmigranten dat zelf bekostigen, eventueel door middel van een lening bij DUO.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, toekomstplanning, heeft de wethouder er een beeld van hoe dat in Rotterdam gaat? Hoeveel mensen, hoeveel gezinsmigranten in Rotterdam sluiten inderdaad die lening af en volgen taallessen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Nee, dat heb ik niet.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U kunt verdergaan met de advisering van de moties.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Voorzitter, dan kom ik bij de motie van de ChristenUnie, te onderzoeken of het mogelijk is om in de avonduren taallessen aan te bieden aan werkende Oekraïense vluchtelingen, eventueel op de gemeentelijke opvanglocaties. Ik moet hem ontraden, niet zozeer omdat het niet een goede motie is, maar afgelopen periode heeft er een aanbesteding plaatsgevonden waarbij deze eis van lessen in avonduren of weekenden is opgenomen, en de extra trajecten, dus dat gaat starten in de laatste maanden van 2023. Dus we hebben het al opgenomen in de aanbesteding als eis, om de lessen zowel in de avonduren als in de weekenden aan te bieden, zodat de werkende groep daar ook gebruik van kan maken. Dan de andere motie van de ChristenUnie om in het tweede kwartaal van 2024 met een voorstel te komen om de particuliere opvang van vluchtelingen structureel in te bedden in Rotterdams beleid en verder. Ook deze motie moet ik ontraden. Deze ontwikkeling is al gaande. Er worden lessen getrokken uit de ervaringen met de particuliere opvang van Oekraïense vluchtelingen en ik kan u zeggen, volgens mij is in de commissie ook door u als partij gevraagd, contact met Takecarebnb en dat contact is er. Juist om de samenwerking te verbreden. Ik kan u zeggen: dit contact is er en dat doen we om te onderzoeken of we de samenwerking kunnen verbreden. Ik wil er wel bij zeggen dat op dit moment hiertoe vanuit het rijk geen financiële vergoeding aan gastgezinnen wordt toegekend. Dus ook hierin is de vraag: wat gaan wij anders doen in Rotterdam ten opzichte van wat het rijk van ons verwacht en welke middelen zitten daar dan bij? Een van de redenen, mevrouw Maassen, om terug te komen op uw vraag is: we beginnen met die Vroege start op Silja. Wat wij willen op het moment dat je een permanente plek hebt, is dat die aanbieder van die lessen ook in de nabije omgeving is, zodat dat makkelijker en ook wel trouw wordt afgenomen. Want als er dus grote afstanden zijn waar iemand zijn les moet volgen, dan bestaat er een kans dat ze misschien niet gaan. Dus dat is een van de redenen waarom we zeggen: oké, als iemand ergens landt, dan zoeken we een aanbieder om daar het inburgeringstraject te volgen. Dan was ik er volgens mij voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan kijk ik even of er nog vragen zijn blijven liggen. Mevrouw Maassen, is dat een veegvraag?

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, misschien heb ik het gemist, maar over het betrekken van inburgeraars bij die evaluatie van Erasmus. O sorry, dan was ik even afgeleid.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik kijk even of er nog andere vragen zijn blijven liggen. Nee, de wethouder geeft aan dat hij het gezegd heeft, maar komt er zo denk ik nog even op terug. Is er nog behoefte aan een korte opmerking voor de tweede termijn als daar nog tijd voor beschikbaar is. Nee? Misschien kunt u dan nog één keer herhalen voor mevrouw Maassen wat u eerder al had gezegd.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik dacht dat u iets anders ging vragen, van: wilt u nog iets zeggen tegen de collega's. Ja, ik wil zeggen bedankt, maar ik moet nog even antwoord geven. Ja, ik begon te zeggen, ik meen me te herinneren dat die vraag ook in de commissie ook werd gesteld en dat ik toen al had aangegeven dat de EUR ook inburgeraars zal betrekken bij het onderzoek.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan constateer ik dat dit onderwerp voldoende is besproken. Er is geen ontwerpbesluit. Besluitvorming over de moties zal plaatsvinden in het stemvenster. Dan is het nu nagenoeg 12.30 uur en dan stel ik voor om een uur te schorsen voor de lunchpauze. Hartelijk dank.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 14.

Voorzitter: mevrouw A. Kockelkoren, met dien verstande dat het voorzitterschap van 16.10 uur tot 17.56 uur is waargenomen door mevrouw J.M. Nunnely en van 17.56 uur tot 18.55 uur door de heer Coşkun.

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer V.P.G. Karremans, de heer R.A.C.J. Simons en de heer M.J.W. Struijvenberg en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, geachte raadsleden, we hadden afgesproken om 13.30 uur te beginnen, alleen mis ik nog twee wethouders, dus ik verzoek de wethouders om zich zo snel mogelijk hiernaartoe te spoeden. Dan is er ondertussen een huishoudelijke mededeling. De heer Engberts.

5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg

De heer ENGBERTS (pvda). Ja, motie 20 bij agendapunt 5.1 trek ik even in. We hebben nog te veel overleg met de wethouder daarover nodig, dus dit komt een andere keer wel weer terug.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Prima, dat wordt zo meteen doorgevoerd. Ondertussen wil ik alle fracties en raadsleden die hier wel netjes om 13.30 uur aanwezig zijn om te beginnen danken dat ze dat ook zijn, want zo maken wij met elkaar toch de mores om onszelf aan onze eigen tijdsplanning te houden en ook de vergadering een beetje voorspoedig te laten verlopen. Dus de wethouders Achbar, Struijvenberg en Karremans, ik hoop dat jullie deze kant op komen.

5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik ben bijna op het punt om eigenlijk gewoon te beginnen zonder wethouders. Ah, daar hebben we er eentje. Oké dames en heren, ik stel voor gewoon te beginnen. Wethouder Struijvenberg is aanwezig. Agendapunt 5.2, het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027. Dit debat gaat over het actieplan Samenleven in één stad. Het actieplan Samenleven gaat over gelijke kansen, discriminatie, verbinding, veiligheid en samenleving in onze stad. Als eerste op het lijstje heb ik mevrouw Van der Elst. Mevrouw Van der Elst, aan u het woord.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Voorzitter, het actieplan Samenleven in één stad opent in de inleiding met de drie hoofdlijnen van het plan, waarvan de eerste luidt: we erkennen dat verschillen ertoe doen. Dit is een sterk uitgangspunt en een belangrijke stap naar een toekomst waarin eenieder zich veilig, vrij en onbezorgd thuis kan voelen in Rotterdam. Het uitgangspunt is helaas nog niet uitgebloeid tot een plan dat die toekomstdroom al kan bewerkstelligen. Er zijn in ons systeem veel verschillende vangnetten voor veel verschillende groepen mensen. Toch zijn er nog steeds groepen in onze stad die alsnog door de gaten in het vangnet heen vallen. Bijvoorbeeld mensen uit de lhbtqia+-gemeenschap.

Voorzitter, hoe kan het dat de zorg voor lhbtqia+-mensen, een van de grootste zorgpunten in Rotterdam, minimaal is opgenomen in het actieplan? In het actieplan staat: we geven uiting aan lhbtqia+-acceptatie door de jaarlijkse Rotterdam Pride-week te faciliteren. Voorzitter, hoe wil het college alle andere weken van het jaar uiting geven aan lhbtqia+-acceptatie? En hoe kijkt het college naar de intersectionaliteit van de kwesties waar mensen uit de gemeenschap mee geconfronteerd worden? De marginalisering van deze gemeenschap wordt groter en het beleid is over de jaren heen verhard. BIJ1 vindt dat dit beleid warmer mag. Bijvoorbeeld op dit moment kom je in Rotterdam zonder BSN-nummer nergens, je kan niks tot vrij weinig krijgen. Gelukkig zijn er initiatieven vanuit de stad die inspringen om hun hulp aan te bieden, maar de gemeente zou hoofdfacilitator moeten zijn in deze zorgvraag. Vanuit verschillende organisaties en vanuit de gemeenschap zelf horen wij dat de bestaande weg naar hulp vastloopt. De Vraagwijzer zou de weg naar hulp moeten faciliteren, samen met Centraal Onthaal en het Jongerenloket. Wat daar vervolgens achter ligt zijn de wijkteams. Echter, daar ontbreekt specialistische kennis die deze doelgroep verdient en ook hard nodig heeft. Humanitas ESSM geeft aan dat zij graag voorlichtingen en trainingen willen geven om deze kennis te verspreiden, maar zij zijn structureel bezig met het systeem aanjagen, zoals PsyQ, Antes en Veilig Thuis, die hun taken niet gedegen kunnen uitvoeren door personeelstekorten en hierdoor een te hoge werkdruk ervaren. En als kers op de taart zijn de wachtlijsten enorm. De kennis is dus aanwezig in de stad, maar de subsidieregeling Samenleven en inburgering maakt het de hulpaanbieders niet makkelijker om deze kennis te verspreiden en in te zetten. In de subsidieregeling staat namelijk de volgende zin: een subsidie bedraagt maximaal € 75.000,00 per aanvraag, ongeacht het aantal beleidsdoelen waar deze zich op richt. Dit getal baart organisaties zoals Stichting Humanitas ernstige zorgen. Voor zulke grote organisaties die heel veel mooi en belangrijk werk doen in onze stad, waaronder het bieden van coördinatie aan Shelter City, zou een subsidie van slechts € 75.000,00 verre van toereikend zijn. Deze organisaties spelen een essentiële rol bij het tijdelijk huisvesten van mensenrechtenverdedigers en zij bieden hulp aan groepen die op dit moment door het systeem worden buitengesloten. Deze organisaties doen al hun best om met beperkte middelen zoveel mogelijk mensen te helpen. Ze werken al veel met vrijwilligers, maar de ingang van deze subsidieregeling zou betekenen dat ze bijna alleen nog maar van de inzet van vrijwilligers afhankelijk zullen zijn. Deze organisaties hebben kosten zoals elke andere organisatie, van de huur van de panden en de ruimtes die zij gebruiken tot het loon van hun gespecialiseerde medewerkers. Zij kunnen niet alleen op vrijwilligers draaien en BIJ1 vindt dat dat ook niet zou moeten hoeven. De lhbtqia+-doelgroep valt dwars door de gaten in de vangnetten van ons huidige systeem heen. Dit betekent dat het aan ons is om stil te staan bij hoe het komt dat deze gaten er zijn en wat we kunnen doen om deze gaten te dichten. Dit betekent niet dat wij als gemeente alle zorgtaken naar onszelf toe moeten trekken, maar wat wel nodig is, is om de samenwerking met maatschappelijk werkers, specialisten en ervaringsdeskundigen te verbeteren. Naast het maken van samenwerkingsafspraken is het belangrijk dat specialistische organisaties de ruimte krijgen om hun werk voort te zetten, maar ook om hun kennis te verspreiden. Deze organisaties kunnen meer ingezet worden voor het geven van trainingen op scholen, zodat schoolmaatschappelijk werkers eerder een melding kunnen maken van een hulpvraag bij leerlingen. Dit zou het mogelijk maken dat vroeg in het proces de juiste zorg aangeboden kan worden. De oplossing is dus meerledig. Aan de ene kant is het nodig om het taboe te doorbreken en acceptatie te stimuleren. Aan de andere kant is het nodig om mensen in een kwetsbare positie op een laagdrempelige manier te ondersteunen. Het is dus van groot belang dat we het verschil tussen onze privileges erkennen, dat we respect en inlevingsvermogen creëren voor mensen die met andere of met meer problemen worstelen dan dat wij ons kunnen voorstellen. En deze twee verantwoordelijkheden van de gemeente ziet BIJ1 graag terug in het beleid. Het is ons tot slot opgevallen dat er een aantal aspecten uit het actieplan om verheldering vragen. Daarom dienen wij naast de motie 'Passend subsidiebedrag voor betrokken organisaties Shelter City' ook de motie 'Aandacht voor het voorkomen van recidive' en het amendement 'Transparantie werving ambassadeurs' in. En dan moet ik denk ik nog even wachten op mijn collega's totdat de printjes hier zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van der Elst heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 1. Passend subsidiebedrag voor betrokken organisaties Shelter City

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- organisaties als Stichting Humanitas en anderen coördinatie bieden aan Shelter City Rotterdam;
- zij volgens de plannen van de coalitie minder en geen structurele subsidie meer zullen ontvangen;

overwegende dat:

- de organisaties een essentiële rol spelen bij het tijdelijk huisvesten van mensenrechtenverdedigers;
- € 75.000,00 zoals bij Stichting Humanitas, te weinig subsidie is voor deze essentiële organisaties;
- de organisaties te weinig subsidie zullen hebben om hun diensten aan Shelter City te kunnen blijven verlenen en hun algehele organisatiekosten niet meer kunnen bekostigen;
- al zouden de organisaties volledig draaien op vrijwilligers, dit subsidiebedrag alsnog niet dekkend genoeg zou zijn om alles te bekostigen;

verzoekt het college om:

- een heroverweging te maken van het uit te keren subsidiebedrag, in overleg met de betrokken organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.G. van der Elst en L.S. Vlieger

Motie 8. Aandacht voor het voorkomen van recidive

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen 12 oktober 2023 ter bespreking van het raadsvoorstel over vaststellen Samenleven in één Stad 2024-2027;

constaterende dat:

- er in de vier pijlers van 'bouwen aan een toekomst zonder geweld' expliciet aandacht wordt besteed aan 'duurzaam herstel';
- duurzaam herstel volgens BIJ1 ook bestaat uit het voorkomen van herhaling van strafbare feiten en niet uitgezonderd bestaat uit herstel voor slachtoffers, maar ook voor daders;

overwegende dat:

- BIJ1 van mening is dat de doelgroep die strafbare feiten pleegt en mogelijk in herhaling kan vallen ook duurzaam herstel verdient;
- dit ten goede komt aan het samenleven in onze stad;

verzoekt het college:

- om ook aandacht te besteden aan het voorkomen van recidive in het actieplan, met nazorg voor slachtoffers én daders;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.G. van der Elst en I. Elfilali

Amendement A. Transparantie werving ambassadeurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het raadsvoorstel over vaststellen Samenleven in één Stad 2024-2027;

besluit:

I

In paragraaf 4.1, beginnend bij pagina 18 en eindigend op pagina 19, het tussenkopje 'We trainen collega's om in communicatie vooroordelen en stigmatisering te voorkomen', om een uitbreiding toe te voegen.

II

Als volgt uit te breiden:

"(...) We faciliteren de dialoog tussen de communicatieafdeling van de gemeente en ambassadeurs

van verschillende gemeenschappen, om het belang van goede communicatie te bespreken.

Onze communicatieafdeling heeft mensen in dienst bestaande uit:

- [...] % Nederlandse, [...] % Europese en van [...] % van Buiten-Europese herkomst.

De ambassadeurs die we werven zijn afkomstig uit [verschillende gemeenschappen], en worden op [x]wijze geworven. Deze ambassadeurs worden voor hun diensten op [betalingswijze] manier beloond.

We werken ook de komende jaren aan positieve zichtbaarheid van diverse Rotterdammers in onze gemeentelijke communicatie; een diverse representatie van Rotterdammers. (...)""

w.g. A.G. van der Elst

Toelichting

Er wordt in paragraaf 4.1 uit het actieplan Samenleven in één stad expliciet aandacht besteed aan de percentages van de herkomst van Rotterdammers en hoe zich dat spiegelt aan de gemeente. BIJ1 vindt dit een heel goede start en zou graag een uitbreiding zien dat diezelfde percentages transparant worden gesteld bij de communicatieafdeling die de trainingen samen met de ambassadeurs zullen uitvoeren.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is de volgende op het lijstje mevrouw Vlieger.

Mevrouw Vliegert (gl). Voorzitter, afgelopen dinsdag schoten we meermaals gezamenlijk in de lach, wanneer de wethouder voor de zoveelste keer moest aangeven dat hij de vraag niet verder kon beantwoorden of niet op de suggestie kon ingaan omdat deze op het terrein van een andere wethouder ligt. Wanneer de wanhoop zo hoog is, kun je blijkbaar alleen maar lachen. En voorzitter, wanhopig zijn ook mensen uit de stad en ik wil ook daarom nog een aantal voorbeelden citeren vanuit de brief van het COC Rotterdam. Dat dakloze lhbtqia+ers zich veiliger voelen op straat dan in onze gemeentelijke opvang. Dat Feyenoord-aanhang nog graag scheldt met homo's en zelfs hun eigen roze supportersvereniging lastigvalt. Dat RET-medewerkers en boa's vervelende opmerkingen maken naar drags, intersekse- en transpersonen en dat lhbtqia+-jongeren zelfmoord plegen en worden gepest of verstoten door hun eigen omgeving. Dit plan van aanpak zou om inclusie gaan. In dit plan moet iedere Rotterdammer zich herkennen, zich thuis voelen. En tot onze spijt moeten we concluderen dat dat niet zo is. Reacties vanuit de stad en diverse organisaties zijn eenduidig. Onduidelijk en onvoldoende. In tijden van flinke polarisatie, waar haat toeneemt, verwacht de stad meer ambitie van een van de grootste, superdiverse steden. En overkoepelend zijn er dan vier zaken die de grote lijnen aangeven. Er ontbreekt een concrete visie hoe er integraal gewerkt wordt. Het ontbreken van een duidelijk beeld van welke acties nieuw zijn en welke bestaand waren. Het feit dat het financiële kader niet is aangepast op de begroting van 2024. En het subsidiekader met drastische veranderingen dat voor veel onrust heeft gezorgd in de stad. En dat integraal werken is helaas nog steeds niet duidelijk. Want integraal werken is meer dan dat alleen alle wethouders individueel opschrijven wat zij zouden moeten doen en dat een dag noemen. Integraal werken betekent samen. Samen kijken naar de overkoepelende problematiek. Wie voert daar de regie op en wie voert de evaluaties uit? Helaas zijn er een aantal uitspraken in het plan van aanpak die niet inclusief en soms zelfs stigmatiserend kunnen zijn. Daar kunnen wij niet achter staan. We komen dan met een aantal amendementen om de inclusie te verbeteren. Allereerst het amendement 'Genderinclusief taalgebruik'. Deze stelt te spreken over man, vrouw of non-binair en te spreken over genderidentiteit in plaats van mannelijkheid en vrouwelijkheid. Het tweede amendement gaat over het demonstratierecht. Deze vraagt om op pagina 8 het stukje 'verstoring van de openbare orde' weg te halen uit de tekst, omdat deze de mogelijkheid biedt om te worden geïnterpreteerd als het niet tolereren van demonstraties omdat deze de facto een verstoring van de openbare orde zijn. Als derde een amendement over statushouders, het punt om het inzetten van statushouders voor het beheer van de buitenruimte te schrappen, omdat dit stigmatiserend is. Iedereen, en dus ook statushouders, wordt geholpen aan werk naar hun kunnen en interesse. Daarvoor hoeven we niet speciaal te noteren dat ze ook in de buitenruimte kunnen werken. Dan een aantal moties met concrete aandachtspunten. Ten eerste 'Gebarentaal aan het loket'. We roepen op om ervoor te zorgen dat er altijd een mogelijkheid is voor een fysieke gebarentolk wanneer mensen een afspraak bij de gemeente willen. Zo stimuleren we inclusief beleid. 'Non-binair op het

formulier'. In navolging van aangegeven eigen werkwijze in eerdere beantwoording van schriftelijke vragen de norm te hanteren dat men niet vraagt naar genderaanduiding wanneer dit niet nodig is, en wanneer dat wel nodig is de optie non-binair toe te voegen. Als derde 'Plan van aanpak gezagsdragers'. Omdat in het actieplan zelf nota bene wordt gesteld dat sommige mensen zich onprettig voelen door de wijze waarop handhavers en andere gezagsdragers communiceren, dat hier concrete acties ter verbetering aan worden gekoppeld en dat er voor een plan wordt gezorgd. 'RADAR op de radar'. Zowel Rotterdammers die wij spreken als organisaties geven aan dat RADAR te veel verborgen is en men niet weet waar ze heen moeten om haat of discriminatie te melden. Daarom moet men met concretere acties komen om dat te verbeteren en niet alleen met een publiekscampagne. 'Implementeer het vlaggensysteem', om ervoor te zorgen dat kennis over het vlaggensysteem voor gemeenteambtenaren beter bekend is en in ieder geval verplicht wordt voor de wijkteammedewerkers. Deze methode helpt bij het signaleren, bespreekbaar maken en reageren op seksueel grensoverschrijdend gedrag. En dan als laatste de motie 'Genderneutrale toiletten'. Deze is in lijn met een van de oproepen uit het Regenboogstembusakkoord dat ondertekend is door bijna alle partijen in de raad. Deze vraagt om het transformeren van toiletten door de genderaanduiding weg te halen. Onze stem voor of tegen dit plan hangt af van de mogelijkheden om de amendementen en moties aangenomen te krijgen. In de eerste behandeling van dit plan gaven we namelijk al aan het gevoel te hebben dat het erg dichtgetimmerd zat, dat er geen ruimte meer was voor onze input. En we hopen straks in de beantwoording iets anders terug te horen. We hebben ons best gedaan om met concrete punten te komen en we horen daar dan ook graag concrete beantwoording op.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik zie de heer Ceulemans. Een interruptie?

De heer CEULEMANS (lr). Ja voorzitter, één punt. Ik heb het bij de commissie ook gedaan. Ik weet dat mevrouw Vlieger het punt niet zelf maakt, maar aan het begin leest zij een brief voor over een aantal incidenten. Zij noemt daarbij dat het zou voorkomen dat OV-personeel, conducteurs op de tram, vervelende opmerkingen tegen mensen zouden maken. Ik weet dat het niet haar eigen punt is dat ze een brief voorleest, maar ik hecht eraan om hier in deze raad het punt te maken dat ik het ongepast vind dat deze mensen als daders worden neergezet. Ik heb jarenlang 's ochtends en 's avonds in lijn 2 gezeten. Wat je ziet wat mensen daar wordt aangedaan, dat conducteurs elke dag opnieuw worden beschimpt, bespuugd, uitgescholden. Het zijn eigenlijk op zich al helden dat ze het werk nog willen doen. En dat die mensen dus als daders worden neergezet, dat wil ik echt verre van me werpen. Dat punt wil ik even gemaakt hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIIEGER (gl). Ja, daarop vind ik het jammer dat de heer Ceulemans dan alleen weer de andere kant wil aangeven. Beide kanten moeten we de ruimte bieden. Wij geven hierin niet aan dat het niet zo kan zijn dat deze mensen ook lastig worden gevallen. Natuurlijk gebeurt dat, dat weten we en daar moeten we actie op ondernemen, want dat kan niet en dat mag niet. Maar tegelijkertijd is de andere kant ook de realiteit. Dat wordt aangegeven in een brief van het COC en dat vinden we belangrijk om ook hier mee te geven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 2. Rotterdam voor iedereen: plan van aanpak gezagsdragers

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- het actieplan stelt: "Sommige mensen voelen zich onprettig door de wijze waarop handhavers of andere gezagsdragers op straat met hen communiceren";
- in het actieplan voorts de volgende actie is opgenomen: "Om de veiligheid in de buitenruimte te bevorderen, zet de gemeente handhavers in.";

overwegende dat:

- bovengenoemde constatering, die wij herkennen, niet lijkt te leiden tot een actie met als doel prettige/correcte bejegening voor alle Rotterdammers;
- dit signaal uiterst serieus genomen dient te worden; iedere Rotterdammer moet kunnen rekenen op gepaste en respectvolle bejegening, zeker door gezagsdragers;
- het (extra) inzetten van handhavers om de veiligheid te bevorderen in de buitenruimte geen oplossing zal bieden zolang gepaste vormen van communicatie naar alle Rotterdammers niet gegarandeerd kunnen worden;

verzoekt het college:

- samen met Rotterdammers en handhavers tot een plan van aanpak te komen ten behoeve van het elimineren van een onprettig en onjuiste communicatie tussen handhavers/gezagsdragers en andere Rotterdammers in de openbare ruimte;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger en A.G. van der Elst

Motie 3. Rotterdam voor iedereen: RADAR op de radar

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- RADAR een belangrijke partner is binnen het actieplan;
- in het actieplan de wens wordt uitgesproken dat melding maken van discriminatie niet langer enkel de verantwoordelijkheid is van het slachtoffer maar een collectieve verantwoordelijkheid wordt;
- het voor veel Rotterdammers nog niet duidelijk is waar zij haat en/of discriminatie kunnen melden;

overwegende dat:

- het melden van discriminatie niet vanzelf een collectieve verantwoordelijkheid wordt;
- de acties die in het actieplan gekoppeld zijn aan het vergroten van de meldingsbereidheid en de samenwerking met RADAR geen duidelijk beeld geven van de stappen die gezet gaan worden richting het vergroten van de bekendheid van RADAR, bij slachtoffers en het collectief;
- grootschalige bekendheid met RADAR als meldpunt discriminatie noodzakelijk is om een helder beeld te krijgen van de omvang van het aantal slachtoffers en gevallen van discriminatie;
- doelgerichte acties noodzakelijk zijn om RADAR breder bekend te maken bij de Rotterdammer;

verzoekt het college:

- in overleg met RADAR en Rotterdammers acties vorm te geven die bijdragen aan het alom bekend worden van de organisatie en diens meldpunt discriminatie;
- hierbij verder te kijken dan alleen een publiekscampagne;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst en T.S.J. Coşkun

Motie 4. Rotterdam voor iedereen: Implementeer het vlaggensysteem

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- in het actieplan een hoofdstuk is opgenomen dat specifiek gericht is op het terugdringen van seksueel geweld;

overwegende dat:

- het herkennen van- en reageren op- seksueel (grensoverschrijdend) gedrag niet vanzelfsprekend is en hier zeer zorgvuldig mee omgegaan dient te worden;
- 'het vlaggensysteem' een aanpak is met als doel voor de professional: het adequaat beoordelen van seksueel (grensoverschrijdend) gedrag, het bespreekbaar maken van dat gedrag met/tussen professionals en jongeren en het geven van een adequate reactie op het gedrag;

verzoekt het college:

- het vlaggensysteem te implementeren in de omgang/gesprekken met kinderen en jongeren (en waar mogelijk volwassenen) met betrekking tot het signaleren van- en reageren op- (seksueel) grensoverschrijdend gedrag;
- ten behoeve hiervan trainingen en materialen te faciliteren voor desbetreffende uitvoerende ambtenaren;
- in ieder geval voor alle wijkteammedewerkers een verplichte cursus over het vlaggensysteem te faciliteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger

Motie 5. Rotterdam voor iedereen: Genderneutrale toiletten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- niet alle Rotterdamse overheidsgebouwen beschikken over genderneutrale toiletten;

overwegende dat:

- seksegescheiden toiletten praktische problemen met zich meebrengen (zoals ongelijke beschikbaarheid en beperkte babyverzorgingsruimte) en nadrukkelijk meer waarde toedichten aan iemands genderexpressie dan daarbuiten;
- iedereen het verdient om naar een toegankelijk toilet te gaan en zich veilig te voelen op het toilet, ook non-binaire mensen en mensen waarvan diens genderexpressie door omstanders als afwijkend wordt ervaren;
- bijna alle partijen, waaronder 3 coalitiepartijen, in onze raad voorafgaand aan de verkiezingen in 2022 het Regenboogstembusakkoord hebben ondertekend;
- in dit akkoord het volgende is opgenomen: "De ondertekenaars spannen zich in om de volgende maatregelen voor de lhbtqia+-gemeenschap in de komende collegeperiode uit te voeren.";
- een van deze maatregelen is: "De gemeente geeft het goede voorbeeld door ervoor te zorgen dat er genderneutrale toiletten zijn in Rotterdamse overheidsgebouwen.";

verzoekt het college:

- voor het einde van deze collegeperiode in alle Rotterdamse overheidsgebouwen, zoals het stadhuis, genderneutrale toiletten te realiseren;
- dit te doen door de genderaanduiding bij toiletten weg te halen en gebruik te maken van toegankelijke symbolen die in ieder geval het volgende aanduiden: of er sta of zit toiletten aanwezig zijn en of er een verschoonruimte aanwezig is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst en T.S.J. Coşkun

Motie 6. Rotterdam voor iedereen: Gebarentaal aan het loket

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam niet (standaard) de mogelijkheid biedt voor mensen die daar behoefte aan hebben om gebruik te maken van een fysieke gebarentolk bij contact met de gemeente;
- in het actieplan niets is opgenomen met betrekking tot toegankelijkheid voor mensen die slechthorend of doof zijn;

overwegende dat:

- in Nederland 1.5 miljoen mensen slechthorend of doof zijn;
- toegankelijke dienstverlening voor mensen die slechthorend of doof zijn een belangrijke pijler zou moeten zijn in een stad voor iedereen;
- gebruik kunnen maken van gemeentelijke loketten en/of dienstverlening een basisvoorwaarde is voor het kunnen leven in een stad;
- door het gebruik van een gebarentolk te faciliteren dat ook mensen die afhankelijk zijn van een tolk gemakkelijk contact kunnen hebben met de gemeente op fysieke locaties;
- de gemeente verantwoordelijk is voor toegankelijke en inclusieve dienstverlening;

verzoekt het college:

- te faciliteren dat alle Rotterdammers die behoefte hebben aan een fysieke gebarentolk bij een afspraak met de gemeente hier gebruik van kunnen maken;
- met een voorstel te komen over hoe dit in de uitvoering gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld door alle werknemers een cursus aan te bieden;
- in dit voorstel de praktische uitwerking mee te nemen zoals door het toevoegen van een optie hiervoor bij het maken van een afspraak;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst, T.S.J. Coşkun en I. Elfilali

Motie 7. Rotterdam voor iedereen: optie non-binair op formulier

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam niet op (alle) formulieren die om genderaanduiding vragen de optie biedt om 'non-binair' (of iets anders dan uitsluitend man of vrouw) in te vullen;

overwegende dat:

- dienstverlening van de gemeente op een inclusieve manier vormgegeven dient te worden zodat alle Rotterdammers er comfortabel gebruik van kunnen maken;
- uitsluitend de opties 'man' en 'vrouw' aanbieden in deze context bovenstaande onmogelijk maakt;
- een kleine aanpassing kan zorgen voor het voorkomen van pijnlijke uitsluiting van een groep Rotterdammers;
- in het overgrote deel van de gevallen genderidentiteit van de betrokkene niet van invloed is op de dienstverlening en daarmee niet relevant om naar te vragen;
- in de beantwoording van schriftelijke vragen [22bb002612] wordt gesteld dat op aangifteformulieren geen geslacht meer wordt vermeld, behalve bij producten waarbij dit noodzakelijk is;
- bovengenoemde tot op heden niet het geval lijkt te zijn, zie bijlage;

verzoekt het college:

- navolging te geven aan de gestelde werkwijze (zoals beschreven in bovengenoemde beantwoording) door de norm te hanteren dat men niet vraagt naar genderaanduiding;
- wanneer het vragen naar genderaanduiding noodzakelijk wordt bevonden, Rotterdammers ook de opties 'non-binair' standaard aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst, T.S.J. Coşkun en I. Elfilali

Bijlage:

Gemeente Rotterdam

Machtiging

Automatische betaling bezoekerspas instelling

Lever dit formulier in bij een Stedswinkel,
of stuur het op naar:

Gemeente Rotterdam
Publiekszaken
Postbus 70013
3000 KR Rotterdam

Meer informatie telefoon: 14 010 (lokaal tarief)
www.rotterdam.nl/parkeren

Klantnummer (in te vullen door gemeente Rotterdam)

Let op:

Indien u uw burgerservicenummer invult, hoeft u uw adresgegevens niet meer in te vullen. In dit geval worden uw adresgegevens uit de gemeentelijke basisadministratie gebruikt.

Gegevens pashouder In te vullen door aanvrager bezoekerspas

burgerservicenummer (voorheen sofinummer)

| | | | | | | | | |

(ge direct door naar invullen telefoonnummer)

achternaam en voorletters

☐ man ☐ vrouw

Machtigingsformulier bezoekerspas betaald parkeren, met genderaanduiding

Amendement B. Genderinclusief taalgebruik

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

besluit het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 als volgt aan te passen:

- Onder hoofdstuk 3.5 'Veiligheid op straat' de introductietest als volgt aan te passen:
"iedereen moet zich veilig voelen op straat. Man, vrouw of non-binair, lhbtqia+, jong of oud, en van welke culturele achtergrond dan ook."
- Onder hoofdstuk 3.6 'Seksueel geweld' de toelichting van de actie 'We investeren in preventie voor een duurzaam resultaat.' als volgt aan te passen:
"Het gaat om het maatschappelijke gesprek in de stad voeren ... bepaalde opvattingen over genderidentiteit en seksualiteit. De meest verregaande vorm kan leiden tot femicide: vrouwenmoord."

w.g. L.S. Vlieger en A.G. van der Elst

Toelichting

Spreekt over uitsluitend Man/Vrouw of Mannelijk/Vrouwelijk is geen inclusief taalgebruik en doet daarom geen recht aan het doel van dit actieplan.

Amendement C. Demonstreren mag, ook als het te merken is

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

besluit het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 als volgt aan te passen:

op pagina 8 van het actieplan de tekst te wijzigen in: 'We blijven van elkaar en elkaars spullen af, ook als we het oneens zijn. Dat betekent dat we het bekladden van beelden, vernielingen tijdens demonstraties, geweld en intimidatie'.

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst en T.S.J. Coşkun

Toelichting

Demonstreren is een belangrijk recht. Aan handelingen die in het kader van dit recht uitgevoerd kunnen worden zitten uiteraard grenzen, maar het verstoren van de openbare orde is hier niet een van. Per definitie verstoren demonstraties tot op zekere hoogte de openbare orde. Door deze zin expliciet op te nemen in het actieplan wekt de gemeente Rotterdam het beeld dat we demonstraties an sich niet tolereren. Daarnaast ligt de verantwoordelijkheid voor het handhaven van de openbare orde bij de burgemeester, om deze reden voegt deze tekst niets toe aan het actieplan. Daarom is het schrappen van deze verwoording wenselijk.

Amendement D. Stigmatiseren kun je afleren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

besluit het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 als volgt aan te passen:
onder hoofdstuk 4.11 'Buitenruimte' de volgende actie, met bijbehorende toelichting, te schrappen:

- Voor het beheer van de buitenruimte nemen we ook statushouders in dienst."

w.g. L.S. Vlieger, A.G. van der Elst en T.S.J. Coşkun

Toelichting

Deze actie slaat de plank volledig mis. De gemeente Rotterdam moet mensen helpen werk te vinden in de vorm van een baan die bij hen past en waar zij goed in zijn. Het voorsorteren op een baan voor statushouders in het beheer van de buitenruimte is stigmatiserend en draagt niet bij aan de doelstellingen van het actieplan. Daarnaast biedt de huidige werkwijze in het kader van het bevorderen van arbeidsparticipatie voor statushouders genoeg handvatten om een geschikte werkplek te vinden, in verschillende sectoren.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is de volgende op het lijstje mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, voorzitter, ik heb het ook al gezegd in de commissie. Er ligt een enorm pak papier en dat zouden we kunnen verviervoudigen, omdat we over dit thema niet uitgepraat raken. Daarom is het ook goed dat er in aanloop naar dit beleidskader er juist heel veel gesprekken in de stad zijn gevoerd, met allerlei verschillende mensen in de stad. Ik wil daarom ook een compliment maken naar de wethouder voor de manier waarop dit beleidskader tot stand is gekomen. En iedereen zal er zeker opmerkingen over maken over wat ze daarin missen, maar uiteindelijk gaan we in deze stad, is de opvatting van mijn fractie, echt met elkaar kunnen samenleven op het moment dat we buiten dit huis met elkaar in gesprek gaan en blijven over hoe we met elkaar willen samenleven, nu en in de toekomst. Daarom vinden we het ook belangrijk dat niet alleen voor de totstandkoming van dit beleidskader gesprekken zijn gevoerd, maar dat we daar ook lessen uit trekken, dat we ook in die gesprekken zorgen voor enige mate van zelfreflectie, ook van de deelnemers zelf, en dat we ervoor zorgen dat we die dialoog dus blijven faciliteren in de stad. Dan de inhoud. Deze week is de derde vrouw in de wereld die de Nobelprijs voor economie heeft gewonnen, Claudia Goldin. Zij heeft, heel toepasselijk ook, onderzoek gedaan naar de economische verschillen tussen mannen en vrouwen en een van haar observaties is dat vrouwen achtergesteld zijn in economische zin, maar dat mannen ook achtergesteld zijn in familiale zin. Nou ja, dat begrijp ik heel goed. Mannen krijgen minder vaak dan vrouwen bijvoorbeeld voogdij toegekend en vrouwen worden vaker voor dezelfde functies minder betaald. Wat mijn fractie betreft snijdt het mes aan twee kanten. Enerzijds hebben we daarom recentelijk ook schriftelijke vragen gesteld over partner- en ouderschaps- en zwangerschapsverloven voor de mensen in dit huis. Maar anderzijds willen we ook graag aandacht vragen voor de economische zelfstandigheid van vrouwen in onze stad, omdat ik van mening ben dat dat niet voor iedereen altijd een vanzelfsprekendheid is. Daarom zullen wij een motie indienen waarin wordt onderzocht om met subsidies die er bestaan op landelijk en Europees niveau een vrouwenacademie op

te starten, waarbij we in ieder geval aandacht vragen voor de opleiding en de ondersteuning naar werk. Daarnaast hebben vrouwen disproportioneel veel te maken met geweld, femicide. De heer Van Schaik heeft zich daar ook hard voor gemaakt en om die reden zou ik ook graag willen dat vrouwen op een laagdrempelige wijze toegang kunnen hebben tot bijstand of professionele hulp en zullen wij ook vragen om in de bestaande rechtsstructuren vrouwenrechtswinkels op te starten. Dan was het gisteren Coming Out Day en D66 vindt het belangrijk dat iedereen in deze stad zichzelf kan zijn. Voor sommige groepen is dat moeilijker dan voor andere. Symbolen zijn daarin belangrijk en dat begrijpen we in deze raad volgens mij heel goed. Maar ik zie af en toe ook dat het nog wat moeilijk is voor ons om daar stappen in te zetten en daarom heb ik twee moties. Eén motie waarbij we in ieder geval gaan kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we weer een Regenboogpad in deze stad kunnen krijgen, en dat we het Homomonument dat op het Willemsplein staat permanent kunnen maken, want dat wisselt nu af en toe nog wel eens omdat er een festival is of Wereldhavendagen plaatsvinden. En anderzijds dat we ook gaan kijken wat we nu precies doen met het Regenboogstembusakkoord, ook zodat we voor een volgend akkoord daar weer van kunnen leren. Dan een aantal zaken waar ik misschien wat meer mee heb geworsteld. Dat is arbeidsmarktdiscriminatie en stagediscriminatie. Ik heb daar lang over nagedacht. Het blijkt dat mystery calls naar intermediairs best wel een effectief middel is om arbeidsmarktdiscriminatie te detecteren. Maar ook begrijp ik heel goed dat het een weerbarstig onderwerp is, omdat cv's natuurlijk heel vaak ongelijk zijn. Mijn vraag aan de wethouder is wat we nu allemaal doen op arbeidsmarktdiscriminatie en in het bijzonder ook stagediscriminatie. Dat is het eerste moment dat mensen kennismaken met de arbeidsmarkt en dat is eigenlijk dan meteen zeer demotiverend. Tot slot de subsidies. Hier hebben we het ook over gehad. We moeten die bestaande structuren die er zijn in de stad behouden. Ik begrijp de doelstellingen, maar ik vind het ook belangrijk dat we echt na een half jaar gaan kijken wat nu de uitwerking is van het nieuwe subsidiekader, dus dat wil ik nogmaals meegeven, want ik heb al een toezegging van de wethouder hierop gekregen in de commissie. En tot slot wil ik benadrukken dat het belangrijk is om in deze stad de dialoog te blijven voeren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, er kwamen nog wat moties.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, de motie 'Samenleven met alle kleuren van de regenboog' dien ik in samen met 50PLUS, GroenLinks, Volt en de Rotterdamse VVD in. En de motie 'Zelfstandigheid is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid' samen met Volt. En de motie 'Hoeveel is gescoord van het Regenboogstembusakkoord?' samen met 50PLUS en GroenLinks.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Hoeveel is gescoord van het Regenboogstembusakkoord?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- twaalf van de veertien politieke partijen in de Rotterdamse raad het Regenboogstembusakkoord hebben ondertekend, waarin zij de commitment uitspreken om zich in te spannen om de acties uit dit akkoord voor de lhbtqia+-gemeenschap uit te voeren;
- op 16 juni 2022 de motie 'Geef kleur aan het Regenboogakkoord!' (22bb004361) van 50Plus is aangenomen, waarin het college onder meer wordt verzocht expliciet aandacht te schenken aan de lhbtqia+-doelgroep in beleidsacties in het sociaal domein;
- in het actieplan 'Samenleven in één stad' staat geschreven dat er aan zoveel mogelijk acties uit het Regenboogstembusakkoord uitvoering zal worden gegeven;

overwegende dat:

- het belangrijk is om van woorden daden te maken en de commitments uit het Regenboogstembusakkoord te verwezenlijken;
- met 'zoveel mogelijk acties' niet duidelijk wordt welke acties wel en niet (kunnen) worden uitgevoerd door de gemeente;
- het belangrijk is voor het opstellen van een volgend Regenboogstembusakkoord dat inzicht wordt geboden waar en hoeveel vooruitgang is geboekt op de verschillende punten in het akkoord;

verzoekt het college:

- in Q4 2024 een brief te sturen over de voortgang van de uitvoering van alle punten uit het Rotterdamse Regenboogstembusakkoord, en hierover voorafgaand in gesprek te treden met de betrokken initiatiefnemende organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, J.M. Nunnely, P.J.H.D. Verkoelen en L.S. Vlieger

Motie 10. Zelfstandigheid is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord Eén Stad € 500.000,00 per jaar is vrijgemaakt voor een emancipatieagenda;
- in het coalitieakkoord Eén Stad het volgende is opgenomen over deze emancipatieagenda: "Wij staan pal voor de gelijkwaardigheid van man en vrouw, daarom werken we samen met organisaties in de stad aan de emancipatieagenda [...]";
- in het beleidskader Samenleven geen aandacht is besteed aan deze emancipatieagenda;

overwegende dat:

- economische zelfstandigheid een van de belangrijkste emancipatie-motoren is;
- in Den Haag met succes een vrouwenacademie is opgericht met een EFRO-subsidie¹, ZonMW-subsidie² en subsidies van de Dienst Uitvoering Onderwijs³ met als doel de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten en de drempel om aan het werk te gaan te verlagen;
- het waardevol is voor Rotterdam en de regio om ook gebruik te maken van deze subsidies;
- vrouwen disproportioneel vaak te maken krijgen met huiselijk geweld, femicide, huwelijksdwang en genitale verminking;
- vrouwen in die situaties op laagdrempelige wijze toegang zouden moeten kunnen krijgen tot rechtshulp en andere vormen van bijstand of professionele hulp;

verzoekt het college:

- met behulp van genoemde subsidies de mogelijkheden te bekijken om, voor zolang de financiering strekt, een vrouwenacademie te ontwikkelen voor de begeleiding en ondersteuning van vrouwen bij opleiding en werk, en hierbij de samenwerking op te zoeken met andere stakeholders en opleidingsinstituten;
- met behulp van genoemde of andere subsidies de mogelijkheden te bekijken om vrouwenrechtswinkels te starten op bestaande ontmoetingsplekken in de wijk, waar vrouwen op laagdrempelige wijze informatie kunnen inwinnen over mogelijke (rechts)hulp met name bij huiselijk geweld, huwelijksdwang, genitale verminking en andere bedreigende situaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en J.M. Nunnely

¹ [Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling \(EFRO\) | Europese subsidies | Rijksoverheid.nl](#)

² [Economische zelfstandigheid van vrouwen | ZonMw](#)

³ [Vrouwen- en LHBTI+-emancipatie 2022–2027 | Subsidie | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(dus-i.nl\)](#)

Motie 11. Samenleven met alle kleuren van de regenboog

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- twaalf van de veertien politieke partijen in de Rotterdamse raad het Regenboogstembusakkoord hebben ondertekend, waarin zij de commitment uitspreken om zich in te spannen om de acties uit dit akkoord voor de lhbtqia+-gemeenschap uit te voeren;

- op 16 juni 2022 de motie 'Geef kleur aan het Regenboogakkoord!' (22bb004361) van 50Plus is aangenomen, waarin het college onder meer wordt verzocht expliciet aandacht te schenken aan de lhbtqia+-doelgroep in beleidsacties in het sociaal domein;
- in het actieplan 'Samenleven in één stad' staat geschreven dat er aan zoveel mogelijk acties uit het Regenboogstembusakkoord uitvoering zal worden gegeven;
- in de bijlage van het actieplan 'Samenleven in één stad' te lezen is dat een regenboogzebrapad volgens verkeersregels niet als zebrapad mag functioneren;

overwegende dat:

- het belangrijk is om van woorden daden te maken en de commitments uit het Regenboogstembusakkoord te verwezenlijken;
- er voorbeelden zijn (Amsterdam, Gouda) die laten zien dat een regenboogzebrapad wel degelijk als een officieel zebrapad kan functioneren en er tevens voorbeelden zijn (Utrecht) waarbij de combinatie met een stoplicht de verkeersveiligheid kan worden geborgd;
- in het Regenboogstembusakkoord zowel de wens wordt uitgesproken voor een permanente plaatsing van het Monument voor Seksuele Diversiteit, als het regenboogzebrapad, en de belofte voor een permanente plaatsing van het Monument al jaren geleden is gedaan;
- door de punten uit het Regenboogstembusakkoord op te nemen in het actieplan 'Samenleven in één stad', de uitvoering van het akkoord beter kan worden ingezien;

verzoekt het college:

- bij een eerstvolgende herinrichting van een prominente straat in het centrum van Rotterdam in samenspraak met Rotterdamse lhbtqia+-gemeenschap van expliciet het inrichten van een regenboogzebrapad te overwegen en onderzoeken met uiteraard inbegrip van de verkeersveiligheidsregels;
- zo snel als mogelijk per brief de raad te rapporteren over de mogelijkheden voor een permanente plaatsing van het Monument voor Seksuele Diversiteit en daarvoor een tijdpad te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, P.J.H.D. Verkoelen, L.S. Vlieger, S.J.C. Becker en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik ontikom er toch niet aan om eventjes kort terug te komen op wat er afgelopen weekend gebeurd is. Ik realiseer me dat we hier in de gemeenteraad zitten en niet bij de VN of iets dergelijks, dus over de inhoud heeft iedereen zijn eigen opvatting. Ik neem aan dat we in ieder geval de walging delen over wat er gebeurd is, het afslachten van onschuldige Israëliische burgers door terreurorganisatie Hamas. En dat heeft ook zijn weerslag op onze samenleving gehad hier in Rotterdam. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de demonstraties die we afgelopen weekend gezien hebben om te vieren dat Hamas dit gedaan heeft. Een weezinwekkende vertoning, waarvan ik ook mag hopen dat we dat allemaal met kracht verwerpen. Ik zal straks samen met de VVD een motie van de ChristenUnie steunen om daar afstand van te nemen. Dat heeft ook zijn gevolgen gehad voor het gevoel van veiligheid van de Joodse gemeenschap in Rotterdam. Dat hebben we de afgelopen week kunnen zien. Wat wij van het optreden van burgemeester Aboutaleb vinden mag ook duidelijk zijn. Hij is hier niet, dus ik kan hem hier nu ook niet aanspreken. Ik vind wel dat hij dit compleet verkeerd gemanaged heeft en dat dat ten koste is gegaan van de veiligheidsgevoelens van de Joodse gemeenschap in Rotterdam, wat ook uiteraard blijkt uit het feit dat mensen ook niet meer met hem in gesprek wilden. Om die reden zal ik ook samen met de VVD en ook met de ChristenUnie dadelijk een motie indienen om het gevoel van veiligheid van de Joodse gemeenschap te waarborgen en dat gesprek ook weer aan te gaan, zodat die mensen zich in ieder geval gehoord voelen op dit heel moeilijke moment in hun bestaan. Ik maak mij ook grote zorgen met mijn fractie over eventuele zaken die nog kunnen gaan gebeuren. Dan denk ik bijvoorbeeld aan aanstaande vrijdag. Ik zie de heer Van der Velden staan.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja, u heeft een interruptie van de heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, als Leefbaar Rotterdam dit zo'n belangrijk onderwerp vindt, waarom hadden ze vandaag dan geen debat aangevraagd, gewoon met de locoburgemeester, met de heer Simons bijvoorbeeld? Dat is mijn vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Volgens mij zeg ik hier nu toch precies wat ik wil zeggen? Wat wilt u dan dat ik gedaan had?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, u had nogal verwijten naar onze burgemeester en u wilde graag met hem in debat. Nou, als hij niet aanwezig is dan hebben we altijd een vervanger voor de burgemeester, dus dan zou u daarmee in debat kunnen en dan had u gewoon met mijnheer Simons in debat kunnen gaan. Maar daar kiest u niet voor.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ik heb heel felle kritiek gehad op de burgemeester, die op persoonlijke titel afgelopen weekend een besluit heeft genomen om niet de Israëlsche vlag op te hangen maar de Rotterdamse vlag halfstok te hangen, met een verklaring die ons allesbehalve bevalt. Een laffe verklaring die ook geen recht doet aan wat er gebeurd is wat ons betreft. Daar heb ik hem op aangesproken. De burgemeester heeft dat besluit genomen. De burgemeester is hier nu niet, dus ik ga ook niet tegen een lege stoel zitten praten. Als u het niet erg vindt ga ik nu verder met mijn betoog. Over aanstaande vrijdag

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden heeft daar toch nog een reactie op.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dan is het gebruikelijk dat bijvoorbeeld wethouder Simons hem vervangt en dan had u gewoon voor vandaag een debat kunnen agenderen en dan had u gewoon in debat kunnen gaan met de locoburgemeester. Maar misschien omdat wethouder Simons van uw eigen partij is denkt u: nou, laat ik dat maar niet doen, want dan moet wethouder Simons het beleid van de burgemeester gaan verdedigen. Of zie ik het verkeerd?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Nee, dat ziet u verkeerd. Dat is denk ik een beetje een geval van: hoe de waard is vertrouwt hij zijn gasten. U maakt hier een politiek spelletje van. U heeft dat de afgelopen weken vaak gedaan, het ook een beetje afgelegd op dat vlak. Dit is gewoon hoe ik het nu doe. Ik maak nu het punt, ik heb kritiek op de burgemeester. De burgemeester heeft dit besluit genomen. Het is een besluit van de burgemeester geweest, dus ja, daar heb ik nu kritiek op. U zoekt volgens mij iets, u wilt een punt maken en dat landt niet echt, dus ik ga maar gewoon verder. Aanstaande vrijdag, zeg ik nu voor de vierde keer,

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Dank u voorzitter. Nee, ik vind dat als u kritiek hebt op iemand, moet u diegene ook in de gelegenheid stellen om weerwoord te bieden en dat doet u nu niet op het moment. Dus u kunt uw kritiek op burgemeester Aboutaleb, dat vind ik vrij goedkoop, als u niet gewoon het college ter verantwoording roept in een apart debat. Ja, dan kunt u bij elk tv-programma gaan zitten van onze burgemeester dit, onze burgemeester dat, u doet het nu weer met Samenleven. Ik vind dat nogal goedkoop.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Volgens mij maakt u nu binnen een minuut een draai van 180 graden, want net zegt u tegen mij: waarom gaat u niet wethouder Simons aanvallen en nu zegt u: u mag niks over de burgemeester zeggen als hij er niet is. Dus u wilt aan de ene kant dat ik met de locoburgemeester een debat over de burgemeester ga voeren en tegelijkertijd zegt u: u mag niks over de burgemeester

zeggen als hij er niet is. Dus het is ingestudeerd heb ik het idee, maar het komt niet echt uit de verf. Volgende keer beter. Aanstaande vrijdag heeft Hamas een dag van mobilisatie aangekondigd van de moslimgemeenschap om Hamas te steunen in hun strijd. Dat is iets waar wij ons zorgen over maken, omdat het ook zijn weerslag kan hebben op Nederlandse steden, de samenleving hier, wat opnieuw het gevoel van veiligheid van de Joodse gemeenschap negatief kan beïnvloeden en wat ook gewoon iets is wat Rotterdammers niet willen zien in hun stad. Ik heb daar schriftelijke vragen over gesteld hoe de gemeente daarmee omgaat. Ik heb begrepen dat de antwoorden net binnen zijn. Dank voor de snelle beantwoording. Ik heb ze nog niet kunnen zien, maar mocht daar reden toe zijn, dan kan ik daar zo nog even op terugkomen in de tweede termijn. Dan kom ik op het plan zelf. Ik heb het in de commissie ook al gezegd, dit is niet een plan hoe het eruit had gezien als wij 23 zetels hadden gehad. Laten we daar ook gewoon niet kinderachtig over doen. Ik weet wel ook één ding. Zonder ons hadden er een aantal heel belangrijke dingen niet in het plan gestaan, dus het is een kwestie van je knopen tellen. Een paar voorbeelden daarvan is dat ik het heel goed vind dat na jarenlang van politiebashing, ook hier in deze raad in debatten over racisme en discriminatie, nu ook eindelijk een keer heel duidelijk de andere kant belicht wordt. Er wordt erkend dat het werk van politie en handhaving bemoeilijkt wordt door onterechte en valse verwijten en framing met betrekking tot discriminatie en racisme, en ook erkend dat hun werk daaronder lijdt en dat dat gevolgen voor hun veiligheid heeft. Ik vind het heel goed dat dat gebeurt. Er staat ook dat de gemeente zich uitspreekt tegen dergelijke onterechte framing en dat er werk van wordt gemaakt dat er achter de politie gestaan wordt als er van die framing en van onterechte verwijten sprake is. Dus een heel goede zaak. Ik denk ook dat wij inmiddels de enige gemeente in Nederland zijn die ook expliciet het probleem van anti-blank racisme in het plan hebben meegenomen. Dat is een probleem waar vaak niet over gesproken mag worden. Er worden allemaal vormen van discriminatie en racisme doorlopend benoemd. Dit wordt vaak onder het tapijt geschoffeld. Ik zie dat het in dit plan ook expliciet wordt benoemd. Daar ben ik blij mee, dat vind ik een stap voorwaarts. En wat ons betreft een heel goed punt, en dan citeer ik eventjes uit het actieplan: "We hebben oog voor Rotterdammers die in de afgelopen decennia hun wijk hebben zien veranderen en zich ontheemd en vergeten voelen. Eén stad betekent ook dat we oog en oor voor hen hebben, voor hun pijn en ervaren isolement en onveiligheidsgevoelens." Kijk, dit zijn onze mensen, dit is waarom Leefbaar Rotterdam is opgericht, dit is waarom wij in het college zitten. Om die mensen die niet gehoord worden, die als racist worden weggezet omdat ze het niet prettig vinden dat er alleen maar buitenlands op winkelramen staat, die als racist worden weggezet als ze klagen dat er geen Nederlands meer in hun straat gesproken wordt. Die gevoelens mogen er zijn. Je bent geen racist als je dat denkt. Je mag gehoord worden en dat wordt in dit plan erkend. Daar zijn we blij mee. Dit zijn onze mensen, zoals gezegd. Ook wordt er een grote waarde gehecht aan de vrijheid van meningsuiting en het belang van kunnen incasseren. Ik vind het ook heel goed dat dat benoemd wordt, in een tijd waarin onder de woke-doctrine elk woord op een goudschaaltje gewogen moet worden. Je moet ook gewoon iets kunnen hebben. Een open en vrij debat betekent ook dat je moet kunnen incasseren en dat er ook ongemakkelijke waarheden verteld kunnen worden, dat er af en toe een woordje gezegd wordt dat je misschien niet leuk vindt, zonder dat je daarover moet gaan huilen en nog erger, zonder dat je gaat proberen om de ander de mond te snoeren. Dus terecht dat dat erin is opgenomen. Dan staat er tot slot ook een stuk in over informeel islamitisch onderwijs. Ik ben daar in de commissie vrij uitgebreid op ingegaan. Dit is voor ons altijd een heel gevoelig punt geweest, omdat je ook ziet de afgelopen jaren uit onderzoek van NRC, Nieuwsuur, wat er gebeurt of wat er kan gebeuren in informele islamitische onderwijsinstellingen, met letterlijk tot aan quizjes toe wat er met ongelovigen moet gebeuren, onthoofden, stenigen of zweepslagen. Dat is een heel groot gevaar voor onze samenleving. Iedereen die onze westerse waarden hoog in het vaandel heeft staan moet dit niet willen, moet hier ook met kracht tegen willen optreden. Ik zie dat de wethouder zegt dat hij in contact wil gaan met dergelijke organisaties en dat hij hen wil steunen bij het bieden van goed onderwijsmateriaal. Wij vinden het heel belangrijk dat er een heel duidelijk onderscheid in wordt gemaakt. De gemeente gaat zich niet bemoeien met informeel islamitisch onderwijs, anders dan het voorkomen dat daar segregatie wordt gepredikt en haat tegen de westerse samenleving. Als het op dat tweede neerkomt, als er wordt voorkomen dat dergelijk onderwijsmateriaal wordt verstrekt, vinden we dat een heel goede zaak, maar daar moet ook gewoon de grens liggen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, voor ons ligt het plan Samenleven en het plan is besproken met vele Rotterdammers en alleen dat zorgt al voor verbinding. Dan verwijst ik even naar de stadsgesprekken. Ik zie een aantal goede elementen in het plan, maar ik zie ook dat het plan

op een aantal punten niet concreet is. Die feedback deelt ook de Adviesraad antiracisme en inclusie in een brief die zij schreven naar ons als raad. Het plan is niet concreet genoeg, zeggen zij, en zij geven daar een aantal voorbeelden bij. Voorzitter, tijdens de afgelopen twee commissievergaderingen zoals de vele in de reeks is mij nog niet duidelijk geworden wat de visie van de wethouder is, welke doelen hij zichzelf stelt en hoe hij dit denkt te gaan bereiken. Acties zijn niet meetbaar en voorzitter, in de commissie bleef het vaak bij het oplezen van antwoorden van ambtenaren en het verwijzen naar wethouders. Maar zo werkt het niet voorzitter, want hoe kan ik mijn werk als raadslid nu doen op het moment dat je stuurt op niet-meetbare doelen en zelf niet weet hoe het er voorstaat in de stad. Voorzitter, dat gezegd hebbende, heb ik natuurlijk ook een aantal vragen en een aantal moties die ik ook wil gaan indienen. Allereerst de motie 'Loonkloof biculturele vrouwen'. Eerder, in 2019, diende ik een motie in, 'Gelijk werk, gelijk loon', om de loonkloof tussen mannen en vrouwen die werken voor de gemeente Rotterdam inzichtelijk te maken. Er wordt nu over gerapporteerd in een sociaal jaarverslag dat voorlopig nog een infographic blijkt te zijn. Maar voorzitter, zoals gezegd wil ik vandaag ook aandacht vragen voor de loonkloof van de biculturele vrouwen. Want wist u dat deze in sommige gevallen wel tot 30% achterlopen ten opzichte van niet-biculturele vrouwen. En ik vraag natuurlijk ook om de gecorrigeerde loonkloof op te nemen vanuit de voorbeeldfunctie van de gemeente Rotterdam richting de stad om deze vorm van sociale ongelijkheid te agenderen. Voorzitter, ik vraag ook aandacht voor de subsidieregeling. De nieuwe subsidieregeling stelt de verandering voor collega's, namelijk om per jaar maximaal € 75.000,00 per instelling per jaar te gaan subsidiëren. Dat is een enorme klap voorzitter voor bestaande initiatieven, dus ik stel ook voor om die regel te schrappen. Tot slot voorzitter vraag ik ook aandacht voor het zestigjarig jubileum van ons gastarbeidersverleden. De gastarbeiders hebben in de tweede helft van de vorige eeuw meegewerkt aan de wederopbouw van onze stad en ons land en ik vind dat de gemeente daar tijdens het zestigjarig jubileum volgend jaar iets voor moet doen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim heeft de volgende moties ingediend.

Motie 12. Eer de gastarbeiders

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het actieplan "Samenleven in één stad 2024-2027";

constaterende dat:

- in het actieplan 'Samenleven in één stad 2024-2027' wordt gesproken over het creëren van bewustzijn over het gastarbeidersverleden van Rotterdam;
- dat er vanaf de jaren '60 grote groepen gastarbeiders uit Turkije en Marokko naar Nederland zijn gekomen en geholpen hebben in de wederopbouw van ons land;

overwegende dat:

- het creëren van meer bewustzijn rondom het gastarbeidersverleden van belang is;
- sommige organisaties in de stad dit thema wel consequent aan de orde stellen;
- hier ook een taak ligt voor de gemeente Rotterdam om initiatief te nemen, mede gezien de omvang van deze gemeenschappen in Rotterdam;
- ook bij andere groepen Rotterdammers de kennis en bewustwording van dit verleden er niet is en dit wel zou kunnen helpen voor het creëren van meer onderlinge verbondenheid;
- juist ook omdat de gastarbeidersgeneratie veel heeft betekend voor de wederopbouw in de tweede helft van de vorige eeuw;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de relevante partijen en summier onderzoek te doen naar dit gastarbeidersverleden;
- aandacht te besteden aan het 60-jarige jubileum van ons gastarbeidersverleden;
- hiertoe een evenement te organiseren rondom het monument gastarbeiders op het Afrikaanderplein te Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 13. Loonkloof biculturele vrouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het actieplan "Samenleven in één stad 2024-2027";

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam een grote werkgever is voor circa 14.000 ambtenaren;
- de gemeente Rotterdam een voorbeeldfunctie heeft richting Rotterdammers;
- in het sociaal jaarverslag wordt gerapporteerd over loonverschillen tussen mannen en vrouwen;
- er grote verschillen zijn in de beloning van vrouwen van verschillende (etnische) achtergronden;

overwegende dat:

- er talloze berichten of onderzoeken zijn waarin de loonkloof van de biculturele vrouw ten opzichte van niet-biculturele vrouwen wel tot 30% wordt geschat;
- het wenselijk is om de loonkloof van de biculturele vrouw inzichtelijk te maken;
- hiermee de gemeente Rotterdam kan laten zien deze sociale ongelijkheid zich aan te trekken;

verzoekt het college:

- in het sociaal jaarverslag tevens te rapporteren over de (gecorrigeerde) loonkloof van biculturele vrouwen t.o.v. niet-biculturele vrouwen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 14. Nieuwe subsidieregeling 'Samenleven in één stad'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het actieplan "Samenleven in één stad 2024-2027";

constaterende dat:

- in het actieplan 'Samenleven in één stad 2024-2027' een nieuwe subsidieregeling wordt ingevoerd;
- in de nieuwe situatie maximaal € 75.000,00 per instelling per jaar wordt afgegeven;

overwegende dat:

- hiermee waardevolle initiatieven verdwijnen, en hiermee de waarde die zij creëren voor de stad, de Rotterdammers en de samenleving;

verzoekt het college:

- de nieuwe subsidieregeling € 75.000,00 per instelling per jaar te schrappen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar de bijdrage van de heer Vonk.

De heer VONK (cu). Dank voorzitter. Samenleven gaat ergens anders over, dat hebben we afgelopen weekend ook gezien. Na de massamoord op minstens 800 burgers in Israël, de dodelijkste dag voor Joden sinds de holocaust, werden mensen opgeroepen om in Rotterdam de straat op te gaan. Niet in protest tegen deze onmenselijke terreur, maar om steun te betuigen aan de moord op onschuldige burgers. Voorzitter, dat schuurt niet, dat is walgelijk. En het past ons als raad, als stadsbestuur dan ook niet anders dan dit te veroordelen. Want in een stad waar dit normaal wordt gevonden of onweersproken blijft, kunnen we niet samenleven. En als het veroordelen van terreurverheerlijking polarisatie is voorzitter, dan heb je ergens een verkeerde afslag genomen. En daarom komen we, ook in overleg met leiders van de Joodse gemeenschap in Rotterdam, met onze motie die zegt: veroordeel steun aan Jodenhaat, waarin we de raad oproepen om de steunbetuiging aan de massamoord die er

afgelopen zondag was in de stad, te veroordelen. Daarmee spreken we ons niet uit over het recht om te demonstreren, maar wel over de gedane steunbetuiging. Voorzitter, daarnaast zijn wij samen met Leefbaar Rotterdam ook medeondertekenaar van de motie die denk ik nog wordt ingediend door de Rotterdamse VVD om naast de Joodse gemeenschap te staan. Want dat gesprek, zo is ook gebleken uit de gesprekken die we de afgelopen week hebben gevoerd met de Joodse gemeenschap, is hard nodig, want dat vertrouwen heeft een enorme dreun gekregen en dat moet hersteld worden. En ook de veiligheidsbeleving voorzitter staat echt zwaar onder de druk. Dus daarom deze motie en ik roep u ook allen op om deze beide moties te steunen, ook juist om onze Joodse gemeenschap in onze stad te steunen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Voorzitter, ik heb naar aanleiding van het zien van de motie van de heer Vonk contact opgenomen met heel veel verschillende mensen, zowel van de Israëlisch-Joodse gemeenschap, maar ook vanuit de Palestijnse gemeenschap. En ik ben heel erg benieuwd of de heer Vonk dat ook heeft gedaan. Of de heer Vonk contact heeft gehad met organisatoren van de demonstratie van de Palestijnse gemeenschap die daar aanwezig was en wat zij dan hebben gezegd over waarom zij daar aanwezig waren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, ik heb kennisgenomen van de uitnodiging om de straat op te gaan om de Al-Aqsa Storm, namelijk dat is even voor de duidelijkheid die operatie op zaterdag, te ondersteunen. Daar heb ik kennis van genomen en dat vond ik eerlijk gezegd eerst wel even voldoende.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja, geen vraag aan de heer Vonk maar wel aan mevrouw Vlieger. Zij vraagt: heeft u gevraagd waarom mensen daar aanwezig waren? Wat denkt u zelf? Er wordt een terreuraanslag door Hamas gepleegd op Israëlisch grondgebied. Er worden gezinnen afgeslacht in hun eigen huizen. Een uur of twee later gaan pro-Palestinademonstranten met Palestijnse vlaggen de straat op om te juichen. Wat denkt u, waarom zouden ze daar geweest zijn? Doe eens een gok.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Er is geen behoefte om op te antwoorden. En ik zou u ook wel willen verzoeken om op de zaken in te gaan die echt over deze stad gaan. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Dank u wel voorzitter. Het is ook een motie die gaat over wat er in onze stad gebeurt. Voorzitter, dan over het kader zelf. We proberen de onvrede bij sommige partijen dat het nog niet helemaal af is en eerlijk gezegd zijn er ook bij ons zeker nog dingen waarvan we denken: dat kan nog beter. Maar we waarderen wel zeer, en dat willen we ook gezegd hebben, het proces dat gelopen is met de stad om tot dit kader te komen. En dat hij dan op sommige punten scherper mag voorzitter, dat is duidelijk en daarvoor willen wij ook een aantal dingen nog bij u noemen. Allereerst, de kennis over religie onder ambtenaren is beperkt. Daarom vragen wij de wethouder een toezegging om ons schriftelijk te informeren over hoe die kennis, van de religieuze achtergronden van Rotterdammers, een plek krijgt binnen de trainingen van ambtenaren. Een toezegging is op dat punt wat mij betreft voldoende. En dan over de versterking van informeel religieus onderwijs in Rotterdam. Fijn dat daar ook ondersteuning voor wordt geboden. Maar wij vinden het wel belangrijk, want rond informeel onderwijs is een heel breed assortiment aan organisaties die daar iets in doen. Kan de wethouder dan ook toezeggen dat die versterking van informeel religieus onderwijs ook breed toegankelijk wordt voor al die organisaties en dat het zich niet bijvoorbeeld beperkt tot één specifieke religieuze organisatie? Voorzitter, dan nog twee moties, want het is goed dat er een subsidiekader is voor de emancipatie van mensen met een vluchtelingen- of migratieachtergrond. Maar waarom sluiten wij Rotterdammers zonder de juiste papieren, die geen perspectief hebben op terugkeer, daarvan uit? Daarom komen wij, in lijn met het coalitieakkoord, dat zegt dat er geen ruimte is voor welke vorm van uitsluiting dan ook, en het beleidskader Samenleven zelf, dat stelt dat we samenleven ongeacht de verblijfsstatus, met de motie 'Ook zonder papieren kun je participeren', om ook deze groep te kunnen steunen vanuit het kader Samenleven. Dan voorzitter, we begonnen met antisemitisme en daar eindigen we ook mee. Rotterdam is voor de Joodse gemeenschap geen veilige plek. Herkenbaar als

Jood over straat gaan, kan niet zonder bedreigingen te ervaren. Dat was zo en het is alleen maar erger geworden. Daarom dienen we als ChristenUnie ook met een duidelijk gevoelde behoefte vanuit de Joodse gemeenschap een motie in om mystery guests in te zetten die herkenbaar Joods in onze stad aanwezig zijn, om vanuit dat perspectief onderzoek te doen naar de ervaringen van haat en onveiligheid. En voorzitter, we weten dat er meer onderzoek is geweest, maar ook in de gesprekken hebben we geleerd dat het nodig blijft om het te herkennen en te erkennen en daarom ook steeds weer opnieuw nieuwe acties uit te zetten. Daarom tot slot de motie 'Kan jij een keppel op?' Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). U heeft een interruptie van de heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Ja, dank voorzitter, toch een vraag aan de heer Vonk met betrekking tot die laatste motie. Er zijn meerdere groepen die helaas niet altijd veilig over straat kunnen lopen. Is het een suggestie om die motie wellicht uit te breiden vraag ik aan de heer Vonk.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, het klopt inderdaad dat er verschillende groepen zijn die in onze stad inderdaad worden gediscrimineerd bijvoorbeeld, maar ook niet veilig over straat kunnen. Ik denk dan: als je het heel breed maakt heb je vervolgens niets meer. Dus het is goed om ons nu, juist ook op dit moment, op deze groep te focussen. Maar als er een ander moment komt waarop een aanleiding is om voor een andere groep op te komen voorzitter, dan denk ik dat wij elkaar daar zeker in zullen vinden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Ja, waarom zou dit moment nu niet zijn? We kunnen ook drie losse moties indienen, maar wat mij betreft verbreden we het en dan doen we het voor meerdere groepen in de stad.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, als u een heel goede suggestie hebt voor een motie die u in kan dienen dan kan ik daarnaar kijken. En als die volledig samenvalt en u ook voldoende aanleiding hebt, ook in de actualiteit om bijvoorbeeld nu die motie in te dienen, dan staat mijn naam er waarschijnlijk ook wel op. Maar tot die tijd voorzitter, denk ik dat het heel relevant is om nu deze motie hier in te dienen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50+). Ja voorzitter, ik wil toch nog een keertje de motie aanhalen die de ChristenUnie als eerste indiende met betrekking tot de demonstratie. Ik blijf er bezwaar tegen maken dat wij op een agendapunt waar het totaal niet over gaat, in het geheel niet, nu deze aan de orde stellen. Ik blijf dat echt gewoon heel erg unheimisch vinden. Dan had het op een andere manier gemoeten, maar om nu zomaar een willekeurige motie over een demonstratie van afgelopen zondag neer te zetten, waar we het hebben over een actieplan, dat vind ik echt niet kunnen. Sorry.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja voorzitter, ik had inderdaad ook een apart agendapunt hiervan kunnen maken. Dat recht is er natuurlijk ook, om er een apart agendapunt van te maken. Dan hadden we dit veel groter gemaakt. Ik vond het juist buitengewoon elegant om in een punt waar we het hebben over het beleid van samenleven het ook te hebben over de praktijk van samenleven. Ik vond het een buitengewoon elegante oplossing, niet in een apart agendapunt waarmee je het nog groter maakt, maar het juist daarmee een beetje kleiner maakt. Ik dacht: dat is toch dubbele winst.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 15. Veroordeel steun aan Jodenhaat

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het Beleidskader Samenleven;

constaterende dat:

- op 7 oktober jl. onder de naam 'Al Aqsa Storm' een grootschalige massamoord op honderden burgers plaatsvond;
- sinds de Holocaust niet zoveel Joden zijn omgebracht op één dag;
- Rotterdammers werden uitgenodigd om hun steun te betuigen aan de terreuroperatie 'Al Aqsa Storm';
- honderden mensen die steun kwamen betuigen in het centrum van Rotterdam;

overwegende dat:

- het 80 jaar geleden is dat massamoord op Joden openlijk gevierd kon worden in Rotterdam;
- deze steunbetuiging een voorbeeld van Jodenhaat in zijn meest naakte en pure vorm is;
- deze steunbetuiging in tegenstelling tot de uitdrukking van de burgemeester niet "schuurt", maar walgelijk is;

spreekt uit dat:

- de steunbetuiging in Rotterdam aan de massamoord op honderden onschuldige burgers van zondag 7 oktober jl. walgelijk en moreel verwerpelijk is;
- Jodenhaat op Rotterdamse straten geen plek heeft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, S.J.C. Becker en S. Ceulemans

Motie 16. Ook zonder papieren kun je participeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van actieplan Samenleven in één stad;

constaterende dat:

- onderdeel van het beleidskader Samenleven een subsidie is voor activiteiten voor participatie, empowerment of emancipatie van mensen met een vluchteling- of migratieachtergrond;
- Rotterdammers zonder papieren zonder uitzondering een migratieachtergrond hebben;
- Rotterdammers zonder papieren daarmee binnen de groep vallen waar de subsidie voor bedoeld is;

overwegende dat:

- de wethouder uit heeft gesproken dat desondanks geen activiteiten voor Rotterdammers zonder papieren gefinancierd kunnen worden vanuit de subsidie voor mensen met een vluchteling- of migratieachtergrond;
- dit haaks staat op de uitspraak in het actieplan dat het over alle Rotterdammers gaat, waarbij oog is voor onder andere verblijfsstatus;

verzoekt het college:

- onder 'vluchteling- of migratieachtergrond' ook Rotterdammers zonder papieren te lezen;
- en daarmee subsidies voor activiteiten die participatie, empowerment of emancipatie van Rotterdammers zonder papieren helpen verwezenlijken, mogelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, I. Elfilali, L.S. Vlieger en D. Yildirim

Motie 17. Kan jij een keppel op?

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van actieplan Samenleven in één stad;

constaterende dat:

- uit het belevingsonderzoek van IDEM in 2021 blijkt dat een deel van de Joodse inwoners van Rotterdam zich niet altijd veilig voelt;

- zij bewust hun gedrag aanpassen om bepaalde gevoelens of dreigingen niet te hoeven ervaren;
- dit bijvoorbeeld de vorm krijgt van het niet dragen van een keppeltje of Davidster, het bewust achterhouden van de Joodse identiteit of door bepaalde plekken in Rotterdam te vermijden;
- uit de Voortgangsrapportage Inspanning voor Ontspanning uit 2022 blijkt dat Joodse Rotterdammers diverse ervaringen met anti-Joods geweld benoemen, variërend van expliciete agressie op straat op grond van uiterlijke kenmerken tot (rechtstreeks) negatief gedrag, uitingen, insinuaties of bejegening vanwege het Joods-zijn;
- ons signalen bereiken dat Joodse mensen in Rotterdam standaard in de publieke ruimte een petje dragen zodat ze veilig hun keppeltje kunnen dragen;
- afgelopen weekend honderden mensen in Rotterdam hun steun betuigden aan een terreuractie waarbij het grootste aantal Joden omkwam op één dag sinds de Holocaust;

overwegende dat:

- Joodse Rotterdammers het recht hebben zich herkenbaar in de publieke ruimte te uiten;
- dit recht gezien de onderzoeken en rapportages van de afgelopen jaren onder druk staat;
- de veiligheid van Joodse Rotterdammers gezien de steunbetuiging van afgelopen zondag onze steun verdient;

verzoekt het college:

- in overleg met Joodse organisaties in Rotterdam een proef te starten waarbij 'mystery guests' zich als herkenbaar Joods in de publieke ruimte begeven, en onderzoek te doen naar hun belevingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, S.J.C. Becker en S. Ceulemans

De moties zijn voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dank voorzitter. Het beleidskader Samenleven is een belangrijk kader voor onze stad en ik zie dit ook als een collectieve verantwoordelijkheid, voor ons allemaal als raad en waarbij het college ook een belangrijke rol speelt. We hebben er de afgelopen tijd veel discussie over gehad, dus ik wil er nu eigenlijk een aantal zaken uitlichten. Ik wil eigenlijk beginnen met een amendement dat ik wil indienen over ontmoetingen en dialoog, dat geïnspireerd is op een samenwerking tussen mijn collega vanuit Volt, Itay Garmy in Amsterdam, met zijn DENK-collega, Sheher Khan. Zij hebben namelijk een initiatiefvoorstel ingediend, dat 'Bekend maakt bemind' heet en gaat over antidiscriminatie en inclusie. Dat initiatiefvoorstel was al ingediend en stond al op de agenda voordat er allerlei andere ontwikkelingen waren in de wereld. Gisteren is dat besproken en als inspiratie uit dat voorstel heb ik eigenlijk het idee gehaald van het belang van dialoog en ontmoetingen als het gaat om ingrijpende gebeurtenissen in onze stad. Ik vind het belangrijk om dat ook te verankeren in het beleidskader. Daarom dien ik samen met BIJ1, GroenLinks en de ChristenUnie een amendement in om dat inderdaad ook te verankeren en ik hoop daarop op raadsbrede steun. Ik ga even door en ik zal straks alles indienen. Ik heb ook nog een ander amendement. Dat heet 'Vergeet niemand', want tijdens de commissie bleek de wethouder een paar keer iedereen en alles op één hoop te gooien. En nu is het juist zo dat als je discriminatie of intolerantie wilt aanpakken, je juist heel erg moet gaan inzoomen op wie er achter zit. Gaat het om geaardheid, gaat het om gender, gaat het om religie, dus het is ontzettend belangrijk om ook in de aanpak van discriminatie en eigenlijk ook het uitvoeren van de verschillende acties de verschillende doelgroepen niet te vergeten. Daarom dien ik samen met 50PLUS een amendement in om dat eigenlijk te verankeren. Vervolgens raakt het beleidskader aan digitale inclusie. Nu is er nog geen beleidskader digitale inclusie, maar elke dag dat veel mensen in Rotterdam niet digitaal vaardig zijn, is er eentje te veel. Daarom dien ik een motie in, samen met GroenLinks en de PvdA om er ook voor te zorgen dat we nu deze mensen al gaan helpen en ook aan ambitie stellen dat we het aantal mensen dat digitaal niet vaardig is, gaan halveren. Dan hebben we het gehad over de loonkloof. Dat wordt niet genoemd in dit beleidskader, de loonkloof en loondiscriminatie. Ik vind het belangrijk dat we voortbouwen op het goede werk dat al ingezet is vanuit de PvdA, vanuit collega Yildirim, over het wegnemen van de loonkloof binnen de gemeente. Nu begrijp ik dat er al werk van gemaakt is, maar ik zie dat we er nog niet zijn. En het is belangrijk dat we dieper kijken binnen de gemeente of er sprake is van een loonkloof of loondiscriminatie, maar ook dat

we dat gesprek aangaan met andere partners en andere werkgevers in de stad. Want er komt ook Europese wetgeving aan waarbij we daar jaarlijks transparant over moeten zijn en ook over moeten gaan rapporteren. Dus daarom dien ik nu ook samen met andere partijen de motie in 'Weg met de loonkloof'. En tot slot voorzitter, het is belangrijk dat dit beleidskader er ook inderdaad is voor iedereen, ongeacht verblijfsstatus. En we hebben al geconstateerd dat dit beleidskader mensen zonder de juiste papieren compleet negeert. En dat is onterecht, want we hebben een gemeentelijke zorgplicht en ik doe echt een oproep aan de wethouder hier, vanuit zijn gemeentelijke zorgplicht, en ook vanuit de kennis en de wetenschap dat deze mensen hier zijn, om toch te gaan kijken vanuit het beleidskader Samenleven wat we kunnen betekenen voor deze mensen, bijvoorbeeld als ze al eerder een verblijfsstatus hebben gehad, om toch iets van een waardig perspectief te bieden. Daarom dien ik ook een motie in, 'Perspectief voor ongedocumenteerde Rotterdammers'. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 18. Rotterdam digitaal inclusief

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.2 'Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027';

constaterende dat:

- volgens het actieplan Samenleven naar schatting 30% van de Rotterdammers niet digitaal mee kan komen, en dat dit neerkomt op zo'n 220.000 Rotterdammers;
- digitale inclusie gaat over de vaardigheden om bijvoorbeeld online contact te hebben met de overheid (aanvragen, toeslagen, afspraken) en het hebben van toegang tot het internet;

overwegende dat:

- er nog geen beleidskader Digitale Inclusie is en op dit moment nog onbekend is wanneer deze volgt;
- digitale inclusie wel al is meegenomen als onderdeel van het actieplan Samenleven;
- het stellen van een duidelijke, concrete doelstelling kan motiveren om meer Rotterdammers digitaal vaardig te maken;
- we niet moeten wachten op Rotterdammers digitaal vaardig maken;

verzoekt het college:

- zich vooruitlopend op het beleidskader digitale inclusie, in te zetten om van de huidige 30% de helft digitaal vaardig te maken voor het einde van de duur van het actieplan Samenleven;
- de voortgang hiervan jaarlijks te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, A.G. van der Elst en S. Reitema

Motie 19. Weg met de loonkloof

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 'Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027';

constaterende dat:

- in 2023 de loonkloof weer gestegen is naar gemiddeld 7,4% en hiermee het verschil tussen wat mannen en vrouwen verdienen voor hetzelfde werk groter is geworden;
- de term 'loonkloof' wordt gebruikt voor het onverklaarbare verschil in salaris tussen mannen en vrouwen;
- er hierbij sprake kan zijn van 'loondiscriminatie'. Bijvoorbeeld als een vrouw voor gelijk of gelijkwaardig werk minder betaald krijgt dan een man;
- EU-lidstaten in het kader van loontransparantieregels binnenkort bedrijven moeten verplichten periodiek te rapporteren over de loonkloof;

overwegende dat:

- de gemeente als werkgever een voorbeeldfunctie heeft naar andere werkgevers en naar alle inwoners in de stad;
- het belangrijk is dat alle werknemers van de gemeente Rotterdam – van verschillende schalen en functies en voor gelijk of gelijkaardig werk- gelijk worden beloond, ongeacht hun gender(identiteit);
- dit ook belangrijk is voor andere werkgevers in Rotterdam, in het bijzonder die partijen die publiek geld ontvangen vanuit de gemeente of op een andere manier verbonden zijn aan de gemeente;
- uit het sociaal jaarverslag (infographic) niet op te maken is of er binnen de gemeente Rotterdam geen loonkloof of loondiscriminatie is bij werknemers in dezelfde functie en/of bij gelijk of gelijksoortig werk;

verzoekt het college:

- dieper na te gaan of er sprake is van een loonkloof en/of loondiscriminatie binnen de gemeente Rotterdam als werkgever – voor verschillende functies en salarisschalen bij gelijk of gelijksoortig werk-, en indien dit het geval is, dit binnen één jaar tijd recht te trekken;
- hierbij specifiek te kijken naar hoe dit verloopt bij trainees en startende medewerkers;
- om van andere werkgevers in Rotterdam transparantie hierover te vragen, in het bijzonder partijen die (financieel) verbonden zijn aan de gemeente Rotterdam;
- hierover eind 2024 te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, D. Yildirim en L.S. Vlieger

Motie 20. Perspectief voor ongedocumenteerde Rotterdammers

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.2 'Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027';

constaterende dat:

- er naar schatting ongeveer 10.000 mensen zonder de juiste papieren (ongedocumenteerden) in Rotterdam wonen, waarvan velen vaak al tientallen jaren in Rotterdam verblijven;
- het ontbreken van de juiste documentatie verregaande sociale, juridische, economische en gezondheid implicaties heeft;
- ongedocumenteerde Rotterdammers permanent leven in de schaduw van de samenleving, zonder perspectief en een onzekere toekomst;

overwegende dat:

- hoofdstuk 4 van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 uitgaat van gelijke kansen, wat vertaald kan worden naar menswaardige behandeling met perspectief;
- er om de drie maanden een breed overleg door Stichting Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt wordt georganiseerd, Het Ongedocumenteerden Overleg Rotterdam (HOOR), waarbij verschillende partijen, NGO's en organisaties aansluiten om over het onderwerp te praten;

verzoekt het college:

- samen met de deelnemers van HOOR te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om duurzaam perspectief te bieden aan ongedocumenteerde Rotterdammers, die bijvoorbeeld al eerder een verblijfstatus hebben gehad;
- hierbij uit te gaan van maatwerk en samen te onderzoeken voor welke ongedocumenteerde Rotterdammers, in het bijzonder jongeren (Dreamers) en medisch kwetsbare senioren, perspectief geboden kan worden;
- hierbij hoofdstuk 4 van het actieplan Samenleven, waarin uitgegaan wordt van gelijke kansen en dus menswaardige behandeling, als beginpunt te nemen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T.J. Vonk, A.G. van der Elst en L.S. Vlieger

Amendement E. Ontmoeting en Dialoog

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 'Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027';

besluit het 'Actieplan Samenleven in één stad 2024-2027' als volgt te wijzigen:

Op pagina 11 – Hoofdstuk Discriminatie en Veiligheid, onder 3.1.:

"Bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad draagt het college de centrale boodschap uit het coalitieakkoord uit: in onze stad is geen ruimte voor discriminatie, racisme, moslimhaat, seksisme, antisemitisme, haat tegen lhbtqia+ of voor welke vorm van uitsluiting dan ook. Iedere vorm van intolerantie en boodschappen tegen de democratie, onze rechtstaat en samenleving zijn onacceptabel. Het college weegt bij het geven van een reactie onder andere ook de taken en bevoegdheden mee die het college heeft, scheiding van kerk en staat en vrijheid van meningsuiting. Het college toont per geval solidariteit door middel van mondelinge of schriftelijke reactie, het hijsen van de vlaggen in lijn met het Rotterdamse Vlagprotocol of het met kleur verlichten van de iconische gebouwen in Rotterdam. [...]"

hieraan toe te voegen:

Bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad draagt het college de centrale boodschap uit het coalitieakkoord uit: in onze stad is geen ruimte voor discriminatie, racisme, moslimhaat, seksisme, antisemitisme, haat tegen lhbtqia+ of voor welke vorm van uitsluiting dan ook. Iedere vorm van intolerantie en boodschappen tegen de democratie, onze rechtstaat en samenleving zijn onacceptabel. Het college weegt bij het geven van een reactie onder andere ook de taken en bevoegdheden mee die het college heeft, scheiding van kerk en staat en vrijheid van meningsuiting. Het college toont per geval solidariteit door middel van mondelinge of schriftelijke reactie, het stimuleren of organiseren van gesprekken en (interculturele) ontmoetingen, het hijsen van de vlaggen in lijn met het Rotterdamse Vlagprotocol of het met kleur verlichten van de iconische gebouwen in Rotterdam. [...]"

w.g. I. Elfilali, A.G. van der Elst, L.S. Vlieger, T.J. Vonk

Toelichting

Ontmoeting breekt muren af en zorgt voor nabijheid. Juist bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad is het belangrijk te investeren in wederzijds begrip en met elkaar in gesprek te gaan en te blijven. Dialoog zorgt voor begrip en is effectief tegen negatieve stereotypering tussen groepen. Wanneer je voelt of ziet wat de gevolgen van discriminatie zijn voor iemand anders, dan wordt je inlevingsvermogen vergroot en nemen vooroordelen af.

Amendement F. Vergeet niemand

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.2 'Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027';

besluit het 'Actieplan Samenleven in één stad 2024-2027' als volgt te wijzigen:

Op pagina 9-in de inleiding, onder 2.2. Dit plan is voor alle Rotterdammers:

"Dit actieplan gaat over alle Rotterdammers, waarbij we oog hebben voor kleur en afkomst, leeftijd, religie, sociaaleconomische positie, politieke voorkeur, geslacht, gender, seksualiteit, beperkingen, chronische ziekten, sociale status, verblijfsstatus en alle unieke combinaties van deze kenmerken. Iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten voelen in het samenlevingsbeleid voor één stad. En waar dat niet zo is, krijgt dat onze aandacht.

hieraan toe te voegen en als volgt aan te passen:

"Dit actieplan gaat over alle Rotterdammers, waarbij we oog hebben voor kleur en afkomst, leeftijd, religie, sociaaleconomische positie, politieke voorkeur, geslacht, gender, seksualiteit, beperkingen, chronische ziekten, sociale status, verblijfsstatus en alle unieke combinaties van deze kenmerken. Iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten voelen in het samenlevingsbeleid voor één stad. We zijn hierbij niet 'kleurenblind' in de aanpak van discriminatie, racisme, intolerantie en haat. We zetten bij

alle acties in dit actieplan in op maatwerk per doelgroep en houden rekening met de specifieke aandachtspunten van de verschillende doelgroepen, onder andere, maar niet uitsluitend, levensbeschouwing, leeftijd, gender en geaardheid.”

w.g. I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting

Het is belangrijk om niet 'kleurenblind' te zijn in de aanpak van discriminatie, racisme, intolerantie en haat. Verschillende doelgroepen hebben verschillende karakteristieken die om specifieke aandacht vragen, denk bijvoorbeeld aan de verschillen in leeftijd, gender of levensovertuiging. Het is belangrijk om bij de aanpak van discriminatie, racisme en intolerantie aandacht te hebben voor deze specifieke aandachtspunten. De acties, zoals benoemd in het actieplan Samenleven, hebben een gerichte aanpak nodig afhankelijk van de specifieke situatie, persoon of behoefte. In de aanpak van discriminatie, racisme en intolerantie moeten we waken voor een 'one size fits all'-benadering.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Voorzitter, voor ons ligt het actieplan Samenleven in één stad. Hoe gaan we om met Rotterdammers waar elke Rotterdammer anders is? In dit plan gaat het om gelijke behandeling van alle Rotterdammers. Hoe voorkomen we dat we discrimineren? Want dat is belangrijk in een stad waar zoveel diversiteit is, want zolang mensen op bepaalde kenmerken beoordeeld en benadeeld worden, moeten we daar actie op ondernemen. Voorzitter, om te garanderen dat de diversiteit geborgd is in zo'n gemeentelijk actieplan heeft het college in stadsgesprekken 500 verschillende Rotterdammers gesproken. Inwoners, raadsleden, wijkraadsleden, expats, jongeren, de ombudsman, de kinderraad, de kinderburgemeester, de BredeRaad010, Burgerpanel Rotterdam, Adviesraad antiracisme en inclusie. En u hoort het al voorzitter, geen enkele oudere was erbij betrokken. Onacceptabel, onacceptabel voorzitter. Geen ouderen, maar ook geen ouderenorganisaties zijn erbij betrokken. En voorzitter, dat is ook te zien in het actieplan. Laat ik daarover duidelijk zijn. Want het woord oudere komt niet één keer voor. De acties in dit plan zijn totaal niet gericht op ouderen. Voorzitter, in een stad waar een op de twee volwassenen boven de 50 jaar is, is leeftijdsdiscriminatie een van de grootste problemen waar we tegenaan lopen. Niet voor niets is er een wetsvoorstel door 50PLUS in de Tweede Kamer aangenomen, waar leeftijdsdiscriminatie opgenomen gaat worden in artikel 1 van onze Grondwet. Maar niets daarvan vinden wij terug in ons Rotterdams actieplan. Voorzitter, geen enkele actie is gericht op het voorkomen van discriminatie van ouderen. Niet in het onderdeel wonen, niet in het onderdeel werken, niet in het onderdeel zorg, niet in het onderdeel mobiliteit en ga zo maar door. Wat een aanfluiting en wat een gemiste kans om gelijke kansen te creëren voor onze oudere Rotterdammers. Voorzitter, en het ergste is dat deze wethouder dit hele probleem niet eens onderkent. Want in de commissie waar ik nog nadrukkelijk op deze ommissie heb gewezen, kreeg ik compleet nul op het rekest. Maar dat is overigens met al onze nota's aan de orde, geen letter wordt er gewijzigd, ook niet in de commissies. Onacceptabel voorzitter, en daarom heb ik een motie om in dit actieplan toch nog specifiek aandacht te schenken aan leeftijdsdiscriminatie van ouderen. En daar zal Leefbaar Rotterdam ook in meetekenen, dat gaat in de monitoring later. Voorzitter, een tweede doelgroep die door deze wethouder volledig genegeerd is in dit actieplan, en anderen hebben het al genoemd, is natuurlijk de lhbtqia+-gemeenschap. Twaalf van de veertien politieke partijen in de Rotterdamse raad hebben het Regenboogstembusakkoord ondertekend en op 16 juni 2022 is een motie van mijn hand daarover breed aangenomen. Maar in dit actieplan had de wethouder aan deze motie uitvoering moeten geven. En dat is totaal niet terug te vinden. Er is niets terug te vinden over de lhbt, het voeren van een inclusief beleid, het bevorderen van veiligheid, het ondersteunen van jongeren om ook acceptatie van de lhbtqia+ te bevorderen, het vergroten van zichtbaarheid, het beleid op de lhbtqia+-ouderen als ze naar verpleeg- of verzorgingstehuizen gaan. Er wordt niets aan gedaan. En aan een omgeving bieden waar kwetsbare groepen uit de Regenbooggemeenschap zich veilig en prettig voelen, wordt niet gedacht. Voorzitter, als start is het voor 50PLUS van belang dat in ieder geval als symbool voor een inclusieve samenleving ingezet wordt op een Regenboogzebrapad en een homomonument. 50PLUS tekent dan ook de moties van D66 met genoeg mee. Ten slotte voorzitter moet het mij van het hart dat deze wethouder als portefeuillehouder Inclusie een uiterst mager actieplan heeft neergelegd. Het is eigenlijk niet veel meer dan oude wijn in nieuwe zakken. Verontrustend is vooral dat deze wethouder eigenlijk helemaal

niet inzet op maatwerk voor de verschillende doelgroepen. Voorzitter, een wethouder Inclusie die niet begrijpt dat het belangrijk is om bij de aanpak van discriminatie, racisme en intolerantie aandacht te hebben voor de verschillen in de doelgroepen, kan volgens 50PLUS nooit gericht bijdragen aan gelijke behandeling van alle Rotterdammers. En dat is zorgelijk voorzitter, zeer zorgelijk. Daarom tekent 50PLUS het amendement van Volt hierover met genoeg mee. Tot zover.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 21. Een gemiste kans om gelijke kansen voor ouderen te creëren!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 inzet op gelijke behandeling van alle Rotterdammers;
- het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 inzet op het voorkomen van discriminatie;
- in Rotterdam een op de twee volwassenen ouder is dan 50 jaar;
- leeftijdsdiscriminatie een van de grootste problemen is waar Rotterdam tegen aanloopt;

overwegende dat:

- leeftijdsdiscriminatie opgenomen gaat worden in artikel 1 van de Grondwet;
- het college bij het opstellen van dit actieplan niet specifiek ouderen en/of ouderenorganisaties heeft geraadpleegd;
- er ook gelijke kansen gecreëerd moeten worden voor onze oudere Rotterdammers;

draagt het college op:

- in overleg te treden en te blijven met Stichting OSO (overlegplatform van de Rotterdamse afdelingen van de ouderenorganisaties KBO, PCOB, ROB en NOOM) over leeftijdsdiscriminatie en manieren om dit tegen te gaan;
- gekoppeld daaraan als onderdeel van de voortgang over het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 periodiek te rapporteren aan de raad over leeftijdsdiscriminatie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, S. Ceulemans en A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan is het woord aan de heer Becker.

De heer BECKER (vvd). Dank u wel voorzitter. Voor ons ligt het actieplan Samenleven, een zeer integraal actieplan. We zien ook dat bijna alle wethouders hier zitten. Het raakt bijna elk beleidsveld en dat siert ook. Er wordt net gezegd door mevrouw Verkoelen dat het een mager plan is, maar dat ben ik niet met haar eens. Het is een zeer omvangrijk plan en het is ook op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. Rotterdam is een stad met verschillende nationaliteiten, verschillende culturen, mensen met verschillende geloofsovertuigingen en verschillende seksuele geaardheden. En al die individuele Rotterdammers dienen in vrijheid en in veiligheid samen te kunnen leven. Rotterdam is enerzijds een smeltkroes van culturen, maar anderzijds zien we ook nog veel te vaak dat er over elkaar gepraat wordt en niet met elkaar. Dit is dan ook een centraal thema van dit college, van dit coalitieakkoord, één stad. En één stad betekent dat we samenleven, dat we de brug slaan naar elkaar, en soms letterlijk een brug bouwen. Maar dit was ook een van de centrale punten, dat is ook geen geheim. In de coalitieonderhandelingen was dit voor DENK ook enorm van belang. Geef dit een duidelijke plek, geef ook duidelijk de verantwoordelijk wethouder hier de ruimte om dit vorm te geven. En dat krijgt vorm in de vorm van dit plan. Er wordt wat dat betreft meer aandacht dan ooit aan besteed en ook meer financiële middelen dan ooit. En het komt er ook een beetje uit voort, in de vorige periode heeft DENK samen met de VVD een initiatiefvoorstel ingediend tegen discriminatie en voor gelijkwaardigheid, en dat was eigenlijk al een beetje de voorbode. Dat komt ook terug en wordt genoemd in het actieplan. De heer Versnel heeft dat destijds nog gedaan. Maar dat was ook duidelijk: hoe kunnen we nu daar ook op

een praktische manier vorm aan geven? Dus ook mooi om te zien dat dat ook weer terugkomt en zo komen verschillende dingen terug. Ook dat Regenboogakkoord komt terug. Het is ook waardevol om de bijlage van het actieplan even te lezen als u dat nog niet hebt gedaan, want daar wordt gezegd: dit zijn de punten uit het Regenboogakkoord die erin zijn meegenomen. Eigenlijk was ik niet voornemens om moties in te dienen, maar ik ga dat toch doen. Er is net al wat door de heer Ceulemans en de heer Vonk gezegd over de Joodse gemeenschap. Kijk, in Rotterdam zou iedereen, wat ik net al zei, in vrijheid en veiligheid moeten kunnen leven en wij krijgen de laatste week toch veel signalen van de Joodse gemeenschap dat dat niet zo is. Dat doet mij veel verdriet. En dat vind ik enorm pijnlijk om te horen. Dat na alles, na alle geschiedenis die er is met de Joodse gemeenschap in onze stad, alles wat er is fout gegaan, dat tot op de dag van vandaag dit zo mag zijn, dat men gewoon in vrijheid en veiligheid in deze stad kan leven. De motie die wij indienen – ja, sorry, het emotioneert mij. De motie die wij hier indienen, 'Wij staan naast de Joodse gemeenschap', roept het college op om in gesprek te gaan met de Joodse gemeenschap en om ook dat gevoel van veiligheid te herstellen. Leefbaar Rotterdam heeft gisteren schriftelijke vragen ingediend, waarin ook een vraag is gesteld over die veiligheid. Ik heb die beantwoording nog niet tot mij kunnen nemen. Die is er nu wel. Dat is even belangrijk hè. Ik wil van het college weten: hoe garanderen we de veiligheid van deze gemeenschap? Wat doen wij eraan en wat doen wij extra op het moment dat dat nodig is? Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel en dank ook voor deze persoonlijke bijdrage. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Ja voorzitter, even een punt van orde. De tijd loopt, maar het is een punt van orde. Ik heb net van de heer Ceulemans vernomen dat de beantwoording van de schriftelijke vragen die hij gisteren of vandaag gesteld heeft, binnen is. Ik heb net aan het begin van het debat gekeken wat die beantwoording... tenminste even in die ingekomen stukken. Ik zie die informatie niet. Ik hoor net dat andere partijen die ook niet hebben en het lijkt mij een beetje gemankeerd dat wij nu over iets spreken waar schriftelijke vragen over zijn. Je kunt ook maar een x-aantal instrumenten per keer inzetten. Maar dat we in ieder geval dan wel de gelijke informatie hebben over deze vragen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Excuus, ik heb een mentos in mijn mond, hij is binnen en hij staat inmiddels gewoon toegevoegd op RIS. Onder de vragen zelf.

Mevrouw BOKHOVE (gl). Dank u wel. Het is fijn dat u dat beantwoordt. U was daar misschien nog alerter op omdat het uw vragen waren, maar dan zou ik eigenlijk even een korte leespauze willen inlassen, want anders hebben we natuurlijk wel heel erg veel verschil in informatie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Kunnen we volstaan dat we de eerste termijn doen, dan een korte schorsing, leespauze en dan daarmee verder? Dan kan het college daar vervolgens ook even op reageren. Dat is prima, oké, er wordt instemmend geknikt. Dan gaan we nu gewoon verder met de eerste termijn en daarna even een korte schorsing. De heer Van Schaik.

De heer VAN SCHAIK (lr). Ja, een punt van orde, want dan kunnen we misschien gelijk ook een korte koffiepauze en dan kunnen we met een kwartier weer verder. Anders wordt het toch weer drie uur vandaag.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). We proberen alles zo efficiënt en vlot mogelijk te doen vandaag, maar een prima oproep. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ik vind het eigenlijk een beetje ingewikkeld, want er lopen een aantal dingen door elkaar. Ik hoor ook bij heel veel raadsleden de behoefte om nu van het beleidskader Samenleven niet helemaal een veiligheidsdebat van te maken. Ik heb het even aan het begin genoemd, juist omdat ik er ook niet een apart debat voor heb aangevraagd, omdat die zorg op korte termijn leeft. Daarom is het schriftelijk gedaan, met het verzoek om die snel te beantwoorden. Dus ik heb die antwoorden binnen. Ik vond het belangrijk om er even aan te refereren omdat die gevoelens die tot de heer Becker gekomen zijn ook tot ons gekomen zijn. Alleen ik weet niet in hoeverre dat er überhaupt behoefte aan is om dit nu als onderdeel van het beleidskader Samenleven te gaan bespreken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank voor deze toelichting, en het is ook op zich prettig dat er vlot op actualiteit wordt gereageerd. Maar het gaat tegelijkertijd over een gelijke informatiepositie van alle raadsleden. Dat is het punt dat wordt aangedragen en daarin is het dan ook belangrijk dat iedereen daar op dezelfde wijze kennis van kan hebben genomen. Daarom was het voorstel om dus even kort te schorsen zodat iedereen ook die gelegenheid heeft. De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (Ir). Ja, tot slot dan van mijn kant. Ik hecht er wel aan om te zeggen, er wordt nu een beetje een sfeer gecreëerd alsof ik dingen gehad heb die een ander niet heeft. Het staat gewoon op de site hè, ik heb dat gewoon gezien, iedereen had dat kunnen zien.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Nee, die sfeer wordt geenszins gecreëerd, er wordt alleen gezegd dat als er dus informatie beschikbaar is die tot voor kort nog niet openbaar toegankelijk was voor alle raadsleden op het RIS dat het noodzakelijk is dat wel alle raadsleden dat kunnen betrekken bij het debat in gelijke mate. Dat is de conclusie. De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u. Even van de orde, want ik zie nu inderdaad pas de beantwoording van de vragen van Leefbaar Rotterdam. Zoals ik dat beoordeel heeft dat niets met dit onderwerp te maken. Het gaat over demonstraties, dat is toch echt een taak van de burgemeester of van de locoburgemeester. Dit heeft toch niets met dit onderwerp te maken? Dit gaat toch gewoon over de vraag over demonstraties? Dus ik wilde dit echt weglaten uit het onderwerp Samenleven. Ten tweede zouden we dan ook nog de spreektijd moeten oplossen, want dit is gewoon een apart onderwerp.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Waarvan akte. Op zich, het is goed dat u het gelezen hebt. Iedereen wil het even lezen, dus daarvoor de korte schorsing. Ik denk dat we dat toch gewoon eventjes moeten doen. Dan kan iedereen er op die manier kennis van nemen en beoordelen of hij het wel of niet zal betrekken bij het debat. Punt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Becker heeft de volgende motie ingediend.

Motie 22. Wij staan naast de Joodse gemeenschap

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 12 oktober 2023 voor de bespreking van agendapunt 5.2 het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- er afgelopen weekend in Israël verschrikkelijke terroristische aanslagen zijn gepleegd;
- in het actieplan Samenleven in één stad staat dat bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad het college de centrale boodschap uit het coalitieakkoord uitdraagt dat in onze stad geen ruimte is voor welke vorm van racisme, discriminatie of uitsluiting in welke vorm dan ook, waaronder antisemitisme;

overwegende dat:

- de aanslagen en de reacties die hierop volgden ervoor zorgen dat de leden van de Joodse gemeenschap zich niet veilig voelen in Rotterdam;

roept het college op:

- in gesprek te gaan met de Joodse gemeenschap;
- tijdens het gesprek de mogelijkheden te bespreken om het gevoel van veiligheid te herstellen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.J.C. Becker, S. Ceulemans en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Zijn er nog andere sprekers op dit onderwerp? Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw VAN DE PEPPEL (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Het is opmerkelijk dat in een actieplan Samenleven in één stad, waar het zou moeten gaan om inclusie van alle Rotterdammers, we een doelgroep missen. En dat is opmerkelijk, omdat ze wel regelmatig onderwerp van debat zijn. We spreken over de vossen in het havengebied, de ratten en de duiven in de stad, de vleermuizen als we willen bouwen en de ganzen waar we willen recreëren. En vanmorgen de biodiversiteit nog. En toch voorzitter missen we de erkenning van het samenleven met de dieren in Rotterdam. Ze staan niet benoemd in het actieplan en daarom dienen we het eerste amendement in, 'Dieren en mensen leven samen'. Hiermee vragen we erkenning voor alle Rotterdammers. Maar dan voorzitter, komen we met een tweede amendement. Met dit actieplan willen we alle vormen van uitsluiting en discriminatie verbannen uit de stad. Daaronder valt ook discriminatie van de dieren. Dat is speciësisme. Voorzitter, het ethisch onderscheid tussen mensen en dieren dat soms onderdeel vormt van ons handelen. Het actieplan vergeet speciësisme te noemen, en hierbij herstellen we deze vergissing, 'Speciësisme is discriminatie'.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende amendementen ingediend.

Amendement G. Dieren en mensen leven samen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

besluit: aan hoofdstuk 4 een paragraaf toe te voegen, volgend op paragraaf 4.12, luidende:
4.13 Dierenwelzijn

Een diereninclusieve stad draagt bij aan compassievolle houding ten aanzien van alle bewoners van Rotterdam. De mate van beschaving van een samenleving valt namelijk af te lezen van hoe we met dieren omgaan. In Rotterdam zien we om naar elkaar.

In Rotterdam wonen meer dieren dan mensen. Een inclusieve stad is er ook voor de dieren. Er zijn veel diercategorieën in de stad zoals gezelschapsdieren, dieren in het wild, hobbydieren en landbouwhuisdieren. De reikwijdte van dit actieplan samenleven gaat over mensen in hun relatie tot specifiek gezelschapsdieren en de dieren die in het wild leven. Voor deze mens-dierrelaties kan toegespitst beleid worden gemaakt voor een inclusieve stad. Daarnaast is er handelingsperspectief voor Rotterdammers om zelf bij te dragen aan verhoogde inclusie voor mens en dier. Hier geven we aan welke maatregelen genomen kunnen worden voor het creëren van een duurzame, respectvolle samenleving tussen de menselijke en niet-menselijke bewoners van de stad. Het algemene dierenwelzijnsbeleid van de gemeente wordt opgesteld in de Nota Dierenwelzijn.

Gezelschapsdieren

- in deze stad gaan we goed met dieren om die we bewust in huis halen. We zijn alert op meldingen voor geweld tegen gezelschapsdieren. We herkennen de cirkel van geweld tussen dierenmishandeling en mensenmishandeling en dragen er daarom zorg voor om dier er mens te ontzetten uit een geweldssituatie;
- voor gezelschapsdieren die op straat leven met een dak- en thuisloze eigenaar worden opvangcentra zo ingericht dat ze er samen kunnen verblijven;
- de gemeente treedt proactief op in het borgen van dierenwelzijn bij gezelschapsdieren als de houder, bezitter of eigenaar afstand moet doen het dier of niet meer voor het dier kan zorgen. Dat kan het geval zijn bij opname in een zorginstelling of bij detentie, die vaak geen plek bieden voor een gezelschapsdier. Per voorkomend geval kijken we wat het beste voor het dier is. Ons uitgangspunt is dat het verbreken van hechte dier-mensrelaties moet worden voorkomen;
- er wordt gekeken naar mogelijkheden om speciale plekken te creëren bij overheidsinstellingen waar Rotterdammers met een gezelschapsdier samen op afspraak kunnen komen. Deze mogelijkheid bestaat al voor assistentiehonden. Deze dienstverlening wordt uitgebreid voor alle gezelschapsdieren;
- mens-dierrelaties staan onder druk door armoede als Rotterdammers door geldgebrek niet meer voor hun gezelschapsdieren kunnen zorgen. In Rotterdam mag armoede geen reden zijn om

afstand te doen van een dier. De gemeente Rotterdam ondersteunt om die reden initiatieven voor inwoners met gezelschapsdieren die in armoede leven;

Dieren die in het wild leven

- we willen dat Rotterdammers en de dieren in de stad vreedzaam met elkaar kunnen samenleven. Dieren kiezen er niet zelf voor om als ongewenst te worden ervaren; vaak zit er een menshandelingsperspectief aan vast waardoor dieren in sommige gevallen ongewenst zijn. In Rotterdam hebben we al goede stappen gezet door het voeren van dieren in de openbare ruimte te verbieden. Op deze manier voorkomen we populaties dieren op plekken die daar mogelijk voor problemen zorgen en houden we de buitenruimte schoon en gezond voor dieren in het wild. We blijven de Rotterdammers met verschillende culturele achtergronden op een cultureel sensitieve manier uitleggen waar deze maatregel voor is bedoeld met verschillende publiekscampagnes;
- we creëren prikkelvrije plekken in de stad waar dier en mens samen rust kunnen vinden. In onze keuzes voor de inrichting van de openbare ruimtes en groen wordt het belang van dieren meegewogen. Enkele voorbeelden hiervan zijn onder meer het dimmen van straatverlichting op plekken waar dat kan of de hoogte van lantaarnpalen beperken om de stad geschikter te maken voor vleermuizen. Vensterbanken stellen we in nieuwbouw of renovatie van gemeentelijk vastgoed af op 45 graden, zodat dieren daar geen plek vinden en als overlast gevend worden ervaren. Putten en deksels in de stad worden zo ingericht dat dieren er niet doorheen kunnen vallen."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting

Dit amendement voegt een noodzakelijke en urgente paragraaf toe aan hoofdstuk 4 van het actieplan. Dieren en mensen leven samen en daarom moet de gemeenteraad zich uitspreken over een goede omgang met dieren in het bestendigen van mens-dierrelaties.

Amendement H. Speciësisme is discriminatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

besluit de tekstpassage op bladzijde 9 van het actieplan, luidende:

"Dit plan is voor alle Rotterdammers

Dit actieplan gaat over álle Rotterdammers, waarbij we oog hebben voor kleur en afkomst, leeftijd, religie, sociaaleconomische positie, politieke voorkeur, geslacht, gender, seksualiteit, beperkingen, chronische ziekten, sociale status, verblijfsstatus en alle unieke combinaties van deze kenmerken. Iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten voelen in het samenlevingsbeleid voor één stad. En waar dat niet zo is, krijgt dat onze aandacht."

te wijzigen in navolgende tekst:

"Dit plan is voor alle Rotterdammers

Dit actieplan gaat over álle Rotterdammers, waarbij we oog hebben voor kleur en afkomst, leeftijd, religie, sociaaleconomische positie, politieke voorkeur, geslacht, gender, seksualiteit, beperkingen, chronische ziekten, sociale status, verblijfsstatus en alle unieke combinaties van deze kenmerken. We gaan actief speciësisme tegen, het ethische onderscheid dat soms in ons handelen wordt gemaakt tussen mensen en dieren. Iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten voelen in het samenlevingsbeleid voor één stad. En waar dat niet zo is, krijgt dat onze aandacht."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting

Speciësisme is discriminatie. Met dit actieplan willen we een gelijkwaardige positie van mensen en dieren in Rotterdam realiseren.

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan kijk ik even rond of er nog andere bijdragen zijn. De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Voorzitter, er gaat technisch wat mis, maar ik ga proberen er uit te komen. Ik was ook niet voor behandeling nu, want het voorstel is niet af. Dat blijkt al door de vele moties en amendementen en ook de emoties die nu boven komen. Bovendien waren in het debat ook aanvallen op de burgemeester die zich nu niet kan verdedigen. En dat is toch wel ongehoord in deze raad, maar dat terzijde voorzitter. Vanochtend ging ik naar de wc en dat doe ik wel vaker 's ochtends, en daar hangt een filosofiekalender. En op 12 oktober lees ik het citaat: "Het menselijk handelen niet bespotten, niet betreuren, ook niet verafschuwen, maar begrijpen." Was getekend: Benedictus de Spinoza in Tractatus Theologico-Politicus. In een tijd van grote politieke en religieuze spanningen verdedigde Benedictus de Spinoza een tolerante houding ten opzichte van andersdenkenden. Niets is verleidelijker en ook gemakkelijker vond Spinoza, dan met andermans gedrag de draak te steken of de vloer aan te geven. De filosoof daarentegen wijst spot, haat en laster af en pleit voor een houding van begrip en inschikkelijkheid. Voorzitter, Erasmus, de geschiedenis kent te veel bloedige godsdienstoorlogen en Nederland was vanaf de zestiende eeuw een vrijhaven voor iedereen die vanuit Europa moest vluchten voor haat en geweld. Erasmus waarschuwde er al voor en Spinoza was een kind van Portugees-Joodse vluchtelingen. En Pierre Bayle was zelf verbannen uit Frankrijk en heeft hier dertig jaar lang les gegeven en boeken geschreven over tolerantie. Laten we wat ons betreft meedoen in de geest van tolerantie en verdraagzaamheid en daarbij past natuurlijk zeker niet Jodenhaat in onze straten, net zo min als Koranverbrandingen of wat dan ook. Maar wij moeten in deze raad ook niet voortijdig allerlei conclusies trekken en dat dreigt vandaag wel te gebeuren. Er liggen nu een aantal moties voor waarvan ik zou zeggen: als je dan al vandaag per se daarover een motie zou willen indienen, afspreken, vaststellen, doe dat dan ook in overleg met de burgemeester. Die kan uitleggen waarom hij gedaan heeft wat hij heeft gedaan. Maar probeer daar dan één motie van te maken. Dus ik zou de fracties van GroenLinks, VVD, Leefbaar Rotterdam en ook ChristenUnie willen oproepen om samen één motie te maken. Dat heeft denk ik veel meer kracht en veel meer zin, om uit te dragen dat wij niet mee willen doen aan het haat zaaien en verdeeldheid zaaien in onze samenleving. En dat zou ook in feite een beetje in gedachten de lijn zijn van het actieplan dat nu voorligt over één stad. Want alle Rotterdammers zijn anders en elke ander is een Rotterdammer, of wij hem nu graag of niet door onze straten zien lopen, met een keppeltje of met een Palestijnse vlag of met een Israëlische vlag. Het zijn allemaal Rotterdammers en wij moeten daar die verdraagzaamheid zien te vinden, in de geest van de grote filosofen Erasmus, Spinoza en Pierre Bayle. Ik zou dat willen doen. Ik zou nog veel meer kunnen zeggen over de nota zelf, bijvoorbeeld waarom, als iedere Rotterdammer heeft recht op rust, natuurlijk zeggen we dan, maar die 300, 400 daklozen die elke nacht buiten slapen hebben blijkbaar geen recht op rust. Zo zou ik uren kunnen doorgaan. Ik wil dat niet doen voorzitter, maar wel mijn pleidooi om één motie te maken als er al een motie moet komen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Ja voorzitter, ik hoopte dit niet te doen, maar tegelijkertijd hoor ik iets van onze nestor, en daar wil ik graag op ingaan. Want zoals ik in het begin ook al stelde, polarisatie neemt toe en dan is het juist zo dat we de verbinding moeten opzoeken en inclusief moeten denken. En om de boodschap uit het actieplan uit te dragen dat in onze stad geen ruimte is voor discriminatie, racisme, moslimhaat, seksisme, antisemitisme, haat tegen lhbtqia+ of welke vorm van uitsluiting dan ook, verzoeken wij met deze motie om in gesprek te treden met zowel de Israëlische als de Palestijnse gemeenschap in Rotterdam en uit dit gesprek acties te halen om het veiligheidsgevoel voor beide gemeenschappen langdurig te verbeteren. Ik hoop dat ik hierin aan het verzoek van de heer Coşkun voldoe. Ik dien de motie hierbij in en hij is breed ondersteund.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 23. Voorkom escalatie en polarisatie, start het gesprek

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- de situatie in Israël en Palestina voor veel onrust, onderlinge verwijten en polarisatie zorgt in de Rotterdamse samenleving;

overwegende dat:

- in het actieplan Samenleven in één stad een actie is opgenomen die het college vraagt om bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad de volgende boodschap uit te dragen: "In onze stad is geen ruimte voor discriminatie, racisme, moslimhaat, seksisme, antisemitisme, haat tegen lhbtqia+ of voor welke vorm van uitsluiting dan ook.";
- polarisatie een groot gevaar is voor de sociale cohesie in onze stad;
- de huidige situatie, evenals reacties hierop van grote invloed zijn op de veiligheidsbeleving van Rotterdammers uit zowel de Israëlische als de Palestijnse gemeenschap;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de Palestijnse en Israëlische gemeenschappen in Rotterdam met als doel naar hun behoeftes te luisteren en polarisatie tegen te gaan;
- uit dit gesprek acties te halen die het veiligheidsgevoel van beide gemeenschappen langdurig kunnen verbeteren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, A.J.A. Maassen, S. Soytekin, D. Yildirim, T.S.J. Coşkun, I. Elfilali en S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Zijn er nog fracties die een bijdrage willen doen? De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voorzitter, het is een beetje een gek debat uiteindelijk, met alle ontwikkelingen die er zijn geweest. Ik beperk me tot het beleidskader Samenleven. Ik zat nog eens even terug te kijken in hetgeen DENK allemaal heeft gedaan in het verleden en daar zaten goede dingen tussen en er zaten misschien ook minder goede dingen tussen. Maar in 2015 kwamen wij met een ketenaanpak racisme en discriminatie en daarin werden een aantal stappen genoemd, waaronder permanente bewustwording, aangiftebereidheid, meldingsbereidheid, controle, vervolging en bestraffen. Die laatste twee, dat moet waarschijnlijk landelijk allemaal nog geregeld worden of we kunnen daar stappen in zetten. Maar ik zie wel dat we de eerste stappen in die keten wel degelijk aan het zetten zijn in Rotterdam. Want we zien ook nog steeds op te veel gebieden in onze samenleving, als we kijken naar de arbeidsmarkt, in het onderwijs, maar vooral ook op social media dat er geen afname is van racisme en discriminatie, dus uiteraard is mijn fractie blij met dit plan. De aanpak van racisme en discriminatie moet blijvend worden geagendeerd en worden besproken en die permanente bewustwording zien we dus ook zeker terug. We zijn ook heel blij dat punten van het initiatiefvoorstel VVD-DENK van de vorige collegeperiode en ook mijn motie over de verhuurders hierin is betrokken. In het actieplan wordt in ieder geval aangegeven dat we doorgaan met het onder de aandacht brengen van discriminatie. Ik zou daar zelf graag meer terug willen zien over de afhandeling van aangiften en meldingen. Wat ik daarbij belangrijk vind, en ik ga daarover geen motie indienen want ik hoop dat de wethouder dat ook gewoon kan zeggen of misschien kan toezeggen, en ik benoem dat wel eens vaker, is dat we EtnoMedia daarin betrekken, omdat dat echt wel een doorgeefluik kan vormen bij het verhogen van meldings- en aangiftebereidheid. Dan sla ik een stukje over. Er wordt ook gesproken over een gelijkwaardigheidschecklist en daar was ik op zich wel blij mee want dat kwam ook uit het initiatiefvoorstel, een checklist of gelijkwaardigheidstips. Ik weet nog niet hoe die vorm gaat krijgen, met in ieder geval concrete voorbeelden hoe ze discriminatie kunnen tegengaan en een inclusieve werkcultuur mogelijk kunnen maken. Ik zie graag dat we vanuit de gemeentelijke organisatie zo'n checklist of het A4'tje of het plan kunnen neerleggen bij de bedrijven en organisaties waar we mee samenwerken, zodat het ook blijvend geagendeerd wordt. En daarvoor dien ik een motie in. Ik houd het bij deze woorden voorzitter, dank.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 24. Een check op antidiscriminatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- discriminatie helaas nog een hardnekkig probleem is, waardoor vele mensen tegengewerkt worden in hun ontwikkeling en geen gelijke kansen bezitten;
- in 2022 antidiscriminatievoorzieningen 1.132 meldingen registreerden op het gebied van arbeidsmarktdiscriminatie;
- uit dit onderzoek blijkt dat de kans dat een sollicitant met een Nederlandse achtergrond wordt benaderd ongeveer groter is dan die voor kandidaten met een migratieachtergrond;

van mening dat:

- een Gelijkwaardigheidschecklist bijdraagt aan bewustwording;
- het ervaren van discriminatie desastreuze gevolgen kan hebben voor het individu in kwestie;
- desbetreffende burgers sneller afhaken als het om onderwijs of werk zoeken gaat;
- burgers door het ervaren van discriminatie het vertrouwen kunnen verliezen in instituties waardoor zij zich terugtrekken uit de samenleving;
- het van groot belang is dat alle Rotterdammers weten dat er een overheid is die achter ze staat als ze gediscrimineerd worden;

verzoekt het college:

- de in te voeren Gelijkwaardigheidschecklist zoals genoemd in het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 onder de aandacht te brengen bij alle partijen waar de gemeente Rotterdam mee samenwerkt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Is dan iedereen aan het woord geweest die dat wilde doen? Mevrouw Maassen heeft nog een nabrander?

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, volgens mij in technische tijd. Ik heb nog nieuwe ondertekenaars voor mijn moties.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Hoeveel is gescoord van het Regenboogstembusakkoord?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- twaalf van de veertien politieke partijen in de Rotterdamse raad het Regenboogstembusakkoord hebben ondertekend, waarin zij de commitment uitspreken om zich in te spannen om de acties uit dit akkoord voor de lhbtqia+-gemeenschap uit te voeren;
- op 16 juni 2022 de motie 'Geef kleur aan het Regenboogakkoord!' (22bb004361) van 50Plus is aangenomen, waarin het college onder meer wordt verzocht expliciet aandacht te schenken aan de lhbtqia+-doelgroep in beleidsacties in het sociaal domein;
- in het actieplan 'Samenleven in één stad' staat geschreven dat er aan zoveel mogelijk acties uit het Regenboogstembusakkoord uitvoering zal worden gegeven;

overwegende dat:

- het belangrijk is om van woorden daden te maken en de commitments uit het Regenboogstembusakkoord te verwezenlijken;
- met 'zoveel mogelijk acties' niet duidelijk wordt welke acties wel en niet (kunnen) worden uitgevoerd door de gemeente;
- het belangrijk is voor het opstellen van een volgend Regenboogstembusakkoord dat inzicht wordt geboden waar en hoeveel vooruitgang is geboekt op de verschillende punten in het akkoord;

verzoekt het college:

- in Q4 2024 een brief te sturen over de voortgang van de uitvoering van alle punten uit het Rotterdamse Regenboogstembusakkoord, en hierover voorafgaand in gesprek te treden met de betrokken initiatiefnemende organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, J.M. Nunnely, P.J.H.D. Verkoelen, L.S. Vlieger en I. Elfilali

Motie 10. Zelfstandigheid is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 5.2 Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027;

constaterende dat:

- in het coalitieakkoord Eén Stad € 500.000,00 per jaar is vrijgemaakt voor een emancipatieagenda;
- in het coalitieakkoord Eén Stad het volgende is opgenomen over deze emancipatieagenda: "Wij staan pal voor de gelijkwaardigheid van man en vrouw, daarom werken we samen met organisaties in de stad aan de emancipatieagenda [...]";
- in het beleidskader Samenleven geen aandacht is besteed aan deze emancipatieagenda;

overwegende dat:

- economische zelfstandigheid een van de belangrijkste emancipatie-motoren is;
- in Den Haag met succes een vrouwenacademie is opgericht met een EFRO-subsidie¹, ZonMW-subsidie² en subsidies van de Dienst Uitvoering Onderwijs³ met als doel de economische zelfstandigheid van vrouwen te vergroten en de drempel om aan het werk te gaan te verlagen;
- het waardevol is voor Rotterdam en de regio om ook gebruik te maken van deze subsidies;
- vrouwen disproportioneel vaak te maken krijgen met huiselijk geweld, femicide, huwelijksdwang en genitale verminking;
- vrouwen in die situaties op laagdrempelige wijze toegang zouden moeten kunnen krijgen tot rechtshulp en andere vormen van bijstand of professionele hulp;

verzoekt het college:

- met behulp van genoemde subsidies de mogelijkheden te bekijken om, voor zolang de financiering strekt, een vrouwenacademie te ontwikkelen voor de begeleiding en ondersteuning van vrouwen bij opleiding en werk, en hierbij de samenwerking op te zoeken met andere stakeholders en opleidingsinstituten;
- met behulp van genoemde of andere subsidies de mogelijkheden te bekijken om vrouwenrechtswinkels te starten op bestaande ontmoetingsplekken in de wijk, waar vrouwen op laagdrempelige wijze informatie kunnen inwinnen over mogelijke (rechts)hulp met name bij huiselijk geweld, huwelijksdwang, genitale verminking en andere bedreigende situaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen, J.M. Nunnely en I. Elfilali

¹ [Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling \(EFRO\) | Europese subsidies | Rijksoverheid.nl](#)

² [Economische zelfstandigheid van vrouwen | ZonMW](#)

³ [Vrouwen- en LHBTI+-emancipatie 2022–2027 | Subsidie | Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(dus-i.nl\)](#)

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan constateer ik dat we nu aan het einde van de eerste termijn van de zijde van de raad zijn en dat er is voorgesteld om even een kwartier te schorsen. Dat wilde ik combineren met een koffie- en theepauze, dus dan wil ik om 15.00 uur stipt graag hier verdergaan en ook het verzoek aan het college om dan ook echt om 15.00 uur hier te zijn.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mag ik iedereen verzoeken weer plaats te nemen in de raadzaal want dan gaan we verder met de beantwoording van de zijde van het college van de eerste termijn. Wil iedereen gaan zitten want we gaan beginnen. Aan de orde is de beantwoording van de vragen zoals gesteld door de raad in de eerste termijn over het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027 en daarvoor geef ik als eerste het woord aan de heer Simons.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Er is één concrete vraag gesteld door de heer Becker aan mij, er is ook even gesproken over de schriftelijke vragen en er zijn deze week ook nog andere schriftelijke vragen ingediend over hoe het ging met leerlingen van de Guido de Brès school. Die zijn allemaal weer veilig in Nederland. Verder de vraag hoe het is gesteld met de veiligheid van de Joodse synagoge, de Joodse instellingen, onze Joodse Rotterdammers. Daarover was vanaf het eerste begin contact met de NCTV en de driehoek. Ik ben deze week toevallig loco en ik heb hier ook al drie opeenvolgende dagen met de directie Veiligheid over gesproken. Iedereen is scherp en alert en alle maatregelen die moeten worden genomen worden genomen. Dan heb ik een amendement van GroenLinks dat betrekking heeft op het gebied van veiligheid. Daarin wordt gevraagd om op pagina 8 van het actieplan 'verstoring van de openbare orde' uit de tekst te schrappen. De kern van de taak van de burgemeester is het handhaven van de openbare orde en wij hebben hier heel vaak debatten gehad in deze raad als de openbare orde werd verstoord. Soms na een voetbalwedstrijd, soms na een avondklok, er zijn helaas vele voorbeelden te noemen. Openbare orde is cruciaal, dus om dat te schrappen en dat geldt natuurlijk ook voor demonstraties zoals het in deze context wordt aangedragen... Ik kan alleen maar zeggen, ik raad het uw raad ten stelligste af om dit amendement te omarmen. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIÉGER (gl). Voorzitter, dan is dit punt toch überhaupt overbodig in de tekst?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wethouder Simons. Wethouder Simons heeft niet helemaal helder welk punt. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIÉGER (gl). De burgemeester handhaaft altijd de openbare orde, dus dan is dit punt dat wij het niet tolereren toch overbodig?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Als uw amendement overbodig is, bedoelt u dat? Ik snap u niet helemaal.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIÉGER (gl). Het punt zegt dat we dit kunnen schrappen omdat het overbodig is. Ik geef aan dat de burgemeester het altijd waarborgt en dan is het zinnetje in het plan dat wij het niet tolereren toch overbodig want de burgemeester handhaaft het altijd.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mijnheer Simons.

De heer SIMONS (lr) (wethouder). Er staat op pagina 8 van het kader Samenleven een heel rijtje en daar wordt openbare orde ook in genoemd, verstoring van de openbare orde. Wij vinden dat van cruciaal belang, dus wat ons betreft nogmaals, ja ik roep de raad op om dit gewoon absoluut niet te

schrapen en dat kan volgens mij ook helemaal niet want het is ook gewoon vastgelegd in de wet, onze burgemeester gaat over de openbare orde, dus dan kun je niet opeens de openbare orde uit zo'n rijtje van allemaal dingen die niet mogen tijdens een demonstratie, je mag niet bekladden, je mag niet vernielen en de openbare orde is gewoon het grote kader waar al die vreselijke dingen allemaal onder vallen. Dus nogmaals ik blijf bij mijn standpunt, absoluut ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan gaan we naar de beantwoording door de heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dank voorzitter. Ik ben blij dat ik hier mag staan voor het actieplan Samenleven. We hebben dit goed met elkaar mogen bespreken, maar het is ook goed om te zeggen dat ik oprecht trots ben op het actieplan Samenleven. Wat er nu ligt, is een dynamisch document dat een heel proces heeft doorgemaakt waarbij een aantal partijen daar zeker complimenten voor verdient om het feit hoe zij dit proces hebben begeleid en dat dit product er uiteindelijk op deze manier ligt. Dus allereerst mijn complimenten richting de collega's, ambtenaren, het team Samenleven, die hier ontzettend veel tijd en energie in hebben gestoken om te komen tot dit document. Het is niet dat zij daar zelf met de pen achter een bureau hebben gezeten, ik wil wel expliciet benadrukken dat de tijd en energie die ze erin hebben gestoken is omdat zij juist in die stad met al die gesprekken, met al die verschillende doelgroepen, het gesprek zijn aangegaan, het hebben gedurfd het gesprek aan te gaan. Ondanks dat er soms onderwerpen waren die op het scherpst van de snede werden gevoerd, stonden zij daar namens ons die informatie op te halen om tot dit actieplan te komen. Dus mijn enorme bewondering en dank daarvoor. Daarnaast natuurlijk ook dank aan alle deelnemers aan die stadsgesprekken, van jong tot oud, van wit tot zwart, mensen met een beperking, zowel zichtbaar als onzichtbaar, mensen uit verschillende gemeenschappen, religieus, niet-religieus, voor de bijdrage die is geleverd om tot dit plan te komen. Niet te vergeten, een extra slag die we hebben gemaakt om ook advies in te winnen om dit plan nog een stap verder te brengen, zijn de verschillende adviesraden die hun inbreng op deze manier hebben meegegeven. Als laatste zijn zeker benoemenswaardig de insprekers tijdens de raadsvergadering die extra aandacht hebben gevraagd voor een aantal heel specifieke thema's. Voorzitter, wie in Rotterdam woont, is een Rotterdammer en hoort er ook gewoon bij. Wij willen een samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn en vooral in vrijheid en veiligheid moet kunnen leven. Dit actieplan zou er niet zijn als er in de stad geen discriminatie zou zijn, maar helaas is discriminatie nog steeds op allerlei leefterreinen aan de orde van de dag en dat moeten we hard aanpakken, maar wat ons betreft moeten we ook met elkaar in dialoog blijven en de verbinding aangaan. Natuurlijk, laat ik het ook gewoon expliciet benoemen, kun je kritiek op het document leveren. Het is geen visie, maar een actieplan en als er een visie zou liggen dan was er misschien de wens voor een actieplan. Wij hebben bewust voor een actieplan gekozen, het actieplan Samenleven in één stad. Naar mijn idee is het heel concreet en we hebben er ook bewust voor gekozen om integraal te werken, u ziet de rits aan collega's die hier aan tafel zitten en ik kan me ook herinneren, was dat niet geweest, was dat misschien wel een opmerking geweest. Ik zie natuurlijk wel dat er altijd wel iets op aan te merken is, maar wat ons betreft ligt er echt een fantastisch document. Dat als eerste voorzitter. Ook goed om te benoemen wat het verschil is tussen Relaxed Rotterdam en het actieplan Samenleven in één stad. We kiezen er nu ook bewust voor om de focus op verschillende leeftijden te creëren, dus als het gaat om school, als het gaat om werk, als het gaat om het uitgaan, dus wij benoemen in het actieplan veel meer leefterreinen expliciet en dat was in het vorige plan niet het geval. Ook als het gaat om de extra middelen die we hebben vrijgemaakt om discriminatie aan te pakken ten opzichte van het vorige programma en niet te vergeten, dat heb ik even eerder benoemd, zijn alle stadsgesprekken input voor dit document. Dan voorzitter de moties die zijn ingediend. Dat is voor mij alleen maar een teken dat dit wel een onderwerp is dat iedereen in de stad belangrijk vindt. Los van de uitkomst van de moties, is dit wel iets wat wij allemaal en met zijn allen moeten doen. De acties die erin staan, zijn acties die we als college willen uitvoeren, maar ook acties die gelden voor alle Rotterdammers om hier veilig en in vrijheid te kunnen leven. Ik ga even in op twee specifieke vragen van mevrouw Maassen en van mijnheer Soytekin. Mevrouw Maassen, u stelde de vraag, en volgens mij stelde mevrouw Yildirim die ook door middel van een motie: hoe gaan wij om met die subsidies en de verdeling van die subsidies en kunnen wij in een voortgangsrapportage inzichtelijk krijgen of er onderdelen zijn die veel worden aangevraagd en of er onderbestedingen zijn? U noemde in uw verhaal een halfjaar, maar we hebben gezegd dat u ieder jaar een voortgangsrapportage krijgt en we kunnen dit daar absoluut in meenemen, maar dat is ook een genoteerde toezegging tijdens een commissieoverleg. Dan ga ik door naar de heer Soytekin. U stelde de vraag: kan ik...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen wil daar toch even op reageren.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, het gaat dus niet over de verdeling van de subsidies, het gaat mij erom of de organisaties in de stad die nu subsidies krijgen ook op andere manieren aan subsidies kunnen komen om hun werk te verrichten en dat we gaan kijken of de doelen die we beogen met de aanpassing van het subsidiekader ook worden bereikt. Die doelen die staan omschreven in de toelichting van het subsidiekader, maar daarna moet je wel kijken: bereiken we die doelen of maken we hiermee eigenlijk meer kapot dan ons lief is? Dat is iets anders dan wat mevrouw Yildirim vraagt, die vraagt alleen naar de onderverdeling in verschillende doelgroepen en doelen die we in het subsidiekader zelf hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Veel partijen zitten onder die € 75.000,00, wij verwachten niet dat daaruit knelpunten ontstaan en mochten die wel ontstaan dan gaan wij met die partijen in gesprek om te kijken hoe wellicht in de vorm van cofinanciering daaraan kan worden gewerkt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, één voorbeeld is een van de sprekers die tijdens de commissiebehandeling naar voren kwam en aangaf wel echt in de problemen te komen. Volgens mij hebben we op 10 oktober jl. met elkaar gewisseld dat daar dus ook nog andere potjes voor waren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). De spreker maakte onvoldoende onderscheid tussen subsidieaanvragen en inkooptrajecten, dat was een vermenging. Als dat de partij is waaraan u ook refereert, de verwachting is dat daar geen knelpunten zullen ontstaan en als dat wel zo is dan gaan we met die partij in gesprek. Dan stelde u ook een vraag over de arbeidsmarktdiscriminatie. Wij hebben geprobeerd om in hoofdstuk 4.3 daarvan een beschrijving te geven en dan is de vraag of dat voldoende is want verderop in 4.4 hebben we het ook specifiek over het stagelopen. Dat was uw vraag en die hebt u eerder in de commissie ook gesteld. Toen heb ik een toelichting gegeven op het stagepact. Dus ik verwijs u graag naar 4.3, 4.4 of wilt u dat ik het even voorlees?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen. Gaat u dan verder. Kunt u die twee punten toch even beknopt samenvatten want anders is het toch een beetje een onbevredigend antwoord voor de Rotterdammers thuis. Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ook voor de buitenwereld, ik heb allerlei conceptmoties gemaakt over de aanpak van arbeidsdiscriminatie en ik kreeg adviezen terug, 'dit doen we al en dit doen we al', maar de dingen die ik toen heb gehoord staan niet in het beleidskader en daarom vraag ik, ook voor de beraadslaging hier, wat we dan doen want dan wil ik dat graag horen, zodat ik het ook nog een keertje kan terugluisteren, hoe dat gaat met de aanpak van arbeidsdiscriminatie, zodat ik niet over een jaar weer denk: we moeten hier allerlei dingen op doen en dat ik dan weer te horen krijg: dat doen we allemaal al. Daarom stel ik mijn vraag. Blijkbaar zijn er periodiek gesprekken met intermediairs over arbeidsmarktdiscriminatie. Dat zie ik niet terug in het stuk en daarom stel ik de vraag hier publiek zodat dit ook duidelijk wordt voor de rest van de wereld.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dat kan ik zeker voorzitter. Wat wij doen in onze inzet arbeidsmarktdiscriminatie, wij ondersteunen werkgeversnetwerk 010 Inclusief en faciliteren bijeenkomsten daarin, we begeleiden en adviseren Rotterdamse werkgevers bij het formuleren en uitvoeren van DIG, diversiteits-, inclusie- en gelijkwaardigheidsbeleid door diversiteit in bedrijven, zo heet dat project en daarin zit ook met name stagediscriminatie. We hebben jaarlijks de Inclusiviteitsprijs vanuit 'Noemen en roemen' waarbij we voorlopers op DIG, dus diversiteit en inclusie, in het zonnetje zetten. Zo probeer je in de stad een katalysator van bedrijven die onderdeel worden van dat netwerk te creëren, uit mijn hoofd zijn daar al zo'n vijftig bedrijven onderdeel van en daar zitten ook intermediairs bij, denk aan Tempo Team, denk aan Unique, dat zijn redelijk grote intermediairs in de stad. Op die manier probeer je dit onderwerp op de agenda te krijgen, juist bij onder andere

intermediairs, wat uw specifieke vraag was. Dan kom ik bij de heer Soytekin voorzitter. Die heeft een vraag gesteld over EtnoMedia, of wij die willen inzetten en gebruiken bij het bestrijden van discriminatie en het verhogen van de meldingsbereidheid. Dat zou ik willen meenemen en als toezegging willen doen dat ik wil kijken wat daarin de mogelijkheden zijn. Dan de moties en amendementen voorzitter. Ik begin bij amendement A, 'Transparantie werving ambassadeurs'. Wij willen geen percentage hanteren op basis van etniciteit, ook omdat in het coalitieakkoord staat dat wij mensen op basis van kwaliteit zullen aannemen. Dus deze ontraad ik voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Eerst een interruptie van mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Het gaat er ons als BIJ1 niet om dat we controle hebben over die percentages van etniciteit, maar in het actieplan is er transparantie over de percentages van etniciteit van de stad, van de gemeente, en vervolgens gaat het ook over de communicatieafdeling en daar is dan niet de transparantie over die percentages. Dus graag zien we toch wel ook die percentages om dat te spiegelen aan de stad en de gemeente.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik vind het ingewikkeld om hem op een specifieke afdeling af te bakenen. In het coalitieakkoord staat dat wij gaan werven en zoeken en natuurlijk is onze eigen organisatie bij voorkeur een afspiegeling van onze eigen stad, maar tegelijkertijd moet de kwaliteit de doorslag geven en dan wordt het wel verdomd ingewikkeld op het moment dat je hem alleen op een hele specifieke afdeling, in dit geval Communicatie, gaat afbakenen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Dank u wel voorzitter. Zou de wethouder nog kunnen reflecteren op het tweede deel van het amendement waarin BIJ1 ook vraagt om verheldering van de wijze van werving, wie er precies worden geworven en hoe zij worden gecompenseerd voor hun inzet?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dat komt toch op hetzelfde neer voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Zou de wethouder dat alsnog kunnen verhelderen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja in den brede. Als wij onze werving en selectie, en dat is ook een afspraak in het coalitieakkoord... Wij streven ernaar dat de gemeentelijke organisatie een afspiegeling van de stad is en daarbij is kwaliteit doorslaggevend, dat geldt voor alles. Dan ga ik door voorzitter, De motie van BIJ1, 'Passend subsidiebedrag voor betrokken organisaties Shelter City'. Ik zou niet weten waarom wij een heroverweging moeten maken omdat wij Shelter City in principe gewoon voortzetten. Hierover zijn ook gewoon afspraken met partijen gemaakt en de middelen volstaan nog steeds, dus daar zie ik geen aanleiding toe voorzitter. Dus ik ontraad deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Dank u wel voorzitter. Nu hebben wij als BIJ1 specifiek vanuit de organisaties waar het over gaat het signaal gekregen dat die subsidie niet volstaat en niet toereikend is en dat ze zich daar grote zorgen over maken. Vindt de wethouder niet dat de organisaties die Shelter City ondersteunen ook wederzijds hun ondersteuning verdienen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Voorzitter, die signalen bereiken ons niet. Als er signalen van organisaties zijn, ik roep hem weer, dan is er ruimte om in te spreken, de kans om gewoon het gesprek

aan te gaan en knelpunten aan te geven en ik doe hier een handreiking aan organisaties die ergens vastlopen, maar de signalen die u hebt, hebben ons niet bereikt.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). De signalen komen nu in ieder geval via ons, maar ik wil ook nog even benadrukken dat in de commissie is ingesproken door onder andere Humanitas die ook dit punt specifiek heeft benoemd.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja klopt en vooralsnog volstaan de middelen naar ons idee, dus ik zie daar nog steeds geen aanleiding toe.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan mag u verdergaan met de beantwoording.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dank voorzitter. Dan kom ik bij GroenLinks, amendement D. 'Stigmatiseren kun je afleren' gaat over de passage in het stuk waarin staat dat we voor het beheer van de buitenruimte ook statushouders in dienst nemen. Daar hebben we het in de commissie over gehad en toen heb ik expliciet gevraagd voorzichtig te zijn met het creëren van een beeld alsof alle medewerkers in de buitenruimte geen goed werk doen want het is voor het aantal leer-werktrajecten dat we aanbieden... Overigens niet alleen bij Stadsbeheer, maar we gebruiken dit als voorbeeld. We hebben leer-werktrajecten binnen W&I, maar ook binnen Maatschappelijke ontwikkeling en zoals ik zei is dat tijdelijk en dan stromen mensen door. Ik vind het jammer als we nu een beeld creëren alsof het werken in de buitenruimte als leer-werktraject, wat overigens... en ik denk dat collega Karremans iets meer kan zeggen over hoe enthousiast mensen dan ook worden en zijn in zo'n leer-werktraject, dat ze dat als een enorme kans zien en enorm aan het bloeien zijn. Ik vond deze discussie tijdens de commissie al ingewikkeld voorzitter en nu komt hij terug als amendement, maar ik blijf bij mijn standpunt en ik zal deze vanuit mijn rol ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLEIGER (gl). Ja voorzitter, het zou de wethouder echt sieren als hij niet probeert een frame neer te leggen en mij woorden in de mond te leggen. Dit is gewoon niet waar, ik heb niet gezegd dat het gaat om wat mensen in de buitenruimte doen, dat daar iets mis mee is. Daar is helemaal niets mis mee, het gaat erom dat je mensen probeert te helpen aan werk naar hun kunnen en naar wat hun interesse is, dat is de essentie daarvan. Dan hoeft je niet al voor te sorteren op dat het in de buitenruimte moet zijn, dat hoeft niet.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wethouder Achbar.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter. Ik vind het ingewikkeld als er aannames worden gedaan alsof wij een leer-werktraject aanbieden dat niet past bij een bepaald persoon. Hij wordt nu neergezet alsof het een probleem is als statushouders een leer-werktraject volgen in de buitenruimte. Tegelijkertijd zeg ik ja... Je hoort het mij nu ook zeggen en ik denk dat collega Karremans dit kan bevestigen... Mensen vinden het fantastisch, ze zijn enorm enthousiast en ze bloeien op, maar als je die discussie op deze manier voert, weet dat je aan de andere kant ook een groep raakt die nu met plezier werkt en als u hem zo bespreekt, lijkt het alsof het een probleem is als je in de buitenruimte werkt, daarvoor wil ik waken. Als je een discussie aanwakkert, weet wat voor bijeffect dat kan hebben voor al die collega's die nu in de stad in de buitenruimte werken en die iedere dag goed werk voor ons leveren. Dan voorzitter de motie van GroenLinks, motie 3, 'Rotterdam voor iedereen, RADAR op de radar'. In overleg met RADAR en Rotterdammers acties vorm te geven die bijdragen aan het alom bekend worden van de organisatie en dienst meldpunt. Dit is ook in de commissie herhaaldelijk ingebracht. We voeren zeker met RADAR het gesprek en we proberen er meer bekendheid aan te geven. We gaan met die actie 'zie het, zeg het, meldt het'..., niet alleen rondom 21 maart, we gaan daar veel meer op inzetten, ook op verschillende locaties, huizen van de wijk of wijkhubs, maar ook allerlei verschillende loketten. Dat doen we al en willen we alleen maar verder verstevigen, dat is wat ik toen ook al in de commissie heb gezegd. Motie 9 voorzitter, 'Hoeveel is gescoord van het regenboogstembusakkoord' van D66. U vraagt om de punten die in het regenboogstembusakkoord staan...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zie even een punt van orde van mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLIEGER (gl). Ontraden of niet? Ik neem aan van wel, maar...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Nu doet u een juiste aanname, inderdaad ontraden. Dan motie 9 voorzitter, van D66 'Hoeveel is gescoord van het regenboogstembusakkoord'. U vraagt hierin inzichtelijk te maken welke punten van het regenboogstembusakkoord wij als gemeente uitvoeren. Dat kan ik in beeld brengen, dus dat kan ik voor u doen, dus bij dezen omarmen. 'Zelfstandigheid is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid', dat is motie 10 van D66 en die kan ik omarmen. Het gaat wel om tijdelijke middelen zoals u oproept, maar tegelijkertijd zeg je ook: kijk nou wat de mogelijkheden zijn. We willen eerst in kaart brengen wat de mogelijkheden zijn, zeker met die tijdelijkheid van de middelen en tegelijkertijd kunnen wij, als we dit toch gaan verkennen, inzichtelijk maken wat we al aan het doen zijn en of er geen overlappingen zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ik heb natuurlijk wat suggesties gegeven, maar mochten uw ambtenaren tijdens hun zoektocht op andere subsidiepotjes stuiten dan zijn ze natuurlijk van harte uitgenodigd om die ook te benutten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Bedankt voor de suggestie, die nemen we mee. Dan heb ik een volgende motie voorzitter, motie 11 ook van D66, 'Samenleven met alle kleuren van de regenboog'. Die kan ik omarmen. U vraagt daarin om een regenboogzebrapad bij een eerstvolgende herinrichting. U vraagt ook te kijken naar de mogelijkheden voor een permanente plaatsing van het monument voor seksuele diversiteit en dat kunnen wij omarmen. Dan kom ik bij motie 12, dat is de motie van de PvdA, maar ik krijg in mijn oortje door dat die is aangepast. Klopt dat? Niet aangepast.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, ik kreeg de opmerking over dat het onderzoek dat erin staat niet noodzakelijk is en daar ben ik het mee eens.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dus u dient hem in aangepaste vorm in.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, het dictum vraagt om het organiseren van een evenement ter viering van het zestigjarige jubileum van gastarbeidersmigratie en het voorstel was om dat onderzoek dat ik adviseerde niet te doen, maar er is inderdaad al heel veel bekend en dat is prima. Dus als de wethouder het met die kanttekening kan beschouwen, dan is dat akkoord.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik probeer even te zoeken naar wat mogelijk is, maar zoals hij nu is ingediend, moet ik hem helaas ontraden. U vraagt een evenement te organiseren en aandacht te besteden aan. U zult begrijpen dat het op deze manier voor mij ingewikkeld wordt om hem te kunnen omarmen omdat het heel veel ruimte laat voor allerlei dingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, ik heb via de ondersteuning gehoord dat de moeilijkheid hem zit in het zelf organiseren, maar de eerste bullet zegt ook 'doe dat in samenwerking met relevante partijen'. Dat was de feedback en daarmee ga ik ook akkoord. Ik kan hem wijzigen en opnieuw indienen voor het gemak.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ik moet natuurlijk beoordelen wat er staat voorzitter en door wat er nu staat, moet ik hem helaas ontraden. Ik heb een poging gewaagd door te vragen of er een aangepaste versie is, maar die is er niet. Ik krijg nu mondeling het een en ander door, maar dan nog ontstaat er heel veel ruis. Misschien dat u even kijkt wat daarin mogelijk is, maar zoals u hem nu indient moet ik hem ontraden. Dus wat gaat u doen voorzitter?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zie dat er een aangepaste motie uw kant op komt, dus daar zullen we dan later op terugkomen neem ik aan. U mag verdergaan met de beantwoording.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dan komt motie 14 van de PvdA om de nieuwe subsidieregeling € 75.000,00 per instelling per jaar te schrappen. Nee, dat gaan wij niet doen voorzitter. Ik heb net een toelichting gegeven op waarom we nu wel voor een plafond kiezen. Er zijn mogelijkheden voor cofinanciering, er zijn heel veel partijen die sowieso onder die € 75.000,00 zitten en niet te vergeten, de subsidieregeling is vastgesteld door het college. Voorzitter, de motie 'Veroordeel steun aan Jodenhaat' motie 15, die is aan de raad. De motie 'Ook zonder papieren kun je participeren'. Ja voorzitter, hier heb ik in de commissie buiten de orde om hè want we hebben gezegd dat LVV eigenlijk niet valt onder het actieplan Samenleven, desondanks heb ik de ruimte gepakt om toch nog even een toelichting te geven op hoe wij erin staan en nu zie ik moties bij dit onderwerp, dus ik ga hem ontraden met dezelfde toelichting die ik al in de commissie heb gegeven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Dank u wel voorzitter. Ik heb de commissie uiteraard met belangstelling gevolgd en u had het daar heel duidelijk over het eerlijke verhaal, dat was uw reactie. Dat ging over mensen die dan terug moeten, want dat is het perspectief, maar dit gaat juist over de mensen die aantoonbaar niet uitzetbaar zijn, waarvan bekend is dat ze niet terug kunnen. Het eerlijke verhaal is, dat is het enige eerlijke verhaal, namelijk dat ze hier moeten blijven omdat ons systeem faalt, ze zitten hier min of meer opgesloten, over die groep hebben we het.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter en het eerlijke verhaal is ook, en dat heb ik in de commissie gezegd, dat wij daar als gemeente geen bevoegdheid in hebben en dat dit een rijksbevoegdheid is. Dat was de discussie die we daar ook hadden en dan is het ingewikkeld om dan moties te ontvangen waarin dingen worden gevraagd waar wij niet het eerlijke verhaal kunnen vertellen. Dus motie 16 staat op ontraden. Motie 17 ook van de ChristenUnie, 'Kan jij een keppel op?'. Voorzitter, in overleg met Joodse organisaties in Rotterdam een proef te starten waarbij mystery guests zich als herkenbaar Joods in de publieke ruimte begeven, onderzoek te doen. Wij zien daar op dit moment geen aanleiding toe. We hebben al zicht op de ervaring van de Joodse Rotterdammers. IDEM, dat is een organisatie, heeft in opdracht van de gemeente een belevingsonderzoek gedaan en dat rapport heet 'Openlijk Joods, maar niet altijd'. U bent hierover geïnformeerd en mede in reactie op dit onderzoek en de aanbeveling hierin zijn we in 2021 gestart met het project 'Rotterdam voorbij discriminatie', dat is overigens in samenwerking met RADAR, waarin we gesprekken met islamitische, Joodse en zwarte Rotterdammers hebben gevoerd over de aanpak van discriminatie in onze stad en ook hierover heb ik u geïnformeerd, dat was via voortgangsrapportage Relax. Dus ook deze motie zal ik om die reden ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Voorzitter, dat onderzoek kennen we en ook de Joodse gemeenschap kent dat onderzoek en toch zeggen ze 'het is relevant dat dit blijft gebeuren' en misschien kunnen we elkaar tegemoet komen. Er ligt ook een motie van de VVD om specifiek met de Joodse organisaties in gesprek te gaan over veiligheid, kan dan dit punt daarin worden geadresseerd en kan dan nog eens worden uitgelegd hoe we dat dan goed in beeld brengen, zodat zij in dat gesprek daar toch in tegemoet worden gekomen. Dan kan ik die motie eventueel intrekken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dan pak ik even de motie van de VVD, Leefbaar Rotterdam en uzelf erbij, 'in gesprek te gaan met de Joodse gemeenschap en tijdens dat gesprek de mogelijkheden te bespreken om het gevoel van veiligheid te herstellen'. Daar zou die wat mij betreft heel goed onder kunnen vallen en ik zou deze willen omarmen omdat ik graag in gesprek ga met verschillende groepen in de stad, waaronder in dezen ook de Joodse gemeenschap. Als u hem zo leest dan is het aan u of u hem intrekt of niet. Daarmee heb ik motie 22 omarmd voorzitter en bij dezen ook al behandeld. De motie 'Rotterdam digitaal inclusief'. 'Zich in te zetten om van de huidige 30% de helft digitaal vaardig te maken voor het einde van de duur van het actieplan Samenleven'. Ik ben heel ambitieus, echt heel ambitieus en het is een sympathieke motie, maar ik vind het niet inzichtelijk of deze doelstelling echt reëel haalbaar is, dus daar wil ik me niet op vastzetten. Goed om te weten, het digitale inclusieplan gaan we nog bespreken, maar wij zijn al voortvarend bezig met allerlei projecten in de stad om de digitale onvaardigheid van mensen weg te werken. Dus er gebeuren al wat activiteiten in de stad en nogmaals de oproep, wat mij betreft gaan we het plan Digitale inclusie snel bespreken, maar aan u als commissie. Volt. Had ik gezegd welke motie dat was? Dat was motie 18 van Volt, ontraden.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wethouder, kunt u iets meer vlothed erin aanbrengen ik weet dat het heel veel moties zijn, maar dan blijft iedereen ook wakker en erbij.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). 'Perspectief voor ongedocumenteerde Rotterdammers', dan ga ik hem even in de snelheid doen voorzitter, ga ik ontraden. Dezelfde discussie als we hadden in de commissie en dezelfde strekking als de ChristenUnie. Dan amendement E van Volt. Die ga ik ontraden om de reden dat wij sowieso de stadsgesprekken gaan voortzetten en daarmee zullen wij de dialoog blijven voeren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Voorzitter, mijn motie gaat niet over stadsgesprekken maar over wat het college zou kunnen doen in het kader van ingrijpende gebeurtenissen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Voorzitter, wij hebben de organisatiecoalitie erbij. Dat is een organisatie die als oren en ogen van de stad fungeert en er zijn verschillende key figures in de stad die sowieso regelmatig bij elkaar komen om de stad te lezen. Er vinden continu gesprekken plaats met verschillende partijen in de stad en de coalitie kan specifiek juist bij dit soort situaties een rol spelen. Dus het gebeurt al, het is niet zo dat wij geen gesprekspartners in de stad hebben of dat we geen dialoog voeren bij gebeurtenissen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Voorzitter, volgens mij leest de wethouder mijn motie verkeerd, ik heb het over het college.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, het hele college... We voeren sowieso gesprekken namens het college, maar het is niet zo dat altijd het college ergens aan tafel zit. Als ik toch het recente voorbeeld mag gebruiken voorzitter, dan weet u dat de burgemeester namens het college met een groep uit de stad heeft gezeten naar aanleiding van een gebeurtenis in onze stad.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ik begrijp niet wat de wethouder tegen het verankeren van het belang van het voeren van dialoog en interculturele gesprekken in het beleidskader heeft, wat is uw bezwaar daartegen?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). De overbodigheid want het is niet dat we het niet doen of dat het er niet in staat. Whats in a name, wij zullen stadsgesprekken blijven voeren, juist omdat we hebben gezien dat dit een mooi instrument is om met elkaar die verbinding te maken, intercultureel en op allerlei andere leefterreinen. Dat maakt uw amendement in dezen overbodig en als u zegt 'specifiek het college', dat doen we al.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Mijn amendement gaat over een toevoeging in een passage waarin staat wat het college kan doen bij ingrijpende gebeurtenissen in de stad. Ik begrijp niet wat u hier inhoudelijk tegen hebt. Ik zou zeggen dat dit juist iets moois is, om iets toe te voegen, ook omdat ik hoop dat de wethouder ook wil dat dit beleidskader iets is van ons allemaal en niet alleen maar iets wat ons gedictieerd wordt en waar we niets aan mogen toevoegen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik weet wat erin staat, ik weet dat het een amendement is en ik weet dat u daarmee iets aan het document wilt toevoegen, maar dan ga ik weer hetzelfde antwoord geven, het voegt niets toe aan het document wat we niet doen. Ja, ik wacht steeds op uw signaal.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Als u gewoon het woord hebt dan ga ik ervan uit dat u met een vlotheid gewoon doorgaat waar u bent tot ik iemand anders het woord geef.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Dit is mijn snelheid voorzitter. Voorzitter, dan ga ik door naar amendement F, 'Vergeet niemand' ook van Volt. Deze check ik even, ik kom er zo op terug. Dan kom ik bij de motie van mevrouw Verkoelen, 'Een gemiste kans om gelijke kansen voor ouderen te creëren'. Motie 21 kan ik omarmen, laten we daarmee beginnen. Ik wil daar wel bij zeggen dat wij in het kader van die stadsgesprekken specifiek deze organisatie zullen uitnodigen om deel te nemen aan die tafels en goed om te benoemen, wethouder Buijt zit erbij, we voeren al periodiek gesprekken met OZO en dat is natuurlijk ook wel het moment om allerlei punten aan te dragen, zeker als het gaat om wat u zelf benoemt, leeftijdsdiscriminatie. Wij staan in goed contact met OZO in de persoon van collega Buijt en wij zullen hen betrekken bij de stadsgesprekken. Dan amendement H, 'Speciësisme is discriminatie'. Zal ik die ontraden? Het beleid gaat over samenleven tussen mensen en ook de Grondwet is gericht op gelijke behandeling van mensen. Daarom begint het stuk ook met artikel 1, het discriminatieverbod. Ik vind het misschien lullig om te zeggen, maar daarin zijn op dit moment nog geen dieren opgenomen. O, die doe jij? Deze doet collega Karremans, maar dan hebt u het antwoord al. 'Voorkom escalatie en polarisatie, start het gesprek' van GroenLinks. Deze kan ik omarmen. Ook hier wordt het verzoek neergelegd: ga in gesprek, treedt in gesprek, met de Israëlische gemeenschap maar ook met de Palestijnse gemeenschap. Daar sta ik voor open en kan ik omarmen. Dan de laatste motie van DENK, Gelijkwaardigheidschecklist zoals genoemd in het actieplan onder de aandacht te brengen bij alle partijen en deze kan ik omarmen voorzitter. Oké check, volgens mij heb ik alleen nog amendement F en daarop kom ik zo even terug.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Karremans begrijp ik.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ja dank u wel. Ik kan er snel doorheengaan voorzitter, twee amendementen en twee moties op mijn portefeuille. Het eerste amendement, 'Speciësisme is discriminatie', vraagt een aanpassing in de tekst te maken waarin zou staan 'We gaan actief Speciësisme tegen', dat is het ethische onderscheid dat soms in ons handelen wordt gemaakt tussen mensen en dieren. Dan moet ik een beetje denken aan Incitatus en dan zult u zich afvragen wie Incitatus in hemelsnaam is. De heer De Haan weet dat als huishistoricus natuurlijk, dat was het paard van Keizer Caligula, dat vond allemaal 2000 jaar geleden plaats. Die heeft hij voorgedragen om consul te worden in het Romeinse Rijk, maar dat werd geen succes. Dat paard was er niet goed in om dat te doen en dat is daarna nooit meer geprobeerd. Dat heeft natuurlijk een reden, omdat mensen en dieren gewoon andere eigenschappen hebben. Ik snap de wens van de Partij voor de Dieren en ik zeg er wel even bij, ik wil altijd een beetje een spiegel voorhouden, dat ik bij een partijcommissie van de Partij voor de Dieren ook nog nooit een snoek, een varaan of een ander dier heb gezien en dat komt omdat

dieren gewoon andere eigenschappen hebben dan mensen. Om die reden zijn we niet voornemens dat over te nemen. Er komt een nota Dierenwelzijn aan en daarin besteden we heel veel aandacht aan de rol van dieren in deze samenleving en hoe we met dieren willen samenleven, maar dat hoort echt daar en niet in dit stuk.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Eerst een interruptie van mevrouw Elfilali. Een punt van orde.

Mevrouw ELFILALI (volt). Een punt van orde. De wethouder hoeft het natuurlijk niet eens te zijn met de inhoud van de motie, maar de uitleg komt een klein beetje lachwekkend op mij over. Ik spreek natuurlijk niet voor Partij voor de Dieren, maar ik voel wel wat ongemak in de manier waarop de wethouder reageert. Ook al wilt u hem ontraden, u kunt misschien proberen, zeg ik via de voorzitter, het wel gewoon even inhoudelijk te behandelen zonder daar heel lachwekkend over te doen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wethouder Karremans.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Ik heb het helemaal inhoudelijk beantwoord voorzitter, dus dat ben ik gewoon niet met mevrouw Elfilali eens. Dan de motie 'Rotterdam voor iedereen, plan van aanpak gezagsdragers, dat vraagt een plan van aanpak vorm te geven ten behoeve van het elimineren van onprettige of onjuiste communicatie tussen handhavers en andere Rotterdammers in de openbare ruimte. Onze handhavers krijgen trainingen, ook over hoe ze gastvrij moeten omgaan met... Het zijn gastheren van de stad. Ik vind het wel wat lastig want als ik naar de cijfers kijk... Wij doen enquêtes onder onze handhavers, hoe zij het ervaren op straat, en ik geef het u maar mee, 75% van de handhavers ervaart eens per maand verbale agressie, 38% wordt eens of meer per maand bedreigd en 21% ervaart eens of meer per maand fysieke agressie. Mevrouw Vlieger zei dat wel goed, je moet oog hebben voor beide kanten, en ik had het wel gewaardeerd als ook die kant in de motie had gestaan want die is wel degelijk zeer relevant nu. Wat betreft de inhoud van de motie om te vragen om communicatie vanuit handhavers, dat gebeurt al en om die reden is die overbodig en ontraad ik hem ook. Dan de motie Samen...

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger wil daar nog iets op vragen.

Mevrouw VliegEER (gl). De wethouder haalt hier de andere kant erbij en dat snap ik en dat is ook heel relevant. Ik wil aan de wethouder vragen: staat de wethouder ervoor open om de motie anders te zien als we dat toevoegen en we het hebben over beide kanten?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Nee, want dan is hij nog steeds overbodig. Wij doen het deel aan de andere kant, dus als het gaat om het zo goed mogelijk trainen van de handhavers, maar de realiteit is dat het niet de handhavers zijn die mensen agressief bejegenen, maar dat zij juist agressief bejegend worden. Ik hecht er voor mijn mensen, omdat die ook meekijken en meekrijgen wat er in de gemeenteraad over hen wordt gezegd, wel waarde aan om dat in die balans heel duidelijk kenbaar te maken, maar de motie blijft overbodig.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Een belangrijke motie echter niet overbodig want deze constatering komt uit het actieplan zelf. Dit staat in het actieplan zelf en het staat ook in de motie dat men dat zo voelt, dus ik vind het wel jammer dat de wethouder dat als overbodig ervaart want het staat er gewoon.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer KARREMANS (vvd) (wethouder). Er staat dat we die trainingen doen, dat klopt, en daarom is die motie overbodig. Dus het staat al in het plan en we doen het al, dus die motie is daarom overbodig. Dan de motie 'Samenleven met alle kleuren van de regenboog', een motie van D66. Die vraagt ons om bij de eerstvolgende herinrichting van een prominente straat in het centrum te overwegen om een regenboogzebrapad, VOP heet dat in vaktermen een voetgangersoversteekplaats, te realiseren. Die wil ik omarmen. We moeten even kijken waar dat het beste kan en dat is mogelijk niet bij de

eerstvolgende herinrichting, maar u begrijpt wat ik bedoel. We gaan ermee aan de slag, we pakken hem op en we gaan hem samen openen. Dat hebben we al afgesproken. Oké dat was hem, dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Struijvenberg.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik heb nog een aantal moties en nog een vraag van de heer Vonk. Ik begin graag bij motie 6 van GroenLinks en anderen, 'Gebarentaal aan het loket'. Voorzitter, deze motie zegt: faciliteer in ieder geval dat de Rotterdammers die er behoefte aan hebben een tolk bij een afspraak met de gemeente kunnen krijgen en dat daartoe bijvoorbeeld alle werknemers een cursus aangeboden zou moeten worden om gebarentaal te leren. Ik denk dat ik misschien wel goed nieuws heb, dit gebeurt al, zij het op een andere manier namelijk op verzoek. We zetten professionele tolken in als iemand een afspraak heeft en daar behoefte aan heeft. Ik denk dat op die manier misschien al tegemoet wordt gekomen aan waar de motie eigenlijk om vraagt en ik denk dat het in die situatie toch wat zonde van de tijd en het geld zou zijn om alle mensen een gebarentaalcursus aan te bieden. Voorzitter dan motie 7, ook ingediend door mevrouw Vlieger namens GroenLinks en anderen, 'Optie non-binair op het formulier'. Bij het eerste bolletje van het dictum staat 'Geef navolging aan de gestelde werkwijze, vraag niet naar een genderaanduiding indien we dat niet nodig vinden'. Dat is inderdaad hoe het zit. Je zou je kunnen zeggen dat hij misschien overbodig is, maar het is ook niet erg om het nog een keer te onderstrepen. Het gaat misschien nog meer om het tweede bolletje, 'wanneer het vragen naar een genderaanduiding noodzakelijk wordt bevonden ook een andere optie aan te bieden, non binair of iets anders dan uitsluitend man of vrouw'. Dat lijkt mij akkoord voorzitter, dan zou ik motie 7 op die manier willen omarmen. Motie 5, 'Rotterdam voor iedereen: genderneutrale toiletten'. Als je dat zou gaan doen, we weten ook dat er mensen zijn die juist liever niet naar een genderneutraal toilet gaan, bijvoorbeeld vrouwen omdat er ook mannen in de gemeenschappelijke ruimte komen. Dat lijkt me een nadeel dat we ook niet moeten negeren en daarom zou ik deze motie 5 willen ontraden. Dan motie 13 van de PvdA, 'Loonkloof biculturele vrouwen'. Wij leggen de culturele achtergrond niet vast en daarmee wordt het uitvoeren van deze motie onmogelijk voorzitter, dus ik ben bang dat ik moet verzoeken om hem in te trekken, ik denk dat dit verstandig is omdat ik hem niet kan uitvoeren. Motie 19 schuurt daar een beetje aan, die gaat ook over een loonkloof, ook ondertekend door de PvdA. Die zegt 'ga eens na of er een loonkloof is binnen de gemeente Rotterdam en rapporteer daarover'. In 2019 is de motie 'Gelijk werk, gelijk loon' aangenomen en in het kader van wat er uit die motie voortvloeit, brengen wij dat jaarlijks in kaart en is dat onderdeel van het sociaal jaarverslag van de gemeente Rotterdam. De laatste stand is dat vrouwen gemiddeld € 0,08 meer dan mannen verdienen, kijk eens aan, Het was € 0,05, het is nu € 0,08 en we moeten misschien een beetje in de gaten houden dat dit niet te ver uit elkaar gaat lopen, maar vooralsnog zou ik zeggen of het nu € 0,05 of € 0,08 is, dat is afgerond nul. Volgens mij zitten we daar vrij goed.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, is dat de gecorrigeerde loonkloof?

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Als u precies in de technische details wilt treden over hoe wij dat met een correlatie en regressie allemaal analyseren, nodig ik haar graag uit om daar een keer wat meer uitleg over te geven. Ja dat is wel hoe het gaat, met correlatieanalyses, regressieanalyses, dat klinkt in ieder geval heel goed. Wilt u er meer van weten dan bent u natuurlijk van altijd van harte welkom om daar wat nader op in te zoomen. Voor nu zou ik dus zeggen, motie 19 lijkt me dan overbodig met dit ik neem aan goede nieuws dat ik breng.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Voorzitter, er is ook nog een tweede deel in het dictum.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Wethouder Struijvenberg.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Ja het zijn vier bolletjes. Even kijken, training starten dat hebben we allemaal. Ja, andere partijen. Wordt dat bedoeld? Ja. Deze motie zegt ook: we willen dat de

gemeente aan de slag gaat met de loonkloof bij andere partijen. We hebben 010 Inclusief, een werkgeversnetwerk en ook samen met de gemeente. Daar wordt hier ook aan gewerkt, juist ook op dit deel, dat is een onderdeel van inclusiviteit en diversiteit, hoe daarvoor ook soms per bedrijf een plan wordt opgesteld. We zijn daar samen met werkgevers in Rotterdam mee bezig. Ik denk dat het ook goed is dat we dat doen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja voorzitter, even heel kort nog op de vorige motie over de loonkloof biculturele vrouwen voor de rest van de raad. Je kunt er wel beleid op voeren, bijvoorbeeld als je instemming vraagt van medewerkers zelf, dat doen heel veel bedrijven ook. Ik zou met die oproep ook mijn collega's willen vragen om naar die motie te kijken als het agenderen van een vorm van sociale ongelijkheid waar dit een eerste stap van zou kunnen zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Ik ben het ermee eens dat je dingen aan werknemers mag vragen, maar een onderzoek doen op de manier zoals dat dan nodig is om daar goede gevolgtrekkingen uit te trekken impliceert dat je van misschien niet alle, maar van wel heel veel medewerkers die toestemming op die manier zou gaan krijgen en ik twijfel of dat zal gaan gebeuren.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim tot slot.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Tot slot voorzitter. Je zou eens kunnen beginnen met een steekproef. Het beleid waaraan u nu refereert heet beleid voor diversiteit en inclusie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De wethouder,

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Ik had nog een vraag van de heer Vonk over wat we doen met kennis van religies binnen het ambtelijk apparaat. We hebben het project Heilige huisjes en een van de onderdelen van het project Heilige huisjes is dat we een ambtenarentour doen langs gebedshuizen. Daarbij is ook juist aandacht voor het gesprek over de religieuze diversiteit in Rotterdam. Dat is ook door de gemeente Rotterdam opgezet en we zien dat daaraan ambtenaren van alle verschillende clusters deelnemen. Ik hoop dat dit voldoende is voor wat hij wilde weten en anders hoor ik het in de tweede termijn. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Overleg graag achter in de raadzaal en niet in de raadzaal zelf dames. Dan ga ik even door naar de veegronde, zijn er vragen blijven liggen? Nee, dat is niet het geval. Ah, er zijn ook nog twee moties van de heer Buijt, dan is aan u het woord.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter, ik heb twee moties. Motie 4, 'Implementeer het vlaggensysteem' moet ik ontraden want dat vlaggensysteem is reeds een erkende methodiek. U vraagt ook om een training voor alle medewerkers van het wijkteam. Die krijgen nu allemaal al een basismodule waarin ze leren signalen te herkennen. Echt iedereen een aparte training geven zou, buiten het feit dat het wijkteam al ontzettend drukbezet is, ook financieel echt te veel impact hebben, maar die basismodule en het systeem zelf is op orde. Dan heb ik motie 8 en die gaat over de aandacht voor het voorkomen van recidive. Op zich natuurlijk hartstikke goed, maar we denken dat het nieuwe beleidskader Huiselijk geweld en kindermishandeling daar een geschiktere plek voor is om meer aandacht voor plegers te gaan hebben. Overigens op recidive doen we al een hoop, onder andere met daders kijken hoe zij beter met hun agressie kunnen omgaan. Dus op dit moment zou ik zeggen, laten we in ieder geval nog eens goed naar dat nieuwe beleidskader kijken en de recidive is nu al echt nadrukkelijk onderdeel van het beleid.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ja dank u wel. Dan ga ik ervan uit dat nu alle moties van een advies zijn voorzien. Ik zag geen mensen opspringen bij veegvragen. Is er behoefte aan een tweede termijn? Nee. O mevrouw Elfilali, een punt van orde.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja want de wethouder zou nog terugkomen op een ander amendement van mij en ik heb wel behoefte aan een tweede termijn, maar ik kan ook even wachten tot de wethouder antwoord heeft gegeven.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Achbar.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik zou inderdaad nog even terugkomen op amendement F, 'Vergeet niemand'. Ik begon mijn inleiding met te zeggen dat alle acties in het actieplan Samenleven voor alle Rotterdammers gelden. We hebben bewust geprobeerd om ook in het actieplan op die verschillende leefterreinen... Dan zou het niet moeten uitmaken waar je vandaan komt, wie je bent of wie je graag wilt zijn of welke religie je aanhangt, dat zou het vertrekpunt moeten zijn en dat we juist niet specifiek willen inzetten op die doelgroepenbenadering. Om die reden zal ik dit amendement ontraden voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan is nu de gelegenheid voor de tweede termijn. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja dank voorzitter, ik wil eigenlijk twee punten maken. Allereerst wil ik mijn teleurstelling uitspreken dat eigenlijk beide amendementen die we hebben ingediend worden ontraden. Ik hoop in ieder geval op de wijsheid van mijn collega-raadsleden en dat ze daar straks anders over zullen stemmen. Als eerste over het amendement over dialoog en ontmoeting. Ik begrijp werkelijk niet waarom de wethouder daar niet mee kan instemmen, ik heb geen enkel inhoudelijk argument gehoord. Volgens mij is dit een mooie toevoeging aan het kader en daarmee zouden we er ook voor kunnen zorgen dat het beleidskader iets van deze hele raad is, van de stad en van de raad. Ik hoop dat mijn collega-raadsleden daar anders naar kijken dan de wethouder. Ten tweede over het amendement over doelgroepen, 'Vergeet niemand'. Het is natuurlijk heel mooi dat wordt gekeken naar leefgebieden, heel goed. Overigens mis ik daar wel de kunst- en cultuursector en ik hoop dat de wethouder die ook nog wel wil meenemen, die staat niet genoemd, maar los daarvan, en onderzoek wijst dat ook gewoon uit, als je in de praktijk discriminatie, intolerantie et cetera wilt aanpakken dan moet je in je aanpak toch gaan inzoomen en dat voegt het amendement toe aan het beleidskader. Ook daar zie ik eigenlijk een inhoudelijk mankement en het is gewoon een gemiste kans als we dat niet toevoegen. Dank.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Anderen voor een tweede termijn? De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja dank u wel. Ik heb eigenlijk geen tijd, maar ik heb toch behoefte om even terug te komen op de motie van GroenLinks die ik net heb gezien, wat ik een heel mooie motie vind, namelijk een gesprek tussen Joodse organisaties en Palestijnse organisaties. Dat wilde ik graag gezegd hebben. Ik vind het een mooie motie, maar ik denk dat de titel bij de Joodse gemeenschap in het verkeerde keelgat gaat schieten. Ik heb dat eerder met hen besproken en zij zeggen 'er is al gesprek'. Dus starten is niet aan de orde en als we hem zo kunnen lezen dat we dat gesprek voortzetten, denk ik dat ook de Joodse gemeenschap is geïnteresseerd plus dat er nog een ding moet gebeuren en dat is wel een uitspraak over wat er zondag 8 oktober jl. is gebeurd. Dat heeft een deel van hen ervan weerhouden om op maandag 9 oktober aan te schuiven bij de burgemeester. Een uitspraak van ons daarover zou in ieder geval helpen om hen weer aan tafel te krijgen. Onder die voorwaarde zou ik ook graag mijn handtekening onder de motie van GroenLinks zetten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, ik heb in mijn eerste termijn geen aandacht besteed aan het onderwerp waar veel van mijn collega's wel aandacht aan hebben besteed, namelijk de incidenten die afgelopen weekend ook in onze stad hebben plaatsgevonden. Dat komt omdat het voor onze fractie een onderwerp is dat enerzijds niet helemaal thuishoort bij het beleidskader Samenleven, maar waarvan we ook van mening zijn dat het zo veel gevoelens en complexiteit oproept dat we dit debat daar niet geschikt voor vonden. We hebben wel gezien dat het met heel veel emoties gepaard gaat en we gaan ons daarom straks ook beraden op alle moties die zijn ingediend. We beseffen goed dat er op dit moment eigenlijk niet een juiste keuze is te maken terwijl er natuurlijk wel een zwart-witkeuze van ons wordt gevraagd door voor of tegen de moties te stemmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Anderen nog voor de tweede termijn? Nee. Dan ga ik naar wethouder Achbar denk ik. Het college heeft geen vragen ontwaard, dus dan is dit voldoende beraadslaagd. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLEIGER (gl). Een technisch punt, als het in technische tijd zou mogen, omdat ik graag twee moties wil intrekken. Dat zijn motie 6 en motie 4 naar aanleiding van de antwoorden van het college die helaas niet eerder in de commissie gegeven zijn. Ik heb dus wel moties gemaakt, maar die trek ik hierbij in.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel, motie 6 en 4. Er is ook een toezegging genoteerd, de wethouder zal EtnoMedia betrekken bij de inzet om discriminatie te bestrijden en de aangiftebereidheid te bevorderen. Dat is de toezegging die is genoteerd. Bij dit onderwerp is één ontwerpbesluit en de besluitvorming over het ontwerpbesluit en de moties en amendementen vindt plaats in het stemvenster.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg*

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan zijn wij toe aan agendapunt 5.3 en geef ik de voorzittershamer over aan mevrouw Nunnely. Ik zie nog even een huishoudelijke mededeling van de heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja bij agendapunt 5.1 willen wij motie 11 vervangen omdat we meer ondertekenaars hebben. Dus er is een nieuwe motie, maar het dictum is hetzelfde.

De VOORZITTER. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 11. Nationaal Park Rotterdam 2030

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader;

constaterende dat:

- onder de noemer 'Nationaal Park Rotterdam' een campagne is opgestart door tal van organisaties om van onze stad een nationale parkstad te maken, met als richtjaar 2030;
- sommige steden in de wereld reeds de status van National Park City hebben verkregen, zoals Londen in het Verenigd Koninkrijk en Adelaide in Australië;

overwegende dat:

- het initiatief van Rotterdamse natuur- en groenorganisaties voor een nationale parkstad lovenswaardig is, omdat het van onderop komt en wordt gedragen door onze inwoners;
- de nationale parkstad zorgt voor een groene dooradering van het stedelijke weefsel met genoeg ruimte voor wilde natuur, lokale voedselproductie en gezondere levens van de Rotterdammers;
- in de campagne voor een 'Nationaal Park Rotterdam' radicale vergroening en inclusie hand in hand gaan, zoals het hoort;
- de status van onze stad als nationaal park ertoe kan bijdragen de ambitie van het college te realiseren flink te stijgen in de Nationale Monitor voor Duurzame Gemeenten, waar we al sinds jaar en dag op de laatste plek bungelen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken hoe de gemeente kan bijdragen te komen tot Rotterdam als nationale parkstad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, T. Kind, A.G. van der Elst, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun en T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

6.1 Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners - vervolg

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). En mevrouw Yildirim.

Mevrouw YILDIRIM (pvda). Ja, dank voorzitter. Ik heb ook een gewijzigde motie op het punt van de stand van zaken Opvang en begeleiding asielzoekers. Het betreft de motie over taallessen, een kleine wijzigingen in het dictum.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Yildirim heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Taalles voor gezinsmigranten inburgeringswet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van 'Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders, en Oekraïners';

constaterende dat:

- de uitvoering van de inburgeringswet bij de gemeente Rotterdam ligt;
- gezinsmigranten niet primair adressant zijn van de inburgeringswet en hierdoor niet taallessen krijgen aangeboden;

overwegende dat:

- de beheersing van de Nederlandse taal nodig is om mee te kunnen doen in Rotterdam;
- in gesprek met deze mensen zelf, zij aangeven dat zij de taal onvoldoende beheersen om beter werk te vinden;
- hiertoe de motie Inburgeringswet en taalpret (Yildirim, 20bb15717) is aangenomen en dit heeft geleid tot de doorverwijzing van gezinsmigranten naar DUO om een lening af te sluiten;
- een begin is gemaakt met de bevordering van de taalvaardigheid van gezinsmigranten;
- Rotterdam een voortrekkersrol kan spelen op dit thema door ook deze groep nieuwe Rotterdammers taallessen te bieden;

verzoekt het college:

- een pilot taallessen voor 50 gezinsmigranten te starten;
- de uitkomsten van deze pilot met de gemeenteraad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim.

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De ingediende motie met het gewijzigde dictum van mevrouw Yildirim moet even langs de wethouder voor een nieuw advies, dus daar geef ik wethouder Achbar even de gelegenheid voor.

De heer ACHBAR (denk) (wethouder). Ja voorzitter, daarvan heb ik gezegd dat ik deze pilot niet ga doen. Bij het onderwerp dat we vanochtend hebben besproken heb ik gezegd dat we die pilot Taalles voor vijftig gezinsmigranten niet gaan starten.

5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' - vervolg

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Helder. Dan is het woord aan de heer Kind.

De heer KIND (volt). Wij hebben ook een aangepaste motie bij agendapunt 5.1, de motie 'Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan', Daarin ook een kleine tekstuele aanpassing.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6A. Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van het agendapunt 5.1 Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur'.

constaterende dat:

- de biodiversiteit in de stad achteruitgaat;
- het huidige maaibeleid hieraan bijdraagt.

overwegende dat:

- het maaibeleid momenteel wordt herzien;
- ecologische maaien nu de uitzondering is en niet de norm.

verzoekt het college:

- de mogelijkheid te onderzoeken, waar het wenselijk is, om ecologisch maaien in de bermen de norm te maken in het maaibeleid;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Sorry, het is even ietsje rommelig want we zitten in allerlei huishoudelijke mededelingen, maar we hebben net agendapunt 5.2 afgesloten en we gaan straks door naar agendapunt 5.3. Intussen heb ik een motie 'Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan' met een iets aangepast dictum begrijp ik van de heer Kind en dat betekent dat hij formeel gezien ook opnieuw van advies moet worden voorzien. Dus dan kijk ik even naar het college of iemand dit straks kan oppakken want het is een aangepast dictum.

5.3. Voortgang Programma Zorg

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Goed, dan gaan we door met agendapunt 5.3, Voortgang programma Zorg. In het programma Zorg gaat het over de bestuursopdracht Zorg en de thema's Jeugdzorg, Thuiszorg en WMO, dus niet over daklozenzorg, dat is recent besproken in de raad. Wie mag ik het woord geven? De heer Moti staat als eerste. Ik moet er even in komen, gaat uw gang.

De heer MOTI (pvda). Vrijwel iedereen heeft wel eens zorg nodig, misschien nu of misschien later, en als je het nodig hebt dan wil je dat de zorg goed is en dat het betaalbaar is en daar staat de PvdA ook voor, goede en betaalbare zorg. We hebben als PvdA samen met vele andere partijen hier in deze raadzaal al eerder forse kritiek geuit op de wijze waarop de wethouder de grootste bezuinigingen op de zorg ooit wil doorvoeren, zonder plan vooraf, zonder visie, simpelweg zonder idee en dat is riskant want we hebben het over de zorg van ouderen, we hebben het over de zorg van kwetsbare jongeren, we hebben het over de zorg voor bewoners die het allemaal niet meer zelf kunnen. Wethouder Buijt beloofde in november 2022 nog om uiterlijk in januari 2023 de gemeenteraad te informeren over hoe het volledige, ik herhaal het volledige, bezuinigingsbedrag van € 16 miljoen in 2023 zou worden ingevuld. De eerste twee tranches tellen echter op tot € 8 miljoen en pas tijdens de commissievergadering van 4 oktober jl. is door wethouder Buijt...

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Elbay.

De heer MOTI (pvda). Mag ik mijn zin afmaken voorzitter?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ja, gaat uw gang.

De heer MOTI (pvda). En pas tijdens de commissievergadering van 4 oktober jl. meldde wethouder Buijt mondeling eventjes dat de rest van het zelfbedachte bezuinigingsbedrag in 2023 niet meer zal worden gehaald.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Ja voorzitter, ik heb hartkloppingen en dat komt niet door mijnheer Buijt, maar ik heb nieuwe medicijnen en als ik me anders gedraag dan weet u waaraan dat ligt, dus niet aan mijnheer Buijt. Sorry, mijnheer Moti. Mijnheer Moti heeft bestuurlijke ervaring, hij zit al lang in de raad en kan de begroting ook heel goed lezen. Wij investeren juist structureel € 50 miljoen extra in de zorguitgaven en wat ik nu terug zie, is dat mijnheer Moti het nu structureel over bezuinigingen heeft, u hebt de afgelopen periode ook taakstellingen ingecalculeerd en meegenomen in uw begroting en u geeft nog steeds structureel aan dat het om bezuinigen gaat, dat we Rotterdammers geen zorg gaan geven, dat we juist een stap terug zetten door minder zorg in te calculeren. Stopt u daar nu een keer mee mijnheer Moti, u weet hoe u de begroting moet lezen, u weet dat we structureel € 50 miljoen extra in de zorg investeren, naast al die taakstellingen vanuit het rijk, bijvoorbeeld € 1 miljard in de jeugdzorg en u blijft maar hetzelfde liedje zingen, maar het refrein blijft gewoon hetzelfde.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter. Dit is elke keer een soort semantische discussie, maar ik zou u wel een ding willen meegeven. Als u kijkt naar de definitie van het woord 'bezuinigen', gewoon in het woordenboek, dan is de definitie 'vermindering van uitgaven'. Dat is letterlijk wat u doet, wat kunt u daar nou op zeggen?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, we hebben het heel vaak over doelmatigheid en doeltreffendheid. Dat betekent dat we ons geld simpelweg efficiënt en effectief moeten inzetten en dat betekent dus dat we eerst naar ons eigen huishoudboekje moeten kijken, dat we eerst naar onze eigen keuken moeten kijken om bepaalde zaken hier veel beter in te richten. Dus bezuinigen, daar gaat het nu helemaal niet over. We gaan maatregelen treffen, we gaan ons beleid aanpassen en we gaan ervoor zorgen dat we al die inefficiëntieslagen die we op dit moment hebben in het proces wat betreft zorg simpelweg oppakken en aanpakken. Wat er in het verleden is gebeurd is dat er elke keer werd bijgeplust vanuit de algemene middelen, we hebben een zorgtekort, hup we gaan bijplussen, we hebben een zorgtekort, hup we gaan bijplussen en dat moet gewoon een keer ophouden. Wat deze wethouder doet, wat dit college doet, wat deze coalitie doet is simpelweg er van tevoren werk van maken. Wij gaan er dus van tevoren voor zorgen dat we met maatregelen komen. Wat een paradoxe gang van zaken is dit, u maakt de Rotterdammer bang door te zeggen 'jullie bezuinigen € 200 miljoen op de zorg van de Rotterdammer en tegelijkertijd hoor ik GroenLinks en de PvdA zeggen 'Wethouder, uw doelstelling van € 16 miljoen, die gaat u niet halen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti, mag ik u vragen om door te gaan.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, in antwoord op de heer Elbay. Ja, beide is natuurlijk waar. Er wordt € 200 miljoen op de zorg bezuinigd en de wethouder haalt die bezuiniging inderdaad niet, beide is waar mijnheer Elbay. Weet u waar ik vandaag geen zin in heb voorzitter? Dat zijn de zogenaamde woorddiscussies van de heer Elbay. Ik spreek gewoon de taal die de mensen op straat begrijpen, als mensen minder zorg krijgen dan is dat voor hen gewoon een bezuiniging op zorg, als ouderen bij een herindicatie minder uren krijgen, is dat gewoon een bezuiniging, als mensen niet meer naar de gewone dagopvang kunnen, maar naar een Huis van de wijk voor dagopvang dan is dat gewoon een bezuiniging voor hen. Elke Rotterdammer snapt dat, maar bepaalde partijen hier in deze raadzaal weigeren dat te snappen en maken er een heel moeilijk woordspelletje van.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Elbay en mevrouw Van Aalst. De heer Elbay, gaat uw gang.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, dit is een mentaliteit van de PvdA, namelijk elke keer bijplussen en mensen bang maken dat ze minder zorg gaan krijgen. Hebt u dan ook concrete voorbeelden van Rotterdammers die nu door deze maatregelen minder zorg krijgen? Volgens mij helemaal niet.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst op hetzelfde punt?

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (lr). Soortgelijk inderdaad. Ik ben ook meer van de jip-en-janneketaal en ik kom ook inderdaad vaak op straat en ik vraag me af waar de heer Moti het vandaan haalt dat de Rotterdammer minder zorg gaat ontvangen want op dit moment is nog steeds het standpunt van dit college dat elke Rotterdammer de zorg ontvangt die die nodig heeft.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, ik wil toch via u mijn collega's vragen dan om gewoon de brieven goed te lezen want het staat gewoon in de wethoudersbrieven, daarin staat gewoon letterlijk dat we het aantal herindicaties terugbrengen van 50% extra naar 30% extra. Dat is toch echt 20% minder beste collega's. Als dit soort simplisme het debat is, hebben we echt wel een probleem hier in deze raad. Er wordt niet voor niets € 200 miljoen bezuinigd en ik had het erover dat even mondeling werd verteld dat die bezuiniging niet wordt gehaald, even mondeling alleen maar omdat een kritisch oppositieraadslid daar vragen over stelt want in de tweede herziening 2023, wat lezen we daarover? Niets, nul, nada.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, even een feitelijke onjuistheid herstellen. Degene die er kritische vragen over stelde was een kritisch coalitielid, dat was ik en niet iemand van de oppositie. Ik wil die feitelijke onjuistheid in het verhaal van de heer Moti even herstellen. Ik was degene die de vragen stelde, daarna ontstond zich een debat over wel of niet de noodzaak van bezuinigingen, kostenbesparingen, maar dat was niet iemand anders, dat was gewoon iemand van de coalitie die terecht kritische vragen stelde over de houdbaarheid van het steeds maar meer geld blijven uitgeven, in principe tot het oneindige want bezuinigen is een vies woord volgens de PvdA. Die vragen kwamen van mij en ik zal straks wat meer uitleggen waarom die broodnodig zijn, daarop kom ik zo terug, maar die feitelijke onjuistheid is bij dezen hersteld.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti, gaat u verder.

De heer MOTI (pvda). Als antwoord op de heer Verweij, raad ik hem toch aan om het debat terug te kijken want het was juist in mijn interruptie op de heer Buijt dat het antwoord naar buiten kwam en het was de heer Verweij juist die een carte blanche gaf aan deze wethouder, een carte blanche om € 200 miljoen te bezuinigen zonder dat hij ook maar een idee had van waar het geld vandaan moest komen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, een carte blanche betekent dat je instemt met iets zonder dat je weet waar je het geld vandaan moet halen. Dat zou zijn instemmen met een begroting waarin je niet alvast bezuinigingsdoelen stelt. Instemmen met een begroting waarin je tegen de wethouder zegt 'wethouder, u krijgt toestemming om dit geld uit te geven, het is uw verantwoordelijkheid, uw taak, om daarin een flinke bezuiniging op te tuigen'. Dat is precies het tegenovergestelde van wat een carte blanche is.

De heer MOTI (pvda). Voorzitter, een antwoord op de heer Verweij.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ga uw gang mijnheer Moti.

De heer MOTI (pvda). Dat kan een definitie zijn van carte blanche, maar de definitie van carte blanche is ook tegen iemand zeggen 'bezuinig € 200 miljoen, ik heb geen idee hoe je het doet, ik heb geen idee of dat bij de WMO, de jeugdzorg, welzijn of de wijkteams gebeurt. Dat maakt me allemaal niets meer uit als het maar € 200 miljoen is en u moet maar zorgen dat het gebeurt'. Dat is ook een carte blanche mijnheer Verweij en dat hebt u gedaan.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (Ir). Ja voorzitter, ik hoorde mijnheer Moti net ook al de indicaties aanhalen, maar indicaties wil niet altijd gelijk staan aan de nodige zorg. Soms is een herindicatie inderdaad nodig, ik weet niet of het u al is opgevallen, maar hoeveel mensen lopen er tegenwoordig nog met een rollator op straat? De meeste mensen hebben al automatisch een scootmobiel. Mogelijk is er ook nog een tussenvorm, dat mensen eerst kijken of ze een buurvrouw of een familielid kunnen inschakelen of dat ze in eerste instantie met een rollator uit de voeten kunnen in plaats van dat wij een soort carte blanche geven, in een andere vorm maar direct voor het duurste middel gaan.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, ik heb niet de indruk dat voorheen altijd voor het duurste middel werd gegaan, ik heb het idee dat onze ambtenaren, onze WMO-adviseurs, altijd keken wat nodig en passend is en op basis daarvan een besluit hebben genomen. Nu geeft dit college die WMO-adviseurs de opdracht: doe het een stukje minder want we moeten geld bezuinigen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter nogmaals, dit is echt bangmakerij. We willen ervoor zorgen dat we Rotterdammers zelfredzaam maken, we willen ervoor zorgen dat we Rotterdammers een bepaald houvast geven om hun eigen leven vorm te geven, we willen ervoor zorgen dat ze weer opnieuw regie hebben over hun eigen leven en dat kan resulteren in minder herindicaties. U maakt nu mensen bang door te zeggen 'u krijgt minder uren, we gaan ervoor zorgen dat jullie geen zorg meer krijgen'. Dat staat er niet in mijnheer Moti, ik kan de zin nog duidelijker voor u gaan oplezen, er staat namelijk 'het doel van een WMO-arrangement is in principe dat de zelfredzaamheid van een cliënt wordt vergroot', waardoor er juist minder ondersteuning nodig zou zijn bij een vervolgindicatie'.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Kind.

De heer KIND (volt). Een vraag aan de heer Elbay. Sinds wanneer is de WMO van kracht en wat was het uitgangspunt van de WMO?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Elbay.

De heer ELBAY (d66). Voorzitter, de WMO is in 2015 in gang gezet, de transitie van de AWBZ naar de WMO, en het is de bedoeling om de zorg decentraal te organiseren, dichtbij, toegankelijk en in de nabije omgeving van de Rotterdammer.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mijnheer Kind.

De heer KIND (volt). Dat is ook zo, maar er staat ook heel nadrukkelijk 'zelfredzaamheid stimuleren', waar we het nu de hele tijd over hebben, dat is letterlijk de tekst binnen de WMO. Dat is het uitgangspunt van de WMO, daar zijn we al acht jaar mee bezig en we hebben het hier in de gemeenteraad al acht jaar over het versterken van zelfredzaamheid, jaar op jaar, beleidsnotitie op beleidsnotitie, en wat de heer Moti terecht aangeeft is dat we nu de herindicaties verlagen van 50% naar 30%. Dan zijn het inderdaad de kwaliteitsmedewerkers en de medewerkers bij de wijkteams die op dit moment inzetten op zelfredzaamheid, net zoals ze twee jaar, vier jaar en acht jaar geleden deden... De risico's die de heer Moti hier nu omschrijft, dat we druk gaan zetten op medewerkers om inderdaad niet direct een scootmobiel, maar bijvoorbeeld eerst met een rollator aan de slag te gaan, is niet altijd verantwoord en daar maken wij ons zorgen over.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti gaat u verder.

De heer MOTI (pvda). Voorzitter, ik zei al dat de raad hier gewoon niet goed over is geïnformeerd. Het is belangrijk dat de raad op zo'n groot dossier waarop het college € 200 miljoen wil bezuinigen tijdig wordt geïnformeerd en dat met de juiste informatie wordt verteld wat er gaat gebeuren. Die actieve informatieplicht hoort bij het college als het de raad serieus neemt. Wij als gekozen volksvertegenwoordiger, gekozen door de Rotterdammers in onze stad, hebben een controlerende taak en we kunnen die alleen maar vervullen als de informatie goed wordt verstrekt.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Ja voorzitter dat is best een verwijt dat de wethouder de raad niet juist, niet tijdig, niet volledig zou informeren over wat er gaat gebeuren. Wij hebben op 13 december 2022 een brief gekregen over maatregelen die pas op 1 januari zouden ingaan, tijdig en volledig geïnformeerd, daarna hebben wij op 26 juni 2023 een brief gekregen met de tweede tranche maatregelen, op 28 juni hebben we daarover gesproken en op 1 juli is die ingegaan. Onderbouw dat verwijt, die hele grote woorden over niet tijdig en niet volledig informeren, maak het even concreet of pas op met zulke grote verwijten want ik heb de bonnetjes hier bij me, we hebben elke keer tijdig en volledig de kans gehad om kennis te nemen van de voorgenomen maatregelen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Voorzitter als antwoord op de heer Verweij, zou ik hem willen vragen om toch echt beter te luisteren want ik heb helemaal niet naar die tijdlijn verwezen, ik heb verwezen naar de tweede herziening die wij een paar weken geleden hebben gehad en waarin niets staat, 0,0 staat over dat die bezuiniging die in 2023 is ingeboekt helemaal niet wordt gehaald. Daarover staat niets in die herziening en als u wel zegt dat dit erin staat dan vraag ik u op welke pagina dat staat want er staat gewoon niets over in. De tweede herziening is bedoeld voor deze raad om te weten wat tussentijds in dit begrotingsjaar met de financiën gebeurt en we hoorden een paar dagen later mondeling in de commissie 'O ja by the way, we halen die bezuiniging van € 16 miljoen niet, we komen niet verder dan € 8 miljoen'. Dat had gewoon in de tweede herziening moeten staan. Herinnert u zich nog wat het antwoord van de wethouder was toen ik hem vroeg waarom dat niet in de tweede herziening stond, herinnert u zich dat nog?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mijnheer Moti, mag ik vragen... Wilt u daarop reageren mijnheer Verweij? Nee. Dan wil ik u vragen om door te gaan.

De heer MOTI (pvda). Het antwoord was 'we hebben een onderbesteding, het vereffent zich per saldo en daarom hebben we het niet genoemd', maar dat is toch niet hoe de actieve informatieplicht werkt, dat je maar vereffent met een bezuinigingstaakstelling als je een onderbesteding hebt omdat je lange wachtlijsten op de WMO hebt en je minder geld uitgeeft, waardoor je geld overhoudt en je dat actief aan de raad meldt, dat is niet de actieve informatieplicht. Daar heb ik het over voorzitter, niet over de tijdlijn van de heer Verweij, en daarom hebben we de volgende motie. We willen dat de bestuursopdracht Zorg wordt opgenomen in de monitor Grote Projecten, zodat wij als raad bij deze immense historisch grote bezuinigingen op de zorg de vinger aan de pols kunnen houden hoe het echt gaat. Die dien ik in samen met de ChristenUnie.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Bestuursopdracht Zorg (BOZ) opnemen in monitor grote projecten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van 'Voortgang Programma Zorg';

constaterende dat:

- in de commissievergadering ZWCS van 4 oktober jl. wethouder Buijt mondeling heeft gemeld dat de bezuiniging van € 16 miljoen op de zorg in het begrotingsjaar 2023 slechts voor de helft behaald zal worden;

overwegende dat:

- in de Tweede Herziening 2023 dit niet zichtbaar is gemaakt omdat er tegelijkertijd door lange wachtlijsten voor een WMO-aanvraag er een onderbesteding is op de zorg;
- de gemeenteraad door deze manier van rapporteren niet haar controlerende taak goed kan uitvoeren;
- de bezuinigingen op de zorg de komende jaren zullen oplopen tot jaarlijks meer dan € 65 miljoen;
- bij een groot en risicovol project de gemeenteraad separaat periodiek wordt geïnformeerd over de status en voortgang van dit project in de monitor Grote Projecten;

- deze rapportage is bedoeld om de gemeenteraad haar controlerende taak goed te kunnen laten vervullen;

verzoekt het college:

- de bestuursopdracht zorg als project op te nemen in de monitor Grote Projecten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti, T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. De motie 'Bestuursopdracht Zorg opnemen in de monitor Grote Projecten' wordt voldoende ondertekend en maakt hiermee deel uit van de beraadslaging.

De heer MOTI (pvda). Voorzitter, misschien komen er straks nog wat ondertekenaars bij, maar de tekst blijft hetzelfde en dan zal ik dat gewoon technisch nog even opnieuw indienen. Voorzitter, naast die forse bezuinigingen komen op dit moment duizenden en duizenden Rotterdammers die zorg nodig hebben en deze zorg ook aanvragen op een ellenlange wachtlijst terecht. De gemiddelde doorlooptijd is op dit moment 83 dagen, het dubbele van de wettelijke termijn. In december 2022 stelde collega-raadslid Aafjes-van Aalst hier nog vragen over, uit de beantwoording bleek dat het toen ook al bar slecht was, maar de wethouder beloofde beterschap in de beantwoording en wat zien we nu na vragen van de PvdA-fractie vlak voor de zomer van 2023? Het is alleen maar erger en erger geworden. Dit college staat altijd vooraan als het gaat om bewoners te wijzen op de wet. De zoekperiode van vier weken voor jongeren die bijstand nodig hebben, wordt niet afgeschaft 'want dat staat in de wet' zegt het college en ook vanochtend nog bij wethouder Achbar, 'het college zal geen taallessen aanbieden aan gezinsmigranten want dat staat niet in de wet, dat is geen plicht', maar als het gaat om de plichten van dit college naar bewoners toe en als deze worden overtreden en de beloofde beterschap uitblijft dan is het college stil en daarom komen we met een motie om bewoners die hiervan de dupe zijn een financiële compensatie te geven. Dat was het voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Wachtlijsten WMO-aanvraag

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van 'Voortgang Programma Zorg';

constaterende dat:

- de gemiddelde doorlooptijd voor de afhandeling van een WMO-aanvraag momenteel 83 dagen bedraagt, terwijl de wettelijke termijn (WMO 2015 art 2.3.2 lid 1) 42 dagen is;
- de gemiddelde doorlooptijd al meer dan een jaar hoger is dan de wettelijke termijn en afgelopen jaar alleen maar nog hoger is geworden;
- veel Rotterdammers door het uitblijven van zorg hierdoor in een schrijnende situatie belanden;

overwegende dat:

- de gemeente op grote schaal niet voldoet aan haar wettelijke plicht richting haar bewoners;
- bewoners enkel via een dure en ingewikkelde juridische procedure (ingebrekestelling) alsnog hun recht kunnen halen;
- dit in strijd is met een goede dienstverlening van de gemeente aan haar bewoners;

Voorts overwegende dat:

- gemeenten bij overschrijding van diverse andere wettelijke termijnen verplicht zijn om een dwangsom over te maken aan bewoners als zij daardoor gedupeerd worden;
- dit voor gemeenten een financiële incentive is om wel te voldoen aan de wettelijke termijnen;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of bewoners bij een WMO-aanvraag na het verstrijken van de wettelijke termijn automatisch een financiële vergoeding kunnen krijgen;
- te onderzoeken hoe deze kosten gedekt kunnen worden door het programma Dienstverlening in plaats van de zorg, zodat dit niet ten koste gaat van zorgbudgetten;
- hierover binnen drie maanden de gemeenteraad te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R. Moti

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt nog een interruptie van de heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Ja. Zorg is niet mijn portefeuille laten we wel zijn, maar wat u net zei over de tijdigheid van informeren, als ik dat even terugluister dan denk ik, goed wethouder Struijvenberg weet het beter voor de tweede herziening. U hebt daar ook ervaring mee als voormalig wethouder Financiën. De gegevens moeten op een gegeven ogenblik worden aangeleverd en volgens mij is na het aanleveren van de gegevens voor de tweede herziening bij de wethouder bekend geworden: hè, we gaan de opgave niet halen. Vervolgens heeft hij de commissie daarover geïnformeerd en in die zin vind ik dat eigenlijk wel netjes gegaan, het is gewoon even de timing want hij had er ook voor kunnen kiezen om het niet te doen. In die zin vind ik het logisch dat het er niet in staat want de herziening was er eerder dan die informatie en hij maakt het vervolgens gewoon via de commissie bekend. In die zin neemt hij u wel actief mee in de informatie, kunt u daar misschien ook even op reageren?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, als dit de uitleg was geweest dan had u een punt, maar dit was in de commissie niet het antwoord van de wethouder. Het antwoord van de wethouder in de commissie op mijn vraag waarom het niet in de tweede herziening staat was zoals ik u al zei: er is een tegenvaller op de bezuiniging die we hebben geboekt, maar we hebben tegelijkertijd ook een meevaller omdat de WMO-uitgaven een onderbesteding kennen en dat vereffent zich. Dat was het antwoord in de commissie en ik vind dat je dat dan expliciet hoort te melden.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Roskam.

De heer ROSKAM (Ir). Ja die reactie begrijp ik in principe ook wel natuurlijk omdat de afspraak in het coalitieakkoord natuurlijk is dat eventuele tegenvallers binnen de eigen begroting worden opgelost. In die zin is die uitleg financieel gezien plausibel, daar heb ik geen moeite mee. Dat is dan misschien net het verschil, ik zie dan geen probleem met die uitleg, maar ik begrijp dat een andere misschien wenselijker was.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti wilt u hierop reageren?

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter. Ik heb daar wel moeite mee want deze wethouder heeft gezegd dat hij die taakstelling in 2023 zou realiseren en pas na doorvragen blijkt dat dit niet gebeurt. Na doorvragen blijkt ook dat het in 2023 helemaal niet meer zal gebeuren. Op het moment dat je dat weet, moet je dat gewoon melden aan de raad want de raad heeft wel die begroting vastgesteld met deze afspraak erin. Voor de goede orde, ik was er overigens niet voor maar goed, dat is democratisch zo vastgesteld en dan hoort de raad daar gewoon over te worden geïnformeerd.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. De ingediende motie 'Wachlijsten WMO-aanvraag' wordt voldoende ondertekend en maakt daardoor deel uit van de beraadslaging. Dan wil ik mevrouw Kockelkoren uitnodigen voor haar inbreng.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, dank u wel. GroenLinks heeft het beeld dat de wethouder zelf eigenlijk onvoldoende in control is. De stad staat voor een grote opgave en wij vinden het ook belangrijk om daar als raad serieus in te worden meegenomen en niet alleen wij als raad, maar ook de partijen in de stad. Op dit moment worden we te vaak verrast door zaken die op tafel komen, de

wethouder belooft de afgelopen commissievergadering bijvoorbeeld eigenlijk al dat de derde tranche met maatregelen op dat moment al beschikbaar zou zijn, maar die bleek uiteindelijk pas in januari 2024 of ergens in het eerste kwartaal te komen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (lr). Ja dank u voorzitter. Ik snap uw zorgen, maar het lijkt mij dat u zeker ook als partij er alleen maar voor staat dat het langzaam en gedegen gaat want het mooie van dit verhaal met de kostenbesparende maatregelen is dat het inderdaad met het veld gebeurt. Het veld moet het straks uiteindelijk allemaal uitwerken, zij moeten ermee aan de slag. Normaal was het vaak zo, ook in voorgaande collegeperioden, dat er maatregelen werden genomen, het werd over de schutting gedonderd en de mensen op de werkvloer moesten ermee aan de slag. Dan is dit des te mooier, maar het betekent ook dat er de ene keer grote stappen worden gezet en de andere keer hele kleine stapjes, dat blijkt nu die derde tranche ook te zijn. Ik denk dat deze wethouder ook heel graag had gezien dat hij een compleet pakket met maatregelen aan ons had kunnen overhandigen en zeker op tijd, maar zeker op het moment dat je natuurlijk met iedereen in het veld in gesprek gaat, loop je ook tegen tegenslagen op en soms moet je misschien de verwachtingspatronen bijstellen. Ik denk dat u daar zelf ook alleen maar blij van kan worden.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Voorzitter, GroenLinks is er groot voorstander van om samen met de stad die plannen te maken, wat wij alleen van de zorgpartijen hebben gehoord, is dat zij bij de eerste tranche niet betrokken waren, dat ze bij de tweede tranche een beetje betrokken zijn geraakt en dat zij nu gelukkig door de wethouder bij de derde tranche wel betrokken worden. Ik snap op zich dat dit meer tijd kost, maar die aanloop van het afgelopen jaar hier naartoe heeft volledig steken laten vallen, heeft ons niet in staat gesteld om een gevoel te krijgen of die maatregelen effectief waren en dat bedenk ik niet alleen, maar dat zegt de wethouder ook letterlijk in zijn brieven 'of de ideeën daadwerkelijk te realiseren zijn en bijdragen aan het terugbrengen van de zorgvraag moet nog verder onderzocht worden'. Dat geeft mij op geen enkele manier het gevoel dat we hier in control zijn met de opgaven. Het debat met de partijen hier in de raad gaat elke keer over 'jullie jagen de Rotterdammers angst aan'. Nee, ik heb het gevoel dat dit college niet goed grip heeft op wat het aan het doen is. Om nog een voorbeeld te noemen, de IT. De migratie van twee applicaties Socrates naar zorg verloopt moeizaam, daardoor zijn dashboards en rapportages niet beschikbaar en hierdoor geldt sinds het voorjaar van 2023 een informatiestop binnen de gemeente, binnen de organisatie. Ja sorry, maar dan maak ik mij als GroenLinks ernstige zorgen over wat wij aan het doen zijn. Ik denk dat het heel erg relevant is om dat hier te bespreken en die zorgvraag ook bij deze wethouder neer te leggen. Dus wethouder, wat gaat u daarmee doen? Op deze manier loop ik dus al driekwart jaar achter met de informatievoorziening die wij hebben gekregen, ik heb geen idee of de maatregelen daadwerkelijk leiden tot de doelstelling die dit college zichzelf heeft gesteld, nog even los van de vraag of ik het eens ben met de doelstelling. Daar wil ik het met alle liefde politiek over hebben, maar ik heb simpelweg niet de informatie om het daarover te kunnen hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij heeft een interruptie.

De heer VERWEIJ (vvd). Dank u wel voorzitter. Laat ik de vraag maar even stellen, bent u het wel eens met het idee dat er daadwerkelijk doelen moeten worden gesteld om de kostenreductie in toom te houden en bent u het eens met de doelen zoals die in de begroting zijn gesteld? Bent u het daarmee eens ja of nee.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ik heb het gesprek met de zorgaanbieders dat wij onlangs als raad hebben gevoerd als heel zinvol ervaren. Daar gaven zorgaanbieders aan dat zij ook een opgave in de stad zien en dat is niet alleen in Rotterdam, maar dat is landelijk het geval. Zij gaven ook aan dat dit politieke keuzes vraagt en zij gaven ook aan dat die keuzes op dit moment niet gemaakt worden. Ik vind het belangrijk dat wij hier als raad het serieus nemen in plaats van dat we de hele tijd in die wolk zitten, 'jullie hebben het over bezuiniging, jullie willen niets', wij willen gewoon het daadwerkelijke

gesprek daarover kunnen voeren en dat kan ik nu niet voeren omdat de informatie daar simpelweg toe ontbreekt.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, ik ken mevrouw Kockelkoren als best constructief op dit vlak en zij is best bereid om in redelijkheid te spreken over welke maatregelen wel of niet wenselijk zijn, maar de oorsprong van mijn vraag ligt toch in andere oppositiepartijen die het in debatten hebben over 'niet alleen is de Rotterdamse PvdA tegen de bezuinigingen, we zijn vooral ook teleurgesteld in de wijze waarop'. Dus het feit dat er partijen zijn die überhaupt ontkennen dat er een heel bittere noodzaak is om de kostenexplosie onder controle te krijgen, is iets waar ik me zorgen over maak, maar ik merk dat mevrouw Kockelkoren en ik elkaar er wel in vinden dat er iets moet gebeuren en de zorgpartijen dus ook. Ik stel alleen vast dat er andere partijen zijn die de noodzaak niet zien.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, ik zou de heer Verheij willen vragen om niet heel selectief uit bijdrages te shoppen want ik heb altijd gezegd dat er altijd eerst een plan moet komen en dat je dan kijkt wat het plan oplevert. Dat is de route die je moet volgen en niet als een kille boekhouder alleen maar cijfermatig getal inboeken en daarna pas gaan bedenken welke maatregelen erbij horen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij heeft een punt van orde.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, ik trek hem in. Ik dacht iets verkeerd te hebben verstaan, ik ben daar misschien een beetje overgevoelig voor aan het raken. Mocht dat zo zijn geweest, ik reageer alleen nog maar... Mevrouw Verkoelen, laat me even uitspreken. Ik reageer op mijnheer Verweij, ik reageer niet op mijnheer Verheij. Ik hoorde hem nog een keer dacht ik, ik trek hem in omdat ik het niet helemaal zeker weet.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Ik geef het woord aan mevrouw Kockelkoren met het verzoek om door te gaan.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik wil eigenlijk gewoon graag de wethouder dan ook oproepen. Wellicht was het een valse start, maar we zijn nu wel al driekwart jaar hierover aan het debatteren en ik voel me onvoldoende gehoord daarin. Ik vind het ontzettend, ja ook een soort van kwalijk dat er aan de ene kant in die brieven een soort noodoproep staat, we weten het eigenlijk niet, we hebben wel die opgave, maar het is ingewikkeld, de IT werkt niet mee. Er zijn allerlei misen en maren en tegelijkertijd wordt er ook een dashboard opgesteld waarin alleen maar op de bestuursopdracht Zorg wordt geredeneerd, maar niet op de wachtlijsten, of de zorg in de stad daadwerkelijk wordt geleverd. Kunt u nou ons als raad in staat stellen om op een constructieve en ook inhoudelijke manier debat met u te voeren want op dit moment voel ik mij simpelweg niet in staat om dat op een goede manier te doen. Ik heb het gevoel dat u onvoldoende die controle hebt, daardoor heb ik die controle onvoldoende en ik ben er ook een beetje klaar mee dat ik dan continu in het hoekje wordt gedrukt van 'oppositie, jullie willen niets', dat is gewoon niet hoe we hier denk ik met elkaar moeten werken. Ik ben bereid die vraag hier nu nog eventjes neer te leggen en ik hoop u ook.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U bent bijna door uw tijd heen, daar wil ik u wel op wijzen. Dan wil ik uitnodigen de heer Elbay voor zijn inbreng. Nee, die gaat over. Mevrouw Verkoelen, gaat uw gang.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Voorzitter, de zorg wordt te duur, er dreigt geen zorginfarct, er is er al een. Voorzitter, dit college denkt dat op te lossen door meer met minder te doen en ik noem dat echt bezuinigen. Ondanks dat er naast geen geld ook nog eens geen personeel is en die bezuinigingen voorzitter moeten de ouderen zelf gaan opvangen met het netwerk om hen heen, maar als deze wethouder denkt dat bij 56% eenzaamheid onder ouderen onze ouderen nog een rijk netwerk om zich heen hebben, als deze wethouder uitgaat van zeer mondige ouderen terwijl 21% van onze ouderen laaggeletterd is en dus het vinden van de juiste zorg maar niet wil lukken, als deze wethouder denkt dat ouderen zelfredzaam zijn terwijl onze ouderen zestig jaar lang hebben betaald voor het recht op zorg en dat dit dus leidt tot onbegrip en weerstand tegen die zelfredzaamheid, als deze wethouder

daar allemaal van uitgaat, wordt het dringend tijd dat deze wethouder gaat bijscholen want dan kent deze wethouder zijn doelgroep totaal niet.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, mevrouw Verkoelen is boos dat zelfredzaamheid als uitgangspunt wordt genomen en mijn vraag aan mevrouw Verkoelen is: ziet u ook dat, als wij niet uitgaan van of zoeken naar de meest passende vorm van zelfredzaamheid bij ouderen, we de ouderen dan in de toekomst gewoon echt niet meer de zorg kunnen bieden die ze nodig hebben omdat we dan echt door het geld heen raken, dat het juist met de stijging van de vergrijzing, waarover u terecht begon, misschien wel noodzakelijk is om te zoeken naar zo veel mogelijk zelfredzaamheid?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ik hoor de heer Verweij heel serieus iets zeggen wat ik erg goed vind en dat is ook mijn punt. Als u nu gaat werken met de jongeren en de 45-jarigen van nu om zelfredzaam te worden op hun 65^e en ouder dan hebt u me, maar u gaat het niet doen bij de 65-jarigen en ouder die dat nooit meegekregen hebben, dan bent u verkeerd bezig en daar zit de kern. Als je gaat kijken in het Deense systeem, daar zult u het zien, daar hebben ze de randvoorwaarde om die zelfredzaamheid ook de krijgen goed ingebakken in het systeem en dat is hier nog niet gebeurd.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter vraag ik via u aan mevrouw Verkoelen, gelooft zij dat er dan wel ouderen zijn die wel daadwerkelijk zelfredzaam zijn en die niet per definitie zo veel mogelijk op de overheid willen leunen, maar die geloven dat ze wel zelfredzaamheid in de macht hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ga uw gang mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Die zijn er altijd, die zijn er serieus altijd, maar dat is niet waarvoor ik hier dit raadswerk doe, ik doe het voor die mensen die het juist niet kunnen want al die mensen die zelfredzaam zijn, die voldoende geld hebben, die het allemaal geregeld hebben, daar maak ik me geen zorgen over, maar ik sta hier als raadslid eerlijk en altijd voor die mensen die het niet kunnen en daar hebben wij voor op te komen en die worden in dit soort zaken in de bulk altijd enorm meegenomen en dat zijn er niet weinig. Daar zit het knelpunt, exact daar.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Gaat u verder.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Oké. Voorzitter de wethouder kent zijn doelgroep wat mij betreft dus niet. Voorzitter en of dit nu al niet vervelend genoeg is, is deze wethouder ook nog eens in staat de gestelde doelstellingen niet meetbaar en inzichtelijk te maken en daarmee is de raad dus niet in staat haar controlerende taak uit te voeren. Daar gaat het continu over, het moet meetbaar en inzichtelijk zijn. Voorzitter, deze wethouder confronteert de raad eerst met een voldongen feit over de eerste tranche van de bestuursopdracht Zorg, komt vervolgens te laat met de tweede tranche waarvan we nog niet precies weten waar die uit bestaat en komt pas in 2024 met de derde tranche die voor 2023 was bedoeld. Wie gelooft dit nog en erger, wie pikt dit nog? Voorzitter, we zijn 1,5 jaar onderweg met dit college en er komt niet veel meer uit dan snijden in de zorg door te bezuinigen. Voorzitter, een andere visie op zorg ontbreekt volledig en juist die is bikkellhard nodig.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst. Mevrouw Verkoelen, ik wil u wijzen op uw tijd, u bent er bijna doorheen, maar het woord is aan u mevrouw Van Aalst.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (lr). Ja dank voorzitter en mevrouw Verkoelen, u komt inderdaad op voor de 65-plussers maar het komt nu een beetje over alsof we nog maar zo'n stukje aan 65-plussers krijgen en hebben die voor zichzelf kunnen opkomen en dat de rest van de 65-plussers echt allemaal niet meer zelfstandig is. Ik heb een ander beeld want ik ken echt genoeg 65-plussers die wel in staat zijn om eventjes de telefoon te pakken, even een vraag te stellen of hulp te zoeken. Daarnaast bent u ook in de vorige periode en ook samen met mij altijd opgekomen voor de ouderen. We weten allemaal nog het rekenkamerrapport Broze bedoelingen waarbij het college 81 maatregelen instelde, waarvan

er uiteindelijk maar één haalbaar is. Bent u dan zelf ook echt niet blij dat deze wethouder probeert met het veld het verschil te maken? Het zal niet direct lukken, maar alleen samen met het veld kunnen we uiteindelijk dingen in ieder geval voor de toekomst verbeteren want we hebben geen geldboom die alleen maar blijft bloeien en groeien.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ik ben het volledig met u eens, echt elk woord, het komt allemaal aan en ik snap het maar ik zeg tegen u, we zijn 1,5 jaar verder en waar ik het erop zie zitten, is dat we niets aan het doen zijn en dat zit mij dwars want je zult maar al 1,5 jaar zorg nodig hebben. Dat weet u toch net zo goed als ik, u krijgt die mailtjes ook, die kreeg u in de vorige periode en nu ook. Er zijn heel veel mensen die gewoon dringend hulp nodig hebben, dringend zorg nodig hebben. Het duurt te lang, ik ben het met u eens, maar het duurt te lang, het moet komen, 2024, derde tranche, we weten van de rest nog niets, twee jaar bezig.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mag ik u verzoeken om door te gaan.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Goed, een andere visie op zorg ontbreekt volledig en juist die is bikkelhard nodig. Als we de noodzakelijke zorg voor nu en de toekomst willen beheersen, moet je een visie hebben op de zorg en in het bijzonder op de vergrijzing van onze samenleving. Dan moet je een strategie maken hoe je de volgende generaties gezonder maakt mijnheer Verweij, dan moet je een plan maken over hoe mensen een beter netwerk kunnen opbouwen en ook kunnen houden. Zonder visie, zonder strategie, zonder plan is kostenbeheersing onbegonnen werk en ten slotte voorzitter, we kunnen bedenken wat we willen maar van een kale kip kun je niet plukken. De sterkste schouders zullen toch de zwaarste lasten moeten dragen en wat deze wethouder nu aan het doen is, is een pleister plakken terwijl het hier gaat om een slagaderlijke bloeding.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (Iv). Ja voorzitter, ik weet dat mevrouw Verkoelen geen tijd meer heeft, maar ik hoor haar ook zeggen dat mensen echt 1,5 jaar wachten op zorg. Dan vraag ik me echt af, als u die mensen kent, waarom hebt u dan niet even een-op-eencontact gezocht met de wethouder want het lijkt me inderdaad geen zaak dat mensen echt 1,5 jaar op zorg moeten wachten en ik weet ook zeker dat deze wethouder genegen is om in dat soort gevallen echt in te grijpen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Verkoelen, u hebt technische tijd, dertig seconden om hier een antwoord op te geven, maar de heer Moti wil reageren op mevrouw Van Aalst.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, ik zou van mevrouw Van Aalst willen weten wat zij dan wel een acceptabele tijd vindt waar mensen moeten wachten, is dat gewoon de wettelijke termijn van zes weken of vindt u het acceptabel dat mensen nog langer wachten?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Van Aalst.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (Iv). De wettelijke termijn inderdaad, dat is het mooiste wat zou zijn maar we weten allemaal dat we een gigantisch personeelstekort in de zorg hebben, dat de wijkteams overstromen en dat er een gigantische wachtlijst bij de WMO-aanvragen is. Dus ja, ik begrijp dat daar een uitloop is, maar het is niet uit te leggen want je zal maar degene zijn die aan het wachten is en 1,5 jaar, zoals mevrouw Verkoelen zegt, nee dat kan gewoon niet.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). 1,5 jaar dus niet, maar wat dan wel zou ik aan mevrouw Aafjes-van Aalst willen vragen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ga uw gang.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (Iv). Voorzitter ik denk dat dit per casus verschilt, iemand kan toch nog zonder hulp iets langer zelfstandig blijven en de ander heeft direct hulp nodig. Ook u weet

dondersgoed dat we over dat soort mensen dat zo in nood zit te allen tijde even contact met de wethouder kunnen opnemen, kunnen schakelen, en dan wordt er echt wel voor een oplossing gezorgd.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Voorzitter, dat laatste weet ik niet want ik weet dat het op dit moment om duizenden en duizenden Rotterdammers gaat die al maanden en maanden wachten. Dat lezen we ook gewoon in de brieven en dat hoorden we ook op 11 oktober jl. nog in de technische sessie, maanden en maanden wachten, en dat het systeem op dit moment gewoon is vastgelopen. Als dan de route is 'we bellen de wethouder' dan hoop ik dat hij een 24-uurshotline heeft want dan gaan er duizenden nummers die kant op, maar ik zal hen daar naartoe verwijzen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Mevrouw van Verkoelen, aan u om te reageren.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ja ik had dertig seconden en dit is de kern. Ik weet hoe mevrouw Van Aalst er ook in staat, het duurt veel te lang, het is veel te moeilijk, de maat is vol. Het gaat bij zorg om een eerste levensbehoefte van alle mensen dames en heren, echt waar, en voor ouderen in het bijzonder, zonder goede zorg kwijnen mensen weg. Laten we dat nou niet laten gebeuren, het is na 1,5 jaar dringend tijd dat deze wethouder met een visie komt, een strategie gaat opstellen en een uitvoerbaar plan gaat presenteren en vooral dat we de volledige informatie krijgen want dat ben ik echt niet eens met de heer Verweij, we hebben niet voldoende informatie om te kunnen controleren en dat maakt me doodnervus want ik krijg de mailtjes, daar gaat het om.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Wie mag ik uitnodigen? De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, ik denk dat het zorginfarct waarnaar mevrouw Verkoelen verwees een van de grootste uitdagingen is waar we in deze tijd mee te maken hebben, niet eens meer gaan hebben, maar nu al hebben. Als we doorgaan op de huidige weg, zal het zo zijn dat waar nu een op de zeven mensen in de zorg werkt over dertig jaar een op de drie mensen in de zorg moet werken. Bijna alle welvaartswinst die wij de komende tientallen jaren gaan boeken zal dan nodig zijn om de zorg te betalen. De gemiddelde burger zal over een jaar of veertig driemaal zo veel moeten uitgeven om de zorg te dragen. Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen voor deze kostenexplosie en de belangrijkste is toch de vergrijzing. In 2070 zullen wij maar liefst tweemaal zoveel senioren per hoofd van de bevolking hebben dan nu en dat betekent dat de helft van alle volwassenen op dat moment ouder dan 65 jaar is en dat betekent ook dat we gemiddeld acht jaar ouder worden. Dat klinkt natuurlijk als heel goed nieuws, maar hoe ouder we worden, hoe meer complexe problemen we ook hebben en hoe meer zorg we dus nodig zullen hebben. Mensen die ouder dan 75 jaar zijn, hebben acht van de tien keer een chronische aandoening waar de jongere ouderen tussen de 50 en de 75 dat maar in vier van de tien gevallen hebben. Gewoon maar even wat statistieken om aan te geven wat voor een perfect storm wij op dit moment op ons af zien komen. Sinds 2015 zijn wij er als gemeente ook verantwoordelijk voor om die zorg voor ouderen te dragen en zonder overdrijven kan ik ook wel zeggen dat dit een kostenexplosie tot gevolg heeft gehad. In 2018 gaven we nog € 650 miljoen aan zorg uit en in 2023 is dat naar verwachting € 914 miljoen, dat is 40% meer dan slechts vijf jaar geleden, dat is echt een flinke bak geld. Dit is daarmee ook het duurste programma van onze begroting, een kwart van de hele begroting, en volgens sommigen zou dat zelfs onbeperkt mogen stijgen, dat is ook weer een angstbeeld dat ik dan voor me zie. In tegenstelling tot sommige andere partijen sta ik dan ook volledig achter de ambitie om die kostenexplosie onder controle te krijgen. Dat is geen makkelijke of geen leuke opgave, maar ik denk dat dit wel bittere noodzaak is. In ons coalitieakkoord staat dan ook 'de schaarste aan mensen en middelen dwingt ons om pijnlijke keuzes te maken of scherpe keuzes te maken en die keuzes doen soms pijn' en ik denk dat dit precies is hoe het is, we moeten goed nadenken of we iedere hulpvraag altijd met zorg kunnen beantwoorden. Tijdens het commissiedebat heb ik namens het Rotterdamse VVD dan ook mijn zorgen uitgesproken. Het pakket aan maatregelen dat moet worden genomen om die kostenexplosie onder controle te krijgen levert minder snel resultaat op dan verwacht en dan is afgesproken en dat baart me zorgen omdat er een moment komt dat het geld daadwerkelijk opdraakt, dat we niet meer elke hulpvraag kunnen beantwoorden en dat we echt in de problemen komen. We zitten nu nog in de relatief luxepositie dat het college kan kiezen welke maatregelen effectief en wenselijk zijn. De Partij voor de Dieren heeft als campagneslogan 'Je kunt nu nog kiezen' en ik denk dat dit ook geldt voor de manier waarop we de kostenexplosie binnen de zorg onder controle krijgen. Tijdens hetzelfde commissiedebat heeft de wethouder uitgelegd dat die derde

set maatregelen in voorbereiding is, dat er met marktpartijen wordt gesproken en dat die besprekingen langer duren dan gepland. Dat mag zo zijn, maar dat biedt mij nog steeds niet echt de hoop dat die afgesproken besparing tijdig en volledig nog in 2023 zal worden gerealiseerd. Ik zal niet doen alsof dit antwoord mij gelukkig maakte, helemaal niet. Het lijkt erop dat de eerste target niet wordt gehaald, het is niet helemaal duidelijk of er op korte termijn meer kan worden gedaan, sterker nog daar lijkt het niet op, en het is zelfs onduidelijk welke maatregelen in de derde tranche worden genomen. Dat is allemaal niet iets waar wij enthousiast op hoeven te reageren en toch, ondanks dat alles, wil ik de wethouder op het hart drukken om door te gaan op de weg die ingeslagen is. Dat zeg ik omdat twee kerntaken van de overheid die hierin centraal staan zijn het zorgen voor een gezonde financiële huishouding en het zorgen voor goede en betaalbare zorg. Ik denk dat zo rap als realistisch haalbaar is doorgaan met het onderzoeken, het beoordelen, het nakijken welke maatregelen effectief en doelmatig maar ook haalbaar zijn de beste manier is om invulling te geven aan die kernverantwoordelijkheden van onze overheid. Er zullen partijen zijn die zeggen, ze hebben dat ook al gezegd, 'eigenlijk moeten wij als raad op iedere individuele maatregel kunnen meedebatteren, wij zouden op detailniveau moeten kunnen meebeslissen over welke maatregelen wenselijk zijn' en tegen die partijen zeg ik dat het verstandig zou zijn om ons de arrogantie te besparen om te denken dat wij het altijd beter weten dan zorgpartijen die in overleg met de wethouder tot gedegen maatregelen komen en dat het juist goed is dat de wethouder op een zorgvuldige manier werkt en dat hij niet halverwege de handdoek in de ring gooit omdat het langer blijkt te duren dan voorzien. Ik zeg ook tegen die partijen dat we er verstandig aan doen om snel, maar toch ook zorgvuldig, te blijven kijken naar de maatregelen. Het is niet verstandig om straks met 45 kapiteins het roer proberen over te nemen omdat het toch lastig varen is in een perfect storm die we tegemoet varen. Ik zal de wethouder dan ook aanzeggen, en dat meen ik heel serieus, dat ik hem als een bloedhond in de gaten zal houden. Ik denk echt dat het verschrikkelijk belangrijk is dat we zo goed mogelijk en zo dicht mogelijk bij die targets in de buurt komen, al is het maar om te zorgen dat Baba Moustafa en oma Zonnendaal de zorg krijgen die ze nodig hebben en verdienen, maar dat gaan we niet halen door de zorgkosten tot in het oneindige te laten exploderen. Dus wethouder, ik houd goed in de gaten of die afspraken in het vervolg wel worden gehaald en er zit een idee achter waarom dat nodig is, dus ik houd u in de gaten.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Kind.

De heer KIND (volt). Ja heel fijn dat de heer Verweij de wethouder in de gaten gaat houden, maar als de wachtlijsten straks oplopen, als er meer Rotterdammers zijn met meervoudige problematiek die langer moeten wachten op zorg, die niet de zorg krijgen die ze nodig hebben, als de klachten bij de WMO toenemen, kan ik dan ook van u vragen dat u dan ook scherp bent op de wethouder om die vragen te stellen?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Ja voorzitter. Ja mijnheer Kind heeft mij al horen klagen over de ontploffende wachtlijsten bij Veilig Thuis en, weliswaar niet WMO, het idee dat je niet alleen betaalbare maar ook goede zorg van de overheid moet krijgen, ja uiteraard spreekt mij dat ook aan en ook daarop zal ik hem zeker in de gaten houden.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Kind.

De heer KIND (volt). En als straks blijkt dat we alles hebben geprobeerd, maar er geen maatregelen meer mogelijk zijn en dat we gewoon zeggen 'dit is het maximaal haalbare, hierna kunnen we geen efficiënties meer in het systeem krijgen om die zorg te kunnen garanderen die van hoge kwaliteit is. Bent u het dan ook met ons eens dat we dan kunnen concluderen dat die extra ombuiging zoals we het noemen niet mogelijk is?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter nee, ik loop nu financieel best wel leeg vanwege kinderopvang, dus ik probeer om geld te besparen hier en daar en als ik er straks achter kom dat stoppen met uit eten gaan en dat soort dingen onvoldoende is om mijn kostenbesparing onder controle te krijgen dan zeg ik niet 'o dan was het dus een dom idee'. Nee, dat betekent dat ik nog meer moet doen, dat ik nog creatiever moet worden met mijn eigen boekhouding om te kijken hoe ik wel voldoe aan een gezonde

financiële huishouding. Dat betekent niet dat die maatregelen die ik wel heb genomen dus met terugwerkende kracht een slecht idee waren.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mijnheer Kind, ik moet u erop wijzen dat u geen tijd meer hebt, een heel korte vraag en dan gaan we naar de heer Coşkun.

De heer KIND (vvt). Volgens mij is het probleem hier de vergelijking met uit eten gaan en een schaarstevoorziening zoals de zorg. Als we er straks achter komen dat we het echt niet meer kunnen en we het geld niet hebben om die kwaliteit te kunnen garanderen dan moeten we concluderen dat dit niet mogelijk is. Geen schaarsteproduct.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, we zijn nog niet op dat punt. Het voorbeeld dat van mevrouw Van Aalst aangaf vond ik een mooie, als iemand vraagt 'ik heb hulp nodig, ik ben slecht ter been' en nu het antwoord altijd is 'u krijgt een scootmobiel van ons' en het antwoord kan zijn, 'u krijgt van ons een goed looprekje om mee rond te komen', dan is dat ook een antwoord. Dan kost het minder geld dan we voorheen hebben uitgegeven, dat is een manier om de zorg betaalbaar te houden en dan is een hulpvraag eigenlijk op een andere manier beantwoord dan alleen met de meest ingrijpende vorm van zorg.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, ik zou de bloedhonden niet willen beledigen door ze te vergelijken met de heer Verweij, maar ik geloof best dat de wethouder en u ook de zorg...

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mijnheer Coşkun, dat is niet nodig denk ik, maar gaat u door. Ik denk dat het wat goed is om elkaar hier wel met respect te blijven benaderen.

De heer COŞKUN (sp). Nee dat klopt, maar omdat de heer Verweij zelf de bloedhond erbij haalde, dacht ik 'nou ja dan moet ik toch de bloedhonden in bescherming nemen', maar goed voorzitter, ik zal dat niet doen. Het gaat natuurlijk over de zorg. Ik geloof echt dat bij u en bij de wethouder het hart op de goede plek zit, maar tegelijkertijd benadert u het wel heel erg financieel terwijl er ook gewoon een maatschappelijke opdracht ligt. Ik denk dat u er niet uit komt als u het alleen met de zorgpartijen gaat bespreken want er hebben ook mensen uit de welzijnssector, ook ondernemers uit de welzijnssector de heer Dingemans en anderen, bij ons in de commissie ingesproken en die zeggen 'voorkomen is beter dan genezen'. Bent u het met me eens dat er aan de preventieve kant en bij het betrekken van de rest van de samenleving veel mogelijkheden zijn om toch de zorg te leveren, op een andere manier wellicht en wellicht ook minder kostbaar zodat de mensen toch de zorg krijgen waar ze recht op hebben en dat het niet alleen een financiële kwestie is.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Verweij.

De heer VERWEIJ (vvd). Voorzitter, de opmerking op het gebied van het speciësisme en de bloedhonden zal ik even links laten liggen omdat ik de heer Coşkun ken als iemand die dat niet per se beledigend bedoelde. Met betrekking tot zijn vraag of het goed is om meer te kijken naar preventie en welzijn in plaats van alleen... Ja absoluut, dat is ook de kern van mijn verhaal. Als er een manier is om mensen op een goedkopere manier te helpen en niet per se elke hulpvraag te beantwoorden met de meest dure vorm van zorg heeft dat altijd de voorkeur. Een van de maatregelen is bijvoorbeeld kijken of huisartsen eerder kunnen aansturen op welzijn op recept, dat mensen bij het welzijnswerk worden ondergebracht in plaats van in de WMO. Ik denk dat dit een prachtige manier is waarop mijnheer Coşkun inderdaad doelt, zorgen dat mensen op een minder ingrijpende manier worden geholpen en dat ook nog eens een keer minder geld kost. Win-win, zou ik zo zeggen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Mevrouw Van Aalst, mag ik u uitnodigen. U hebt geen inbreng. Dan kijk ik de raad aan. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ja dank u wel voorzitter. Vanwege de tijd zal ik me aansluiten bij veel vragen die met name door GroenLinks en de PvdA zijn gesteld, maar ik sluit me ook aan bij de zorgen die de heer

Verweij heeft geuit want het gaat er uiteindelijk ook over of we er vertrouwen in hebben. De afgelopen commissievergadering was echt een verrassingsfestival mag ik wel zeggen en al die verrassingen, dat schaaft ook het toch al broze vertrouwen. Zo was het een verrassing dat we gingen praten over de onderbestedingen in de zorg en mijn vraag is heel concreet, krijgen wij voor de begrotingsbehandeling nog extra informatie over waar dat dan precies in zit, waar we nu staan met die kostenontwikkeling en wat de gevolgen voor de zorg zijn als het inderdaad weer een behoorlijk grote onderbesteding wordt. Een tweede verrassing was de derde tranche. Die krijgen we waarschijnlijk pas in 2024 terwijl het plan voor de complete € 16 miljoen er oorspronkelijk al in januari 2023 zou liggen, dus het is nu weer opgeschoven. Wij willen toch nu echt wel graag een spoorboekje, we willen gewoon een heel duidelijk verhaal over wat er de komende periode komt, welke momenten zijn er straks waarop maatregelen worden afgekondigd, maatregelen worden gemeten, maatregelen worden gerapporteerd, kan dat voor de komende tijd, het liefst voor het einde van 2023, ook ons toekomen zodat we niet steeds worden verrast door allerlei van dat soort bijstellingen en krijgen we ook voor het einde van 2023 wel zicht op in hoeverre we er nu in zijn geslaagd om in ieder geval een ombuiging te realiseren, al dan niet opgeteld tot € 16 miljoen? Het laatste, wat ook een verrassing was, is dat er begin 2024 een integraal plan komt. Dat is natuurlijk op zich mooi een integraal plan, kennelijk had de wethouder geen plan toen hij hieraan begon en nu komt er een integraal plan. Wat is in deze context überhaupt een integraal plan, wat komt daarin te staan? Daar graag meer informatie over. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. De heer Akhatab.

De heer AKHATAB (denk). Ja voorzitter, dank u wel. We worden geconfronteerd met aanzienlijke uitdagingen op het gebied van zorg in onze stad. Rotterdammers doen steeds vaker een beroep op zorgvoorzieningen waardoor de druk op onze zorgmedewerkers en organisaties enorm toeneemt. Tegelijkertijd worden onze financiële middelen vanuit het rijk niet voldoende aangevuld om deze groeiende zorgvraag te dekken. Het is een situatie die onhoudbaar dreigt te worden. Zoals de wethouder in zijn beantwoording van de vragen in de vorige commissie heeft aangegeven, heeft het huidige systeem zich over vele jaren gevormd en dat los je niet in een keer op, maar dat er iets moet veranderen is duidelijk. Ik denk dat er ook een algemeen besef is dat aanpassingen nodig zijn om de zorg toekomstbestendig, uitvoerbaar en betaalbaar te houden. Voorzitter, goede en duurzame zorg is cruciaal voor de inwoners van Rotterdam, met name voor de meest kwetsbaren onder ons. Het doel van deze maatregel is om de efficiëntie en effectiviteit van de zorg te vergroten met als uiteindelijke resultaat dat we beter ondersteuning kunnen bieden aan degenen die het nodig hebben binnen de financiële middelen die we tot onze beschikking hebben. We moeten niet uit het oog verliezen dat we hebben te maken met beperkte financiële middelen en een groeiende vraag naar zorg en ondersteuning. Wat we niet willen is dat mensen die echt afhankelijk zijn van deze ondersteuning buiten de boot vallen. Het is noodzakelijk dat we onze verantwoordelijkheid nemen om de groei van zorguitgaven te beheersen. Laten we daarom blijven werken om ervoor te zorgen dat mensen die het meest kwetsbaar zijn de juiste zorg en ondersteuning blijven krijgen. Voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Ik kijk nogmaals naar de raad, volgens mij hebben we ieders inbreng gehoord. Dan geef ik het woord aan de wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Voorzitter dank u wel en ook dank aan de leden van de raad voor hun betrokkenheid en bezorgdheid want dat is natuurlijk wel hoe je ook in deze discussie staat. Wat je ook vindt van de gang van zaken, het is natuurlijk wel duidelijk dat het een onderwerp is dat ons allemaal heel nauw bezighoudt en dat is ook logisch want we hebben allemaal ouders die zorg nodig hebben, we kennen misschien allemaal wel mensen die zorg nodig hebben, dus het raakt ons natuurlijk ook allemaal persoonlijk en dat maakt dit onderwerp en dat maakt deze discussie soms ook zo heftig en intens. Ik voel die betrokkenheid ook, ik ben er een jaar geleden aan begonnen en ik ben er in de loop der tijd alleen maar meer van overtuigd geraakt dat deze bestuursopdracht Zorg echt nodig is. Een aantal mensen heeft het al gezegd, er zijn landelijke ontwikkelingen maar in Rotterdam is het nog eens extra extra. We hebben de laagste zes van Nederland, we hebben de grootste jeugdzorgregio van Nederland en we hebben een heel sterke vergrijzing. Op alle fronten is het in Rotterdam nog een stukje erger dan in de rest van Nederland en dat maakt de uitdaging ook immens. Ik heb een aantal malen aangegeven wat volgens mij de kern is, welke dingen we moeten veranderen, we hebben daar een aantal malen debatten met elkaar over gehad, ook in de commissie de laatste keer weer en ik wil nu, ook omwille van de tijd ingaan op met name de opmerkingen en vragen van de PvdA en GroenLinks, die waren het meest concreet en kritisch, en ik wil me vooral daartoe beperken en niet de uitleg van de

commissie herhalen. Ik wil echt benadrukken dat ik volgens mij vanaf het begin niet heb gezegd 'u hoort op 1 januari hoe we die € 16 miljoen gaan realiseren', volgens mij heb ik juist gezegd 'bij mij gaat zorgvuldigheid en afstemming boven snelheid en we zullen het met elkaar moeten doen'. Hoe is het gegaan? Tranche 1 is op 1 januari ingegaan en in december hebt u de maatregelen daarvoor gekregen, we hebben u daar een terugkoppeling van gegeven. Op 1 juli is de tweede tranche ingegaan en toen hebben wij ook aangekondigd over de derde tranche 'we gaan nu met gesprekstafels met partijen in de zorg bezig en dan hopen wij in het najaar, mogelijk aan het eind van het jaar, met resultaten te komen'. Een deel van de verbazing die ik bij raadsleden heb geproefd is 'we horen dan ineens even tussen neus en lippen door dat we dat niet gaan halen' en ik hoorde ook iemand beweren 'u hebt in augustus nog gezegd dat de derde tranche er nog aankomt'. Nee dat heb ik niet gezegd, ik heb in de brief van juni aangekondigd dat die derde tranche, dat die gesprekstafels zijn gestart en dat we alles in het veld ophalen. Ik had echt de hoop en de verwachting dat we in ieder geval een deel van de maatregelen nog in 2023 zouden kunnen implementeren. We hebben helaas pas eind 2023 al die maatregelen getoetst want we krijgen maar eenmaal de kans om het goed in te voeren. Ik wil echt draagvlak, u bent zelf bij de zorgpartijen geweest en draagvlak is er in heel grote mate want ook de zorgpartijen zelf zitten helemaal in 'dit is niet houdbaar en niet langer betaalbaar' en dat is op zich prettig. Ik zou wel olijdom zijn als ik nu dat hele proces waarin we heel goed in gesprek zijn zou bruuskeren door te zeggen 'ik moet nu eenmaal hoe dan ook die € 16 miljoen in 2023 hebben ingeboekt'. Ik heb gezegd 'laten we daar nu even de tijd voor nemen. Medio september jl. werd mij bekend 'wethouder, wij zitten in echt nog een beetje in de uitvoering, in de haalbaarheid van deze maatregelen, dus we gaan daar iets meer tijd voor nemen'. Dat was nadat de tweede herziening al was gesloten, toen wist ik echt dat het in 2023 niet meer gaat gebeuren. Vervolgens heb ik een andere opdracht aan mezelf meegegeven, dat ik op een aantal zaken heel sterk in control wil zijn en ik laat mezelf waar mogelijk ook op de hoogte houden van de ontwikkeling van de onderbesteding op sommige zaken en van het verloop van andere zaken. Wij worden natuurlijk niet echt geholpen door het systeem en er waren eigenlijk twee dingen, dat definitief werd dat we die laatste tranche niet in het laatste kwartaal van 2023, maar in het eerste kwartaal van 2024 gaan halen. Sommige mensen zeggen dan altijd 'een kille boekhouder', maar ik wil heel graag die zorgpartijen aan mijn kant houden en ik had heel graag die € 16 miljoen in 2023 besteed, maar dat wordt een of twee maanden later. Ik heb daar echt voor gekozen, niet van 'ik ga de raad daar even mee overvallen', maar op het moment dat ik het wist heb ik naar eer en geweten... Ik heb u dat in de commissie medegedeeld en dat is het hele verhaal, het is niet bewust niet in dingen meenemen. We gaan het ook binnen de zorgbegroting oplossen en in de commissie is al toegezegd dat we die mate van onderbesteding van de WMO die wederom... De exacte omvang is echt nog niet bekend, maar dat er eentje komt is al wel bekend en ik heb voor de begroting in de commissie toegezegd dat ik dat ga leveren. Overigens hebt u als het goed is op 11 oktober jl. ook een aantal andere toezeggingen gehad. Dat eventjes over dat we dat exacte bedrag niet op tijd halen. Dat betreft ik, maar het is een onderdeel van het hele grote verhaal. Alle zorgpartijen, onze wijkteams, iedereen moet in een andere modus komen en dat vond ik het allerbelangrijkste. Ik heb het volste vertrouwen dat we die bedragen alsnog gaan halen, maar ik heb ook gezegd 'mocht dat niet lukken, dan kom ik bij u terug' want fundamentele wijzigingen... Alle wijzigingen die we nu hebben gedaan, tranche 2... Mevrouw Verkoelen zei trouwens... 2 is er nog niet eens, maar goed ze is er nu niet, dus ik ga daar verder niet op in. Dat zijn eigenlijk dingen die we in de organisatie doen en waar echt het veld nog niet direct bij hoefde te worden betrokken of in mindere mate. Nu komen natuurlijk de pijnlijke dingen, ook vanuit de organisatie zelf. Wij gaan daar proberen tot dat bedrag te komen, maar als wij fundamentele keuzes moeten gaan maken dan kom ik natuurlijk wel bij u terug, dat heb ik u in de commissie ook toegezegd. Tot nu toe zijn de maatregelen die wij hebben genomen eigenlijk organisatorische dingen, iets verplaatsen en ik kom zo nog even terug op de herindicaties die zijn genoemd. Wat we nu gaan doen is echt met het veld samen nieuwe uitdagingen aangaan, hoe gaan we het anders doen, hoe gaan wij die kosten besparen, hoe gaan we die instroom bekijken en mocht dat niet lukken, komen we niet aan die bedragen zoals we ze nu ingeboekt hebben, dan kom ik bij u terug en dan komt er een aantal fundamentele maatregelen. Daarvoor moet politiek draagvlak zijn en dan krijgt u het natuurlijk wel aan de voorkant want ik ben echt van mening dat alles wat we nu hebben ingevoerd echt binnen het beleidskader Heel de stad en in de vrijheid daarin past, dat is mijn heilige overtuiging. Ook heb ik u toegezegd dat we rond de meivakantie met een integraal plan komen, u vroeg daar al naar en ook de heer Moti refereerde eraan, 'waarom dan nu pas' en 'had je dan blijkbaar nog geen plan?' Wel degelijk, maar op dit moment denken wij dat we op dat moment, rond de meivakantie, echt inzichtelijk hebben hoe de partijen erin zitten, welke fundamentele keuzes we hebben veranderd en hoe de omslag binnen de organisatie is die er echt moet komen. Ik vind dat een heel logisch moment en dat we op 1 januari aan de slag zijn gegaan met maatregelen die de mensen die de huidige zorg krijgen nog niet troffen...

Dat hebben we ook steeds gezegd, iedereen die nu zorg krijgt, het gaat vooral om de nieuwe instroom. Daarvan zei ik ook: de nood is zo hoog, we moeten gewoon op 1 januari van start gaan. Dat is een beetje de geschiedenis zoals ik hem zie en zoals ik ook de toekomst voor me zie. Alle maatregelen zijn tot nu toe redelijk vanuit onze eigen organisatie opgezet, nu de derde tranche met het veld dat aan onze kant staat, heel belangrijk. Ik vind het minder belangrijk dat het een of twee maanden langer duurt dan dat ze blijven meegaan. Ook de toezegging aan u als raad: fundamentele keuzes komen wel bij u voor te liggen en we komen met een integraal plan. Zo wil ik in ieder geval ook recht doen aan uw verzoek om daar beter in meegenomen te worden. Ik wil even een aantal punten van de heer Moti langslopen. Die heeft een aantal vragen gesteld, maar...

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt een interruptie van de heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Voordat de wethouder naar de volgende punten gaat. Het gaat toch even over het punt dat de toezegging was dat de raad zou worden geïnformeerd over de eerste tranche. Ik herinner me dat begrotingsdebat in november hier nog heel goed want we hebben in dat debat duidelijk aangegeven dat voor de PvdA dat een reden zou kunnen zijn om tegen de begroting te stemmen als niet aan de voorkant duidelijk is wat die bezuiniging van € 16 miljoen voor het jaar 2023 allemaal zou inhouden en ik herinner me ook, het is jammer dat de heer Lansink net wegloopt, dat de heer Lansink tot tweemaal toe eigenlijk de partijen die dat zeiden verweet 'u hebt de toezegging van de wethouder gehoord, die uitwerking van die € 16 miljoen komt er, die uitwerking van de volledige € 16 miljoen komt er en het is kinderachtig om dan nu om die reden tegen te stemmen. Dank u!', u kent de heer Lansink, die sluit altijd zo af. U had het gewoon al eerder toegezegd en het verbaast mij, en dan kom ik tot mij vraag, dat u niet in november, maar pas ergens in het voorjaar met het veld bent gaan praten om hun te vragen om mee te denken. Waarom bent u daar niet al eerder mee begonnen, zodat de raad de plannen wel op tijd zou kunnen krijgen? U bent daar vrij laat mee begonnen en daardoor lopen we nu over de jaarschijf heen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). U hebt geen tijd meer mijnheer Moti. De wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Er is toegezegd dat u natuurlijk informatie krijgt over hoe die € 16 miljoen wordt ingevuld, maar er is niet toegezegd dat er per 1 januari een brief bij u zou liggen waarin we een specificatie geven, dat is echt iets anders. Wij zijn echt al in een vroeg stadium met de zorgpartijen om de tafel gegaan en wij hebben ik meen in april besloten die vier tafels, Ouderen, Jeugd, GGZ en Gehandicapten, in te richten. Dat vergt meer tijd en nogmaals, ik heb u uitgelegd dat ik zorgvuldigheid en overeenstemming belangrijker vind dan snelheid, dus ik herken me niet in hetgeen u zegt. Ik hoorde een paar mensen ook zeggen 'is de wethouder wel in control, pakt hij nog wel regie?' Dat is een zorgvraag. Ik moet uitkijken dat ik niet te veel regie pak en niet te veel in control wil zijn. Ik spreek op 13 oktober a.s. weer persoonlijk met alle jeugdzorgaanbieders waar de kosten helemaal uit de klauwen lopen. Ik ga echt een indringend beroep op hen doen: mensen, jullie moeten echt met een plan komen zodat die kosten omlaaggaan. Ik heb me aangemeld voor de commissie VNG om te kunnen meepraten over de hervormingsagenda Jeugd en het houdbaarheidsonderzoek van de WMO, ik ben daar speciaal in gegaan om daar de vinger aan de pols te houden. Ik heb een overleg met mijn G4-wethouders georganiseerd: waar lopen ze in Amsterdam, Utrecht en Den Haag tegenaan? Iedereen gaat op mijn initiatief een notitie maken: wat zijn jullie uitdagingen. Ik bezoek de wijkteams allemaal een-voor-een, ik heb er nu een stuk of twaalf of veertien gehad en ik praat met de mensen op de werkvloer, waar loop je tegenaan? Ik ga bij alle WMO-teams langs, waar lopen jullie tegenaan, hoe ervaren jullie dat? Ik kan u zeggen, ik moet uitkijken dat ik niet te veel in control wil zijn. Ik probeer op alle fronten die noodzakelijke kentering te voeren en de vinger aan de pols houden, dus u kunt van alles zeggen, u hebt terechte kritiek dat de systemen niet meewerken en u hebt terechte vragen over hoe het zit met die € 16 miljoen, maar alstublieft weet dat ik echt overal bovenop zit omdat ik ook echt geloof in de noodzaak dat we deze stap moeten zetten, dat wil ik wel gezegd hebben.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mag ik u vragen om door te gaan wethouder en wat tempo te maken.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ik vind eigenlijk dat ik best een hoog spreektempo had.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dat klopt, maar ik dacht...

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). U vindt mij wat te langdradig, dat is het. Ja, dank u voorzitter. Ik wil een paar dingen zeggen. Aan de ene kant vind ik het nooit leuk om tegen mensen die geen tijd meer hebben..., dus wat mij betreft gaat u daar coulant mee om voorzitter, maar dat is verder aan u. Ik moet ook wel even een paar correcties plaatsen over het beeld dat werd geschetst. De herindicaties van 50% naar 30%. Nee, wat we nu merken is dat een herindicatie... Je krijgt een eerste indicatie, je probleem is nog niet opgelost, er komt een herindicatie en die is nu gemiddeld 150% hoger dan de eerste indicatie. Wij gaan zeggen, ja maar dat is wel heel erg veel 1,5 keer, misschien moet je bij sommige mensen constateren, dat is ook een uitgangspunt... Wij hebben heel erg de neiging, en dat zeggen mensen in de zorg ook, pas te stoppen als iemand die nu een 4 is een 8 of een 9 is en dat is in heel veel gevallen niet helemaal realistisch. Soms moet je er genoeg mee kunnen nemen dat een 6 misschien wel het maximaal haalbare is en wat we nu met die herindicaties eigenlijk doen is 'het moet een 8 of een 9 worden' en daar proberen we kritisch naar te kijken. Het is dus niet zo dat mensen opdracht krijgen: we mogen nog maximaal... Het gaat niet zozeer om minder herindicaties, maar het gaat meer om de zwaarte die gemiddeld iets omlaag moet en dat kan volgens ons ook. Dan had mevrouw...

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Gaat u verder, wethouder.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). De wachtlijst van de WMO, daar hebt u gewoon volkomen een heel legitiem punt, dat is echt iets waar we als Rotterdam... Ik vind schamen een groot woord want ik weet hoe hard de mensen werken om het op orde te krijgen, maar daar zitten we ook werkelijk in een perfect storm. Ik heb u daar een brief over gestuurd en u hebt helemaal gelijk, we hadden aanvankelijk de vragen van mevrouw Van Aalst dat het... Nou ja, het was niet goed, maar... Dus we hebben ook gezegd de cijfers per kwartaal te willen hebben. Toen kwam het tweede kwartaal en daar zag ik, en dat liep overigens parallel aan het moment waarop u de vragen indiende, dat dit echt helemaal uit de klauwen liep. Ik heb al die dingen op een rijtje gezet en we hebben daar nu wel echt heel forse stappen in gezet. Ik kom begin 2024/eind 2023, ik denk dat de laatste stand na een kwartaal weer inzichtelijk is, met een nieuwe update naar u toe, dat heb ik ook toegezegd, maar weet dat we nu echt een aantal maatregelen hebben genomen die tot een verlaging moeten leiden, dat kan niet anders. A, we hebben externe inhuur om in ieder geval een aantal duizend weg te werken, b mensen krijgen een formulier toegestuurd, dat ze fysiek moeten tekenen en terugsturen. Als er iets niet klopt of iets niet is ingevuld moet het weer terug. We hebben nu gezegd dat iemand telefonisch akkoord mag geven, dan hoeft je niet meer die papieren heen en weer te sturen en dat gaat schelen. We gaan meer kijken of we de herindicaties kunnen vereenvoudigen en we hebben nu al een pilot met indicatiestelling door de zorgverlener, dat wij er tussenuit gaan, dat staat nog in de kinderschoenen. Het belangrijkste is, en dat wil ik wel opmerken, dat die 83 dagen beschamend is, dat moet echt omlaag. Ik neem daar geen genoegen mee, maar weet wel dat iemand die een urgente vraag heeft eruit wordt gehaald en die wordt hoe dan ook geholpen. Ik doe helemaal niets af aan het feit dat het veel te lang duurt, dat te veel mensen te lang moeten wachten, maar weet wel dat het met voorrang wordt opgepakt als het is geïndiceerd en het echt urgent is. GroenLinks, ik wil echt bestrijden dat ik in augustus heb beloofd met een derde tranche te komen. Ik was toen nog wel in de veronderstelling...

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Gaat u door.

De heer BUIJT (Ir) (wethouder). Ik was toen wel in de veronderstelling dat het wellicht nog mogelijk was, maar ik heb hem toen... We hebben echt de beelden ook teruggekeken want ik ging aan mezelf twijfelen en ik wil u vragen, doe het ook nog alsjeblieft een keer want ik heb daar niet gezegd dat die eraan zat te komen. Ik zit nog heel even te kijken, 'beloofd over de derde tranche'. 'Niet betrokken in de praktijk'. Nou, Zorg is inderdaad een heel groot probleem. 50PLUS is nu weg, maar ik wil daar toch nog iets over zeggen want mevrouw Verkoelen zei '55% van de mensen is eenzaam', maar ik ben ook bij die wijkteams echt mooie voorbeelden tegengekomen van een oude vrouw die helemaal geen netwerk had, alcoholverslaafd was, haar hele leven lag in puin en ze moest gaan afkicken, maar ze had twee honden thuis en die kon ze niet alleen laten. Mensen van het wijkteam zijn met de burens gaan praten en de burens die helemaal geen contact met die vrouw hadden, hebben gewoon twee maanden voor die honden gezorgd. Die mevrouw is afgekickt thuisgekomen en nu doet de buurt de boodschappen voor die mevrouw. Dat is ook inzetten op een sociaal netwerk, dat gaat helemaal niet bij iedereen lukken en dat ga je ook echt niet bij alle mensen doen, maar het sociale netwerk in buurten is ook dit soort mooie dingen en dat wil ik echt ook benadrukken. Over de onderbesteding waar mijnheer Vonk over sprak heb ik in de commissie een toezegging gedaan. Het integrale plan heb ik u volgens mij ook toegelicht

en omdat de voorzitter mij tot haast maande, laat ik het hier heel even bij en ga ik de moties doen, Misschien zijn er nog vragen blijven liggen en dan kan ik daar nog op ingaan.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. De moties, wethouder Buijt.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ja even zoeken waar ik die heb. Het opnemen in de monitor Grote Projecten, dat gaat echt om fysieke dingen. Ik zou echt willen voorstellen, wacht u mijn integrale plan, dat ik voor rond het meireces heb aangekondigd af, dat lijkt mij een veel betere plek en hoe erg ik het ook vind dat die WMO-wachttijden zo lang zijn, op dit moment met kosten. Ja, daar ben ik geen voorstander van en ik wil die negatief adviseren. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel wethouder. Ik kijk de raad aan, een veegronde. De heer Vonk.

De heer VONK (cu). Ik heb gevraagd wat een integraal plan precies is en die vraag is niet echt beantwoord, dus laat ik het wat specificeren. Wat is dan integraal, waar slaat die term op en gaat het dan over die volledige € 64 miljoen of ruim € 63 miljoen die u over de hele periode wilt inboeken of gaat het echt over de volgende € 16 miljoen? Dus wat is de scope van het plan? Dat zijn wat verduidelijkingen op die vraag.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Moti en dan mevrouw Kockelkoren.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter even nog voor de veeg want de monitor Grote Projecten gaat echt niet alleen maar over fysieke projecten, dat is een misverstand. Daarin kunnen ook onder andere IT-projecten in staan en dus ook dergelijke projecten. Dus het antwoord dat de wethouder geeft klopt niet.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik heb bij mijn vraag over het in control zijn specifiek gevraagd hoe u daarnaar kijkt want bijvoorbeeld dat IT-systeem dat niet werkt, dat maatregelen niet het door het college gewenste effect hebben, allerlei dingen uit uw eigen brieven heb ik opgelezen en eigenlijk geeft u daar geen antwoord op. Dat zou ik toch wel graag willen want bij mij blijft daarmee het beeld bestaan dat u heel veel doet, maar dat dit in control zijn toch iets anders betekent.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dan is het woord aan de wethouder.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Ik zie een integraal plan zelf als dat we een inkijk geven in hoe het staat met de maatregelen, dan hebben we inmiddels heel veel systeemproblemen achter de rug en kunnen we meer zeggen over de exacte werking ervan. Integraal betekent ook met heel veel partijen samen, dus je staat samen aan de lat, aan welke zaak hebben mensen zich geconformeerd en wat wordt tot het einde van deze collegeperiode het vervolg, hoe staat het met de landelijke... We hebben een deel ingeboekt, maar we hebben ook landelijke ondersteuning omdat wij ons helemaal leeglopen op de WMO en daar worden we niet goed genoeg voor gecompenseerd. We hebben een hervormingsagenda Jeugd en als we het dan hebben over dingen inboeken zonder dat er een onderbouwing onder ligt, dat is ook een voorbeeld waarover heel veel strijd is, u boekt landelijk wel een bezuiniging in, maar we zijn het niet eens. Dan hebben we daar hopelijk ook meer inzicht in, eigenlijk een integraal inzicht in alle vormen zoals we hem zien en ook een doorrekening. U ziet ook dat die eerste twee tranches van 2023 een doorrekening naar 2024 hebben en die heb ik ook in de brief duidelijk gemaakt. U hebt gelijk, ICT valt daar inderdaad ook onder. Laat ik het zo zeggen, ik raak ook niet in paniek hoor als hij bij de monitor komt, ik laat hem aan de raad. Ik raak niet in paniek, maar van mij hoeft het niet. Ik denk met dat integrale plan en alle updates die ik u geef... Fijn dat u daar toch ook nog even naar vraagt want ik wil ook echt wel even benadrukken dat ik van elke tranche uitgebreid met u heb gedeeld wat de resultaten en de ontwikkelingen zijn, ik vind echt wel dat ik u binnen de mogelijkheden echt maximaal heb geïnformeerd. Nogmaals ik ontraad hem maar u hebt gelijk, ik zeg ook niet dat ik er helemaal van in paniek raak. Waarvan ik wel in paniek raak mevrouw Kockelkoren is het Zorg probleem, het omzetten vanuit Socrates stelt ons echt voor hele grote uitdagingen. Gelukkig lijkt er licht aan het eind van de tunnel te zijn en hebben we eind november a.s. meer inzicht up-to-date in de WMO-cijfers en begin 2024 wordt het van jeugd verwacht. Ook hier wil ik wel benadrukken dat ik

vijf dingen echt zelf heb uitgevraagd, dat kostte heel erg veel moeite maar dat waren gegevens die ik echt wilde hebben. Dus wat ik echt moet hebben, zoals die onderbesteding van de WMO up-to-date hebben, dan moet een aantal mensen daar een aantal dagen alles voor gaan doen. Een ander punt dat ik ook vraag, is een aantal dure jeugdzorgtrajecten. Daar wil ik ook echt het naadje van de kous weten, dus als het echt moet kan ik bepaalde dingen doorvragen. Dus er is licht aan het eind van de tunnel, het helpt absoluut niet mee en het helpt ook bij de WMO-wachttijden... Dat moet ik ook eerlijk zeggen, het systeem heeft er bij elkaar twee tot drie weken uitgelegd. Ze doen een paar 100 aanvragen per dag en reken maar uit, dan ben je zo duizenden aanvragen verder. Dat is gewoon ontzettend vervelend en dat gaat gelukkig nu weer beter, maar dat zijn echt dingen waarmee we worden geconfronteerd en dat zijn echt gigantische uitdagingen waar nu hopelijk licht aan het eind van de tunnel gloort. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel wethouder. Er is geen ontwerpbesluit met besluitvorming, moties in het stemvenster. Mevrouw Kockelkoren, tweede termijn. Ga uw gang.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ja voorzitter, ik heb maar heel kort tijd en ik wil bij een volgend agendapunt ook nog een amendement indienen, maar ik wil nog twee dingen zeggen. Ik hoorde dat de wethouder informatie kan krijgen als de nood hoog is en dat er in november en in januari a.s. iets komt. Wat GroenLinks betreft is de nood ontzettend hoog om meer in control te zijn. Deel alstublieft de informatie want dit is echt het laatste moment waarop wij kunnen meegaan in het gevoel. U doet veel, maar de controle ontbreekt nog en ik hoop echt dat daarin verbetering zichtbaar is.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ik moet u erop wijzen dat u ook geen tijd meer hebt. Nog behoefte bij anderen voor een tweede termijn? Nee. Dan is het woord aan de wethouder om te reageren op mevrouw Kockelkoren.

De heer BUIJT (lr) (wethouder). Die onderbesteding WMO, dat heb ik al gezegd, is al een toezegging uit de commissie en die komt sowieso uw kant al op. Waar ik nu naar aan het vragen ben bij jeugdzorg, zodra ik dat krijg en het ook echt relevant voor u is, maar ja dan zult u zeggen dat u het relevant vindt, dan laat ik het uw kant op komen. Ik heb op dit moment nog eventjes geen zicht op wanneer ik het precies krijg want ik heb een aantal vragen uitgezet, maar ik kan u toezeggen dat het uw kant op komt zodra ik dat krijg.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Als er geen vragen of opmerkingen meer zijn dan gaan we naar het volgende agendapunt. We komen zo terug op de toezeggingen. Akkoord? Ja, dank u wel.

TWEEMINUTENDEBATTEN

6.2 *Het voorstel tot vaststelling van de Welstandsparagraaf Rotterdam Central District*

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dan gaan we door met de tweeminutendebatten. Agendapunt 6.2, het voorstel tot vaststelling van een Welstandsparagraaf Rotterdam Central District. De welstandsparagraaf Rotterdam Central District is geagendeerd ter afronding van de bespreking in de commissie BWB op 4 oktober jl. Aan wie mag ik het woord geven? Mevrouw Kockelkoren? U hebt geen tijd.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Ik wil graag het amendement 'Circulair bouwen aanjagen in Rotterdam Central District' indienen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Kockelkoren heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A Circulair bouwen aanjagen in Rotterdam Central District

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van de Welstandsparagraaf Rotterdam Central District;

besluit:

het voorstel tot vaststelling van de welstandsparagraaf Rotterdam Central District als volgt aan te passen:

aan de tekst op pagina 21 onder 3.12 Materialisering, detaillering, na de eerste bullet de volgende tekst toe te voegen:

'het toepassen van hergebruikte- of biobased materialen past binnen de doelstellingen van Rotterdam en wordt gestimuleerd.'

aan de tekst op pagina 44, Welstandscriteria onder Materialisering, detaillering, na de eerste bullet de volgende tekst toe te voegen:

'het toepassen van hergebruikte- of biobased materialen past binnen de doelstellingen van Rotterdam en wordt gestimuleerd.'"

w.g. A. Kockelkoren, T. Kind, R.G.C. Segers- Hoogendoorn, T.J. Vonk en T. de Haan

Toelichting

In het programma Rotterdam Circulair 2019-2023 is het stimuleren van circulair bouwen en het hergebruik van bestaande bouwmaterialen als doel gesteld. De praktijk laat zien dat de architectonische verschijningsvorm van een gebouw dat op een circulaire manier ontworpen en gebouwd wordt, kan verschillen van de traditionele bouwpraktijk. Om ontwikkelaars en architecten op een positieve wijze uit te dagen om tot circulair bouwen over te gaan, is het van belang dit in de welstandsparagraaf Rotterdam Central District op te nemen. Op deze manier kan een gesprek over bouwen met hergebruikte materialen op gang komen, zonder dat dat leidt tot vertraging door het ontbreken van een positief welstandsadvies. Zo zorgen we voor beleid dat circulair bouwen niet vertraagt, maar juist aanjaagt en stimuleert.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Verhoef, die is voor mij nieuw. De heer Verhoef, hij staat ingetekend. Nou dat gaat heel snel op deze manier. De heer De Haan.

De heer DE HAAN (d66). Ja heel kort omdat mevrouw Kockelkoren geen tijd had, maar een uitstekend amendement dat volgens mij ook prima is behandeld, mooi is behandeld in de commissie BWB door mevrouw Kockelkoren. Het doet volgens mij recht aan de behoefte van de commissie om wat meer vorm te geven aan de circulariteit en doet volgens mij ook recht aan die prachtige welstandsparagraaf rond Rotterdam Central District.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Aan wie mag ik nog meer het woord geven? Niemand. Dan geef ik het woord aan de wethouder, gaat uw gang.

Mevrouw ZEEGERS (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Ook ik als wethouder kan dit amendement alleen maar toejuichen. Ik denk dat dit een heel goede bijdrage is voor ook stimuleren van circulariteit in de bouw en dat dit ook een goede rol speelt in de afwegingen rond welstand en dat was ook wat u hiermee beoogt. Zoals te doen gebruikelijk zeg ik oordeel raad en daar houd ik het dan bij. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Tweede termijn? Geen behoefte. Dank u wel. Dan ook besluitvorming over dit agendapunt in het stemvenster. We gaan door naar agendapunt 6.3, maar voordat we die openen, wil ik nog de toezegging van het vorige agendapunt herhalen. De wethouder zegt toe om de informatie over de jeugdzorg naar de commissie toe te sturen.

5.1 *Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' - vervolg*

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dan hebben we nog een mededeling op agendapunt 5.1 waarop wethouder Struijvenberg nog een reactie wil geven. Ga uw gang wethouder.

De heer STRUIJVENBERG (lr) (wethouder). Ja dank u wel. Dat is even namens mijn collega Karremans, dat zouden we nog doen, dat was de gewijzigde motie 6A, 'Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan'. Ik wil namens hem en namens het college doorgeven dat we deze motie zouden willen omarmen. Dank u wel voorzitter.

6.3 Tweeminutendebat 'Explosies', aangevraagd door het lid Coenradie.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Dan gaan we nu echt door naar het tweeminutendebat van vandaag en dat is agendapunt 6.3, het tweeminutendebat Explosies, aangevraagd door mevrouw Coenradie. Eerder is in de actualiteitenraad gesproken over de explosiegolf in Rotterdam. De jaarrapportage Ondermijning wordt in de volgende raadsvergadering geagendeerd, maar ik geef nu het woord aan u mevrouw Coenradie.

Mevrouw COENRADIE (lr). Dank u wel voorzitter. Meer dan een verdubbeling en we hebben nog zo'n beetje een kwartaal te gaan. Ik heb het hier over de explosies waarvan we kunnen zeggen dat het probleem immens is en ook echt wel diverse wijken in Rotterdam ontwricht. Het cynisme onder bewoners is groot net als de angst en wat zeggen wij als we de vraag krijgen als we straks het stadhuis uitlopen wat wij op korte termijn nou eens gaan doen voor deze mensen, wat wij kunnen betekenen, wat we nog meer gaan doen. Doen wij dan ook echt alles aan hun veiligheid? Ik hoor te vaak 'kan niet, mag niet' en dit draagt als het mij aangaat bij aan een samenleving die voelt dat de overheid er is voor de eigen regels in plaats van de menselijke maat. Rotterdammers snakken naar een zichtbare overheid die uitstraalt 'tot hier en niet verder' en om die reden wil ik het vandaag kort houden en een viertal moties indienen. Ik hoop dat we vandaag het stadhuis uitlopen en met zijn allen kunnen aangeven: wij gaan het anders doen, we gaan het nog veel beter doen en we doen er echt alles aan. Ik heb het de vorige keer ook aangegeven bij een debat, op het moment dat er nog meer ideeën zijn om deze explosies tegen te gaan, om meer mensen op te pakken om dit voor te zijn, dan sta ik hier uiteraard voor open, maar ik wil in ieder geval zelf kunnen zeggen: we hebben er echt alles aan gedaan.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Coenradie heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Daar is privacy niet voor!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Explosies;

constaterende dat:

- er nog altijd veel moeilijkheden bestaan tussen verschillende instanties omtrent het delen van persoonsgegevens in de strijd tegen criminaliteit en ondermijning;
- deze moeilijkheden ervoor zorgen dat er minder snel kan worden geschakeld tussen verschillende instanties en de gemeente;
- dit ervoor zorgt dat mogelijke criminelen langer vrij rondlopen en hiermee de kans op volgende incidenten en delicten enkel groter wordt;

overwegende dat:

- de moeilijkheden bij het delen van informatie ervoor zorgt dat het werk van opsporingsdiensten niet wordt bevorderd;
- privacy een belangrijk goed is, maar niet de opsporing van criminelen tegen mag zitten;
- de veiligheid van Rotterdammers in dezen belangrijker is dan het beschermen van de privacy van een verdachte crimineel;

verzoekt het college:

- samen met andere gemeenten op te trekken richting het rijk om aan te dringen op wet- en regelgeving die beter past bij de werkelijkheid en ervoor zorgt dat het beschreven obstakel met betrekking tot privacybescherming, wordt tegengegaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Coenradie, P.J.P. Lansink- Bastemeijer

Motie 2. Structureler cameratoezicht na explosies

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Explosies;

constaterende dat:

- Rotterdam wordt geteisterd door een golf aan explosies, welke (zeer vermoedelijk) te linken zijn aan de drugscriminaliteit;
- de teller van het aantal explosies in de regio Rotterdam op meer dan 100 staat;
- mobiele camera-units (MCU) kunnen worden gebruikt op plekken waar explosies hebben plaatsgevonden;

overwegende dat:

- deze explosies veel impact hebben op de veiligheidsgevoelens van wijkbewoners;
- recentelijk op de Rembrandtstraat een MCU is weggehaald, wat direct resulteerde in een explosie, met als gevolg dat direct een MCU is teruggeplaatst;
- dit soort situaties niet is uit te leggen aan Rotterdammers die zich terecht enorm veel zorgen maken over de veiligheid in hun straat of wijk en het vertrouwen in de veiligheidsinstanties in de strijd tegen deze explosies aantast;
- het aantal MCU's (6 of 14) schaars is en het begrijpelijk is dat daarin keuzes moeten worden gemaakt binnen de verdeling in de regionale eenheid Rotterdam waar 1,75 miljoen mensen wonen;
- het probleem rondom de explosies en de daarmee gepaard gaande toenemende maatschappelijke onrust deze schaarste aan MCU's overstijgt;

verzoekt het college:

- op de locaties waar explosies plaatsvinden en normaliter een MCU zou worden geplaatst een veiligheidsanalyse toe te passen en desnoods over te gaan op regulier cameratoezicht binnen het beleidskader Cameratoezicht;
- hierbij rekening te houden met het draagvlak onder bewoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Coenradie

Motie 3. Sluit de Koninklijke Marechaussee nu echt niet uit!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Explosies;

constaterende dat:

- Rotterdam wordt geteisterd door een golf aan explosies, welke (zeer vermoedelijk) te linken zijn aan de drugscriminaliteit;
- de teller van het aantal explosies in de regio Rotterdam op meer dan 100 staat;
- tijdens de nacht van maandag op dinsdag 25 op 26 september een absoluut dieptepunt is bereikt met vijf explosies in één nacht;

overwegende dat:

- deze explosies veel impact hebben op de veiligheidsgevoelens van wijkbewoners;
- het fundamenteel en onacceptabel is dat vele bewoners door deze ontwikkelingen niet meer door bepaalde straten en/of delen van de wijk durven te lopen;
- de inzet van de Koninklijke Marechaussee hier een van is die kan bijdragen aan de urgentie van het maatschappelijke probleem van deze ontploffingen in onze stad en tevens kan bijdragen aan het veiligheidsgevoel van bewoners in de wijk;
- minister Yeşilgöz op dinsdag 9 mei 2023 in de Tweede Kamer het volgende zei over de inzet van de Koninklijke Marechaussee bij excessen in het kader van ontploffingen: 'Als het nodig is op enig moment dan kan de burgemeester hier een verzoek toe indienen. Dat bepaal ik niet, maar dat is echt aan de burgemeester en de driehoek in Rotterdam. Door het zomaar in te zetten los je het probleem niet op. De Koninklijke Marechaussee is altijd beschikbaar en bereikbaar als hun

bevoegdheden een oplossing zouden kunnen zijn als er lokaal om wordt gevraagd. Die optie is er binnen bepaalde kaders altijd.;

- de Koninklijke Marechaussee drie hoofdtaken heeft, waar 'bewaken en beveiligen' van terreinen, gebouwen, transporten, personen en voertuigen onderdeel van zijn bij bijvoorbeeld verhoogde bedreigingen of incidenten;
- de inzet van de Koninklijke Marechaussee een serieuze optie moet zijn indien Rotterdam wordt geteisterd door een heftige geweldsgolf met dien verstande dat de opdracht en de context van het probleem binnen de taken van de Koninklijke Marechaussee valt;

verzoekt de burgemeester

- de inzet van de Koninklijke Marechaussee in Rotterdam niet uit te sluiten indien een wijk of wijken wordt geteisterd door een serie ontploffingen en/of schietpartijen op een specifieke straat of omgeving van een wijk;
- in samenwerking met de driehoek te komen tot een kader wanneer in de gemeente Rotterdam over wordt gegaan tot een verzoek om de Koninklijke Marechaussee in te zetten op dergelijke plekken in de stad waar sprake is van een serie van ontploffingen en/of schietpartijen op een specifieke straat of omgeving van een wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Coenradie, A.R. Oostdijk

Motie 4. Alle hens aan dek

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023 ter bespreking van Explosies;

constaterende dat:

- de jacht op crimineel vermogen in totaal € 7 miljoen heeft opgeleverd, wat in schril contrast staat met de velen miljarden die omgaan in de handel in drugs;

overwegende dat:

- deze explosies veel impact hebben op de veiligheidsgevoelens van wijkbewoners;
- het fundamenteel en onacceptabel is dat vele bewoners door deze ontwikkelingen niet meer door bepaalde straten en of delen van de wijk durven te lopen;
- de aanpak en de jacht op crimineel vermogen niet is gemaximaliseerd wat bijvoorbeeld blijkt uit het teruggevallen aantal VIGOR-acties door de jaren heen;
- de keuze om tot VIGOR-acties te komen afhankelijk is van een reeks aan partners die hieraan willen deelnemen;
- naast de strijd tegen ondermijning en drugs ook het vertrouwen van burgers in de overheid op het spel staat om dit fenomeen te kunnen beteugelen en dat we hier niet bepaald lichtzinnig mee kunnen omgaan;

verzoekt het college:

- namens de gemeenteraad de boodschap van grote bezorgdheid aan alle relevante partners in de aanpak van crimineel vermogen door te geven, vanwege het feit dat de Rotterdamse samenleving onder grote druk staat door de ondermijnende criminaliteit;
- alle partners in de aanpak van crimineel vermogen te vragen om te bezien welke extra mogelijkheden er zijn om deze grote bezorgdheid in de samenleving concreet gestalte te geven onder het mom van 'alle hens aan dek';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Coenradie, A.R. Oostdijk, P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Lansink.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Ja dank u wel voorzitter en dank aan de fractie Leefbaar Rotterdam voor het alsnog agenderen van dit onderwerp. Volgens mij staat de VVD samen met deze raad compleet naast Leefbaar Rotterdam in de ernst van de explosies, maar de aanpak van Leefbaar Rotterdam is niet die van mij, namelijk niet in paniek schieten, niet een stapeling van allerlei maatregelen. Dat is niet zoals de VVD het probleem wil oplossen. Wij zien veel liever een integrale oplossing van dit probleem en daarover zouden wij graag het gesprek met de burgemeester hebben en niet de kampioen verplassen met ideetjes. Dat is niet de weg die de VVD wil inslaan, maar dat ontslaat ons er niet van dat goede ideeën die vanuit de fractie van Leefbaar Rotterdam naar ons toekomen, dat we er echt wel een aantal zullen ondersteunen. Eentje daarvan vinden wij overigens wel dubbelop. Dat is die privacy motie, die wij heel graag ondersteunen maar alleen omdat we vinden dat het prima is om daar lokaal ook nog wat aandacht voor te vragen, maar het werk was eigenlijk al gedaan door Ingrid Michon in de Tweede Kamer, van de VVD overigens, die deze motie bij de wetsbehandeling of voorbereidingen daarop al lang en breed heeft ingediend. Zij was u al voor en ik denk ook dat dit eigenlijk de plek is om die motie in te dienen want daar wordt die wet ook behandeld. Dus die roep, die cri de coeur van de burgemeester om die privacy aan te pakken, delen wij allemaal maar het is een probleem van de rijksoverheid en daar is de VVD gelukkig al lang en breed bezig om naar een oplossing te zoeken, maar ik denk dat we ook hier lokaal het signaal moeten afgeven dat we achter de burgemeester staan in zijn hartenkreet om echt stappen te zetten op dat privacydomein. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Dan het woord aan mevrouw Reitema. Dertig seconden want u wilt een motie indienen.

Mevrouw REITEMA (pvda). Ja heel kort. De PvdA heeft op dit onderwerp al vaak aandacht gevraagd voor de jonge leeftijd van daders en verdachten. Vandaar deze motie met de titel Onze jeugd verdient aandacht van de nieuwe stadsmarinier 'Excessief geweld' die per 1 juli jl. is aangesteld.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Onze jeugd verdient aandacht van de nieuwe stadsmarinier 'Excessief geweld'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 oktober 2023, ter bespreking van agendapunt 6.3, Explosies;

constaterende dat:

- het explosiegeweld in onze stad voortduurt;
- per 1 juli 2023 een stadsmarinier voor het thema Excessief geweld is aangesteld;

overwegende dat:

- stadsmariniers ambtenaren zijn die werken aan lastige opgaven in Rotterdam waar extra aandacht voor nodig is;
- de jonge leeftijd van daders en verdachten zorgelijk is;
- repressie en preventie hand in hand gaan voor een realistisch en duurzaam veiligheidsbeleid;

verzoekt het college:

- te waarborgen dat de stadsmarinier in de strategie structureel aandacht heeft voor de jeugd en haar toekomstperspectief;
- inzicht te verschaffen in de strategie van de nieuwe stadsmarinier 'Excessief geweld';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, J. Bokhove

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Ik kijk de raad aan, zijn er nog meer? Ja, gaat uw gang.

De heer OOSTDIJK (fvd). Ja dank u wel voorzitter. Het blijft een puinhoop in Rotterdam, explosies blijven elkaar opvolgen. Vier dagen geleden zagen we nog een explosie in Charlois en in de nacht van

25 op 26 september jl. zelfs vijf in één nacht, een unicum. Vanaf hier zou het niet erger kunnen zou men denken. In onze schriftelijke vragen van 21 augustus jl. benadrukten we al dat we een triest jubileum van 100 aanslagen in 2023 hadden bereikt. Dat aantal is inmiddels opgelopen tot ruim 130 aanslagen, er zijn dus dertig aanslagen gepleegd in de periode van halverwege augustus jl. tot en met heden. Rotterdam mag zich binnenkort criminaliteitshoofdstad van Nederland noemen, als het zo doorgaat halen we Amsterdam in voor zover dat niet al het geval is. Dit zijn schrijnende toestanden voorzitter. In de eerdergenoemde schriftelijke vragen heeft onze fractie gevraagd of inzet kan worden gerealiseerd door de Koninklijke Marechaussee. Het college beantwoordde deze vraag door te stellen dat er geen tekort is aan aandacht en opvolging vanuit de politie. Is de locoburgemeester het met mij eens dat de inzet tot nu toe niet heeft geleid tot een afname of een stop op de aanslagen en daarom de inzet van de Marechaussee wel aan de orde zou moeten worden gesteld? Voorzitter, onze fractie vraagt zich af of binnen de huidige wettelijke kaders niet meer kan worden gedaan dan tot op heden is gedaan om deze keten van aanslagen te verbreken. Kan de locoburgemeester dit onderzoeken en de raad hiervan op de hoogte stellen? Ook is Forum voor Democratie Rotterdam benieuwd of er al zicht is op eventuele verbanden tussen de aanslagen, kan de locoburgemeester daar al iets over zeggen want tot op heden lijken de locaties volstrekt willekeurig gekozen. Voorzitter, het kan toch niet zo zijn dat criminelen de show runnen in onze stad? Rotterdammers die zijn getroffen door de aanslagen leven dagelijks in angst, de rest van onze stadsgenoten vraagt zich af waar en wanneer de volgende bom afgaat en ik kan me ook heel goed voorstellen dat men zich afvraagt wat de gemeente hiertegen gaat doen. We kunnen alleen de Rotterdammers geruststellen door daadkracht, we kunnen onze inwoners alleen geruststellen door zichtbare resultaten te boeken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ik wil u verzoeken om af te ronden. U bent door uw twee minuten heen, dat gaat heel snel.

De heer OOSTDIJK (fvd). Dat gaat zeker lukken. We zijn benieuwd hoe de locoburgemeester voornemens is om het veiligheidsgevoel in onze stad te vergroten. Tot zover, dank u.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Ik wil eerst de heer Coşkun het woord geven en dan mevrouw Van Wifferen. Ga uw gang mijnheer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, haastige spoed is zelden goed en ik was het ook wel eens met de heer Lansink-Bastemeijer van de VVD dat we nu niet allerlei ideetjes moeten dropen, er zit af en toe best een aardig idee bij. We zaaien ook een beetje twijfel en doen net of de politie, het Openbaar Ministerie en de burgemeester deze kwesties niet zeer serieus nemen. In ieder geval, de SP-fractie twijfelt daar helemaal niet aan. We hebben daar ook al eerder met de burgemeester in de commissie BOFV over gediscussieerd en we zullen dat opnieuw doen, maar ik vind dit debat nu zo snel voor de Bühne eigenlijk niet het geschikte moment, dat wil ik nog wel meegeven. Wij twijfelen niet aan de inzet van de politie en dat ze dit serieus nemen. De marechaussee wordt al ingezet waar nodig, het is echt volstrekt overbodig om daar nog een keer om te vragen.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Ja. Mevrouw Coenradie wil hierop reageren, gaat uw gang.

Mevrouw COENRADIE (lr). Dank u wel voorzitter. Wij doen het ook niet voor de Bühne, wij doen dit voor de mensen op straat die het heel erg belangrijk vinden wat wij hier doen en als wij het over de bloembakken op de Lijnbaan willen hebben, luisteren ze wellicht ook, maar ze zijn vooral geïnteresseerd in wat hun een onveilig gevoel geeft. Nee, ik wil geen paniek zaaien en ik wil ook niet iets voor de Bühne doen. Ik denk dat het heel erg belangrijk is wat er daadwerkelijk in de stad, in heel veel verschillende wijken speelt, bespreekbaar te maken en het zou ontzettend raar zijn als we het daar niet over hebben. Al moeten we het hier elke week over hebben, dan hebben we het hier elke week over.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Moet ik hieruit concluderen dat u twijfelt aan de inzet van de politie, dat zij dit serieus genoeg nemen?

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Mevrouw Coenradie.

Mevrouw COENRADIE (Ir). Dank u wel voorzitter. Nee er is helemaal nergens twijfel over, wat ik wil doen en dat doe ik ook met deze moties is kijken: kunnen we nog meer doen. Als er partijen zijn met nog meer ideeën, bijvoorbeeld het idee van GroenLinks en de PvdA dan kan ik dat alleen maar ontzettend aanmoedigen want ik ben op zoek naar wat we nog meer kunnen doen. Ik wil in ieder geval elke dag weer kunnen zeggen: we hebben echt alles uit de kast getrokken.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Ik wil u er allemaal op wijzen dat dit een tweeminutendebat is. Ik geef mevrouw Van Wifferen op dit moment het woord, gaat uw gang.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Voorzitter, ik zal het kort houden. Ook D66 maakt zich zorgen over de vele aanslagen met explosieven. Mensen die in de buurten waar dat voorkomt wonen, voelen zich echt niet meer veilig, het kruipt onder je huid, het maakt het moeilijk om 's avonds te slapen als je weet dat dit in jouw eigen buurt gebeurt en wij begrijpen de debataanvraag en de haast van Leefbaar Rotterdam wel. Het voelt voor ons wel als een wat minder goed debat omdat we onze burgemeester niet kunnen bevragen, excuses aan de locoburgemeester, maar we begrijpen wel de zorgen die worden geuit. Om aan te sluiten bij de SP, zelf hebben wij er wel alle vertrouwen in dat de politie hier echt enorm veel werk in steekt en daar twijfelen wij niet aan, maar dit is natuurlijk wel een punt dat heel erg leeft in onze stad en wat dat betreft vinden we het ook goed dat deze zorgen, ook al zullen we niet al deze moties steunen omdat we het niet overal mee eens zijn, keer-op-keer naar voren worden gebracht.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank. Zijn er nog meer raadsleden die het woord willen nemen als onderdeel van dit tweeminutendebat? Nee. Dan geef ik het woord aan de wethouder, neem me niet kwalijk, de locoburgemeester.

De heer SIMONS (Ir) (locoburgemeester). Dank u wel voorzitter. Vanochtend of vandaag op Rijnmond: 'Explosieven Opruimingsdienst vindt explosieven in rugzak, Maastunnel was korte tijd dicht'. Het is te triest voor woorden dat deze berichten maar blijven doorgaan. Het doet veel met het veiligheidsgevoel in Rotterdam en zeker met de Rotterdammers die in hun straat of buurt worden geconfronteerd met deze vreselijke explosies. Er zijn vijf moties ingediend en die ga ik zo behandelen, er is ook een aantal vragen gesteld. Is er een verband tussen de explosies? Dat heeft de burgemeester ook al in eerdere overleggen geduid, voor zover we dat kunnen bekijken, is het vooral gerelateerd aan drugscriminaliteit waarbij we een enkele keer zien dat er copycatgedrag is en het ook bij andere ruzies wordt gebruikt. Dat veiligheidsgevoel vergroten, daar wordt elke dag door onze politie keihard aan gewerkt, zowel lokaal als landelijk, want het speelt in meerdere plaatsen. Of er echt nu nieuwe wetgeving nodig is, daar gaat ook een aantal van de moties over, dat moet landelijk worden geregeld en voor zover wij het kunnen bekijken, zijn er voldoende middelen en die kunnen hier en daar nog wat worden aangescherpt. Mijnheer Lansink-Bastemeijer vertelde ons al over een initiatief in de Tweede Kamer. Dus er wordt van hoog tot laag aan gewerkt en ik denk dat het ook heel goed is dat zowel landelijk, misschien wel provinciaal, als lokaal gewoon goed wordt samengewerkt om alle krachten die we hebben erop te richten om hier gewoon een einde aan te maken. Dan ga ik naar de moties. 'Daar is privacy niet voor!'. Wij lezen deze motie als een steun in de rug voor onze lobby die we richting rijk doen om toch nog meer invloed te krijgen op de zaken die nu nog heel erg slecht toegankelijk zijn omdat de Privacywet in het geding is. Nogmaals, dat heeft natuurlijk op meerdere velden invloed en we zien deze motie als een steuntje in onze rug en die kunnen we omarmen. Dan hebben we 'Structureel cameratoezicht na explosies'. We hebben zes mobiele camera's in Rotterdam en er is een zorgvuldige analyse wanneer die wordt ingezet en daarna wordt heel goed gekeken of er reden is om ze ook structureel in te zetten. Daar varen we op de professionals, de politie, die deze afweging, deze analyse, maakt en daarom vinden wij deze motie overbodig. Dan 'Sluit de Koninklijke Marechaussee nu echt niet uit!'. Volgens mij is deze vraag echt al beantwoord. De Koninklijke Marechaussee kan gewoon worden ingezet als de politie daar om vraagt, dat is gewoon geregeld, daar is geen enkele belemmering voor. Zodra de driehoek of de politie om hulp vraagt, kunnen ze worden ingezet. Dus wat hier wordt gevraagd, dat kan gewoon. Of het ook gebeurt, het is gewoon aan de politie om dat te besluiten. Daarom vinden we deze motie overbodig want het kan al. 'Alle hens aan dek' gaat over crimineel vermogen. Dat heeft eigenlijk ook wel een relatie met de privacy, dus die willen we ook gewoon omarmen. Ook met partners waarmee we hiermee bezig zijn, om te zeggen 'daar kan nog wel een tandje bij' want uiteindelijk moet misdaad niet lonen, dus deze motie kunnen we omarmen. Dan heb ik een laatste motie van de PvdA en GroenLinks, 'Onze jeugd verdient aandacht van de nieuwe stadsmarinier Excessief geweld', 'te waarborgen dat die stadsmarinier in de strategie structureel

aandacht heeft voor de jeugd en haar toekomstperspectief, inzicht te verschaffen in de strategie van de nieuwe stadsmarinier Excessief geweld'. Daar zijn we mee bezig en we zien deze motie ook als een steuntje in onze rug, dus wat mij betreft kunnen we deze motie omarmen. Dan heb ik volgens mij alle vragen beantwoord en alle moties van advies voorzien.

De VOORZITTER (mevrouw Nunnely). Dank u wel. Ik kijk de raad aan. Ja akkoord. Dan stel ik voor kort te schorsen, zodat we kunnen overgaan naar agendapunt 7, de benoemingen en ook alle raadsleden verzoeken om naar de zaal toe te komen. Dan gaan we stemmen.

(De vergadering is geschorst)

BENOEMINGEN

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Is iedereen in de zaal en gaat de heer Lansink-Bastemeijer zitten. Ik zie enige verbazing dat ik hier zit, maar het schijnt in de Gemeentewet te staan dat ik hier moet zitten en daarom zit ik hier. De heer Bonte schijnt nog gezocht te worden en de heer Kind en de heer Elbay. We hebben een aantal belangrijke benoemingen en het is wel belangrijk dat iedereen dan ook aanwezig is. Is de heer Elbay ook onderweg? Oké, dan zal ik alvast vertellen dat... Er is verwarring over onder welk pasje ik u mag toespreken, er schijnt gebrek te zijn aan een nestorpasje, dan zult u het moeten doen met het pasje van de heer Coşkun. Een aantal mensen is gepaard en ik zal het even opnoemen. Dat is mevrouw De Jong met mevrouw Rehim Zadeh, mevrouw Van Groningen met de heer Biljoen en de heer Segers-Hoogendoorn met de heer De Waard. Vanaf nu moet u de voorzitter letterlijk nemen. U hebt al een envelop gekregen met een aantal stembiljetten en er komen er nog twee na, dat zijn de stembiljetten D en E, maar u hebt alvast A, B, C, F en G.

7.1 Het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten tot 23 december 2023, alsmede de tijdelijke benoeming voor zes maanden van een voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten met ingang van 23 december 2023

De VOORZITTER (de heer Coşkun). We gaan eerst naar 7.1, het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten tot 23 december 2023 alsmede de tijdelijke benoeming voor zes maanden van een voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten met ingang van 23 december 2023. Wij maken ook een stembureau en ik benoem tot lid van het stembureau de leden wier naam begint met de letter V en dat zijn mevrouw Verkoelen als voorzitter, de heer Verweij, de heer Van Drunen en de heer Vonk. U bent lid van het stembureau voor de agendapunten 7.1 tot en met 7.4. De heer Verhoef ontspringt de dans. Ik moet hem nog voorlezen, het voorstel tot tijdelijke herbenoeming van de huidige voorzitter en de daaropvolgende tijdelijke benoeming van een nieuwe voorzitter hebben het karakter van een voordracht. U kunt voor beide kandidaten aangeven voor of tegen te stemmen. Luistert u nou? Ik verzoek u om stembiljet A in te vullen, alleen A en dan aan de bodes om de stembiljetten op te halen. Dus alleen stembiljet A. Neen, dat mag niet, dan wordt het allemaal ongeldig en dan moeten we nieuwe stembiljetten maken. Het mag absoluut niet, dus u moet gewoon stembiljet A doen, alleen A. Collega's, als u allemaal blijft zitten dan worden de stembiljetten opgehaald en u moet er rekening mee houden dat dit wordt uitgezonden. Het is toch beschamend als gekozenen niet eens weten hoe ze moeten kiezen. Ook dat soort kreten moet via de voorzitter mijnheer Van Schaik. Ja, de leden van het stembureau worden naar voren geroepen. Als iedereen gaat zitten, kunnen we luisteren naar de voorzitter van het stembureau om de uitslag bekend te maken. Het woord is aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus). Oké voorzitter, daar gaan we. We hebben gekozen voor mevrouw drs. E.M. Agricola, 25 stemmen voor, 10 stemmen tegen, 4 blanco, en de heer ingenieur S.M. Slabbers, 24 voor, 10 tegen en 5 blanco, waarmee ze alle twee zijn voorgedragen en aangenomen.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan stel ik vast dat mevrouw E.M., Esther, Agricola tot 23 december 2023 is herbenoemd als voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten alsmede dat de heer ingenieur S.M., Steven, Slabbers is benoemd als voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten voor de duur van zes maanden met ingang van 23 december 2023. Dat is een ontwerpbesluit en dan geldt er besluitvorming bij... Direct het hele systeem ontregeld, maar het was bij hamerslag besloten. Dames en heren, collega's, dan wel even heel goed opletten want net is

een aantal stembiljetten te vroeg ingeleverd, waardoor er nieuwe stembiljetten komen. Dus niet meer B, maar J. We moeten dit stembiljet voor stembiljet doen over de plaatsvervangend voorzitters, anders gaat het niet goed. Dus we doen dat een voor een maar voordat we gaan stemmen... Dus ga nou niet direct al die blaadjes invullen en sommige blaadjes hebt u ook nog niet, maar de blaadjes die u wel hebt, moet u ook niet invullen. Luister nou eerst even heel goed naar wat we gaan doen.

7.2 Het voorstel tot benoeming van plaatsvervangend voorzitters van de raad

De VOORZITTER (de heer Coşkun). We gaan nu naar agendapunt 7.2, het voorstel tot benoeming van plaatsvervangend voorzitters van de raad. Graag wil ik de voorgedragen kandidaten in de gelegenheid stellen in een korte toelichting de kandidatuur kenbaar te maken. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw KOCKELKOREN (gl). Voorzitter, dank u wel. Geachte leden van de raad, sinds bijna 1,5 jaar heb ik de eer en het genoegen om zo nu en dan uw voorzitter te mogen zijn bij hoorzittingen, actualiteitenraden en gemeenteraden. Ik doe dat met heel veel plezier en genoegen omdat ik het gewoon leuk vind om het debat tussen u allen te faciliteren, omdat de Rotterdamse raad nooit saai is en er altijd weer iets onverwachts op je pad komt als voorzitter en ook omdat, op het moment dat ik rijles had, reed ik door de Rotterdamse straten en buurten en dan zei mijn rijinstructeur altijd 'veilig en vlot' en dat is ook hoe ik de Rotterdamse raad zie, een beetje veilig en vlot door die vergaderingen heengaan, zodat we op een gegeven moment ook weer allemaal naar huis kunnen. Ik hoop dat u mij daarom nog een keer het vertrouwen gunt om dit nu vanuit de plek van de eerste plaatsvervangend voorzitter te doen. Dank u wel.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Kockelkoren. We gaan nog niet stemmen, we gaan eerst luisteren naar mevrouw Bruin.

Mevrouw BRUIN (lr). Voorzitter, dank u wel. Beste voorzitter, collega's en Rotterdammers. Middels deze pitch wil ik kenbaar maken dat ik me kandidaat stel als plaatsvervangend voorzitter van de raad. Dat is iets moois aangezien je als voorzitter van de raad het debat van het hoogste orgaan van onze stad mag ondersteunen en je als voorzitter tegelijkertijd natuurlijk het liefst onzichtbaar bent, maar je toch een zeer belangrijke taak hebt. Ik zou het mooi vinden als ik jullie op deze manier in het debat mag helpen. Waarom denk ik geschikt te zijn voor de rol van plaatsvervangend voorzitter. Voordat ik raadslid was, ben ik jarenlang actief geweest als voorzitter van de gebiedscommissie Prins Alexander, het grootste gebied van Rotterdam. Daar heb ik zo goed als wekelijks vergaderingen formeel en informeel voorbereid en voorgezeten en sindsdien is het voorzitten mij dus niet onbekend. Daarnaast ben ik momenteel ook soort van plaatsvervangend voor de commissie BWB, waar ik voor zover ik weet ook als ze knipogen, het goed doe. Ik meen persoonlijke vaardigheden te hebben zoals een open houding, goed te luisteren, assertief te handelen en bewaker van tijd te kunnen zijn, dit te kunnen toepassen en natuurlijk alles in combinatie met het respect voor de gevoelens binnen de vergadering. Het is aan u als raad om te kiezen. Ik zal al deze capaciteiten natuurlijk gebruiken in de raad voor jullie beraadslagingen en ik hoop dat ik gekozen mag worden, maar wel alvast een disclaimer. Mochten jullie voor mij kiezen, ik houd wel van op tijd starten en eindigen. Dus als jullie net als ik netjes op tijd willen zijn dan ben ik graag jullie voorzitter. Alvast bedankt.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Bruin. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Nunnely

Mevrouw NUNNELY (d66). De tekst valt weg, dus dan pak ik het hier eventjes op papier. Voorzitter, beste leden van de gemeenteraad van Rotterdam, ik sta hier met oprecht enthousiasme en vastberadenheid om mij toch beschikbaar te stellen als plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad. In de afgelopen achttien maanden heb ik het voorrecht gehad om verschillende commissies te leiden, waaronder WIOSSAN en de gemeenteraad zelf. Deze periode heeft me de kans geboden om te groeien, te leren en me verder te ontwikkelen in mijn rol als gemeenteraadslid. Deze ervaring heeft me dieper laten begrijpen hoe onze gemeente functioneert, welke uitdaging we als stad tegenkomen en hoe we deze beter kunnen aanpakken. Als plaatsvervangend voorzitter wil ik mijn toewijding aan onze gemeente voortzetten en mijn vaardigheden inzetten om de passie en de belangen van onze raad tijdens de raadsvergadering in goede banen te leiden. De rol van plaatsvervangend voorzitter is van groot belang want het is de taak om te zorgen dat de gemeenteraad

soepel en effectief kan functioneren. Ik ben vastbesloten om een brug te slaan tussen de diverse belangen en meningen van onze raadsleden en ervoor te zorgen dat elke stem wordt gehoord. Als plaatsvervangend voorzitter zal ik streven naar een open, eerlijke en respectvolle dialoog, soms streng, waarin we gezamenlijk de beste beslissingen kunnen nemen voor het welzijn van onze stad en haar inwoners. Ik vertrouw op jullie ondersteuning. Dank u wel.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan geef ik als laatste het woord aan de heer Engberts.

De heer ENGBERTS (pvda). Ja dank u wel collega's. Ik kandideer me voor de vierde plek, dat formulier hebben jullie nog niet, dat komt kennelijk pas als we alle andere hebben gedaan, het is een bijzondere procedure. Toen ik in 2014 in de raad kwam, hadden we ook zo'n verkiezing en toen zei Antoinette Laan, toen fractievoorzitter van de VVD 'waarom heb jij je nou niet gekandideerd?' Ik keek natuurlijk een beetje knullig en toen zei ze 'ja maar je kunt dat wel' en toen dacht ik 'dat is ook wel wat mij typeert', ik wil heel graag weten hoe het allemaal precies zit, hoe het allemaal werkt en welke bijdrage ik kan leveren. We hebben allemaal zo onze leercurve en ik denk dat het na negen jaar wel eens tijd wordt om me hiervoor te kandideren. Ik vind het heel fijn om te helpen, om dingen in goede banen te leiden, goed te luisteren naar mensen en iedereen tot zijn recht te laten komen met respect voor elkaar. De mensen die mij kennen in rollen als voorzitter zullen herkennen dat ik graag wil dat het een beetje vlotjes verloopt, maar dat ik het ook fijn vind om naar een wat langer betoog te luisteren en daarom laat ik het hierbij.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mijnheer Engberts. Dan een vraag, zijn er andere leden die zich kandidaat willen stellen als plaatsvervangend voorzitter? Nee. Dan gaan we door naar... Nogmaals, we doen het echt per persoon, dus niet allemaal tegelijkertijd. We stemmen per plek.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Een keer aangeven wie dan nu... want we gaan eerst voor de eerste, dan de tweede, dan de derde, dan de vierde. Ja want anders...

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Precies, maar ik leid u er helemaal doorheen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ja maar als ik eerst ga stemmen voor de eerste en ik weet niet wat de volgende wordt, dat weet ik dan dus nu.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Nee we weten nog niet wat het wordt, maar we beginnen bij de eerste, we stemmen eerst over de eerste plaatsvervangend voorzitter en mevrouw Kockelkoren is voorgedragen. Zijn er andere leden die zich voor deze plaats kandidaat stellen? Nee. Dan verzoek ik u stembiljet J in te vullen, dus J hebt u net ontvangen en u kunt de naam van de aangegeven kandidaat aankruisen of de naam van een ander raadslid invullen. Dan vraag ik de bodes de stembiljetten op te halen. Dus stembiljet J, mevrouw Kockelkoren of de naam van iemand anders. Het stembureau is voor alle punten hetzelfde stembureau, dus onder leiding van mevrouw Verkoelen. Als iedereen weer gaat zitten dan geef ik het woord aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Verkoelen, pas als iedereen gaat zitten. Wilt u allen uw plaats innemen, dat geldt ook voor de heer Vonk.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ja dames en heren spannend, spannend, spannend. We hebben 1 stem voor mevrouw Nunnely, we hebben 8 stemmen voor mevrouw Bruin en we hebben 30 stemmen voor mevrouw Kockelkoren.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan stel ik vast dat mevrouw Kockelkoren is benoemd als eerste plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad en ook dat gaat bij hamerslag. Dan gaan we over naar de vacature voor de tweede plaatsvervangend voorzitter en daarvoor wordt stembiljet K nu uitgedeeld, dus stembiljet C vervalt en mevrouw Bruin en mevrouw Nunnely zijn voorgedragen. Zijn er andere leden van de raad die zich voor deze plaats kandidaatstellen? Nee. Dan wachten we even tot stembiljet K volledig is uitgedeeld en de stembiljetten C zijn ingenomen. C is dus niet geldig. U kunt de naam van een van de aangegeven kandidaten aankruisen of de naam van een ander raadslid invullen. Dus een van de twee mag u aankruisen of u moet iemand anders vermelden. Ja, zijn alle stembiljetten uitgedeeld, dan verzoek ik de bodes om de stembiljetten op te halen. Mevrouw Verkoelen, het is eigenlijk aan de bodes om de stembiljetten op te halen. Alles is handig, maar het moet wel conform de regels van de Gemeentewet. Artikelen doen we niet aan, het is hier geen kruidenierswinkel. Goed als

iedereen weer plaatsneemt, kan ik het woord geven aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Verkoelen. Mevrouw Elfilali, zou u uw plek willen innemen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Oké daar gaat hij, tromgeroffel. De heer Engberts 1 stem, mevrouw Nunnely 13 stemmen en mevrouw Bruin 25 stemmen.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan stel ik vast dat mevrouw Bruin is benoemd tot tweede plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad van Rotterdam. Dan zijn we inmiddels geoefend en de volgende moet ook soepel gaan. Dan is er een vacature ontstaan voor de plaats van derde plaatsvervangend voorzitter. Daarvoor waren mevrouw Bruin en mevrouw Nunnely voorgedragen en ik moet wel vragen of er nog andere leden zijn die zich voor deze plaats kandidaatstellen. We krijgen daar een nieuw stembiljet voor dat gaat heten D2. De heer Lansink-Bastemeijer van de orde.

De heer LANSINK-BASTEMEIJER (vvd). Ja van de orde. Ik snap nu even de procedure niet en ik ga toch even vragen of ik het nou wel of niet heb begrepen, anders lig ik vanavond weer helemaal te dolen in mijn bed. U stelt dat er een vacature is voor de plaatsvervangend nummer 3, maar volgens mij is er toch geen vacature want dat is mevrouw Nunnely. Zij geeft zich niet op voor 4, dus het lijkt mij in alle oprechtheid onnodig om voor de derde te stemmen want daar is geen vacature.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Met instemming van de griffie denk ik dat we moeten constateren dat de heer Lansink-Bastemeijer gelijk heeft. Wij wisten natuurlijk niet dat dit zou voorkomen, dat had ook anders kunnen lopen, maar nu het gelopen is zoals het is gelopen, hoeven wij biljet D2 niet in te vullen. Er is natuurlijk wel een... voor de vacature van vierde plaatsvervangend voorzitter. De heer Engberts is nieuw en ik stel voor dat we daar wel over stemmen want dat hebben we nog nooit gedaan. Ik was te voorbarig in mijn conclusie dat de heer Lansink-Bastemeijer gelijk had, maar nu zijn de stembiljetten D2 verscheurd door sommige leden die ook te snel waren. Ik zou het nog kunnen invullen, maar ja, wie ben ik. Er komt nu een formulier H1. De heer van Schaik, dit is de Gemeentewet en mensen moeten wel volgens de wet worden benoemd anders is de benoeming ongeldig. We gaan het even overdoen, we krijgen stembiljet H1 en daarmee... Luister nou even, niet allemaal door elkaar. U mag allemaal bij uw eigen partij voorstellen om de wet te veranderen, maar de wet is zoals die is. Er komt nu een formulier H1 en daar staat geen naam op, maar ik neem aan dat u allen machtig bent om een naam op te schrijven. Er is één kandidaat, dat is mevrouw Nunnely en die kunt u daar neerzetten, maar u kunt ook een naam van een ander raadslid neerzetten, u moet dus wel zelf een naam invullen. Vervolgens gaat het stembureau weer tellen, maar de kandidaat is mevrouw Nunnely. Goed, het stembiljet H1 wordt nu uitgereikt. Ik verzoek de bodes om de stembiljetten H1 op te halen en het stembureau om vervolgens de stemmen te gaan tellen. Als iedereen weer zijn plaats inneemt, de heer Vonk als u wilt gaan zitten, de heer Oostdijk als u wilt gaan zitten, de heer Van Dommelen ga zitten. Dan geef ik nu het woord aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Daar gaat hij. Voorzitter u doet het zo goed, u hebt 1 stem gekregen, Coşkun 1 stem voor het geweldige werk van de heer Lansink-Bastemeijer zojuist. 3 stemmen voor de heer Oostdijk, 8 stemmen voor de heer Engberts en 26 stemmen voor mevrouw Nunnely.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Dan stel ik vast dat mevrouw Nunnely tot derde plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad van Rotterdam is gekozen. Door die benoeming is er een vacature ontstaan voor de vierde plaatsvervangend voorzitter en daarvoor is de heer Engberts voorgedragen. Zijn er andere leden van de raad die zich kandidaat willen stellen voor deze vacature? Niet. Dan wordt een stembiljet E nu uitgedeeld en dan gaan we ook dat weer net als net invullen waarbij u de heer Engberts kunt aankruisen of een ander lid kunt invullen. Mag ik de bodes dan verzoeken de stembiljetten op te halen. Als iedereen weer gaat zitten, dan kan ik het woord... De heren Verweij, Van Dommelen, Verhoef, Oostdijk. Dan is nu het woord aan mevrouw Verkoelen, voorzitter van het stembureau.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Oké voorzitter, het is goed dat het de laatste is want ik denk dat de volgende niet meer op het formulier past. Daar gaan we. De heer Oostdijk 1 stem, de heer Elbay 1 stem, de heer Van Dommelen 1 stem, de heer Dahoe 1 stem, de heer Coşkun 2 stemmen, ik krijg als dank dat ik voorzitter was ook nog 2 stemmen en dan heeft de heer Engberts 31 stemmen gehaald.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan stel ik vast dat de heer Engberts is benoemd tot vierde plaatsvervangend voorzitter van de gemeenteraad van Rotterdam.

7.3 *Het voorstel tot benoeming van een lid van de werkgeverscommissie*

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Nee, u hebt dat maar sommige leden hadden dat al ingeleverd mijnheer Lansink-Bastemeijer, dus nu komt stembiljet L. Het gaat nu om het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie. Het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie heeft het karakter van een aanbeveling en dat betekent dat naast de voorgedragen kandidaten mevrouw Aafjes-van Aalst en mevrouw Maassen alle raadsleden voor benoeming in aanmerking komen. Wilt u pas het woord nemen als het u wordt gegeven mijnheer Lansink-Bastemeijer. Ik geef mevrouw Aafjes graag de gelegenheid haar kandidatuur toe te lichten. Mevrouw Aafjes heeft nu het woord.

Mevrouw AAFJES-VAN AALST (Ir). Voorzitter, ik houd het kort want er is echt al genoeg gezegd vanavond. Ik zit inmiddels vijf jaar in de gemeenteraad en daarmee breng ik natuurlijk heel veel gewicht mee want echt slanker ben ik nog steeds niet geworden. In mijn vorige periode heb ik, wat misschien heel veel mensen niet weten, ook de HR van ons fractiekantoor gedaan en dat is zeker mede de reden dat er momenteel heel veel nieuwe griffiemedewerkers zijn. Dit lijkt me gewoon een mooi moment om me kandidaat te stellen en te werken aan en met de nieuwe griffie.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Aafjes-van Aalst. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja dank u wel voorzitter. De leden van het presidium zullen het weten, maar ik heb heel lang gebedeld om in de werkgroep van het Reglement van de Orde te mogen plaatsnemen omdat ik procedures belangrijk vind en zo ook vind ik het belangrijk om in de Werkgeverscommissie plaats te nemen omdat ik denk dat dit een belangrijke commissie is waarbij procedures ook belangrijk zijn. Met veel enthousiasme stel ik me kandidaat en verder denk ik dat jullie allemaal op de hoogte zijn van wie ik ben, dus daar laat ik het bij.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Maassen. Dan verzoek ik u nu om stembiljet L in te vullen. U kunt de naam van een van de aangegeven kandidaten aankruisen of de naam van een ander raadslid invullen. De heer Verweij heeft de commissie verlaten? Er zijn altijd oplossingen voor problemen, dan gaan we dat opnieuw doen, dat kan. Er hebben twee mensen te weinig gestemd, u hebt geen 39 stemmen. Alle mensen die in de gemeenteraad zitten en in de zaal zijn worden geacht hun stem uit te brengen. Er waren twee stembiljetten tekort, maar die zijn gevonden. Nogmaals, als een raadslid in de zaal aanwezig is tijdens een stemming dan bent u verplicht om te stemmen. Het woord is aan de voorzitter van het stembureau, mevrouw Verkoelen. Gaat u nou allemaal zitten, dat geldt weer voor de heer Van Dommelen, wilt u alstublieft gaan zitten anders kan de voorzitter van het stembureau de uitslag niet bekendmaken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50plus). Ja we raken vermoeid voorzitter. We hebben 1 ongeldige stem, dat kan ook, dat is nieuw, iemand die alle twee heeft aangestreept, sorry. Mijnheer Engberts, u hebt er wederom 1, de heer Kind, u krijgt er ook eentje en de heer Oostdijk, u hebt er wederom 1. Dan gaan we naar mevrouw Aafjes-van Aalst, u hebt 13 stemmen en mevrouw Agnes Maassen, u hebt 22 stemmen gekregen.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan stel ik vast dat mevrouw Maassen is benoemd tot lid van de Werkgeverscommissie. Dat was agendapunt 7.3.

7.4 *Het voorstel tot benoeming van een voorzitter voor de commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven, Schuldhulpverlening en Armoedebestrijding en NPRZ (WIOSSAN)*

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan gaan we over naar het voorstel tot benoeming van een voorzitter van de commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven, Schuldhulpverlening en Armoedebestrijding en NPRZ (WIOSSAN). De heer Joey de Waard heeft aangegeven beschikbaar te zijn als voorzitter van de commissie WIOSSAN. Het voorstel tot benoeming van een voorzitter heeft het karakter van een aanbeveling. Dat betekent dat u de naam van de aangegeven kandidaat kunt

aankruisen of de naam van een ander raadslid kunt invullen. De heer De Waard is afwezig en we kunnen hem niet de gelegenheid geven om zijn kandidatuur toe te lichten, maar ik verzoek u wel om het zojuist uitgedeelde stembiljet M in te vullen en vraag de bodes om vervolgens dat stembiljet op te halen. Nogmaals, u mag de heer De Waard of een ander lid van de gemeenteraad invullen. Goed, als iedereen weer gaat zitten dan volgt de laatste uitslag van de stemmingen, benoemingen, voordrachten. Dan geef ik nu het woord aan de voorzitter van het stembureau mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELEN (50plus). Dank u wel voorzitter. Ik maakte me even zorgen want de waslijst werd steeds groter en met enorme dank aan Leefbaar Rotterdam die nu toch een kandidaat heeft geleverd, komen we tot de volgende uitslag. Er is één biljet blanco ingevuld, de heer Verweij 1 stem, de heer Lansink 1 stem, mevrouw Coenradie 1 stem, mevrouw Van Groningen 1 stem en de heer Oostdijk is vandaag in trek, ook 1 stem. Dat betekent dat we 33 stemmen overhouden voor de heer De Waard.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Dan stel ik vast dat de heer De Waard is benoemd tot voorzitter van de commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleving, Schuldhulpverlening en Armoede en NPRZ. Daarmee zijn de stemmingen hierover afgelopen. Dan is er een ordevoorstel van mevrouw Morkoç.

Mevrouw MORKOÇ (gl). Geen ordevoorstel, een klein punt van orde en ik weet dat jullie allemaal hongerig zijn dus ik zal het snel doen. We hebben intussen een kleine boom aan papieren verspild en ik stel voor om na te denken over manieren waarop dit efficiënter kan en het liefst ook zonder papieren. Ik weet dat het wellicht wettelijk niet kan, maar laten we kijken of er ruimte is en ik wil ook best helpen om te kijken. Ik zie geschud, maar ik denk dat er wellicht wel ruimte is. Een klein advies en een ordevoorstel om daarnaar te kijken.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dank u wel. Dat kunnen we buiten deze vergadering om in de griffie, het presidium of waar dan ook bespreken.

8. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Ik stel voor dat we nu overgaan naar punt 8, Motie vreemd aan de orde van de dag. Daarvoor zijn geen verzoeken ontvangen. Voordat we naar het stemvenster gaan, is er wellicht behoefte aan een korte schorsing. Ik stel voor tien minuten, is dat genoeg? Er zijn nog wijzigingen in moties en die kunnen dan tijdens die schorsing worden ingediend. Als het tekstueel is dan moet deze wijziging nu worden ingediend. Dan stel ik vast dat we een kwartier schorsen en dan overgaan naar de stemmingen over de moties, maar eerst die moties inleveren, voordat ik de vergadering schors.

De heer VONK (cu). Voorzitter, ik wil nog even meegeven, en dat scheelt misschien stukje beraadslaging, dat ik twee moties wil intrekken, namelijk motie 5.2 17, 'Kan jij een keppel op?' omdat de wethouder heeft toegezegd dat hij datgene wat wij in de motie vragen meeneemt in het gesprek met de Joodse gemeenschap. Dus 5.2 17 trekken we in en 6.1 3, 'Na gedane arbeid is het goed leren' trekken we ook in.

De VOORZITTER (de heer Coşkun). Dan noteren we dat, dan gaat dat straks niet mee in de stemmingen. Goed, ik schors hierbij de vergadering voor vijftien minuten tot 19.10 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023

Notulen van de raadsvergadering van 12 oktober 2023 (stemmingen)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 14.

Voorzitter: mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

(De vergadering is geschorst.)

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, het is 19.10 uur geweest, de schorsing zou tot 19.10 uur duren. Ik heb een bericht gekregen van de D66-fractie dat zij nog tien minuten extra nodig hebben, dus dat betekent dat we tot 19.20 uur geschorst zijn.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dames en heren, de fractie van D66 geeft nog steeds aan dat ze tijd nodig hebben. Ik heb aan hen gevraagd om dat hier boven te komen toelichten, maar tot die tijd ben ik nog even aan het schorsen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, excuses dat ik de raad heb laten wachten. Mijn verzoek is de fractie van D66 nog tien minuten te gunnen om tot een besluit te komen. Sorry, ik kan er echt niets anders van maken. Ja, oké. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan constateer ik dat we tot 19.35 uur geschorst zijn.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja, dank u wel.

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik zou u willen voorstellen om gewoon te gaan beginnen. De schorsing is verlopen. Dus als iedereen lekker op zijn stoel gaat zitten, dan gaan we gewoon beginnen met de stemverklaringen, want de schorsing is verlopen en dan zien we iedereen binnenkomen.

9. Stemvenster

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). We zijn nu gekomen bij de besluitvorming naar aanleiding van de debatten van vandaag en de amendementen en moties die daarbij zijn ingediend. Ik verzoek u terughoudend te zijn in het geven van stemverklaringen. Over een motie die u mede heeft ondertekend mag u geen stemverklaring geven. Daarnaast stemmen we via ons digitale stelsysteem nadat de stemming is geopend. Dan ga ik eerst even rondkijken. Zijn er stemverklaringen? De heer Coşkun.

De heer COŞKUN (sp). Ja voorzitter, tot mijn spijt zijn er toch moties gehandhaafd waar we de burgemeester voor nodig hadden om daar een fatsoenlijk debat over te voeren. En dan gaat het met name over motie 15 van 5.2. Ik vind dat ik de constatering in die motie niet kan verifiëren. Daar heb ik de burgemeester voor nodig en de politiecommissaris. Ik zal mij dus als wij daarover gaan stemmen van stemming onthouden door de zaal te verlaten. En het actieplan als geheel vind ik ook te mager. Er

is te weinig rekening gehouden met het debat in de stad. Het was ook nog niet af. Dat kan veel beter en de SP-fractie zal ook tegen dat plan stemmen, Samenleven in één stad, hoe mooi de titel ook is.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw VERKOELLEN (50+). Ja voorzitter, ik wil me daar graag bij aansluiten. Ik heb het de hele dag een aantal keren gemeld. Ik vind het echt heel ongelukkig dat we er geen goed debat over kunnen voeren. Ik kan in een stemverklaring niet duidelijk maken wat ik wel en niet wil. Daar had ik het debat voor willen hebben. En dat betekent dat voor mij dat ook geldt voor 5.2. motie 15. 17 is ingetrokken, maar ook voor 22 en ook voor 23. Ik heb het verzoek gedaan bij de griffie of we die aan het eind kunnen doen met de stemming, zodat ik niet te veel tot overlast ben, want dan kan ik in één keer even wegllopen voor drie moties waar ik niet over wil stemmen. En dan hoop ik maar dat we toch nog een keertje met z'n allen het debat kunnen voeren, want dat zou ik wel heel graag doen als raad.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank. De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Ja voorzitter, ik doe gelijk drie stemverklaringen achter elkaar. Allereerst wil ik namens mijn fractie een stemverklaring doen over motie 15. Kijk, de gebeurtenissen van afgelopen zaterdag door de terreurorganisatie Hamas zijn natuurlijk verschrikkelijk. We hebben allemaal de verhalen gelezen en de beelden gezien. Tegelijkertijd constateren we ook dat van de manier waarop de staat Israël het geweld beantwoordt, ook heel veel gewone Palestijnen die helemaal niets met Hamas te maken hebben, het slachtoffer zijn. En dat is net zo verschrikkelijk uiteraard. En we moeten uitkijken dat we niet dat geopolitieke conflict hier in Rotterdam gaan brengen en wij vinden als PvdA-fractie toch dat met motie 15, die toch vooral één kant benoemt, dat ons dwingt eigenlijk om te kiezen in dat conflict. En dat willen wij gewoon niet. Wij zijn niet voor Israël, of ook niet voor Hamas of iets dergelijks. Wij willen gewoon niet in dat hokje gestopt worden en zullen om die reden dan ook ons onthouden van stemming door middel van de zaal te verlaten bij de stemming van motie 15. Dan wil ik graag ook een stemverklaring doen over motie 22 en 23 met een punt van orde er direct bij, want 23 hebben we mede zelf ingediend. Aangezien motie 22 en 23 heel erg op elkaar lijken wil ik u vragen om motie 23, die oproept om een dialoog te starten tussen de Palestijns-Rotterdamse gemeenschap en de Joods-Rotterdamse gemeenschap, en motie 22 roept alleen maar op om een dialoog te starten met de Joods-Rotterdamse gemeenschap, om eerst motie 23 in stemming te brengen. Die is wat mij betreft verdergaand, omdat we dan van beide kanten een dialoog starten. En als die motie het haalt, achten wij motie 22 overbodig en zullen dan ook in dat geval tegen motie 22 stemmen. Maar dus ook een punt van orde om motie 23 als eerste in stemming te brengen. Dan mijn derde stemverklaring die ik aankondig. Die gaat over het plan als geheel. Zoals u misschien allemaal wel hebt gezien in onze bijdrage hebben wij echt geprobeerd om met een positieve grondhouding naar dit plan te kijken. Maar de beantwoording van de wethouder was toch wel heel teleurstellend. Heel defensief, niets kan anders, en soms zelfs kan het niet zonder argumentatie. Dus ook de kwaliteit van de argumentatie was ook echt bedroevend. En dat maakt toch dat wij er dan uiteindelijk voor kiezen om niet voor het plan te stemmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw ELFILALI (volt). Ja, dank voorzitter. Wij hebben een stemverklaring omdat vandaag inderdaad ook aan de orde is gekomen het geweld dat Israël's en Palestijnen ondervinden. Wij maken ons ook grote zorgen over wat voor gevolgen dit heeft voor de stad. Want je ziet dat dit soort gebeurtenissen wereldwijd direct ook gevolgen hebben voor het aantal incidenten op het terrein van antisemitisme en islamofobie en haat en wij vinden het belangrijk om hier oog te hebben voor het leed van alle betrokken mensen en wij willen waken voor polarisatie. Dus de motie van de ChristenUnie, wij vinden dat deze kwestie zich niet laat vatten in een motie, en zeker niet zonder debat, zoals eigenlijk ook al gezegd is. Wij willen laten weten dat wij beide kanten erkennen en dat wederzijds begrip hier juist zo belangrijk is, als mensen zo ver van elkaar verwijderd zijn. En daar hebben wij als politiek ook een collectieve verantwoordelijkheid in. Vanuit Volt hechten wij aan begrip, dialoog en de-escalatie en wij zullen ook de zaal verlaten bij stemming van deze motie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Andere stemverklaringen? Mevrouw Maassen.

Mevrouw MAASSEN (d66). Ja voorzitter, ik heb ook twee stemverklaringen. Dat gaat over onderdeel 5.2, allereerst motie 15. Motie 15 ziet inderdaad op een conflict, een internationaal conflict en ook de uitloeisels daarvan die we hebben gehad hier in deze stad. Maar mijn fractie is van mening, zoals ik ook al in het debat heb aangegeven, dat wij daar eigenlijk geen echte discussie over in de raad hebben kunnen voeren, maar dat het zich ook niet leent voor zwart-wituitingen zoals voor of tegen, zoals dat op deze manier in die motie staat verwoord. We zijn vooral op zoek naar woorden die de stad weer bijeen kunnen brengen en moties zijn daarvoor wat ons betreft niet altijd het juiste instrument en zeker niet in een conflict als dit. Om die reden zullen wij voor motie 15 ook de zaal verlaten. Dan wat betreft motie 22. Nou goed, zoals we al zeggen, een motie is niet altijd het juiste instrument om alle kanten van een bepaalde discussie te belichten en om die reden zal mijn fractie verdeeld stemmen op motie 22.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw VAN WIFFEREN (d66). Ja voorzitter, ik zal dus verdeeld stemmen op motie 22, niet hetzelfde als mijn fractie. Ik vind het eigenlijk heel verdrietig dat wij met deze discussies en met deze moties een internationaal conflict in worden getrokken, terwijl we dat eigenlijk niet willen. Ik voel me heel erg onder druk gezet om daar een standpunt in te kiezen en daarmee voor de ene of de andere bevolkingsgroep te kiezen in een internationaal conflict waarvan de bevolking iets anders zijn dan de leiders en ook degenen die geweld toepassen. Ik vind dat heel moeilijk en ik heb uiteindelijk besloten om toch voor deze motie te stemmen, omdat ik het wel heel belangrijk vind dat de Joodse gemeenschap in Rotterdam zich veilig waant. Maar laat ik heel duidelijk zijn, dat geldt voor mij voor iedereen. En ik weiger mij hiermee in één kant van een internationaal conflict te laten trekken.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Vlieger.

Mevrouw VLEIGER (gl). Ja voorzitter, ook GroenLinks kan zich aansluiten bij de woorden die eerder genoemd zijn als het gaat om moties 15 en 22. Zowel de woorden van de PvdA, Volt als D66 kunnen wij daarin volgen. Voor motie 22 is het inderdaad zo dat wij een verstrekkender motie hebben ingediend, motie 23. Wij hopen dat deze zal worden aangenomen. Wij hebben gepoogd met deze motie om de polarisatie tegen te gaan van een internationaal conflict dat we nu in onze Rotterdamse raadzaal hebben gebracht. We vinden het lastig dat het lijkt alsof er kanten moeten worden gekozen. We hopen dat dat niet zo is. Dat hebben we gepoogd met deze motie te doen. We vinden het heel erg belangrijk dat we achter alle burgers staan, achter alle Rotterdammers. Zoals gezegd zullen wij dus ook de lijn volgen dat als motie 23 wordt aangenomen, we tegen motie 22 zullen stemmen, omdat deze dan eigenlijk overbodig is. Ook volgen wij dezelfde lijn op motie 15. De argumenten gelden hetzelfde. We willen niet in het internationale conflict worden gehaald. We willen ons ook niet uitspreken over inhoud van demonstraties en wij zullen ons ook onthouden van stemming.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De Partij voor de Dieren wil ook graag een stemverklaring geven bij agendapunt 5.2 motie 15. Het is echt verschrikkelijk wat daar gebeurd is. Afschuwelijk. De Partij voor de Dieren keurt al dat geweld af. Maar waar heb je nu een gemeenteraad voor en waar heb je nu politiek voor? Dat is met elkaar het debat aangaan en ook kijken of feiten kloppen. In ieder geval over zo'n belangrijk onderwerp moet je gewoon met elkaar in gesprek gaan. Ik heb dat vandaag al meerdere keren aangegeven. Wij zouden ook bepaalde dingen heel graag aan de burgemeester willen vragen. Die gelegenheid hebben we niet gekregen. We worden nu gedwongen om voor een motie te kiezen waar wij geen debat over hebben gevoerd, dus wij zullen ons onthouden van stemmen en ook bij deze stemming de zaal verlaten.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Andere stemverklaringen nog? Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw VAN DER ELST (bij1). Op motie 15 stemt bij BIJ1 tegen om de volgende reden. De oproep voor de demonstratie deelt een steunbetuiging aan het verzet tegen de bezetting, etnische zuivering en mensenrechtenschendingen in Palestina door Israël. Deze noodzaak voor bevrijding heeft niets te maken met antisemitisme, zoals dat in deze motie wordt voorgehouden, maar gaat over de Palestijnse strijd tegen kolonialisme, etnische zuivering, onderdrukking, racisme en apartheid. Wij weigeren mee te gaan in het frame dat de bevrijding van Palestina in hetzelfde hokje wordt geplaatst als antisemitisme. Ten tweede op motie 22 stemt BIJ1 tegen om de volgende reden. BIJ1 erkent dat de

huidige situatie ook antisemitisme met zich meebrengt. Wij zullen ons dan ook altijd inzetten voor de veiligheid van Joodse mensen, maar in deze situatie geldt ook dat er veiligheid moet zijn voor de Palestijnse gemeenschap. Dit zien wij niet terug in deze motie, dus stemmen wij tegen. Daarom stemmen wij wel voor de motie van GroenLinks, die beide gemeenschappen betreft in het verbeteren van het veiligheidsgevoel. Dank u wel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Soytekin.

De heer SOYTEKIN (denk). Dank voorzitter. Het zal u wellicht niet verbazen dat ik een stemverklaring geef over 5.2. 15 en 5.2. 22, waar al het nodige over is gezegd. Ik kan ook grotendeels aansluiten bij de woorden van de fractievoorzitter van D66. Desalniettemin zullen wij tegen deze motie stemmen, waarbij ik wel de kanttekening wil maken, natuurlijk is het verheerlijken van geweld afschuwelijk en afkeurenswaardig. Echter, deze motie haalt een deel van een demonstratie aan waarbij het gevaar ook is dat we wellicht bij elke demonstratie dergelijke moties moeten gaan indienen en dat je in een valkuil terechtkomt waarbij je eigenlijk een soort motie indient dat de raad tegen zinloos geweld is. En dat moeten we denk ik voorkomen. Dan 5.2. 22. Heel goed dat er met de Joodse gemeenschap in gesprek wordt gegaan om het veiligheidsgevoel te herstellen. Ik ben wel van mening dat de motie van GroenLinks waarbij wij hebben mee getekend, 5.2. 22 daarmee overbodig maakt. Daarom zullen we op die motie tegen stemmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen? De heer Moti.

De heer MOTI (pvda). Een punt van orde voorzitter. Ik had het verzoek gedaan om motie 23 eerder in stemming te brengen omdat die verdergaand is. Ik ga ervan uit dat dat oké is. Maar even de vraag die ik dan heb, na het punt van orde, als die het haalt, was het volgens mij gebruikelijk dat dan de volgende motie niet meer ter stemming wordt gebracht want die is dan overbodig.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Vanuit de griffie is de toets gedaan op alle moties en zij hebben hem niet op die manier geïnterpreteerd, dus het zijn twee op zichzelf staande moties die ook allebei in stemming gebracht zullen worden, maar wel in de volgorde motie 15, 23, 22. Zijn er nog andere stemverklaringen? De heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Nee, geen stemverklaring, wel een reactie op het punt van orde. Ik ben er eigenlijk heel erg op tegen dat dat omgedraaid wordt. Dat heeft niet te maken met verstrekkender. Het heeft gewoon ermee te maken dat partijen willen weglopen voor het maken van een keuze en zich willen kunnen verbergen achter een andere motie. Dat is wat hier speelt. En van de motie niet in stemming brengen kan helemaal geen sprake zijn. Wij hebben hem gewoon ingediend en zolang wij hem niet intrekken wordt er gewoon over gestemd.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dat er gewoon over gestemd werd was ook mijn voorstel. Oké, zijn er nog andere stemverklaringen op andere moties?

De heer CEULEMANS (lr). Wat is nu de volgorde? Want wij zijn tegen het omdraaien van die stemvolgorde.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Helder. Dan lijkt het me goed om voorafgaand aan de stemming onder 5.2 eerst over de volgorde van moties te stemmen. Ik zie verder niet echt een andere optie, dus dan liggen er twee voorstellen. Een om motie 23 en 22 om te draaien. Als die het niet haalt dan is automatisch de stemming zoals de volgorde nu is. Zijn er nog andere stemverklaringen want anders ga ik eventjes verder op de orde. Nee? Oké, dan gaan we dat doen. Dan zijn er nog een aantal berichten over paren. Die wil ik nog even één keer noemen. Mevrouw De Jong paart met mevrouw Rehim Zadeh. Mevrouw Van Groningen paart met mevrouw Kockelkoren. Dat is gewijzigd met de ochtend. En de heer De Waard paart met de heer Segers-Hoogendoorn. Dan is er nog één ander punt waar ik even u over wil consulteren. Ik heb nu over motie 15 een heel aantal fracties gehoord die hebben gezegd dat ze de zaal willen verlaten. Het kan zijn dat er dan geen quorum is, dus wij laten op dit moment uitzoeken wat dat voor consequenties heeft voor de vergadering als geheel. Daar kom ik even bij u op terug zodra we bij agendapunt 5.2 zijn. Dus ik stel voor dat we gewoon nu eerst beginnen

met de stemmingen. Het lijkt me handig om het ordevoorstel gewoon bij het agendapunt te doen. Oké, dan gaan we over tot stemming over agendapunt 5.1, Biodiversiteitskader.

Agendapunt 5.1, Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur'

Motie 1, 'Natuur waarderen zoals natuur zelf wil zijn'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2, 'Communicatie met bewoners in groenprojecten'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 3, 'Studenten betrekken bij biodiversiteit'. De motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 4, 'Natuurvriendelijke groene rode loper'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, Forum voor Democratie, PvdD en ChristenUnie.

Motie 5, 'Nachtleven voor flora en fauna in het Zuiderpark'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Motie 6A, 'Maak ecologisch maaien de norm waar dit kan'. De motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 7, 'Handleiding beheer stadsnatuur: bio-CROW'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Motie 8, 'Geef stoepplantjes de ruimte'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 9, 'Neem EU-wetgeving mee in het biodiversiteitsbeleid'. De motie is met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 10, 'Biodiversiteitsmaatregelen bij kademuren'. De motie is met 30 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van Leefbaar Rotterdam.

Motie 11, 'Nationaal Park Rotterdam 2030'. De motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 12, 'Natuur meten in De Esch'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 13, 'De baten en lasten van ruimtelijke ordening'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Motie 14, 'Biodiversiteit integraal in grondbeleid'. De motie is met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 15, 'Lokale initiatieven denken mee over inkoop groenonderhoud'. De motie is met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 17, 'Natuurverordening'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 18, 'Voedsel, veiligheid, verbinding, verblijf... en variatie'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 19, 'Tiny forests'. De motie is met 29 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Amendement A, 'Klimaatverandering ontwricht de natuur'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

5.1, 'Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur''. Het voorstel is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van BIJ1.

Agendapunt 5.2, Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). We stemmen eerst over de volgorde. Het voorstel is gedaan om motie 23 eerst in stemming te brengen.

'Motie 23 als eerste in stemming brengen?' Het voorstel is met 23 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, Forum voor Democratie en ChristenUnie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan kijk ik even rond of het op uw instemming kan rekenen om motie 15, 23 en 22 aan het einde van alle moties in stemming te brengen. Ja? Daar is consensus over. Dat is fijn. Dan gaan wij dat nu doen. Dan wil ik nog even melden dat er is uitgezocht, dat als meer mensen dan de helft plus 1 de zaal uitlopen, dus als er geen quorum is, dat betekent dat de stemming op dat punt ongeldig is. Maar dan kunnen we wel verder met de andere stemmingen. Het quorum geldt dus alleen dan voor dat ene punt. Dat betekent wel dat als je geen quorum hebt en je kunt er niet over stemmen, dat die dan een volgende raadsvergadering opnieuw in stemming moet worden gebracht. Dus dat is even de stand van zaken. Dan stel ik voor dat we gewoon overgaan tot de stemming.

Motie 1, 'Passend subsidiebedrag voor betrokken organisaties Shelter City'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 2, 'Rotterdam voor iedereen: plan van aanpak gezagsdragers'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 3, 'Rotterdam voor iedereen: RADAR op de radar'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 5, 'Rotterdam voor iedereen: Genderneutrale toiletten'. De motie is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

Motie 7, 'Rotterdam voor iedereen: optie non-binair op formulier'. De motie is met 20 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD, DENK, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Motie 8, 'Aandacht voor het voorkomen van recidive'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 9, 'Hoeveel is gescoord van het Regenboogstemakkoord'. De motie is met 26 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en Forum voor Democratie.

Motie 10, 'Zelfstandigheid is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 11, 'Samenleven met alle kleuren van de regenboog'. De motie is met 26 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK en Forum voor Democratie.

Motie 12, 'Eer de gastarbeiders'. De motie is met 26 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Motie 13, 'Loonkloof biculturele vrouwen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 14, 'Nieuwe subsidieregeling 'Samenleven in één stad''. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Motie 16, 'Ook zonder papieren kun je participeren'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 18, 'Rotterdam digitaal inclusief'. De motie is met 22 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, Forum voor Democratie, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 19, 'Weg met de loonkloof'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 20, 'Perspectief voor ongedocumenteerde Rotterdammers'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 21, 'Een gemiste kans om gelijke kansen voor ouderen te creëren'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 24, 'Een check op antidiscriminatie'. De motie is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, VVD en Forum voor Democratie.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan wil ik nog één ding rechtzetten. Het is niet zo dat als we geen quorum hebben dat de motie de volgende vergadering opnieuw in stemming wordt gebracht. Dan is de stemming gewoon ongeldig. Dus dat wil ik wel even rechtzetten voorafgaand aan de stemming over deze motie.

Motie 15, 'Veroordeel steun aan Jodenhaat'. De motie heeft 20 stemmen. We hebben 45 leden in de raad. Pairen telt niet mee voor het vaststellen van het quorum. Ik ga letterlijk de tekst van de

Gemeentewet oplezen. Mensen besluiten zelf of ze wel of niet in de zaal zitten, dus daar kunnen we verder niet zoveel aan veranderen op dit moment.

Mevrouw COENRADIE (lr). Een punt van orde, want ik heb nu een beetje het idee dat we een wedstrijd aan het spelen zijn waarbij elke keer de spelregels veranderd worden. Dus het zou fijn zijn als dan in ieder geval nu wel alle spelregels op tafel liggen en niet dat er elke keer iets bij komt waardoor het lijkt alsof er elke keer een spelregel bij komt of verandert, want dit vind ik een beetje vreemd en het geeft me niet een heel prettig gevoel.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik snap uw frustratie hierover, want dit is een situatie die we nog nooit aan de hand hebben gehad. Er is op zich geen sprake van het veranderen van spelregels. Er is de letterlijke tekst van de Gemeentewet, 29.1: "Een stemming is alleen geldig indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen." Dat is de tekst. Er hebben 45 leden zitting in de gemeenteraad van Rotterdam.

Mevrouw COENRADIE (lr). Ja, maar ik vind dit eigenlijk een interpretatieding. Want er waren niet 45 mensen hier in de raad toen we aan de stemming begonnen. Dat was van tevoren duidelijk, dat betekent dat er 39 mensen waren die op dit moment stemgerechtigd aanwezig zijn en die zitting namen aan dit verhaal.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Nee, ik snap de onvrede. Dat kunnen we denk ik nu op dit moment ook niet oplossen. We hebben het nagevraagd bij een jurist, dus dit is de situatie, maar het verandert op dit moment ook niets aan de stemming, dus ik zou toch willen voorstellen om gewoon verder te gaan met de stemming op de overige onderdelen. De stemming is ongeldig. Ik stel voor even te schorsen en dan roep ik even de fractievoorzitters bij elkaar. Ik schors even vijf minuten om met de fractievoorzitters hierover te kunnen overleggen.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik verzoek dan iedereen weer te gaan zitten. Ja, ik geef u zo het woord. Ik moet dus constateren dat de stemming over motie 15, 'Veroordeel steun aan Jodenhaat', ongeldig is, dus geen uitslag heeft gegeven, maar ongeldig is. Dan geef ik het woord even aan de heer Ceulemans.

De heer CEULEMANS (lr). Ja voorzitter, als mede-indiener van de motie moet ik zeggen dat ik dit wel een treurig dieptepunt voor deze gemeenteraad vind. Politiek is keuzes maken. Raadsleden die te laf zijn om een keuze te maken, zelfs op dit punt, moeten de ogen uit hun kop schamen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Ik wil voorstellen dit nu verder hierbij te laten. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) We zitten midden in een stemming.

De heer MOTI (pvda). Ja, ik snap het, maar u liet wel de heer Ceulemans hier een heel politieke uitspraak doen, en ik vind dat gewoon niet kunnen. Ik vind dat buiten de orde. Ik vind het ook heel erg dat de fractie van Leefbaar Rotterdam dit conflict hier gebruikt om in Rotterdam een politiek punt te maken, politiek te scoren. Het gaat over de rug van heel veel mensen die daar het slachtoffer van zijn, zowel aan Joodse kant als aan Palestijnse kant. En dat vind ik pas erg.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan zou ik het nu hierbij willen laten. En dan zou ik door willen gaan naar de stemming over motie 23.

Motie 23, 'Voorkom escalatie en polarisatie, start het gesprek'. De motie is met 28 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en Forum voor Democratie.

Motie 22, 'Wij staan naast de Joodse gemeenschap'. De motie is met 23 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, GroenLinks, BIJ1, PvdA en de leden Elbay, Maassen en Nunnely van D66.

Amendement A, 'Transparantie werving ambassadeurs'. Het amendement is met 30 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van SP, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Amendement B, 'Genderinclusief taalgebruik'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

Amendement C, 'Demonstreren mag, ook als het te merken is'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

Amendement D, 'Stigmatiseren kun je afleren'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

Amendement E, 'Ontmoeting en Dialoog'. Het amendement is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement F, 'Vergeet niemand'. Het amendement is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Amendement G, 'Dieren en mensen leven samen'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Amendement H, 'Speciesisme is discriminatie'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA en PvdD.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Een stemverklaring van mevrouw Vlieger.

Mevrouw VliegEER (gl). Ja, excuseer voorzitter, ik wilde inderdaad graag nog een stemverklaring doen om eerst de moties en de amendementen af te wachten. Helaas concluderen we dat geen van de amendementen het gehaald heeft, zoals we eigenlijk ook al hadden verwacht eigenlijk. Want het leek vanaf het begin alsof alles dichtgetimmerd zat. Ontzettend jammer. Daarnaast stellen wij vast dat dit een oncontroleerbaar plan is, waarbij het financiële kader nog niet duidelijk is, waarbij de integraliteit niet duidelijk aangegeven wordt. Daarnaast is er een nieuwe subsidieregeling die voor heel veel onrust in de stad zorgt en er waarschijnlijk voor gaat zorgen dat heel veel organisaties om gaan vallen die wij keihard nodig hebben. Mensen voelen zich niet vertegenwoordigd hierin. Daarom zullen wij dus toch helaas tegen stemmen.

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali, ook een stemverklaring?

Mevrouw ELFILALI (volt). Dank voorzitter, ook een stemverklaring vanuit mijn fractie. Wij zullen ook tegen het beleidskader stemmen. Het heeft een aantal redenen. Onze stem tegen hangt samen met het feit dat er eigenlijk een vooringenomenheid was bij dit kader waarbij er eigenlijk geen ruimte is gebleken om vanuit de raad nog dingen toe te voegen en te verbeteren, terwijl dat hier juist heel erg belangrijk zou zijn. We zien een gefragmenteerde aanpak, we zien dat er eigenlijk voorbij wordt gegaan aan specifieke doelgroepen. Wij voelen geen representatie en herkenning en wij horen vanuit de stad ook heel veel zorgen over de subsidieregeling. Daarbij zien we geen concrete ambities en concrete doelen en daarom zal mijn fractie tegen stemmen.

5.2, 'Het voorstel tot vaststelling actieplan Samenleven in één stad 2024-2027'. Het voorstel is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Agendapunt 5.3, Voortgang Programma Zorg

Motie 1, 'Bestuursopdracht Zorg (BOZ) opnemen in monitor grote projecten'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2, 'Wachlijsten WMO-aanvraag'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en 50PLUS.

Agendapunt 6.1, Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners

Motie 1, 'Behoed derdelanders voor dakloosheid'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 2A, 'Taalles voor gezinsmigranten inburgeringswet'. De motie is 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD, 50PLUS en ChristenUnie.

Motie 4, 'Bed de particuliere bedden in'. De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, Volt, BIJ1, PvdA, PvdD en ChristenUnie.

Agendapunt 6.2, Het voorstel tot vaststelling van de Welstandsparagraaf Rotterdam Central district

Amendement A, 'Circulair bouwen aanjagen in Rotterdam Central district'. Het amendement is met algemene stemmen aangenomen.

6.2, 'Het voorstel tot vaststelling 'Welstandsparagraaf Rotterdam''. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 6.3, Tweeminutendebat 'Explosies', aangevraagd door het lid Coenradie

Motie 1, 'Daar is privacy niet voor!' De motie is met 23 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, SP, D66, Volt, BIJ1, Forum voor Democratie en PvdD.

Motie 2, 'Structurelere cameratoezicht na explosies'. De motie is met 23 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, Volt, Forum voor Democratie en 50PLUS.

Motie 3, 'Sluit de Koninklijke Marechaussee nu echt niet uit!' De motie is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam, D66 en Forum voor Democratie.

Motie 4, 'Alle hens aan dek'. De motie is met 27 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, D66, BIJ1 en PvdD.

Motie 5, 'Onze jeugd verdient aandacht van de nieuwe stadsmarinier 'excessief geweld''. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

10. Sluiting

De VOORZITTER (mevrouw Kockelkoren). Dan zijn we aan het einde gekomen van de raadsvergadering. Hartelijk dank voor uw aanwezigheid en voor uw geduld zo nu en dan. Ik dank u allen hartelijk voor uw bijdrage en ik sluit de vergadering.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	1933
In memoriam oud-lid van de gemeenteraad en oud-wethouder J.W. (Jan) van der Schalk	1933
Onderzoek van de geloofsbrieven van het nieuwe benoemde lid van de gemeenteraad de heer R.N. Dahoe	1934
Beëdiging van de heer R.N. Dahoe als lid van de gemeenteraad	1934
Onderzoek geloofsbrieven van de te benoemen burgercommissieleden van de gemeenteraad, mevrouw S.D. Sodirijo, de heer R.J. Tissen en de heer J. Vicario	1935
Beëdiging van de burgercommissieleden mevrouw S.D. Sodirijo, de heer R.J. Tissen en de heer J. Vicario	1935
Mededelingen	1936
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 12 oktober 2023	1937
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 39 en 40	1939
Het voorstel tot opheffen van de geheimhouding op het document 'Technische sessie RET 27-09-2023 – vKluis	1939
Het voorstel tot aanwijzen van 'de verhuur van ruimtes in de Upcycle Mall aan circulaire ondernemers en bedrijven en (educatieve) organisaties met circulaire ambities' als economische activiteit in het algemeen belang	1939
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Midden'	1940
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoogvliet Noordoost'	1940
Het voorstel tot vaststelling van de lijst met relevante wet- en regelgeving ten behoeve van de rechtmatigheidscontrole in de jaarrekening 2023 en de getrouwheidscontrole door de externe accountant	1940
Het voorstel tot de Tweede wijziging van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Rotterdam	1940
Het voorstel tot vaststelling van de Tweede wijziging van de Verordening winkeltijden Rotterdam 2019 wegens het verlengen van de openingstijden van nachtwinkels	1940
Het voorstel tot vaststelling van de: a. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Zuidwijk (Asterloplein) 2024; b. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Boulevard Kralingen 2024;	1940

Onderwerp	Pagina
c. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Rotterdam Centrum 2024; d. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers DistriPark Botlek 2024; e. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hart van Katendrecht 2024; f. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Hoogkwartier 2024; g. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Lageland2024; h. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Meent 2024; i. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Nieuwe Binnenweg centrum 2024; j. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Plein 1953 2024; k. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Pothof 2024; l. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers Witte de Withkwartier 2024; m. Verordening Bedrijveninvesteringszone gebruikers en eigenaren Zalmplaat 2024.	
Het voorstel tot vaststelling van 'De Rotterdamse dienstverlening', opgave 2023-2026	1941
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur'	1941
Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners	1966
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg	1966
Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners – vervolg	1966
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg	1977
Het voorstel tot vaststelling van het actieplan Samenleven in één stad 2024-2027	1977
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' – vervolg	2024
Stand van zaken opvang en begeleiding asielzoekers, statushouders en Oekraïners - vervolg	2025
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' - vervolg	2025
Voortgang Programma Zorg	2026
Het voorstel tot vaststelling van de Welstandsparagraaf Rotterdam Central District	2045
Het voorstel tot vaststelling van het Biodiversiteitskader 2023-2027 'Rotterdam, een rijke stadsnatuur' - vervolg	2046
Tweeminutendebat 'Explosies', aangevraagd door het lid Coenradie	2047

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot herbenoeming van de voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten tot 23 december 2023, alsmede de tijdelijke benoeming voor zes maanden van een voorzitter van de commissie voor Welstand en Monumenten met ingang van 23 december 2023	2053
Het voorstel tot benoeming van plaatsvervangend voorzitters van de raad	2054
Het voorstel tot benoeming van een lid van de werkgeverscommissie	2057
Het voorstel tot benoeming van een voorzitter voor de commissie Werk en Inkomen, Onderwijs, Samenleven, Schuldhulpverlening en Armoedebestrijding en NPRZ (WIOSSAN)	2057
Stemvenster	2059
Sluiting	2069

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 7 november 2023.

De griffier,

De voorzitter,

